http://www.dhammadownload.com

ဤကျမ်းစာက –

ယမိုက်ကျမ်းကို သင်ကြားသူ, ပို့ချသူ, လေ့လာသူများအား ထူးခြားထက်မြက်စေမည့် ယမကဉာဏ်အမြင် အလင်းရောင်များဧကန်ပေးစွမ်း နိုင်ပါလိမ့်မည်။ ပါဠိထုတ်နည်း, အရကောက်နည်း နည်းမျိုးစုံတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ထား၍ ဤကျမ်းစာကို လေ့လာသူများ, ဖတ်ရှုသူများ, စာမေးပွဲဝင် အရှင်များ ကျေနပ်မှုကို ပေးစွမ်းနိုင်ပါလိမ့်မည်။

ဝါရတွဲပုံသေနည်းများကို –

လက်ာဖြင့်တစ်မျိုး၊ စကားပြေဖြင့်တစ်သွယ် နားလည်စေရန် ဖော်ပြထားရုံမျှမက သူ့နေရာနှင့်သူ ထပ်မံ၍ ရှင်းပြထားပါသည်။

ဤကျမ်းစာ၏ ထူးခြားချက် –

ရိုးရိုးသုဒ္ဓဇယားများဖြင့် ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ဝါရတွဲများ ပြီးစေခြင်း

- ဝါရတွဲပုံသေနည်းများ၊
- ပဏ္ဏတ္တိဝါရ ပုံသေနည်းများ၊
- ယမကရေတွက်နည်းများကို နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် ရှာဖွေပြထားခြင်းသည် ဤယမိုက်ကျမ်း၏ ထူးခြားချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

အဓိပ္ပါယ်ကဏ္ဍ –

အဓိပ္ပာယ်ကဏ္ဍတွင်လည်း အရကောက်၌ပါရှိသည့် အဓိပ္ပာယ်များ, အရကောက်အဓိပ္ပာယ်များ, ယမကတ္ထဝိဘာဝနီ စသည့်ကျမ်းများလာ အဓိပ္ပါယ်များပါ ပါရှိ၍ အထူးစုံလှသည်။

အဋ္ဌမ အကြိမ်

ရန်ကုန်တိုင်း၊ ဗဟန်းမြို့နယ်

ပါဠိတက္ကသိုလ် ညောင်တုန်းကျောင်းတိုက်

စာချဆရာတော်

အရှင်တေဇနိယ

၏

ပထမကြီးတန်းအတွက်

ယမကအလင်းရောင်

စာချစာသင် အရှင်များအတွက် အလွယ်တကူ သင်ယူပို့ချနိုင်ရန် ပုံသေနည်းမျိုးစုံတို့ဖြင့် အထူးစီစဉ် တန်ဆာဆင်ထားပါသည်။

သာသနာ – ၂၅၄၇ ကောဇာ – ၁၃၆၅ ခရစ် – ၂၀၀၄

အဋ္ဌမ အကြိမ်

http://www.dhammadownload.com

ရန်ကုန်တိုင်း၊ ဗဟန်းမြို့နယ်
ပါဠိတက္ကသိုလ် ညောင်တုန်းကျောင်းတိုက်

စာချဆရာတော်

အရှင်တေဇနိယ

၏

ပထမကြီးတန်းအတွက်

ယမကအလင်းရောင်

စာချစာသင် အရှင်များအတွက် အလွယ်တကူ သင်ယူပို့ချနိုင်ရန်
ပုံသေနည်းမျိုးစုံတို့ဖြင့် အထူးစီစဉ် တန်ဆာဆင်ထားပါသည်။

သာသနာ - ၂၅၄၇ ကောဇာ - ၁၃၆၅ ခရစ် - ၂၀၀၄

http://www.dhammadownload.com

ပထမကြိမ်းတန်း

ယမကအလင်းရောင်

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်	-	(၃၅၈/၂၀၀၄) (၆)
စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်	-	(၃၈၉/၂၀၀၄) (၆)
ထုတ်ဝေသည့်လ	-	၂၀၀၄-ဇွန်လ
တန်ဖိုး	-	ဓမ္မဒါန
အုပ်ရေ	-	၁၅၀၀ **အဌမ အကြိမ်**
ထုတ်ဝေသူ	-	ဦးချစ်ညွန့် (ဇင်ရတနာစာပေ) ၂၀၅/၄-လမ်း၊ မြို့သစ်၊ အင်းစိန်။
ပုံနှိပ်	-	ဒေါ်စမ်းစမ်းအေး၊ ရတနာ့ဂုဏ်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၈၁-လမ်း၊ ၁၄၀၊ တာမွေ၊ ရန်ကုန်မြို့။

ဤကျမ်းစာ ပို့ချရန်အစီအစဉ်

၁။ ဤကျမ်းစာစာမျက်နှာ ၄၊ ၅၊ ၆၊ ၇-တို့ရှိ အခြေခံများကို ကြေညက်စေရန်ကြိုတင်၍ ဖတ်ထားရမည်။ (ကျက်ထားရမည်)

၂။ ပဝတ္တိဝါရများ ပို့ချသောအခါ ၄-ချက်သေစက်လှည့်ကို အသုံးပြုပို့ချရမည်။

၃။ အရကောက်ဆိုရိုးကို ဇယားခွဲသွင်း၍ ဆိုရမည်။ သို့မှရေရှည်ရမည်။ (အရကောက်ထဲ မှတ်မကျက်ရ၊ အရကောက်မှန်မမှန်နှင့် ဆိုရိုးရရုံသာ အရကောက်ကို အသုံးပြုပါ။

စတင်ပို့ချသောအခါ - -

၄။ ခန္ဓ, ဣန္ဒြိယ, သင်္ခါရ, အနုသယ, စိတ္တ-ဟု ဤအစီအစဉ်အတိုင်း ပို့ချမှသာ ပိုမိုအဆင်ပြေမည်။ ခန္ဓယမိုက်မှ စတင်ပို့ချရခြင်းမှာ အောက်သစ္စယမိုက်နှင့်ဆက်စပ်မိရုံမျှမက ခန္ဓယမိုက်ကိုနားလည်မှသာ စိတ္တယမိုက်ကို ကောင်းစွာနားလည်မှာဖြစ်သည့်အတွက် ခန္ဓယမိုက်ကို စတင်ပို့ချရသည်။ လက်တွေ့ပို့ချကြည့်တော်မူကြပါ။

http://www.dhammadownload.com

ပဏာမနှင့် ပဋိညာဉ်

တေ ပိဋ္ဋကေသု ဂမ္ဘီရံ၊
ဇ နာဒီဟိ သုပူဇိတံ။
နိ ဗ္ဗာနဗောဓိတံ ဝန္ဒေ၊
ယ မကဓမ္မံ သုဒေသကံ။

တေပိဋ္ဋကေသု- သုတ္တန်ဝိနည်း၊ အသီးသီးနှင့်၊ တစ်နည်းအဘိဓမ္မာ၊ ဒေသနာဟု၊ သုံးဖြာသိအပ်၊ ပိဋ္ဋကတ်တို့တွင်။ ဂမ္ဘီရံ- ပညာနည်းလှ၊ လူဗာလတို့၊ သိကြဘို့အရေး၊ အလွန်ဝေး၍၊ အတွေးနက်နဲ၊ ခက်ခဲပေထသော။ ယမက ဓမ္မံ- သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ၊ ပုစ္ဆာ ဝိဿဇ္ဇနာ၊ အနုလောမ၊ ပဋိလောမ၊ စသည်များပြား၊ ယမကတရားကို။ သုဒေသကံ၊ မယ်တော်မိနတ်၊ အမှူးတပ်၍၊ ထူးမြတ်သချာ၊ ဒေသနာကို၊ ကောင်းစွာမသွေ၊ ဟောကြားတော်မူတတ်ပေထသော။ ဇနာဒီဟိ၊ လူနတ်စသား၊ သတ္တဝါအများတို့သည်။ သုပူဇိတံ-နှလုံးသားထဲ၊ ကိန်းပိုက်စွဲအောင်၊ အမြဲမပြတ်၊ ကောင်းစွာပူဇော်အပ်သော။ နိဗ္ဗာနဗောဓိတံ၊ နိဗ္ဗာန်သောင်ကမ်း၊ အမြိုက်နန်းသို့၊ ကူးသန်းရောက်စေ၊ ထွက်မြောက်စေ၍၊ သိစေပေတတ်၊ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကို။ အဟံ-ယမိုက်ကျမ်းသင်၊ ရဟန်းရှင်တို့၊ လန်းရွှင်စေရာ၊ စေတနာကြောင့်၊ လျှင်စွာသိစေ၊ ဤအနေဖြင့်၊ ရည်ချွေရေးပြ၊ တေဇနိယဟု၊ နာမသမုတ်၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္ဒေ-ဝန္ဒာမိ-သွယ်ဖရောင်းယှက်၊ ဆယ်ချောင်းလက်ဖြင့်၊ ဦးထက်မိုးကာ၊ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ဘုရား။

ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ ဓမ္မံ၊ သံဃံ အာစရိယံ ဝန္ဒေ။
သော္တူနဥ္စ သုဝိညာယ၊ ကဿံ ယမကအာလောကံ။

ဗုဒ္ဓေန-လေးဆယ့်ငါးဝါ၊ ကာလကြာအောင်၊ သတ္တဝါအထွေထွေ များဝေနေကို၊ လေးထွေသစ္စာ၊ သိစိမ့်ငှာလျှင်၊ ကောင်းစွာဟောတတ်၊ ဘုရားမြတ်သည်။ ဒေသိတံ-အမြဲမပြတ်၊ ဟောကြားအပ်သော။ ဓမ္မဉ္စ- မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်၊ ဓမ္မက္ခန်ဟု၊ ဆယ်တန်သတ်မှတ်၊ တရားမြတ်ကိုလည်းကောင်း။သံဃဉ္စ-ရှစ်ပါးသံဃာ၊ အရိယာနှင့်၊ တစ်ဖြာသမုတိ၊ မည်ရှိများစွာ၊ မြတ်သံဃာ အပေါင်းကိုလည်းကောင်း။ အာစရိယဉ္စ-သင်ဆရာ၊ မြင်ဆရာ၊ ကြားဆရာဟု၊ သုံးဖြာသတ်မှတ်၊ ဆရာမြတ်ကိုလည်းကောင်း။ (ဝါ) အာစရိယဉ္စ-ယမိုက်ပဌာန်း၊ အခန်းခန်းကို၊ အဆန်းတကြယ်၊ ဆောင်ယူလွယ်ဘို့၊ အသွယ်သွယ်အဝဝ၊ ပို့ချပေးကြကုန်သော ဗဟန်း၊ ပါဠိတက္ကသိုလ် ညောင်တုန်းကျောင်းတိုက် ဆရာတော် (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ) ဘဒ္ဒန္တသောဘဏ၊ နာယကဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တစိတြ၊ နာယကစာချဆရာတော်များ၊ နတ်မောက်မြို့ ရှမ်းကုန်းရွာကျောင်း ဆရာတော်၊ နတ်မောက်မြို့ တမာပင်ကျောင်းဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တ ဉာဏောဘာသ၊ ပဲခူးမြို့၊ ကြခတ်ဝိုင်းကျောင်းတိုက် (အဂ္ဂါဘိဓဇ) ဆရာတော်နှင့် တိုက်အုပ်စာချ ဆရာတော်များ၊ ဆုထူးပန်ကျောင်းတိုက်ဆရာတော်၊ မူလပဌာန်းဆရာတော် စသည့်များစွာ၊ ဆရာသခင်၊ ကျေးဇူးရှင်များကိုလည်းကောင်း။ ဝန္ဒေ-ဝန္ဒာမိ-အန္တရာယ်ကင်းပျောက်၊ ကျမ်းပြီးမြောက်ဖို့ ချီးမြောက်ထောမနာ၊ ရှိခိုးပါ၏ဘုရား။ (ဝန္ဒိတွာ- ရှိခိုးပြီး၍)၊ သောတူနံ-ပထမကြီး၊ အမြန်ပြီးအောင်၊ ဆောင်ယူမှတ်လွယ်၊ နည်းသွယ်သွယ်ကို၊ ရွေးချယ်သင်လို၊ စာသင်ပျိုတို့၏၊ သုဝိညာယ-ကောင်းစွာလွယ်ရှင်း၊ သိပါစေခြင်းအကျိုးငှာ။ ယမကအာလောကံ၊ ယမိုက်ကျမ်း၏၊ ရှင်းတမ်းမှတ်ချက်၊ ဇယားကွက်နှင့်၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်၊

http://www.dhammadownload.com

နည်းသွယ်သွယ်ဖြင့်၊ ရွေးချယ်ဆင်မြန်း **"ယမကအလင်းရောင်"**အမည် ဆောင်သည့်ကျမ်းကို။ ကဿံ၊ စာချစာသင်၊ ထေရ်အရှင်များ၊ သိနားလည်စေ၊ လွယ်ကူစေဟု၊ ရည်ချွေစိတ်ရင်း၊ နှလုံးသွင်းကာ၊ ရေးသားစီရင် လိုက်ပါသတည်း။

နိဒါန်းစကား

ဤကျမ်းစာရေးသားပုံ အစီအစဉ်--

ပထမကြီးတန်းကို ပို့ချသူ သင်ယူသူများနှင့် ယမိုက်ကျမ်းကို လေ့လာသူများအတွက် အလွယ်တကူ သင်ယူပို့ချ လေ့လာနိုင်ရန် ဝိဘင်းထုတ်နည်း, အရကောက်နည်း, ဝါရတွဲ ပုံသေနည်း, စုံလင်လှသော အဓိပ္ပါယ်အသွယ်သွယ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ဤ **"ယမကအလင်းရောင်"**မည်သောကျမ်းကို နတ်မောက်မြို့ တမာပင်ကျောင်း၊ ရန်ကုန် ဆုထူးပန်၊ ပဲခူး ကြခတ်ဝိုင်းကျောင်းတိုက်၊ ဗဟန်း ညောင်တုန်းကျောင်းတိုက်၊ မူလပဌာန်းဆရာတော်များထံ လိုက်ခဲ့သောနည်းများကို အခြေခံ၍ စာချရင်းတွေ့ကြုံရသောနည်းများ, ထိုထိုကျမ်းစာအမျိုးမျိုး၌ တွေ့ရသောနည်းများဖြင့် ပေါင်းစပ်ကာ တခမ်းတနား အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်းရေးသားထားပါသည်။

ဤကျမ်းစာ၌ **"ပါဠိတော်, အရကောက် အပြည့်အစုံ"** ဝါရတွဲပုံသေနည်းအဖုံဖုံ၊ နည်းမျိုးစုံ (ကွန်ချက်ကော ဟင်းစားပါ) ပါရှိသဖြင့် ယမိုက်သဘောကို လွယ်ကူထိမိစွာ သဘာဝကျကျ သိရှိနားလည်၍ ဆိုနိုင်ကောက်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

ထူးခြားချက်

ဤကျမ်းစာ၏ ထူးခြားချက်မှာ --

၁။ ရိုးရိုးသုဒ္ဓဇယားများဖြင့် ဝါရတွဲများ လုံး၀ (လုံး၀)ပြီးစီးအောင် ညွှန်ပြခြင်း။

၂။ တစ်နေရာရုံမျှဖြင့် ကျန်သဘောတူသော နေရာများပါ ရရှိခြင်း။

၃။ အထူးသဖြင့် ဝါရတွဲ ပုံသေနည်းများ ပြသထားခြင်းတို့သည် ဤကျမ်းစာ၏ ထူးခြားချက်ပင် ဖြစ်သည်။

အဓိပ္ပါယ်အပြည့်အစုံ

ဤကျမ်းစာ၌ ရေးသားထားသော အဓိပ္ပါယ်ကဏ္ဍကို အရကောက်၌ပါရှိသော လက်သည်းကွင်း အဓိပ္ပါယ်များ, ကျမ်းရင်းအဓိပ္ပါယ် မေးဖြေများ, ယမိုက်ဂဏ္ဌိလာ အဓိပ္ပါယ်များနှင့် ယမကတ္ထ ဝိဘာဝနီလာ အဓိပ္ပါယ်များကိုပါ ထည့်သွင်း ထား၍ အဓိပ္ပါယ်အတွက် ပြည့်စုံနိုင်သမျှ ပြည့်စုံအောင်စီစဉ်ထားပါသည်။

ကောင်းနိုင်သမျှကောင်းအောင်, မှန်နိုင်သမျှမှန်အောင် ကြိုးစားပြီး ရေးသားပါသော်လည်း မှားတတ်သော သဘာဝအရ အမှားတွေ့ရှိပါက မေတ္တာကရုဏာ ရှေးရှုကာဖြင့် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက် ကောင်းသည့်အချက်, မှန်သည့်အချက် များကို ရွေးချယ်ပန်ဆင်၍ ခွင့်လွှတ်နိုင်ကြပါစေ။

အရှင်ဇောတနိယ (စာချဆရာတော်)
ပါဠိတက္ကသိုလ်ညောင်တုန်းကျောင်းတိုက်၊
ဗဟန်း ရန်ကုန်မြို့။ ။

http://www.dhammadownload.com

မာတိကာ

၁။	(ဤကျမ်းစာ ပို့ချရန်အတွက်အစဉ်) ပဏာမနှင့် ပဋိညာဉ် နိဒါန်း	စာမျက်နှာ
၂။	ယမိုက် ၁၀-ကျမ်း အခြေခံ ဝိဘင်း ၆-မျိုးနှင့် ဝိဘင်းလက္ခဏာ ၇-ပါး	၄
၃။	ဝါရတွဲပုံသေနည်းများ **(ပုံသေနည်း)**	၅
၄။	၄-ချက်သေစက်လှည့်နှင့် ဘုံပုဂ္ဂိုလ်ရဆောင်ပုဒ်များ	၆
၅။	ယမိုက်ကျွမ်းကျင် ပညာရှင်ဖြစ်ရေး (ဝိဘင်းထုတ်ပုံ နည်းစနစ်များ)	၇
၆။	သစ္စီရယမက	၈
၇။	သခါရာယမက ပစ္စုပ္ပန်	၁၂
၈။	ဥပ္ပါဒနိရောဓ ပစ္စုပ္ပန် ဟောပုံနည်းပြ ? (သစ္စီရယမက+ဓမ္မယမက)	၁၄/၅၅
၉။	အနာဂတပုဂ္ဂလ ဇယားဖြင့် ၉-ဝါရပြီးနိုင်စေရန် ညွှန်ပြထားသည်	၁၇/၆၃
၁၀။	အနုသယ ယမက (အနုသယ ယမက အုတ်မြစ်)	၂၈
၁၁။	စိတ္တယမက	၄၀
၁၂။	စိတ္တယမက ပုဂ္ဂလဝါရ, ဓမ္မဝါရ, ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရ ၃-မျိုးကောက်နည်းများ	၄၃/၄၅
၁၃။	ဓမ္မယမက (ယမက ရေတွက်နည်း လက်ာများ **ပုံသေနည်း**)	၅၂
၁၄။	ပဏ္ဏတ္တိဝါရများ၌ **ပုံသေနည်း**မှတ်သားဖွယ်များ-	၅၃/၆၉
၁၅။	'ပါဠိဂတိ' ဝိဘင်းထုတ်နည်း, အရကောက်နည်း၊ **ပုံသေနည်း။**	၅၇
၁၆။	ဣန္ဒြိယ ယမက (ဣန္ဒြိယ ယမကပေါင်းပြ)	၆၇
၁၇။	ဣန္ဒြိယ ပရိညာ ကြံဆနည်း	၉၀
၁၈။	အဓိပ္ပါယ် ကဏ္ဍ	၉၂
၁၉။	ကောင်းမှုရှင်များ နှင့် ကျေးဇူးတင်လွှာ	၁၁၈
၂၀။	ကျမ်းပြီးနိဂုံး ဆုတောင်း	၁၁၃

ပြင်ဆင် ဖြည့်စွက်ထားခြင်း

ယခုအကြိမ်၌ ကောင်းသည်ထက်ကောင်းစေရန် အမှားများကို ပြင်ဆင်၍ ဖြည့်စွက်သင့်သည်များကို ဖြည့်စွက်ထားပါသည်။ အထူးသဖြင့်ပါဠိဂတိဝိဘင်းထုတ်နည်း, ကောက်နည်းပုံသေနည်းကို ဖြည့်စွက်ထား၍ စာချ စာသင်တို့ ပိုမိုအဆင်ပြေပါမည်။

တိုက်တွန်းချက်

* **သရုပ်ကြေမွ၊ ဆိုရိုးရ၊ ကြံဆမှန်မှန်ရွတ်၊**
* **ယမိုက်တတ်ရန်၊ ဤလေးတန်၊ ကေန်မှန်မချွတ်**-ဟူသော ဤကျမ်းစာရှင်၏ လက်သုံးစကားနှင့်အညီ ကြံဆပြီး မှန်မှန်ရွတ်ဆိုကြပါရန် တိုက်တွန်းလိုက်ရပါသည်။

F.2.A

http://www.dhammadownload.com

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ယမက ၁၀–ကျမ်း အခြေခံ စည်းမျဉ်းများ
ဝိဘင်း (၆)မျိုးနှင့် ဝိဘင်းလက္ခဏာ (၇)ပါး

၁။ သန္နိဋ္ဌာန်ကျယ်၍ သံသယအရကျဉ်းလျှင် - ၁-ဖက်ရ၊ ၂-ဖက်ရ ဝိဘင်း။
၂။ သန္နိဋ္ဌာန်ကျဉ်း၍ သံသယအရကျယ်လျှင် - "အာမန္တာ" - ဝိဘင်းထုတ်ပါ။
၃။ သန္နိဋ္ဌာန် - သံသယ ၂-ပါးစုံ အရတူလျှင် - "အာမန္တာ"။
၄။ သန္နိဋ္ဌာန် - အရသာရှိ၍ သံသယအရမရှိလျှင် (အနုလုံ၌) "နော" ဝိဘင်း။
၅။ သန္နိဋ္ဌာန် - အရသာရှိ၍ သံသယအရမရှိလျှင် (ပစ္စနိက်၌) ပါဠိဂတိဝိဘင်း။ (ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ - စသည်)
၆။ သန္နိဋ္ဌာန်အရမရှိလျှင် "နတ္ထိ" ဝိဘင်း။ (နိက်မှာသာရှိ၏)
၇။ သန္နိဋ္ဌာန်အရနှင့် သံသယအရတို့ မတူကြလျှင် "နော" ဝိဘင်း။

မှတ်ချက်။ "အာမန္တာ" ဝိဘင်း ၂-မျိုး၊ "နော" ဝိဘင်း ၂-မျိုးရှိ၏။ လက္ခဏာကွဲသည်။ ဤ ၇-ပါးနှင့် စက် ၄-ချက်ကို အမြဲမှတ်သားမိပါစေ။

၁	၂	၃	၄	၅
ပဉှာ ၄ပါး	ဝိဿဇ္ဇနာ ၅-ပါး	ဝိဘင်း ၆-မျိုး	အနုလုံ/ပစ္စနိက်	ကောဋ္ဌာသ
ပုရေ	ပါဠိဂတိ	ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ(စသည်)	ပစ္စနိက်၌သာဟော	ပုရိမ
ပစ္ဆာ	ပဋိဝစန	အာမန္တာ	လုံ/နိက် ၂-ပါးဟော	ပစ္ဆိမ
ပရိပုဏ္ဏ	သရူပဒဿန	၁ ဖက်ရ	။	ပုရိမ ပစ္ဆိမ
		၂ ဖက်ရ	။	။ ။
မောဃ	ပဋိသေဓ	နော	အနုလုံ၌သာဟော	×
	ပဋိက္ခေပ	နတ္ထိ	ပစ္စနိက်၌သာဟော	×

မှတ်ချက်။ ။"နော" ဝိဘင်းသည် အနုလုံ၌သာဟော၏ဟု ဆိုသော်လည်း စိတ္တယမိုက် "ဥပ္ပါဒနိရောဓကာလသမ္ဘေဒဝါရ"၌ နိက်၌ပင် "နော" ဝိဘင်းဖြင့်ရှိသည်။ ထို့ပြင် ၎င်းစိတ္တယမိုက်မှာပင် အတိက္ကန္တဝါရ-၌ ပဋိဝစန ဝိဿဇ္ဇနာ၌ပင် "အာမန္တာ" ဟု မဟောဘဲ "အတီတံ စိတ္တံ"ဟု ဟောထားသေးသည်။

အမှာ။ ။ ကောဋ္ဌာသတင်တတ်ရန် ပုံစံတစ်ခုစီရအောင် ဇယားကြည့်၍ ကျက်ထားပါ။ အထူးသဖြင့် "နော, နတ္ထိ, ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ" ဝိဘင်းများမေးတတ်သည်။ နည်းမှီ၍ ဆိုပါ။

ဆောင်။ ၁။ ပုရေပစ္ဆာ၊ တစ်ဖြာပရိ၊ မောဃထည့်၊ မှတ်ဘိ လေးပဉှာ။
၂။ ပါဠိဂတိ၊ ပဋိဝစန၊ သရူပနှင့်၊ မှတ်ကြပဋိသေ၊ ပဋိက္ခေ၊ ငါးထွေ-ဝိဿဇ္ဇနာ။
၃။ ဥပ် အာ တစ် နှစ်၊ နော နတ်ဖြစ်၊ တွဲလစ်ဝိဘင်္ဂ။ (၃-နံပါတ်အထက်အောက်)
၄။ ဥပ်နှင့်နတ္ထိ၊ ပစ္စနိသာ၊ ရတုံပါ၍၊ နောမှာနုလုံ၊ ကျန်လုံးစုံ၊ အကုန်ရပြီသာ။
၅။ ကောဋ္ဌာသတွက်၊ ဆိုရိုးကျက်၊ ဖြည့်စွက်နည်းမှတ်ပါ။
၆။ ပုရေ ပါဠိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ပစ္ဆာ ပဋိ အာမန်သိ။ ပရိ-သရူ၊ တစ်-နှစ်ယူ။
၇။ မော ပဋိသေ၊ ပဋိက္ခေ၊ နော နှင့် နတ္ထိနေ။ (ဤ ၆၊ ၇ ဇယားအလျားလိုက်ကြည့်ရန်)

http://www.dhammadownload.com

ပုံသေနည်း ဝါရတွဲ လင်္ကာဆောင်ပုဒ်များ

၁။ အတီတဝါရ၊ ပုဂ္ဂလ၊ ဝါရ တွဲတွင် မှတ်နည်းပြ။
၂။ အတိတ်ဘက်က၊ အကုန်ရ၊ မှတ်နည်းသေချာပြ။
၃။ ပွန်-တီ တွဲမှာ၊ ပွန်ရရာ၊ မှန်စွာနှစ်ဖက်ရ။ (တီ-နာ တွဲမှာ၊ နာ ရရာ၊ မှန်စွာနှစ်ဖက်ရ။)
၄။ ပွန်မရလျှင်၊ တစ်ဖက်ဝင်၊ အစဉ်မှတ်လိုက်ကြ။(နာ မရလျှင်၊ တစ်ဖက်ဝင်၊ အစဉ်မှတ်လိုက်ကြ။)
၅။ ပစ္စနိက်တွင်၊ တီနောက်ခွင်၊ နေလျှင်'ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ'။ (အတိတ်က သံသယနေလျှင်)
၆။ ရှေ့သန္နိဋ္ဌာန်၊ တိတ်နေပြန်၊ ဧကန်'နုတ္ထိ' ပြ။
၇။ တီ-နာတွဲလေ၊ ဥပဒေ၊ မသွေထိုနည်းပြ။
၈။ ပွန်-တီတွဲဘိ၊ ပဋိလောမ၊ တစ်ဖက်ရရာ၊ ဝိဘင်းမှာမူ။
ပွန်-နာ ပဋိဘက်၊ ဝိဘင်းထွက်၊ တစ်ဖက်ရခြင်းတူ။
၉။ သစ္စာကြဉ်လိုက်၊ ကျန်ယမိုက်၊ မှန်ထိုက်နည်းထုံးရ။

လင်္ကာများ အကျဉ်းရှင်းပြချက်

၁။ လင်္ကာဖြင့်အတီတပုဂ္ဂလနှင့်တွဲသောဝါရများကို မှတ်နည်းပြမည်ဟူလို။
၂။ လင်္ကာဖြင့်အတိတ်ပုဂ္ဂိုလ်များအနေနှင့် မဖြစ်ဖူးသူ၊ မချုပ်ဖူးသူမရှိ၍ အတိတ်ဘက်က အာလုံးဖြစ်ဖူး ချုပ်ဖူးရသည်ဟု ပြသည်။ (အတိတ် ပုဂ္ဂလသာ။ ပုဂ္ဂလော မဟုတ်)
၃။ ဖြင့် ပွန်-တီပုဂ္ဂလမှာ (ပစ္စုပ္ပန်ဇယားကိုကြည့်၍) ပစ္စုပ္ပန်ရသောတရားသည် အနုလုံ ၂-ဖက်ရဟု မှတ်ပါ။ (ပစ္စုပ္ပန်ဇယား၌ အတိတ်ဘက်က အားလုံးဖြစ်ဖူးရ၏။)
၄။ ဖြင့် (ပွန်-တီ တွဲ၌) ပစ္စုပ္ပန်မရသော တရားသည် တစ်ဖက်ရဟုမှတ်ပါ။
၅။ ဖြင့် နိက်၌ အတိတ်က သံသယဘက်ကနေလျှင် 'ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ နိရုဇ္ဈိတ္ထ'စသည်'ပါဠိဂတိ'ဝိဘင်းထုတ်။
၆။ ဖြင့် နိက်၌ ရှေ့သန္နိဋ္ဌာန်မှာ အတိတ်နေလျှင် 'နုတ္ထိ' ဝိဘင်းထွက်ရမည်ကိုပြသည်။
၇။ ဖြင့် တီ-နာပုဂ္ဂလ လည်း (အနာဂတပုဂ္ဂလ ဇယားကိုကြည့်၍) အတိတ်ဘက်က အကုန်ဖြစ်ဖူး၊ ချုပ်ဖူးရ၍ အနာဂတ်မရသောတရားသည် တစ်ဖက်ရ၊ ရသောတရားသည် ၂-ဖက်ရ ထုတ်ပါ။ ပစ္စနိက်၌လည်း အတိတ်က သန္နိဋ္ဌာန်ဘက်ကနေလျှင် (တရားမရှိတော့၍) နုတ္ထိ။ သံသယ ဘက်က နေလျှင် 'ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ နိရုဇ္ဈိတ္ထ'စသည် "ပါဠိဂတိ" ဝိဘင်းထုတ်ပါ။ ပွန်-တီ တွဲသကဲ့သို့ပင် 'တီ-နာ'ကို ဝိဘင်းထုတ်ဟု နည်းတူအညွှန်းကိုပြသည်။ (အနာဂတ်ဇယား၌ အတိတ်က အားလုံး ဖြစ်ဖူးရ၏။ အနာဂတ်ရ မရကို ကြည့်ရှုံသာ။)
၈။ ဖြင့် ပွန်-တီပုဂ္ဂလ ပဋိလောမ တစ်ဖက်ရနှင့် ပွန်-နာ ပုဂ္ဂလ ပဋိလောမ တစ်ဖက်ရတို့ ဝိဘင်းချင်း တူ၏ဟု ပြသည်။ (ပုဂ္ဂလောချင်းလည်း ဝိဘင်းတူသည်ဟူ၍မှတ်ပါ။)
၉။ ဖြင့် ယမိုက်အားလုံးတို့တွင် ဆိုခဲ့ပြီးသော လင်္ကာများဖြင့်ပြသော ဝိဘင်းထုတ်နည်းမှာ သစ္စယမိုက် ၌သာ အနည်းငယ် ကွဲလွဲ (မတူ) သည်မှအပ ကျန်ယမိုက်အားလုံးကိုက်ညီကြောင်းကိုပြသည်။

မှတ်ချက်။ ဝိဘင်းထွက်ပုံ၊ ဝါရတွဲပုံများ တစ်နေရာသဘောကျလျှင် ကျန်နေရာများ၌လည်း သဘောကျ သည်သာ။ ဖော်ပြပြီးဝါရတွဲစပ်ပုံ လင်္ကာများသည် မည်သည့်ဇယား၊ အပုံနှင့်မဆို ဝါရတွဲလို့ရသည်။

http://www.dhammadownload.com

၄-ချက်သေ စက်လှည့်

၁။ အနုလုံ အနုလောမ ၁-ဖက်ရသည် ပစ္စနိက်၌ ပဋိလောမ ၁-ဖက်ရ ဖြစ်မည်။
၂။ အနုလုံ ပဋိလောမ ၁-ဖက်ရသည် ပစ္စနိက်၌ အနုလောမ ၁-ဖက်ရ ဖြစ်မည်။
၃။ အနုလုံ၌ သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ ၂-ဖက်ရသည် ပစ္စနိက်၌ မဟောတော့ပါ။
၄။ အနုလုံ၌ ဟောရ၍ကျန်သောတရားသည် ပစ္စနိက်၌ ၂-ဖက်ရဖြစ်မည်။
ဤ ၄-ချက်ဖြင့် ပဝတ္တိဝါရများ၌ နေ့စဉ်ပို့ချသင်ပါလျှင် ကောင်းစွာနားလည်ပါမည်။

ပုံစံကိုကြည့်ပါ မြားအတိုင်း ---

အနုလုံ	ပစ္စနိက်
၁၊ အနုလုံ အနုလောမ ၁-ဖက်ရသည်	၁၊ အနုလောမ ၁-ဖက်ရ ဖြစ်၏။
အနုလုံ ၂-ဖက်ရ၊	အနုလုံဟောရ၍ ကျန်တရားများနိက် ၂-ဖက်ရ။
၂၊ အနုလုံ ပဋိလောမ ၁-ဖက်ရသည်	၂၊ ပဋိလောမ ၁-ဖက်ရ ဖြစ်၏။

မှတ်ချက်။ အနုလုံ - အနုလောမ "နော"အရသည်လည်း နိက်၌ ပဋိလောမတဖက်ရဖြစ်မည်။
အနုလုံ - ပဋိလောမ "နော" အရသည်လည်း နိက်၌ အနုလောမ တစ်ဖက်အရဖြစ်မည်။
(ဒါ-ပုံသေမှတ်ပါ) 'ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရ ပစ္စုပ္ပန်' စသည်များ၌ အသုံးပြုမည်။

ဘုံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရ – လင်္ကာဆောင်ပုဒ်များ

၁။ ဒု သု ဒွိ တိ၊ ရှစ်အရိ၊ ပေါင်းဘိ ဒွါဒသာ။
၂။ အပါယ်လေးမူ၊ ဒုကိုယူ၊ လူ့, စတုမှာ ဒုကြဉ်ပါ။
၃။ ကျန်နတ်ငါးသွယ်၊ ဒု သု ဖယ်၊ ဆယ်ယောက်ပုဂ္ဂလာ။
၄။ ဝေဟပ္ဖိုလ်ထိ၊ ဆယ်ဘုံရှိ၊ တိဟိတ်ကိုးယောက်သာ။ (တိပု၊ ရိ ၈ = ၉)
၅။ သုဒ္ဓါဘုံငါး၊ ထက်ဆုံးဖျား၊ သုံးပါးအရိယာ။ (အနာဖိုလ်၊ အရ-မဂ်၊ အရ-ဖိုလ် = ၃)
၆။ သည "သု"သာ။ အရူပါ၊ သောမဂ်ကြဉ်ဘိ တိရှစ်ဖြာ။ (တိပု၊ သောမဂ်ကြဉ် အရိ - ၇ = ၈)
၇။ ဘုံသုံးဆယ့်တစ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၊ ခွဲရစ်ကြစေရာ။
၈။ ပုထုဇဉ်တိ၊ ရှစ်အရိ၊ တိဟိတ်ကိုးယောက်ပါ။ (တိဟိတ် ၉-ယောက် သိရန်)

တစ်ယောက်စီ အလွတ်ရစေရန် လိုအပ်သည်များမှာ - -

၁။ ဝိဘင်းလက္ခဏာ ၇-ပါး။
၂။ ဝါရတွဲပုံသေနည်း။
၃။ ၄-ချက်သေ စက်လှည့်။ (ပဝတ္တိ ဝါရများ၌ ဟောရန်)။
၄။ ဘုံ, ပုဂ္ဂိုလ်ရ ဆောင်ပုဒ်များပင်ဖြစ်သည်။
သို့မှသာ ရှေ့ဆက်ပို့ချလေ့လာလျှင် ချောမွေ့သွက်လက်ပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

ယမိုက်ကျွမ်းကျင် ပညာရှင်ဖြစ်ရေး

ဤယမိုက်ကျမ်းအခြေခံ ဝိဘင်း ၆-ပါးထွက်ပုံ နမူနာများ ကြံဆကာ ခဏခဏ ဖတ်ပါ။

(၁) **အနုလုံ အနုလောမ, ပဋိလောမ ဝိဘင်းရှည်ထွက်၍**–

(က) တရားကျန်အံ့၊ ၎င်း၏ပစ္စနိက်၌ ဝိဘင်းရှည်ထုတ်၊ ပုံစံ = ပစ္စုပ္ပန္နဝါရ ကာယမူ **ဝစီမူလီရှု** (သဒ္ဒါရယမက ပါဠိ ၆-၇)

(ခ) တရားမကျန်အံ့၊ ၎င်း၏ ပစ္စနိက်၌ အနုလောမ, ပဋိလောမတို့၌ ပါဠိဂတိဝိဘင်းထုတ်။ ပုံစံ =ဓမ္မယမက-ဩကာသဝါရ - ရှု (ဓမ္မပါဠိ-၁၁)

(၂) **အနုလုံ အနုလောမ, ပဋိလောမတို့၌ "အာမန္တာ"ချည်းထွက်၍**–

(က) တရားကျန်အံ့၊ ပစ္စနိက်၌လည်း "အာမန္တာ"ချည်းထုတ်ရမည်။ ပုံစံ - သဒ္ဒါရ ပရိညာ စသည်ရှုပါ။ (သဒ္ဒါရယမက ပါဠိ - ၅)

(ခ) တရားမကျန်အံ့၊ "နတ္ထိ"ဝိဘင်းချည်းထုတ်ပါ။ **ပုံစံ**-သဒ္ဒါရ အတီတ ပုဂ္ဂလရှုပါ။(ပါဠိ-၉)

(၃) **အနုလုံ၌ အနုလောမ ဝိဘင်းရှည်၊ ပဋိလောမ "အာမန္တာ" ထွက်၍**–

(က) တရားကျန်အံ့၊ ၎င်း၏ ပစ္စနိက်၌ အနုလောမ "အာမန္တာ"၊ ပဋိလောမမှာ ဝိဘင်း**ရှည်ထုတ်။**
ပုံစံ - ခန္ဓ ဥပ္ပါဒ အတီတာနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ ဝေမူ သညာ မူလီ (ပါဠိ-၁၊ ၄၃-၄၄)
(ခ) တရားမကျန်အံ့၊ ၎င်း၏ပစ္စနိက်၌ အနုလောမ "နတ္ထိ"၊ ပဋိလောမ "ပါဠိဂတိ" ထုတ်ပါ။
ပုံစံ - သဒ္ဒါရ ဥပ္ပါဒ အတီတာနာဂတပုဂ္ဂလ ရှုပါ။ (သဒ္ဒါရ ပါဠိ ၂၂-၂၄)

(၄) **အနုလုံ အနုလောမ "အာမန္တာ"၊ ပဋိလောမ ဝိဘင်းရှည်ထွက်၍** -

(က) တရားကျန်အံ့၊ ၎င်း၏ပစ္စနိက်၌ အနုလောမဝိဘင်းရှည်၊ ပဋိလောမ "အာမန္တာ"ထုတ်ပါ။ ပုံစံ-သဒ္ဒါရ-ဥပ္ပါဒ-အနာဂတပုဂ္ဂလ ကာယမူ-ဝစီမူလီ (ပါဠိ ၁၂-၁၃)

(ခ) တရားမကျန်အံ့၊ ၎င်း၏ပစ္စနိက်၌ အနုလောမ "ပါဠိဂတိ"၊ ပဋိလောမ "နတ္ထိ" ထုတ်ပါ။ ပုံစံ - သဒ္ဒါရ ဥပ္ပါဒ-ပစ္စုပ္ပန္နာတီတပုဂ္ဂလ (ပါဠိ ၁၅-၁၇)

(၅) **အနုလုံ အနုလောမ၊ ပဋိလောမ "နော" ဟုချည်းထွက်၍** -

(က) တရားကျန်အံ့၊ ပစ္စနိက်၌ ဝိဘင်းရှည်ထုတ်ပါ။ ပုံစံ=သဒ္ဒါရ ဥပ္ပါဒနိရောဓ-ပစ္စုပ္ပန္နဝါရ (ပါဠိ ၄၃-၄၄)

မှတ်ချက်။ အနုလုံ - အနုလောမ "နော"အရသည် နိက်၌ ပဋိလောမတဖက်ရ။ အနုလုံ ပဋိလောမ "နော" အရ နိက်၌ အနုလောမ တစ်ဖက်အရဖြစ်မည်။ (**ဒါ-ပုံသေမှတ်ပါ**)
(ဥပ္ပါဒနိရောဓ ပစ္စုပ္ပန်၏ပစ္စနိက်တိုင်း၌ ဤသို့ဟောသည်ဖြစ်၍ ထိုနေရာတိုင်း၌ ရှုပါ)

(ခ) တရားမကျန်အံ့၊ ပါဠိဂတိဝိဘင်းချည်းထုတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ဤ (ခ) အတွက် ယမိုက် ၁၀-ကျမ်းတွင် မရှိ။

ပုံသေနည်း။ ပုံသေနည်းတစ်ခု မှတ်သားရန်မှာ 'ပါဠိဂတိ' ဝိဘင်းထုတ်ရာ၌ နောက်ကြိယာသို့လိုက်၍ န ပဋိသေဓဖြုတ်လျက် ထုတ်ပါ။ မှတ်မိပြီလား?၊ မှတ်မိအောင်မှတ်ထားပါလေ။

http://www.dhammadownload.com

၆ – သင်္ခါရ ယမက

သစ္စယမိုက်ကို . . ၌ . . သင်္ခါရယမိုက်ကို ဟောတော်မူ၏

ပဏ္ဏတ္တိဝါရ ပဝတ္တိဝါရ ပရိညာဝါရ (၃)

ဥဒ္ဒေသ နိဒ္ဒေသ (၂)

ပရိစ္ဆေဒဝါရ ပရိစ္ဆိန္နုဒ္ဒေသဝါရ ဝိဘာဂဝါရ (၃)

တစ်နည်းကား - သင်္ခါရုဒ္ဒေသ၊ နာမဝဝတ္ထာန်၊ သရူပဒဿနဝါရ၊ နယဝါရ (၄)

သင်္ခါရုဒ္ဒေသ	ဟောဟန်ကား	တယော သင်္ခါရာ။
ထို့နောင် နာမဝဝတ္ထာန်	။	ကာယသင်္ခါရော။ ဝစီသင်္ခါရော။ စိတ္တသင်္ခါရော။ **(အနက်ပေး)**
ထို့နောင် သရူပဒဿနဝါရကို ဟောတော်မူ၏၊ ထို-သည်လည်း၊	ကာယ-၏သရူပဒဿနဝါရ ဝစီ - ၏ ။ စိတ္တ - ၏ ။ (၃)--ရှိ၏၊	ကား - အဿာသပဿာသာ ကာယသင်္ခါရော၊ ကား - ဝိတက္ကဝိစာရာ ဝစီသင်္ခါရော။ ကား - သညာ စ ဝေဒနာ စ စိတ္တသင်္ခါရော၊ ဌပေတွာ ဝိတက္ကဝိစာရေ သဗ္ဗေပိ စိတ္တသမ္ပယုတ္တကာ ဓမ္မာ စိတ္တသင်္ခါရော။
သရူပဒဿနဝါရကို - အခြားမဲ့၌ နယဝါရကို-၏၊	ထို-သည်လည်း	ပဒသောဓနဝါရ၊ ပဒသောဓနမူလစက္ကဝါရ၊ သုဒ္ဓသင်္ခါရအရာ၌တည်သောကြောင့် သုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရလည်း မည်ကောင်းပါသော သုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရအားဖြင့် ၃-ပါးအပြားရှိ၏။

မှတ်ချက်။ ၁၊ သင်္ခါရုဒ္ဒေသ ပါဠိတော်။ ၂၊နာမဝဝတ္ထာန်ပါဠိတော်။ ၃၊သရူပဒဿနဝါရ ပါဠိတော်များကို ဖေါ်ပြပါဟု- မေးလျှင် ဖြေနိုင်ပါစေ။

အုတ်မြစ် – –

သရူပဒဿနဝါရ ပါဠိတော်သည် ဤသင်္ခါရ ယမိုက်၏ အုတ်မြစ်ဖြစ်သည်။

ကာယသင်္ခါရ၏ ကိုယ်စား **"အဿာသပဿာသ"** အမည်။

ဝစီသင်္ခါရ ၏ ကိုယ်စား **" ဝိတက္ကဝိစာရ"** အမည်များဖြင့် ဤသင်္ခါရ ယမိုက်၌ ဟောမည်။

မေး။ အဘယ်ဝါရကို "သရူပဒဿနဝါရ" ခေါ်ဆိုရပါသနည်း။

ဖြေ။ သုံးပါးအပြားရှိသော သင်္ခါရတရားတို့၏ သရုပ်တရားကိုယ်ကို ထုတ်ဆိုဟောကြားအပ်သော ဝါရကို "သရူပဒဿနဝါရ"ဟု ခေါ်သည်။ (ယမကတ္ထဝိဘာဝနီ)

ကာယသင်္ခါရ အစရှိသည်ကို ရှေး၌ သရုပ်ထုတ်၍မဟောအပ်သေးသောကြောင့် သရုပ်ကို မသိအပ်၊ ထို့ကြောင့် သရူပဒဿနဝါရကို ဟောတော်မူရပါသည်။ (အရကောက်-၃၀၇)

http://www.dhammadownload.com

ဥဒ္ဒေသ

၁။ ပဒသောဓနဝါရ		၂။ ပဒသောဓနမူလစက္ကဝါရ			
		သင်္ခါရာ	ကာယသင်္ခါရော	ဝစီသင်္ခါရော	စိတ္တသင်္ခါရော
ကာယော	ကာယသင်္ခါရော	။		။	။
ဝစီ	ဝစီသင်္ခါရော	။	။		။
စိတ္တံ	စိတ္တသင်္ခါရော	။	။	။	

ပစ္စနိက်၌ (န) ပဋိသေဓထည့်၍ဆိုပါ။

၃။ သုဒ္ဓသင်္ခါရ ဝါရ

ကာယသင်္ခါရော	ဝစီသင်္ခါရော
။	စိတ္တသင်္ခါရော
ဝစီသင်္ခါရော	။

သင်္ခါရယမိုက်၏ပဏ္ဏတ္တိဝါရဥဒ္ဒေသ၌ ဝါရငယ် ၃ ပါး။ နယ ၆ ပါး၊ ယမက ၂၄ ပါး၊ ပုစ္ဆာ ၄၈ ပါး၊ အတ္ထ ၉၆ ပါး။

<u>ဂါထာပုံစံ</u>

သင်္ခါရယမကေ ဥဒ္ဒေသေ၊ တယော ဝါရာ နယာ ဆ စ။
ပုစ္ဆာ အဋ္ဌစတ္တာလီသ၊ ယမကေ စတုဝီသတိ။

ပဏ္ဏတ္တိဝါရ နိဒ္ဒေသ – ပဒသောဓနဝါရ

၁	ကာယ	စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်ဟုဆိုအပ်သောအကြောင်းဖြစ်သော ကရဇကာယ။
၂	ကာယသင်္ခါရ	ကရဇကာယ၏အကျိုးဆက်ဖြစ်သော အ-ပ-ဟုဆိုအပ်သောစိတ္တဇဝါယောဓါတ်။
၃	နိုက်၂-ဖက်ရ	ကာယ, ကာယသင်္ခါရမှတစ်ပါးစိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈၊ နိ၊ ပညတ်။(အ ၁၁၄)
န ကာယော န ကာယသင်္ခါရောတိ? ကာယသင်္ခါရော န ကာယော ကာယသင်္ခါရော၊ ကာယဉ္စ ကာယသင်္ခါရဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသာ န စေဝ ကာယော န စ ကာယသင်္ခါရော။ န ကာယသင်္ခါရာ န ကာယောတိ? ကာယော န ကာယသင်္ခါရော ကာယော၊ ကာယဉ္စ ကာယသင်္ခါရဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသာ န စေဝ ကာယော န စ ကာယသင်္ခါရော။		
၁	ဝစီ	အကျိုးဆက်ဖြစ်သော ဝစီဘေဒသဒ္ဒ။
၂	ဝစီသင်္ခါရ	ဝစီဘေဒ သဒ္ဒ၏အကြောင်းဖြစ်သော ဝိတက် ဝိစာရ။
၃	နိုက်၂-ဖက်ရ	ဝစီ, ဝစီသင်္ခါရမှတစ်ပါး စိတ် ၈၉၊ စေ ၅၀၊ ရုပ် ၂၈၊ နိ၊ ပညတ်။
၁	စိတ္တ	အကြောင်းဖြစ်သော စိတ်တစ်ခုယုတ် ၉၀။
၂	စိတ္တသင်္ခါရ	အကျိုးဖြစ်သော ဝိတက်၊ ဝိစာရမှတစ်ပါး စေ ၅၀။
၃	နိုက်၂-ဖက်ရ	စိတ္တ, စိတ္တသင်္ခါရမှတစ်ပါး ဝိတက် ဝိစာရ ရုပ် ၂၈၊ နိ၊ ပညတ်။

မှတ်ချက်။ ။ အနုလုံ၌ သန္နိဋ္ဌာန် သံသယအရ မတူသောကြောင့် "နော"ဝိဘင်းချည်းသာ ထုတ်ရသည်။ ၃-နံပါတ်သည် နိုက် ၂-ဖက်ရချည်းဖြစ်သည်။ သင်္ခါရ ၃-ပါးလုံးခြုံ၍ကောက်လျှင် စေ ၅၂ သာရ၏။ ကျန် စိတ် ၈၉၊ ရုပ် ၂၈၊ နိ၊ ပညတ်တို့သည် "န သင်္ခါရ" ဟူသော ပစ္စနိက်အရ အမြဲဖြစ်တော့သည်။ ဝစီ-စိတ္တတို့၏ ဝိဘင်းကို ကာယနည်းမှီ၍ဆိုပါ။ (ကာယ-နိုက်၌ ၃-နည်းရှိ၏)

http://www.dhammadownload.com

ပဒသောဓနမူလ စက္ကဝါရ ပဋိလောမ အတွက်သာ

ဝစီသင်္ခါရ	သင်္ခါရာ	ဝစီသင်္ခါရော	ဝစီသင်္ခါရော သင်္ခါရော စေဝ ဝစီသင်္ခါရော စ
(ကာယသင်္ခါရ-စိတ္တသင်္ခါရ)	သင်္ခါရာ	×	အဝသေသာ သင်္ခါရာ န ဝစီသင်္ခါရော
သင်္ခါရမှတစ်ပါး စိတ်၈၉၊ ရုပ်-၂၈၊ နိ၊ ပညတ်။	×	×	(နိုက်)ပဋိလောမ'အာမန္တာ' ချည်းထုတ်ပါ။

လုံ, နိုက်-အနုလောမများသည် ပဒသောဓနဝါရရှိ ဝိဘင်းနှင့်အကောက်အတိုင်းပင်။

လုံ-ပဋိလောမ၌ သင်္ခါရာ ဝစီသင်္ခါရောတိ? ဝစီသင်္ခါရော သင်္ခါရော စေဝ ဝစီသင်္ခါရော စ၊
အဝသေသာ သင်္ခါရာ န ဝစီသင်္ခါရော။ (ကျန်မူလီများ၌ နည်းတူဆိုပါ)

၃။ သုဒ္ဓသင်္ခါရ ဝါရ

ကာယမူ ဝစီမူလီ	၁	ကာယသင်္ခါရော	အ-ပ- ဟုဆိုအပ်သော စိတ္တဇဝါယောဓာတ်။
	၂	ဝစီသင်္ခါရော	ဝိတက် ဝိစာရ။
	၃	နိုက်၂-ဖက်ရ	ကာယသင်္ခါရ, ဝစီသင်္ခါရမှတစ်ပါး စိတ်-၈၉၊စေ-၅၀၊ရုပ်၂၈၊နိ၊ညတ်။
ကာယမူ စိတ္တမူလီ	၁	ကာယသင်္ခါရော	အ-ပ- ဟုဆိုအပ်သော စိတ္တဇဝါယောဓါတ်။
	၂	စိတ္တသင်္ခါရော	ဝိတက် ဝိစာရမှတစ်ပါး စေ-၅၀။
	၃	နိုက်၂-ဖက်ရ	ကာယသင်္ခါရ,စိတ္တသင်္ခါရမှတစ်ပါး စိတ်၈၉၊ ဝိတက်ဝိစာရရုပ်-၂၈၊ နိ၊ ညတ်။
ဝစီမူ စိတ္တမူလီ	၁	ဝစီသင်္ခါရော	ဝိတက် ဝိစာရ။
	၂	စိတ္တသင်္ခါရော	ဝိတက် ဝိစာရမှတစ်ပါး စေ-၅၀။
	၃	နိုက်၂-ဖက်ရ	ဝစီသင်္ခါရ, စိတ္တသင်္ခါရမှတစ်ပါး စိတ်-၈၉၊ ရုပ်-၂၈၊ နိ၊ ပညတ်။

မှတ်ချက်။ ။ အနုလုံ၌ အရ မတူ၍ အားလုံး "နော" ချည်းထုတ်ပါ။

နိုက်။ ။ **န ကာယသင်္ခါရော န ဝစီသင်္ခါရော**တိ? ဝစီသင်္ခါရော န ကာယသင်္ခါရော ဝစီသင်္ခါရော၊
ကာယသင်္ခါရဉ္စ ဝစီသင်္ခါရဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသာ န စေဝ ကာယသင်္ခါရော န စ ဝစီသင်္ခါရော၊
န ဝစီသင်္ခါရော န ကာယသင်္ခါရောတိ? ကာယသင်္ခါရော န ဝစီသင်္ခါရော ကာယသင်္ခါရော၊
ဝစီသင်္ခါရဉ္စ ကာယသင်္ခါရဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသာ န စေဝ ဝစီသင်္ခါရော န စ ကာယသင်္ခါရော၊

မှတ်ချက်။ ဤဝါရကို သုဒ္ဓသင်္ခါရ အရာ၌ တည်သောကြောင့် သုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရဟု အဋ္ဌကထာဆရာအမည်ပေးထားခြင်းသာဖြစ်သည်။ စင်စစ်ဤဝါရကို မဟောခဲ့ပေ။ သုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရ နေရာ၌အစားထိုး၍ဟောတား သောကြောင့် တင်စားသောအားဖြင့် "သုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရ" အမည်ပေးထားသည်။ **(သုဒ္ဓသင်္ခါရအတုပင်)**

သုဒ္ဓသင်္ခါဝါရအစစ်နှင့် သုဒ္ဓသင်္ခါရမူလစက္ကဝါရ တို့ကို မဟောကြောင်းကား - -
'ကာယော သင်္ခါရော၊ သင်္ခါရာ ကာယော' ဤသို့စသည်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူသည်ရှိသော် ကာယစသော ပုဒ်တို့၏ရင်း၊ သင်္ခါရပုဒ်၏ရင်း(မတူသော အနက်တည်းဟူသော တည်ရာ) သမာနာဓိကရဏ မဖြစ်သောကြောင့် လိုအပ်သော အဿာသပဿာသ စသော အနက်ကိုစွန့်၍၊ အလိုမရှိအပ်သော စေတနာကာယ, အဘိသင်္ခရဏသင်္ခါရ စသော အနက်ကို သိမ်းဆည်းခြင်းသည် ဖြစ်တန်ရာ၏။ ထို့ကြောင့် "သုဒ္ဓ-- နှင့် -- စက္ကဝါရ" ကို မဟောပါ။ (သင်္ခါရယမိုက် ဋီကာ၊ ကောက် ၆၇၀-၇၇၀)

http://www.dhammadownload.com

သက္ခိရသုံးတန်၊ တည်ထားခံ၊ ဘုံ ဈာန် စိတ် ပုဂ် ခွဲ

	အဓိပ္ပါယ်	ဘုံ	ဈာန်	စိတ္တုပ္ပါဒ်	ပုဂ္ဂိုလ်
ကာယသက္ခိ	စတုသမုဋ္ဌာနိက ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော ကရဇကာယ၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သော အ-ပ-ဟု ဆိုအပ်သော စိတ္တဇဝါယောဓာတ်	ရူ အရူ ဘုံ၌ မဖြစ်၊ ကာမ ၁၁-ဘုံ ၌သာ ဖြစ်၏။	ပ ဒု တ ဈာန်၌ ဖြစ်၏။ စ-ဈာန်၌ မဖြစ်။	ဒွေးပဉ္စဝိ-၁၀ ပဋိ-စုတိမှ တစ်ပါး သော ကာမစိတ် ၄၄-ခု၌ သာ ဖြစ်၏။	အမိဝမ်း၌ကိန်းသောပုဂ္ဂိုလ်၊ သေသောပုဂ္ဂိုလ်၊ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားခိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ စတုတ္ထဈာန်ဝင်စားခိုက်သော ကာမပုဂ္ဂိုလ်၊ ရူပပုဂ္ဂိုလ်၊ အရူပပုဂ္ဂိုလ်၊ ရေ၌ကိန်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ မုစ္ဆာကာလ၌ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့၌မဖြစ်။ ဗလဝါရမ္မဏဖြစ်သော ကာမပုဂ္ဂိုလ်၌သာဖြစ်၏။
ဝစီသက္ခိ	ဝစီ၏အကြောင်း ဖြစ်သော ဝိတက်ဝိစာရ တည်း။	အသည သတ်ဘုံမှ တစ်ပါး သော အလုံးစုံ သောဘုံ ၌ဖြစ်၏။	မူလဘူတ ဖြစ်သော ပ-ဈာန်၌ သာဖြစ်၏၊	ဒွေးပဉ္စဝိ၁၀ မှတစ်ပါး သောကာမ စိတ် ၄၄-ခု ၌သာ ဖြစ်၏။	အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ နိရောဓသမာပတ်ဝင်စား-ခိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ သေသောပုဂ္ဂိုလ်မှတစ်ပါး အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၌ဖြစ်၏။ (ကာသင်္ခါရမဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အကြောင်းပြ နှာ ၂၆/၉၂ တို့၌ရှုပါ)
စိတ္တသက္ခိ	ဝိတက်ဝိစာရမှ တစ်ပါးသော စေ ၅၀-တည်း။	။	အလုံးစုံ သောဈာန် ၌ဖြစ်၏	အလုံးစုံသော ကာမစိတ်၅၄ ခု၌ဖြစ်၏။	။

ကာယသင်္ခါရ မဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်များ၊ **ဆောင်**။ ။ကိန်း,သေ,နိ, စ၊ ဝင်စားကြ၍၊ ရူပ ရူပါ၊
ရေကိန်းရှာ၊ မုစ္ဆာ ဤရှစ်-ကာ (ယသင်္ခါရ)မဖြစ်။

ပဉ္စကနည်း	စတုက္ကနည်း
ပ ဈာန်ဇော ၁၀	ပ ဈာန်ဇော ၂၀
ဒု ။ ၁၀	
တ ။ ၁၀	ဒု ။ ၁၀
စ ။ ၁၀	တ ။ ၁၀
မ ။ ၁၈	စ ။ ၁၈
ပေါင်း ၅၈	ပေါင်း ၅၈

မှတ်ချက်။ ။ဈာန်ဇော ၅၈ ပါးဟူသည် မဟဂ္ဂုတ် ကု၉၊ ကြိ၉၊ လောကုတ် ၄၀၊ ပေါင်း ၅၈-ပါးဖြစ်သည်။

၁။ ရူပ ကုကြိ၊ပထမဈာန်ဇော၊ ၂ } ပထမဈာန်ဇော ၁၀၊
လောကုတ္တရာ ။ ၈

၂။ ရူပ ကုကြိ၊ ဒု ဈာန်ဇော ၂ } ဒု-ဈာန်ဇော ၁၀၊
လောကုတ္တရာ ။ ၈

(၄င်း ပ. ဒု. ပေါင်း ၂၀ ကိုပင် စတုက္ကနည်းအားဖြင့် ပဈာန်ဇော ၂၀ ဟုခေါ်သည်။) မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ခုသည် ဇောမထိုက်၍ လျှော့သည်။

၃။ တ ဈာန် ၁၀။ ၄။ စ ဈာန် ၁၀ နည်းတူ ရေတွက်ပါ။

၅။ ရူပ ကု ကြိ၊ ပဉ္စမဈာန်ဇော ၂
အရူပ ကု-၄၊ ကြိ-၄ ပဉ္စမဈာန်ဇော ၈ } ပဉ္စမဈာန်ဇော-၁၈။
လောကုတ္တရာ ပဉ္စမဈာန်ဇော ၈

F.3.A

http://www.dhammadownload.com

ဥပ္ပါဒ ပစ္စုပ္ပန္နဝါရ (ပုဂ္ဂလ—ပုဂ္ဂဏော)

	ကာ	ဝစီ	စိတ္တ	ဈာနောကာသ (ဈာန်ဝင်စားသော)	ခဏတ္တယ	ပုဂ္ဂိုလ်		
၁	॥	॥	॥	အဿာသပဿာသ နှင့်တကွ ပ-ဈာန်ဇော ၂၀	ဥပ္ပါဒ ဘင်	ကာ		
၂		॥	॥	॥ ကင်းသော ပ-ဈာန်ဇော ၂၀	॥	ကာ	ရူ	
၃		॥	॥	သောတာပတ္တိမဂ်ကြဉ်သော လောကုတ္တရာပ-ဈာန်ဇော၁၄	॥			အရူ
၄	॥		॥	အဿာသပဿာသ နှင့်တကွ ဒု-၁၀၊ တ-၁၀၊	॥	ကာ		
၅			॥	॥ ကင်း ဒု-၁၀၊ တ-၁၀၊ စ-ဈာန်၁၈	॥	ကာ	ရူ	
၆			॥	သောတာပတ္တိမဂ်ကြဉ်သောလောကုတ္တရာဒု-၇၊တ-၇၊ စ-၁၅	॥			အရူ
	ဘုမ္မောကာသ (ဈာန်မဝင်စားသော)							
၇	॥	॥	॥	ဒွေပဉ္စဝိ ၁၀-ကြဉ် အ-ပ-သ နှင့်တကွကာမစိတ် ၄၄	॥	ကာ		
၈		॥	॥	॥ ကင်း ॥	॥	ကာ		
၉			॥	ဒွေပဉ္စဝိ ၁၀-တို့၏	॥	ကာ		
၁၀		॥	॥	(ရူပ) သဝိတက္ကသဝိစာရစိတ် ၃၆ + ၇ = ၄၃ (ကာ+စိ)	॥		ရူ	
၁၁		॥	॥	(အရူပ) ॥ ၂၇ + ၄ = ၃၁ (ကာ+စိ)	॥			အရူ
၁၂			॥	(ရူပ) အဝိတက္ကအဝိစာရစိတ် ၇	॥		ရူ	
၁၃			॥	(အရူပ) ॥ ၄ (အရူပဝိပါက်-၄)	॥			အရူ
၁၄				ခပ်သိမ်းသော စိတ်တို့၏ဘင်္ဂက္ခဏာသမင်္ဂီ၊ နိရောဓ၊ အသည				

ဆောင်။ ॥ လော,မော,သမ်,သန်၊ သုံးတန်ကြိ၊ ကုကြိမဟာ၊ ပ-ဒုဈာ၊ သ-စာ ၃၆။

လောဘမူမော၊ မနောဒွါရာ၊ မဟာကုကြိ၊ ရေတွက်ကြည့်၊ မှတ်ဘိ ၂၇။

စက်,သော,တ,စ၊ မဈာန်ပြဝိ၊ အရူဝိ၊ မှတ်ဘိ ၁၁။

ပစ္စုပ္ပန်၏ ဝိဘင်းသဘောသွား

၁။ ကာယ-၌ အ. သ. ပ. သ-ဖြစ်လျှင် - အဿာသပဿာသာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ။

॥ ॥ မဖြစ်လျှင် - ဝိနာ အဿာသပဿာသေဟိ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ။

၂။ ဝစီ-၌ ဝိတက်ဝိစာရ - ဖြစ်လျှင် - ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ။

॥ ॥ မဖြစ်လျှင် - ဝိနာ ဝိတက္ကဝိစာရေဟိ စိတ္တဿဥပ္ပါဒက္ခဏေ-ဟုထုတ်ပါ။

ကာယသင်္ခါရ၏ ကိုယ်စား'**အဿာသပဿာသ**' ဖြစ် မဖြစ်။ ဝစီသင်္ခါရ ကိုယ်စား '**ဝိတက် ဝိစာရ**' ဖြစ် မဖြစ်တို့ကို ဦးစားပေး၍ဟောထားသည်။(ဈာနောကာသ၌ ဈာန်ဝင်စား၊ ဘုမ္မောကာသ၌ဈာန်မဝင်စားဟုဆိုပါ)

ပုဂ္ဂိုလ်ကောက်တတ်ရန် သဘောသွား

၁။ အဿာသ ပဿာသနှင့်တကွဖြစ်ခြင်း၊ ကာမစိတ်ဖြစ်ခြင်း၊ ထို ၂-ခုသည် ကာမပုဂ္ဂိုလ်သာရ၏။

၂။ အဿာသ ပဿာသကင်းသော ပ,ဒု,တဈာန်နှင့် ရူပစိတ်များသည် ကာမ, ရူပပုဂ္ဂိုလ်။

၃။ သောတာပတ္တိမဂ်ကြဉ်လျှင် -အရူပပုဂ္ဂိုလ်။ (သော-မဂ်သည် အရူပဘုံ၌ မဖြစ်သောကြောင့်တည်း)

ဆောင်။ ॥ ဝစီ စိတ္တ၊ သုံးကာလ၊ ကာယပဝတ်သာ။ (ပဋိ, ပဝတ္တိ, စုတိ ကာလ ၃-ပါးခွဲရန်)

http://www.dhammadownload.com

ကာယမူ+ဝစီမူလီ ဝိဘင်း-

၁၊ ဝိနာ ဝိတက္ကဝိစာရေဟိ အဿာသပဿာသာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ။ (လုံ-အနု ၁-ဖက်ရ)

၂၊ ပဌမဈာနံ သမာပန္နာနံ, ကာမာဝစရာနံ အဿာသပဿာသာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေတေသံ။ (လုံ-အနု ၂-ဖက်ရ)

၃၊ ဝိနာ အဿာသပဿာသေဟိ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ။ (လုံ-ပဋိ ၁-ဖက်ရ)

၄၊ သဗ္ဗေသံ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, ဝိနာ အဿာသပဿာသေဟိ အဝိတက္ကအဝိစာရစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, နိရောဓသမာပန္နာနံ, အသညသတ္တာနံ တေသံ။(နိုက် ၂-ဖက်ရ)

အနက် = ဝိတက္ကဝိစာရေဟိ၊ ဝိတက်ဝိစာရတို့နှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ **(တနည်းကား)** ဝိတက္ကဝိစာရေဟိ၊ ဝိတက်ဝိစာရတို့ကို။ ဝိနာ၊ ကြဉ်၍။ အဿာသပဿာသာနံ၊ အဿာသပဿာသတို့၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ဥပ္ပါဒက္ခဏ၌။ (ဝတ္တမာနာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော။) တေသံ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ ။(ပ)။ ပဌမဈာနာနံ၊ ပဌမဈာန်ကို။ သမာပန္နာနံ၊ ဝင်စားကုန်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ အဿာသပဿာသာနံ၊ ထွက်သက်ဝင်သက်တို့၏။ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ၌ငင်း။ ကာမာဝစရာနံ၊ ကာမာဝစရပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ အဿာသပဿာသာနံ၊ တို့၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ၌ငင်း။ ဝတ္တမာနာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ တေသံ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။

နိုက် - အနက် = သဗ္ဗေသံ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။စိတ္တဿ၊ ၏။ ဘင်္ဂက္ခဏေ၊ ဘင်္ဂက္ခဏ၌ငင်း။ အဿာသပဿာသေဟိ၊ တို့နှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ အဝိတက္ကအဝိစာရစိတ္တဿ၊ ၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ဥပ္ပါဒက္ခဏ၌ငင်း။ (ဝတ္တမာနာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော။) တေသံ၊ ထို-တို့အားငင်း။ နိရောဓသမာပန္နာနံ၊ နိ-ဝင်စားခိုက်ဖြစ်ကုန်သော။ အသညသတ္တာနံ၊ ကုန်သော။ တေသံ၊ တို့အားငင်း။

* အညတြ, ဝိနာ၊ နိပါတာ၏၊ ယှဉ်ရာမှန်လှ၊ ယင်းပဒဝယ်၊ ဒု, တ, ပဉ္စမီ သက်မြဲ။ (ဘုရားကြီးနိယံ-၁၀၀)
(အညတြ,ဝိနာနိပါတ်ပုဒ်များနှင့် ယှဉ်ရာ၌ ဒု,တ,ပဉ္စမီဝိဘတ် ၃-မျိုးသာရှိရမည်။ နံ-ဝိဘတ်စသည်ဖြင့် မရှိရ)

ကာယမူ+စိတ္တမူလီ ဝိဘင်း-

၁။ အာမန္တာ။ (လုံ-နု၊) (တရားကျန်၍-နိုက် ပဋိလောမ၌လည်း "အာမန္တာ" ပင်ဖြစ်၏)

၂။ ဝိနာ အဿာသပဿာသေဟိ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ။ (လုံ-ပဋိ ၁-ဖက်ရ)

၃။ အဿာသပဿာသာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ။ (လုံ-ပဋိ ၂-ဖက်ရ)

၄။ သဗ္ဗေသံ စိတ္တဿဘင်္ဂက္ခဏေ, နိရောဓသမာပန္နာနံ, အသညသတ္တာနံ တေသံ။(နိုက် ၂-ဖက်ရ)

ဝစီမူ+စိတ္တမူလီ ဝိဘင်း-

၁။ အာမန္တာ။ (လုံ-နု၊) (တရားကျန်၍-နိုက် ပဋိလောမ၌လည်း "အာမန္တာ" ပင်ဖြစ်၏)

၂။ ဝိနာ ဝိတက္ကဝိစာရေဟိ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ။ (လုံ-ပဋိလောမ ၁-ဖက်ရ)

၃။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ။(လုံ-ပဋိ ၂-ဖက်ရ)

၄။ သဗ္ဗေသံ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, နိရောဓသမာပန္နာနံ, အသညသတ္တာနံ တေသံ။(နိုက် ၂-ဖက်ရ)

ဤဥပ္ပါဒ ပစ္စုပ္ပန်ဇယားဖြင့်ပင် - နိရောဓ၊ ဥပ္ပါဒနိရောဓ ပစ္စုပ္ပန်တို့ပါ ပြီးသည်။ နိရောဓ ဝါရအတွက် **ဥပါဒ်နှင့် ဘင်ပြောင်းဆိုရုံသာ။**

ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလ

ဤသုံးဝါရ၏ ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလကိုလည်း ဤပွန်ဇယားဖြင့် ဆိုပါ။ အတိက်ဘက်က အားလုံးဖြစ်ဖူးရ၏ ဟူ၍ အသေအချာမှတ်ပြီး --

၁။ ပွန်ရသောတရားသည် နှစ်ဖက်ရ ၂။ မရသောတရား တစ်ဖက်ရ၊ နိုက်၌ "ပါဋိဂတိ၊ နတ္ထိ-ထုတ်ပါ" ဝါရတွဲ ပုံသေနည်းဖြင့်မှတ်ပါ။ လက်တွေ့စမ်းသပ်ထုတ်ကောက်ကြည့်ပါ။ အလွန်လွယ်ကူလှပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဆောင်။ ။ ဥပါဒ်ကို ဘင်၊ ဘင်ကိုဥပါဒ်၊ ပြောင်းတုံလတ်၊ မှတ်လေနိရောဓ။ ဤသို့မှတ်ပါ။ **နိရောဓ ပစ္စုပ္ပန္နဝါရနှင့် ပွန်တီဝါရ၊** ဤ၂-ဝါရအတွက် လက်ာအတိုင်း ဥ+ဘင် ပြောင်းပြန် ပြန်ပါ။

ဥပ္ပါဒနိရောဓ ပစ္စုပ္ပန် ဝိဘင်းထုတ်နည်း ကောက်နည်း

အ-ပ	ဝိတက်ဝိစာရ	စိတ္တ
(ဥ)	→ ဥ →	ဥ
ဘ ←	(ဘ) →	ဘ

ဤဝါရမျိုးနေရာတိုင်း၌ အနုလုံ၌ **'နော'**ချည်းသာ ထုတ်ပါ။ အရမတူသောကြောင့်ပင်။အနုလုံအနုလောမဘက်က ဥပါဒ်ရမည်။ ထိုဥပါဒ်သည် နိက်၌ ပဋိလောမတစ်ဖက်ရဖြစ်မည်။ အနုလုံ ပဋိလောမ **'နော'**အရ ဘင်ထုတ်ရမည်။ ယင်းဘင်သည် နိက်၌ အနုလောမ တစ်ဖက်ရဖြစ်မည်။ ထိုတစ်ဖက်စီရထားသော ဥ နှင့် ဘင်ကို ကြည့်၍ နိက်၂-ဖက်ရ ထုတ်ရမည်။ ထုတ်သောအခါ --

လုံ-အနု-ဥပါဒ်မှကြွင်းသော -ဥပါဒ်များကို-"ဝိနာ အ. ပ. သေဟိ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ"ဟု ထုတ်၍ လုံ-ပဋိ ဘင်မှ ကြွင်းသောဘင်များကို "ဝိနာ ဝိတက္ကဝိစာရေဟိ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ" ဟု"ဝိနာ" ဖြင့်ကန့်၍ထုတ်ပြီး နိရောဓနှင့်အဿညသတ်ပါထည့်ထုတ်ပါ။ ဤမျှစဉ်းစားလျှင် ဥ-နိဝါရအတွက် လွယ်ပါပြီ။ ဤ ဥ-နိ ပွန်-တီဝါရတွဲကား ဥပ္ပါဒ အတိုင်းပင်။ (နေရာတိုင်း။)

ဓမ္မယမက-ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရမှာ ယခု 'ဝိနာ'နေရာ 'ဝိပ္ပယုတ္တ' ဆို၍ သူ့တရားနှင့်သူ ထုတ်ပါ လေ။

ဩကာသဝါရ အားလုံးအတွက်

သင်္ခါရ	ဈာနေဝကာသ	ဘုမ္မောကာသ	နိက်
ကာယ →	ပ. ဒု. တ (ဈာန်ဇော)	ကာ	အဿည
ဝစီ →	ပ.	ကာ. ရူ. အရူ	။
စိတ္တ →	ပ. ဒု. တ. စ (ဈာန်ဇော)	ကာ. ရူ. အရူ	။
ဝိဘင်း →	(ပဌမ) ဈာနေ တတ္ထ	(ကာမာ)ဝစရေ တတ္ထ၊	အဿညသတ္တေ တတ္ထ၊

မှတ်ချက်။ ကြိယာပဓာနမဟုတ်၍ မည်သည့်ကြိယာနှင့်မဆို အားလုံးတူကြသည်။

အတီတ ပုဂ္ဂလဝါရ

လုံ-'အာမန္တာ' အရ-ခပ်သိမ်းသော ပုထုဇဉ်လေးယောက်၊ အရိယာ ၈-ယောက်(ရ၏)တို့သည် သင်္ခါရအားလုံး ဖြစ်ဖူး၊ ချုပ်ဖူးရသည်။ (မဖြစ်ဖူးသူ, မချုပ်ဖူးသူဟူ၍မရှိ)။ နိက် 'နတ္ထိ'ချည်းထုတ်ပါ။ တရားမရှိတော့ပြီ။

ရှေးခေတ်, ယခုခေတ် ထွက်သက် ဝင်သက် တွက်နည်း။

ယခုခေတ် တစ်နေ့ (၂၄)နာရီကို ရှေးမြန်မာနာရီဖြင့် နာရီ ၆၀-ဟုခေါ်သည်။ ထိုနာရီ ၆၀-မှ တစ်နာရီ လျှင် ထွက်သက် ၃၆၀၊ ဝင်သက် ၃၆၀၊ ထွက်သက်, ဝင်သက် ပေါင်း - ၇၂၀

တစ်နေ့နာရီ × ၆၀

တစ်နေ့လျှင်ထွက်သက် ဝင်သက်ပေါင်း ၄၃၂၀၀

စက်နာရီဖြင့်တွက်သော်- ရှေးခေတ်မြန်မာတစ်နာရီသည် ယခုခေတ်စက်နာရီဖြင့် ၂၄-မိနစ်နှင့်ညီမျှ၏။ ယခုခေတ်စက်နာရီ တစ်နာရီလျှင်ထွက်သက် ၉၀၀၊ ဝင်သက် ၉၀၀။ ပေါင်း ၁၈၀၀။ တစ်နေ့ ၂၄-နာရီဖြင့် ၁၈၀၀-ကို မြှောက်သော် ၄၃၂၀၀-တစ်နေ့ ဝင်သက် ထွက်သက် ဖြစ်သည်။ ၄၃၂၀၀-ကို ၂၄-နာရီဖြင့်စားပါက ၁၈၀၀- တစ်နာရီဝင်သက် ထွက်သက်ကို ရသည်။

http://www.dhammadownload.com

အတီတ ပုဂ္ဂလောကာသ

	ဈာနောကာသ					ဘုမ္မောကာသ			ဘဝနိကန္တိက ပဇော
	ပ	ဒု	တ	စ	[illegible]	ကာမစိတ်	ပဋိ	ဘ ဘ - ၁၅ မ	ဓ ဓ ဓ ဓ ဓ (ပ) စုတိ
သဒ္ဒါ ↑	၂၀ ဥ ဘ	၁၀ ဥ ဘ	၁၀ ဥ ဘ	၁၈ ဥ ဘ		၅၄ ခု ဥ ဘ ကာမ ၁၁ ဘုံ	ရူပပဋ္ဌ မဈာန် ပဋိ ၁-ခု စေ ၃၀ အသည	သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ပဋိ - နောင် ပ-ဘွင်ဟုဆိုအပ်သော မုချဒု စိတ်၊ ထို-နှင့်-ကို အတိတ်၌မရ တူသောကြောင့် တံသဒိသ သော ဘ-၁၅၊ မ၊ ဤ ၁၇-- နာဖတို့အား သုဒ္ဓါ ၅-ဘုံ၊	သုဒ္ဓါ-အံ ဘဝနိကန္တိက ပ. ဇောမှစ၍စုတိ တိုင်အောင်, ကြွင်းသော ရူ-အရူ ဖြစ်အံ့ ပဋိမှ စ၍ စုတိတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော သဝိ-သစာ၊အဝိ. အစာ. စိတ် ၄၇ ခုတို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ဈာန်မဝင် စားသော ရူ၊ အရူ၊ ပု-တို့အား ညကြဉ်၊ ရူ- ၁၅-ဘုံ၊ အရူ ၄-ဘုံ။
ကာ	॥	॥	॥			॥			
ဝဓိ	॥					॥			॥
ဓိ	॥	॥	॥	॥		॥		॥	॥
( ) ဈာန် သမာပန္နာနံ						ကာမာ ဝစရာနံ	သုဒ္ဓါဝါသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ အသည-နံ	သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ	(ဣတရေသံ) ရူပါဝစရာနံ အရူပါဝစရာနံ

ရှင်းပြခြင်း။ ။ဤအတီတပုဂ္ဂလောကာသ၌ ဈာနောကာသနှင့် ဘုမ္မောကာသဟု နှစ်မျိုးရှိရာ ဈာနောကာသ ၌ ပ,ဒု,တ,စ ဈာန်လေးမျိုးရှိ၏။ ထိုလေးမျိုးလုံး၌ပင် (ဥ-ဘ) ခွဲထားသည်။ ဤရိုးရိုးဝါရမှာခွဲစရာမလို (ခဏတ္တယ) ဥ-ဋ္ဌီ-ဘင် တစ်ခပေါင်းတည်းရ၏။ ဆိုင်ရာဝါရများနှင့် ဝါရတွဲစပ်မှသာ ဥ-စခွဲရမည်။

ဘုမ္မောကာသ၌ ကာမနှင့်သုဒ္ဓါဝါသ နှစ်မျိုးရှိ၏။ ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင် သုဒ္ဓါဝါသဝီထိသည် ပထမပိုင်း၊ ဒု-ပိုင်း၊ တ-ပိုင်းဟု သုံးမျိုးရှိ၏။

သူ့အပိုင်းနှင့်သူ ဝိဘင်းထွက်ပါက ဇယားပြထားသည့် အတိုင်းပင် ထွက်၏။ ပ-ပိုင်းနှင့် ဒု-ပိုင်း ပေါင်း၍ ဝိဘင်းထွက်ပါက ပဌမပိုင်း ပဋိသန္ဓေကို သီးသန့်မထုတ်တော့ပဲ ဒုတိယပိုင်းသို့ ပေါင်း၍ ထုတ်ရသည်။ အရကောက်ရာ၌လည်း ပဋိသန္ဓေပါ ထည့်သွင်းကောက်ရမည်။

ဒု-ပိုင်းနှင့် တ-ပိုင်းပေါင်းထုတ်လျှင် တတိယပိုင်းအတိုင်းထုတ်၍ အရကောက်ရာ၌ 'သုဒ္ဓါ-အံ့ ပဋိ-နောင် ပ. ဘွင်မှစ၍ စုတိတိုင်အောင်၊ ကြွင်း ရူ အရူ အံ့ ပဋိ မှစ၍ စုတိတိုင်အောင်' စသည်ဖြင့် ဝီထိရှုမျှော်၍ ကောက်ပါ။သုဒ္ဓါဝါသ ပထမပိုင်း ပဋိသန္ဓေသည် ဖြစ်ဆဲမျှသာ ဖြစ်ရကား ဖြစ်ဖူးမရ၍ အမြဲပင် ပစ္စနိက် ၂ -ဖက်ရ ဖြစ်သည်။

အသညသတ်ကား နာမ်တရားဟောရာတိုင်း နိက်၂-ဖက်ရဖြစ်သည်။ ထိုအသညသတ်ကား ရုပ်သက်သက် ဖြစ်သော ကြောင့်ပင်။ အရာကျယ်သော စိတ္တသင်္ခါရ၌ပင် ဖြစ်ဆဲ, ဖြစ်ဖူး, ဖြစ်လတ္တံ့များမရ။ **အထောက်သာဓကကား** "<u>သဗ္ဗေပိ စိတ္တသမ္ပယုတ္တကာ ဓမ္မာ စိတ္တသင်္ခါရော</u>" တည်း။

အညွှန်း။ ။ သုဒ္ဓါဝါသဝီထိသည် ပြီးခဲ့သော သစ္စ၊ ယခု သင်္ခါရ၊ ဓမ္မ၊ ဣန္ဒြိယ တို့၌လည်းပါရှိမည် ဖြစ်ရာ တစ်နေရာသဘောကျလျှင် အားလုံးသဘောကျမည် ဖြစ်၏။ ပဋိ. ဘွင်. ဇော စသည်တို့၌ ဥပါဒ်. ဋ္ဌီ. ဘင်. ခဏယ်သုံးခုစီရှိသည်ကို သတိပြုပါ။ ဥပ္ပါဒပစ္စုပ္ပန္နဝါရသည် (ဥ) သာရ၏။ **နိရောဓ** ပစ္စုပ္ပန်သည် (ဘင်) သာရ၏။ အတိတ်အနာဂတ်တို့ကား ဥပါဒ် ဋ္ဌီဘင် သင့်သလို (အစုံလိုက်) ရကြ၏။

အားလုံးပင်တူကြ - ဥပ္ပါဒ၊ နိရောဓ၊ ဥပ္ပါဒနိရောဓ ၃-ဝါရလုံးရှိ အတီတပုဂ္ဂလောကာသ ရိုးရိုးကား အားလုံးပင်တူကြသည်။ စာသင်သားတို့ ယောင်ချာချာဖြစ်တတ်သည်။ သတိပြုပါ။

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလောကာသ ဝါရတွဲနည်း

ပွန်တီ ပုဂ္ဂလဝါရအတွက် ပစ္စုပ္ပန်ဇယားဖြင့် ဆိုရမည်ကို ပြပြီးဖြစ်၏။ ယခု ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလောကာသ အတွက် အတိတ်ပုဂ္ဂလောသဝါရ ဇယားဖြင့် ဝိဘင်းထုတ်အရကောက်ရမည်။ (ဤသို့နေရာတိုင်း မှတ်ပါ)

ဇယားကြည့်ထားပါ။ ပ၊ ဒု၊ တ၊ စ စျာန်များ၌ (ဉ+ဘ) ခွဲထားသည် ပစ္စုပ္ပန်ဘက်ကဆိုင်ရာ ဥပပဇ္ဇန္တ (ဉ) သာရမည်။ အတိတ်ဘက်က ရရိုးရစဉ်ဆိုင်ရာ(ဉ+ဘ)အတွဲလိုက်ရမည်။ သန္ဓိဋ္ဌာန်အရကို ရှာ၍ ကိုင်ထားပြီး သံသယလိုက်၍ ရှာပြီးထုတ်ကောက်ပါ။

အနုလုံက မဟောခဲ့သောတရားများ နိက် ၂-ဖက်ရဖြစ်မည်။ အဿာသ ကင်း မကင်းကိုလည်းပစ္စုပ္ပန် **ဇယားအာရုံပြုပါ။** ပစ္စုပ္ပန်ရ-မရတရားများ အတိတ်ပုဂ္ဂလောကာသ ဇယားထဲသွင်းကြည့်ခြင်းပင် **ဖြစ်**သည်။

လုံ-အနု၊ **(ကာယ+ဝစီအတွက်)** (ဇယားကြည့်ထား) သန္ဓိဋ္ဌာန်ကာယဖြစ်ဆဲ၌ ပ၊ဒု၊တ စျာန်သုံး **ခု၏** (ဉ) နှင့်ကာမ(ဉ) ပေါင်းဥပပဇ္ဇန္တ (၄)ခုရသည် (ကိုင်ထား) ဝစီဖြစ်ဖူးလော-ဟု သံသယလိုက်သော် **ပ**စျာန်(ဉ) နှင့်ကာမ(ဉ) သာလိုက်နိုင်၍ ကျန် ဒု၊တ ဥပပဇ္ဇန္တ(ဉ) နှစ်ခုကား တစ်ဖက်ရဖြစ်သည်ကို "ဒုတိယဇ္ဈာနံ တတိယဇ္ဈာနံ သမာပန္နာနံ အဿာသပဿာသာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ" ဟု တစ်ဖက်ရထုတ်၍ ပစျာန်(ဉ) နှင့် ကာမ(ဉ)ကို "ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပန္နာနံ ကာမာဝစရာနံ အဿာသပဿာသာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ" ဟု ဝိဘင်း ၂-ဖက်ရထုတ်ကောက်ပါ။

အနုလုံ ပဋိလောမ သန္ဓိဋ္ဌာန် ဝစီဖြစ်ဖူး၌ နဂိုရနေကျ (ဇယားပြထားသည့်အတိုင်း) ပစျာန် (ဉ+ဘ)၊ ကာမ (ဉ+ဘ) နှင့် ဘုမ္မောကာသဘက်က ရူ အရူ (သုဒ္ဓါဝါသ တတိယပိုင်း) ရသည်။ ကာယဖြစ်ဆဲလော-ဟု သံသယလိုက်သော် ပ-စျာန်၊ကာမတို့၏ စဝန္တ(ဘင်)၊ ထို ပ-စျာန်၊ကာမတို့၏ အ-ပကင်းသော ဉပါဒ်များနှင့် ရူပ အရူပ တို့ သံသယကာယ မရသည့်အတွက် 'ပဌမဇ္ဈာနာနံ သမာပန္နာနံ, ကာမဝစရာနံ အပ-သာနံ ဘင်္ဂက္ခဏေ, တေသံယေဝ ဝိနာ အ-ပ-ဿ-သေဟိ စိတ္တာဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, ရူပါဝစရာနံ အရူပါဝစရာနံ တေသံ တတ္ထ' ဟုထုတ်ပါ။

နောင် ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတပုဂ္ဂလောကာသ ကာယ+ဝစီ အနုလုံ၌လည်း ယခုဝိဘင်း အတိုင်း(လုံး၀)တူသည်။ (ကျန်နေရာတို့၌ လက်ာ ၈-နံပါတ်ကို သတိပြုပါ၊ ပဋိလောမချင်း တူကြသည်ဟုလို)

သတိပြု။ ကာယ-ကား အဿာသ ကင်းသည်ကို မရ၊ ကျန် ဝစီ စိတ္တတို့ကား ဆိုင်ရာ အဿာသ ကင်း မကင်း ၂-မျိုးလုံးရသည်။

ကာယ ဝစီ နိက် ၂-ဖက်ရ အတွက်

အနုလုံဟောပြီး ကျန်တရားများမှာ နိက် ၂-ဖက်ရဖြစ်သည်။ ကျန်တရားများကား စျာနောကာသမှ ဒု,တ စျာန်တို့၏ (ဘင်) နှင့် ထို ဒု,တ-စျာန်တို့၏ အ၊ပ၊ ကင်း ဥပ္ပါဒ်၊ စတုတ္ထစျာန်၊ သုဒ္ဓါဝါသ ပ၊ ဒု အပိုင်း၊ အသညသတ်တို့ကို-"ဒုတိယဇ္ဈာနံ တတိယဇ္ဈာနံ သမာပန္နာနံ, အဿာသပဿာသာနံ ဘင်္ဂက္ခဏေ, တေသံယေဝ ဝိနာ အဿာသပဿာသေဟိ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပန္နာနံ, သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ, အသညသတ္တာနံ တေသံတတ္ထ" ဟုထုတ်ပါ။

ဤမျှကြံဆတတ်လျှင် ကျန် မူ မူလီတို့ကို နည်းတူကြံဆ၍ ထုတ်ကောက်ပါ၊ လွယ်ပါပြီ။

* နိရောဓဝါရ အတွက် ဉပါဒ်ကိုဘင်ပြောင်း၊ ဘင်ကို ဉပါဒ်ပြောင်းပါ။
* ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရ အတွက် ဥပ္ပါဒဝါရ အတိုင်းပင်ဟူ၍ နေရာတိုင်းမှတ်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

ဥပ္ပါဒ အနာဂတာ ပုဂ္ဂလ

၁	၂	၃	၄
ပုဂ္ဂိုလ် - ဝိဘင်း	ကာယ ဝစီ စိတ္တ	ဝစီ စိတ္တ	
ကာမာဝစရပစ္ဆိမဘဝိက ပုဂ္ဂိုလ်။ **ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ ကာမာဝစရာနံ ပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။**	ပဋိ --မဂ် ဖ ဖ ဘင် ပဋိမှစ၍ အဆုံးစွန် အ၊ပ၊ကွသော၃၃စိတ်၏(အနန္တရ)တိုင်အောင် ကာမာဝစရပစ္ဆိမ ဘဝိကပုဂ္ဂိုလ်၊	(ဘင်၊ ၃၃ စိတ်) ဘင် ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ရုံ ရုံဘ ၃၂ ၃၁ ပစ္ဆိမစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် အဆုံးစွန်သော အ-ပ-ကွဖြစ်သော (၃၃)စိတ်မှသည် ပစ္ဆိမ-၏အနန္တရဖြစ်သော ဒု-ရုံ၊ မရဏာ ပဉ္စမဇ၊ဘဝင်တိုင်အောင်(ဈာန်မဝင်စား) ကာ. ရ. ဖ၊	ပစ္ဆိမ-၁
ကာမသုဂတိ ၇ဘုံမှ ရူ အရူသို့ဖြစ်၍ ပရိ-နိ-အံ့၊ ကာမပုဂ္ဂိုလ်။ **ယေစ ရူ၊အရူ၊ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိ-ဿန္တိ တေသံ စဝန္တာနံ တေသံ၊**	*→ ပဋိဘဘ ၁၅၊ န ဒမ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ပဋိမှစ၍အဆုံးစွန်သော အ. ပ. ကွသောစိတ်၏ (အနန္တရ)တိုင်အောင် ကာမာဝစရပုဂ္ဂိုလ်၊	(ဘင် ၃၃ စိတ်) . . . ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ - စုတိ အဆုံး အ၊ပ၊ ကွ၊ သော စိတ်မှသည် စုတိတိုင်အောင် (ဈာန်မဝင်စားသော) ကာ. စ. ပု၊ ရူ အရူ ဘုံချင်း ပရိ-ပြုသော (*) ည, အကနိမှတစ်ပါး ရူ အရူ ပုဂ္ဂိုလ်၊	
ကာမဘုံ၌နောင်ဖြစ်ပြန်-အံ့ ကာမပုဂ္ဂိုလ်၊	*→ ပဋိ . . . စုတိ ← သုဒ္ဓါမှတပါး ရူ-အရူပု	(ဤအလယ် 'စုတိ' နှစ်ခုသည် ⟶↑ ဘဝမဆုံးသေးသူများဖြစ်သည်)	
ပ ဈာန် ဝိပါက်၊ ဒုဈာန်ဝိပါက်-သော သဝိသစာပရိနိ-အံ့ - ပဋိ --- [ရူ, အရူ ပစ္ဆိမဘဝိက၊ (အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်) ပုဂ္ဂိုလ်]			ပစ္ဆိမ-၂
ရူပါဝစရေ အရူပါဝစရေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ၊ (ပစ္ဆိမ ၂-၃) အပေါင်းဝိဘင်း။ တ ဈာန်ဝိ၊စ၊ မဈာန်ဝိ၊ အရူ-ဝိ ၄ ဟု-သော အဝိ အစာ (အံ့)၊ပဋိ-ဘ-န-ဒ-မ-ဇဇဇဇ		**(စိတ္တသာ)** ဇ ဘ	စုတိ-၃
ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဝိတက္ကအဝိစာရံ ပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။			

ဘဝမဆုံးသေးသောသူဖြစ်အံ့၊ ပဋိမှ စုတိ တိုင်အောင်၊ ကာ ရူ အရူပုဂ္ဂိုလ် (ဝစီမူ၌ဆို) (*→ - မြား ခရေပွင့်ပြ ဝီထိ)

(*)ဤအမှတ်ပြနေရာ နိရောဓ ဝါရ၌ထည့်ရန် "သူဖြစ်အံ့ ပဋိ-မှ စုတိတိုင်အောင်"ဟုဆိုရန်။(ဥပ္ပါဒ၌ကျန်ခဲ့ဟုထင်)

တေတ္တိံသမ စိတ်ကိုသာ မှတ်၍ဆိုရသည်မှာ - စိတ္တဇရုပ်တို့သည် (မူလဋီကာအလိုအားဖြင့်) စုတိစိတ်မှ ပြန်ရေသော် ဒွတ္တိံသမစိတ်မှစ၍ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် တေတ္တိံ သမစိတ်ကိုသာ မှတ်၍ဆိုရပါသည်။

မှတ်ချက်။ ကာယဝစီ ပဋိလောမတစ်ဖက်ရှု၍ ၃ နံပါတ်ကောက်ရာတွင် ၎င်း ၃-၌ ၄-ကွက်ရှိရာ ဒုတိယအကွက်ကို နောက်ဆုံးမှကောက်ပါ။ အောက်ဆုံး ၂-ကွက် ရူပ,အရူပပေါင်းကောက်ထားသည်။ ပြီးမှ ၃-ရှိ ဒုတိယအကွက်ကို ကောက်ပါ။ **ဇယားတိုင်း၌ အရကောက်နှင့် တိုက်ဆိုင်၍ကြည့်ပြီးမှ ဇယားကိုသာ မှတ်သားပါ**။

ဝိဘင်းနှင့် အရကောက်သဘော

ဇယား ၁-နံပါတ်တွင် ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်ဝိဘင်းကား ကာယမူ+ဝစီ, စိတ္တတို့မူလီ ဖြစ်လတ္တံ့ရသော ဇယား ၃-နံပါတ် တစ်ဖက်ရ ဝိဘင်းများကို ပြထားသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်အနေနှင့် တစ်ဖက်ရ, နှစ်ဖက်ရ နှစ်ခုလုံး ဆက်စပ်ပြီးကောက်ရမည်။

http://www.dhammadownload.com

အနုလုံ ၂-ဖက်ရကို 'ဣတရေသံ တေသံ' ဟုအမြဲထုတ်ပါ။
ကာယမူ-ဝစီ,စိတ္တမူလီတို့၌ ဇယား၂-နံပါတ်ကို ၂-ဖက်ရ ကောက်၍၊ ဝစီမူ၌ကား ဇယား ၂-၃ ကိုပေါင်းကောက်ရမည်။ ဝိဘင်းသာတူသည် အရကောက်မတူသည်ကိုသတိပြုပါ။
ဇယား ၄-နံပါတ်သည် ဖြစ်လတ္တံ့မရ၍ နိက်၂-ဖက်ရဖြစ်မည်။ ၎င်း ၄-နံပါတ်၌ ပစ္ဆိမဘဝိက ၃-မျိုးရှိသည်ကို သတိပြုပါ။ ပစ္ဆိမဘဝိက ဝီထိ ၃-မျိုးတို့တွင် - (ခြံ၍ကောက်ပါက)

၁။ **ကာမာဝစရဝီထိ အရ** - မဟာဝိပါက် ဉာဏ် ၄-ပါး၊
၂။ **သဝိတက္ကသဝိစာရဝီထိ အရ** - ပ-ဈာန်ဝိပါက်, ဒု-ဈာန်ဝိပါက် ၂-ပါး၊
၃။ **အဝိတက္ကအဝိစာရဝီထိ အရ** - အဝိ-အစာစိတ် ၇-ပါးရ၏။

ထိုပစ္ဆိမဘဝိက ၃-မျိုးဟူသည် ---

၁။ ကာမာဝစရ ပစ္ဆိမဘဝိက။ (ဥပ္ပါဒက္ခဏ - ဘင်္ဂက္ခဏ၂-မျိုး)
၂။ သဝိတက္က သဝိစာရပစ္ဆိမဘဝိက။ (။ ။)
၃။ အဝိတက္က အဝိစာရပစ္ဆိမဘဝိက (။ ။)

ဤသုံးမျိုးကို ဥပ္ပါဒက္ခဏ, ဘင်္ဂက္ခဏ ၂-ခုစီခွဲပြန်လျှင် ပစ္ဆိမဘဝိက ၆-မျိုးပြား၏။ ဤသို့၂-မျိုးစီခွဲခြင်းသည် နိရောဓအနာဂတနှင့်ဆိုင်ရာ ဝါရတွဲများ၌ အသုံးကျမည်ဖြစ်သည်။ ပစ္ဆိမဘဝိက ၁-နှင့်၂-ပေါင်းလျှင် (၂) အတိုင်း 'သဝိ+သစာ ပစ္ဆိမဘဝိက' ဟုပင်ဆိုပါ။

၎င်းဇယား ၄-နံပါတ်၌အောက်ဆုံး တတိယ (အဝိတက္ကအဝိစာရပစ္ဆိမဘဝိက)ကို 'စုတိ'ဟုရေးထားသော်လည်း 'ပစ္ဆိမဘဝိက'ပင်ဖြစ်သည်။ အရကောက်ရာ၌ လွယ်ကူစေရန် 'စုတိ'ဟု ရေးထားသည်။ ထိုစုတိသည် ၄-**မျိုးရှိသည်**။ ထို ၄-မျိုးတို့တွင် ဇယားအောက်ဆုံးရှိ 'အဝိတက္ကအဝိစာရဝီထိ' ၌ - -
၁။ ဇောနောင်စုတိ၊ ၂။ ဇောဘဝင်နောင်စုတိ၊ ဤ ၂ မျိုးကိုအသုံးပြုမည်။
ဆိုရိုးပြုသော်-- 'ဇောနောင်စုတိဖြစ်အံ့- ပဌမဇော၏ခဏတ္တယသမင်္ဂီ၊
ဘဝင်နောင်စုတိဖြစ်အံ့- ပဌမဇောဘဝင်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီ-ဟုဆိုအပ်သော **ရူ, အရူ** အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏' ဟု ဆိုရိုးပြုမည်၊ **သတိပြုပါ**။
ဇယား ၃-နံပါတ် အောက်ဆုံးအဝိတက္ကအဝိစာရဝီထိ၌ ပဌမဇောနှင့် ဘဝင်တို့သည် **စိတ္တသာ** ဖြစ်လတ္တံ့ **ရသည်**။

ဥပ္ပါဒ အနာဂတ ပုဂ္ဂလ အနက်ထုးများ

ယဿစိတ္တဿ၊ ပစ္ဆိမစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် အဆုံးစွန်သော အဿာသပဿာသနှင့် (တကွဖြစ်သော) အကြင်တေတ္တိံသမစိတ်၏။ အနန္တရာ၊ အခြားမဲ့၌။ ကာမာဝစရာနံ၊ ကာမာဝစရပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ ပစ္ဆိမစိတ္တံ၊ ပစ္ဆိမ စိတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ တေသံ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အားငင်း။

ရူပါဝစရေ၊ ရူပါဝစရဘုံ၌၎င်း။ အရူပါဝစရေ၊ အရူပါဝစရဘုံ၌၎င်း။ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ၊ ပစ္ဆိမဘဝိက ဖြစ်ကုန်သော။ တေသံ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ် တို့အား၎င်း။

ယေစ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း။ ရူပါဝစရံ-ရူပါဝစရဘဝေ၊ ရူပါဝစရဘုံ၌၎င်း။ အရူပါဝစရံ-အရူပါ ဝစရဘဝေ၊ အရူ-၌၎င်း။ ဥပပဇ္ဇိတွာ၊ ဖြစ်ကုန်၍။ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်လတ္တံ့။ တေသံ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ အား၎င်း။ စဝန္တာနံ၊ စုတေဆဲဖြစ်ကုန်သော။ တေသံ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၎င်း။

မှတ်ချက်။နိရောဓဝါရဖြစ်ပါမူ လက်သည်းကွင်းပြ စကားရပ်ကို (အ. သ. ပ. နှင့်တကွချုပ်သော) ဟုဝါရလိုက်၍ အရကောက်မှီလျက် ပြင်၍အနက်ပေးပါ။ ကျန်နေရာများ၌လည်း အရကောက်ကို ရှုမျှော်၍ အနက်ပေးပါလေ။

http://www.dhammadownload.com

နိရောဓ, ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရ အနာဂတ ပုဂ္ဂလ, ပုဂ္ဂလောများလည်း ဆက်လက်၍ ကြံဆ၍ ရနိုင်လောက်ပြီ။

အတူဝိဘင်းများ။ ၁၊ အနာဂတ ရိုးရိုး ကာယ ဝစီ နိုက် ၂-ဖက်ရ။ ၂၊ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတပုဂ္ဂလ-နိုက် ၂-ဖက်ရ။ ယခု တီနာပုဂ္ဂလ အနုလောမ ၁-ဖက်ရတို့ ဝိဘင်းတူ, အရကောက်တူကြသည်။

နိရောဓ-ရှိ ထို ၃-ဝါရနှင့် ဥပ္ပါဒနိရောဓ-ရှိ တီနာပုဂ္ဂလ နု ၁-ဖက်ရတို့ ဝိဘင်းတူ, အရကောက်တူကြသည်။

ဥပ္ပါဒ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပုဂ္ဂလ

ဤဝါရတွဲအတွက် "အနာဂတ ပုဂ္ဂလ" ဇယားကိုကြည့်၍ကြံဆရမည်။ အနာဂတဇယား၌ ပစ္စုပ္ပန်ဘက်ကဘယ်အထိရသည် မရသည်ကို သိလျှင်ဆိုလိုရပါပြီ။ ပစ္စုပ္ပန်ဘက်က ဆိုင်ရာ (ဥပါဒ်) သာရသည်ကို သတိပြုပါ။ (အနာဂတ ဇယားဖြင့်သာဆိုပါ၊ ကိစ္စအားလုံးပြီးပါမည်)

<u>ကာယ-ဝစီ</u> လုံ-အနု ၌ ကာယဖြစ်ဆဲ သန္ဓိဠာန်အရကား ဇယား ၃-အစ တေတ္တိံသမစိတ်(ဘွင်) ဥပါဒ်အထိ (ဥပါဒ်များသာ)ရ၏။ သံသယဝစီဖြစ်လတ္တံ့ကား ဇယား ၃-အကုန်ရ၍ သံသယအရ ကျယ်သောကြောင့် 'အာမန္တာ' ဟု ဝိဘင်းထုတ်ပါ။

လုံ-ပဋိ တစ်ဖက်ရ လက်ာ ၈-ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း ပွန်တီပုဂ္ဂလ ပဋိလောမ တစ်ဖက်ရနှင့် ဝိဘင်းချင်း အတူကို <u>**"အနာဂတ်ဖြစ်လတ္တံ့ အတွင်းမှ 'ဥ-ဘင်' ခွဲ၍ကောက်ပါ"**</u> ဤသို့ ပုံသေမှတ်ပါ။

လုံ ၂-ဖက်ရ "အဿာသပဿာသာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ" ဟု ပစ္စုပ္ပန်ဘက်ကို (ယခုလို နေရာတိုင်း) ဦးစားပေးထုတ်၍ ပစ္စုပ္ပန်ဇယား ကာယဖြစ်ဆဲရသော ၁-၄-၇ ကိုပင် ကောက်ပါ။

နိုက် ၂-ဖက်ရ ပစ္ဆိမစိတ် ၃-မျိုးလုံးနှင့် ပဌမဇောနှင့်ဘဝင်တို့ကို "ပစ္ဆိမ စိတ္တသမင်္ဂီနံ, ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဝိတက္ကအဝိစာရံ ပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ"ဟု ဝိဘင်းထုတ်ပါ။ (အနာဂတ ရိုးရိုး ကာယ-ဝစီ နိုက် ၂-ဖက်ရနှင့်ဝိဘင်းတူ အရကောက်တူပြီ)

<u>**ကာယ-စိတ္တ**</u> ၌လည်း ကာယဝစီနည်းတူ အနုလုံဝိဘင်းထုတ်၍၊ အရကောက်ရာ၌ပိုင်းခြားပုံ "ပဋိမှပစ္ဆိမစိတ်၏ အနန္တရတိုင်အောင်" စသည်ကောက်။နိုက်၂-ဖက်ရ"ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ"ဟုအနာဂတ ရိုးရိုးအတိုင်းထုတ်ကောက်ပါ။

<u>**ဝစီ-စိတ္တ**</u> ၌ ဝစီဖြစ်ဆဲကား ဇယား ၄-ရှိ ပစ္ဆိမစိတ် ပ၊ ဒု ၂-ခု၏ဥပါဒ်အထိ (ဥပါဒ်)များနှင့် (ဇယား ၃-အောက်ဆုံး) ပဌမဇော၏ဥပါဒ်ရ၏။ (ပွန်ဖြစ်၍ ဘင်များမရ) သံသယစိတ္တဖြစ်လတ္တံ့လော၌ ဇယား ၃-အထိသာလိုက်နိုင်၍ ဇယား ၄-ရှိ ပ၊ ဒု ပစ္ဆိမစိတ် ၂-ခုတို့၏ (ဥပါဒ် ၂-ခုကို) "သဝိတက္ကသဝိစာရ ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ" ဟု တစ်ဖက်ရထုတ်၍ - -

"မဟာဝိ ဉာသံ ၄၊ ပဈာန်ဝိ၊ ဒုဈာန်ဝိ-ဟု ဆို-သော သဝိ-သစာပစ္ဆိမစိတ် ၆-ခုတို့၏ ဥပ္ပါ-သော ကာမာဝစရ, ရူပါဝစရ အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏" ဟု ကောက်ပါ။

လုံ ၂ ဖက်ရကို "ဣတရေသံ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ" ဟု ထုတ်ကောက်ပါ။

လုံ ပဋိလော တစ်ဖက်ရ လက်ာ (၈) အတိုင်းပင်။<u>**"အနာဂတ်ဖြစ်လတ္တံ့ အတွင်းမှ 'ဥ-ဘင်' ခွဲ၍ကောက်"**</u>။

နိုက် ၂-ဖက်ရ ပစ္ဆိမစိတ် ပ၊ ဒုနှစ်ခု၏ ဘင်နှင့် တ-ပစ္ဆိမစိတ်၏ (ဥ ဘင်) တို့ကို

"သဝိတက္ကသဝိစာရ ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, အဝိတက္ကအဝိစာရ ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ" ဟုထုတ်ပါ။ (နိရောဓ အနာဂတ ရိုးရိုး ကာယ ဝစီ နိုက် ၂-ဖက်ရနှင့် ဝိဘင်းတူ, အကောက်တူ) နိုက် ၂-ဖက်ရတူသည်။

အကျဉ်းချုပ်။ ယခု ပွန်-နာ ပုဂ္ဂလအတွက် ၁။ အနာဂတ ဇယား၌ ပစ္စုပ္ပန်သွင်း၍ ရ-မရသိရမည်။ ၂။ ပစ္ဆိမဘဝိက ၃-မျိုးကို ဥ-ဘင်ခွဲ၍ မည်မျှအထိရသည်ကို သတိပြုမိလျှင် မခက်တော့ပြီ။

မှတ်ချက်။ ။ဤမျှလောက်ကြံဆတတ်လျှင် ယမိုက်အားလုံးပင် သဘောပေါက်ပြီဖြစ်သည်။

F.4.A

http://www.dhammadownload.com

အတီတာနာဂတာ ပုဂ္ဂလ

ဤဝါရအတွက်၊ ဝါရတွဲလက်ာ (၇)ဖြင့် ရှင်းခဲ့ပြီ။ အနာဂတပုဂ္ဂလဇယားဖြင့် ကြည့်ရမည်။ ဤဇယား၌ အတိတ်ဘက်က အကုန်ဖြစ်ဖူးရ၏။ အနာဂတ်ဖြစ်ဖူးရလျှင် ၂ ဘက်ရ မရလျှင်တစ်ဖက်ရ နိက်-မှာ အတိတ်က ရှေ့သန္နိဋ္ဌာန်ဖြစ်လျှင် (တရားမရှိတော့၍) 'နတ္ထိ'၊ နောက်သံသယနေလျှင် 'ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ' စသည်ထုတ်ပါ။ နိရောဓ, ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရ အနာဂတပုဂ္ဂလ, ပုဂ္ဂလောများလည်း ဆက်လက် ကြံဆ၍ ရနိုင်လောက်ပြီ။

ကာယ-ဝစီ ၌ ကာယဖြစ်ဖူးအရ- အနာဂတ်ဇယားရှိ တရားအားလုံးရ၍ ဝစီဖြစ်လတ္တံ့လော-ဟု သံသယလိုက်သော် ဇယား ၄-နှင့် စိတ္တသာ-ဟူ သော အဝိတက္ကအဝိစာရဝီထိ ပဌမဈာ ဘင်တို့ မရ၍ "ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ, ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဝိတက္က အဝိစာရံ ပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ" ဟု ဝိဘင်းထုတ်ကောက်ပါ။ (အနာဂတ ရိုးရိုး ကာယ ဝစီ နိက် ၂-ဖက်ရနှင့်တူ၍ အတူများပြခဲ့ပြီ)၊ ဤဝါရမျိုး အနုလုံ ၂-ဖက်ရကို "ဣတရေသံ တေသံ" ဟု အမြဲထုတ်ပါ။

နိရောဓ အနာဂတ ပုဂ္ဂလ

ဤဝါရအတွက် ကာယ၊ ဝစီ၊ စိတ္တ ၃ ပါးလုံး လက်ရှိရထားသည်ထက် ရှေ့စိတ်၏ဥပါဒ် တိုင်အောင် တိုး၍ယူလိုက်ပါ။ ထိုတိုး၍ယူထားသောဥပါဒ်သည် ရှေ့ဘင်ကိုမျှော်၍ချုပ်လတ္တံ့ရသည်။(အနာဂတဇယားကြည့် ထားပါ)

၁။ **ကာယသည်** ဖြစ်လတ္တံ့ရစဉ်က ဇယား ၂-အကွက်သာရ၏။ ယခုချုပ်လတ္တံ့၌ကား ဇယား ၃-အစ တေတ္တိံသမ စိတ်ဘင်၏ ဥပါဒ်အထိ ဥပါဒ်တစ်ခုတိုး၍ ရသည်။ **(ဖြစ်လတ္တံ့ထက် ချုပ်လတ္တံ့က ဥပါဒ် တစ်ခုပိုရသည်ဟူလို)**

၂။ **ဝစီသည်** ဖြစ်လတ္တံ့ရစဉ်က ၂-၃ သာရ၏။ ယခုချုပ်လတ္တံ့၌ကား ဇယား ၄ ရှိ(ပ-ဒု) ပစ္ဆိမဘဝိက စိတ်တို့၏ ဥပါဒ်နှင့် (ဇယား ၃ အောက်ဆုံး) အဝိတက္က အဝိစာရဝီထိ ပဌမဈာန်၏ ဥပါဒ်တိုင်အောင်ရရှိသည်။

၃။ **စိတ္တသင်္ခါရသည်** ဇယား ၄-မှတစ်ပါးအားလုံးဖြစ်လတ္တံ့ရခဲ့၏။ ယခုချုပ်လတ္တံ့၌ကား ဇယား ၄-ရှိ ပစ္ဆိမစိတ် ၃-မျိုးလုံး၏ဥပါဒ်အထိ ချုပ်လတ္တံ့ရသည်။ ဤသည်တို့ကား နိရောဓအနာဂတအတွက် ရှေ့စိတ်၏ ဥပါဒ်တိုင် အောင်တိုး၍ ယူပုံဖြစ်သည်။

မှတ်သားရန်။ ။ နိရောဓ အနာဂတတိုင်း ဤသို့ချည်းမှတ်ထားပါ။

(ယမိုက်ဆိုသည်မှာ - သန္နိဋ္ဌာန်အရကိုရှာ၍ သံသယအရလိုက်ကြည့်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။)

ပစ္ဆိမဘဝိက ၃-မျိုးကို ဥပါဒ် ဘင်ခွဲ၍ ဝိဘင်းထုတ်တတ်လောက်ပါပြီ။ (ဇယားကို **ထောက်၍ ထုတ်ကောက်ပါ)**

ကာယမူ-ဝစီမူလီ လုံ-အနု "အာမန္တာ"။ ပဋိ ၌ "ကာမာဝစရာနံ ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, ယဿစိတ္တဿအနန္တရာ ကာမာဝစရာနံ ပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, ရူ-ရေ အရူပါဝစရေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ, ယေ စ ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ စဝန္တာနံ တေသံ"- ဟုတစ်ဖက်ရထုတ်။ ၂-ဖက်ရကို 'ဣတရေသံ တေသံ' ဟုအမြဲထုတ်ပါ။

နိက်၂-ဖက်ရ ပစ္ဆိမစိတ် ၁-၂ ဘင်ပေါင်း၍ **"သဝိတက္ကသဝိစာရပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ,** (ပစ္ဆိမ-၃) (ဉ+ဘင်) အပေါင်းကို**"အဝိတက္ကအဝိစာရပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ, ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဝိတက္ကအဝိစာရံ ပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ"** ဟု ထုတ်ကောက်ပါ။

ဤနိက်၂-ဖက်ရ ဝိဘင်းသည် ကာယမူ ဝစီမူလီဖြစ်သော နိရောဓဝါရ ၌ ပွန်-နာ ပုဂ္ဂလ နိက်၂-ဖက်ရ၊ တီ-နာပုဂ္ဂလ လုံ-အနု ၁-ဖက်ရ၊ ဥပ္ပါနိရောဓ ၌ အနာဂတ ပုဂ္ဂလ, ပန်-နာ ပုဂ္ဂလနိက်၂-ဖက်ရနှင့် တီ-နာ ပုဂ္ဂလ လုံ-အနု ၁-ဖက်ရ **'အားလုံး၊ (၆)နေရာ ဝိဘင်းတူ, အကောက်တူ'** ကြသည်။

http://www.dhammadownload.com

နောက်တစ်မျိုး **တူသောဝါရများ** မှတ်သားရန် --

ဥပ္ပါဒ ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလနှင့် ဥပ္ပါဒနိရောဓ ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလ တူကြသည်။ (နေရာတိုင်း)
နိရောဓ အတီတာနာဂတ ပုဂ္ဂလနှင့် ဥပ္ပါဒနိရောဓ အတီတာနာဂတ ပုဂ္ဂလ တူကြသည်။ (နေရာ**တိုင်း**)

(နိရောဓ အတီတာနာဂတ ပုဂ္ဂလ ကာယမူ ဝစီ, စိတ္တမူလီ တို့၌ 'က္လတရေသံ' အရကို လုံ-ပဋိ ၁-ဖက်ရ အတိုင်းကောက်ပါဟု- အရကောက် နှာ ၃၇၂-၌ဖော်ပြထားရာ လုံ-ပဋိ ၁-ဖက်၊ ၂-ဖက်ရ တရား အကုန်ကောက်ရမှာဖြစ်၏။)

(၉) ဝါရပြီး

အနာဂတ ပုဂ္ဂလဇယားဖြင့် (၉) ဝါရပြီးသည် --

ဥပ္ပါဒ - ၁၊ အနာဂတပုဂ္ဂလ။ ၂၊ ပစ္စုပ္ပန္နာ နာဂတပုဂ္ဂလ။ ၃၊ တီ-နာပုဂ္ဂလ။
နိရောဓ - ၁၊ အနာဂတပုဂ္ဂလ။ ၂၊ ပစ္စုပ္ပန္နာ နာဂတပုဂ္ဂလ။ ၃၊ တီ-နာပုဂ္ဂလ။
ဥပ္ပါဒ နိရောဓ-၁၊ အနာဂတပုဂ္ဂလ။ ၂၊ ပစ္စုပ္ပန္နာ နာဂတပုဂ္ဂလ။ ၃၊ တီ-နာပုဂ္ဂလ၊ အားလုံး (၉) ဝါရပြီး၏။

ပစ္ဆိမဘဝိက ၃-မျိုးကို ဥပါဒ် ဘင်ခွဲ၍ ရသင့်သလို ဝိဘင်းထုတ်တတ် ကောက်တတ်လျှင် လွယ်ပါပြီ။ ဥပ္ပါဒဝါရ-အရနှင့် နိရောဓဝါရ-အရတို့ကို သိပါလျှင် ဥပ္ပါဒနိရောဓ အနာဂတအတွက် သိလောက်ပါပြီ။ **သန္နိဋ္ဌာန်အရကို ကိုင်၍ ရှာပါလေ၊** နေရာတိုင်း ဤသို့ချည်းမှတ်ပါ။

မှတ်ချက်၊ ။မည်သည့် နေရာမဆို **အနာဂတ ပုဂ္ဂလဇယားဖြင့် (၉)ဝါရပြီး**သည်။ ဥ-စ။(ဥ-ဘင်)ခွဲတတ်ဖို့ အလွန်လိုအပ်ပါသည်။

ဥ-စ၊ ဥ-ဘင် ခွဲပုံ။ ။ခန္ဓယမကတို့လို ပဋိ, စုတိ ကာလ ၂-ပါးကိုသာ ဟောပါက (ဥ-စ)ခွဲပါ။ သစ္စ, သင်္ခါရ, ဓမ္မ, က္လန္ဒြိယ တို့လို ပဋိ, ပဝတ္တိ, စုတိ ကာလ ၃-ပါးလုံး ဟောပါက (ဥ-ဘ) ခွဲပါ။

မေး။ "ရူပါဝစရေ အရူပါဝစရေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ" ဝိဘင်း အရ (က)ကာယမူ ဝစီမူလီ။ (ခ) ကာယမူ စိတ္တမူလီများရှု၍ နိရောဓဝါရ အနာဂတပုဂ္ဂလနှင့် အညီ ကောက်ပြပါ။

ဖြေ၊ (က)ပ ဈာန် ဝိ၊ ဒု ဈာန် ဝိ ဟုဆိုအပ်သော သဝိသစာဖြင့် ပရိ-ပြု--အံ့၊ ပဋိ-မှစ၍ ပစ္ဆိမစိတ်၏ ဥပါဒ်တိုင်အောင်၊ အဝိတက္က အဝိစာရစိတ်ဖြင့် ပရိ--အံ့ ပဋိ မှစ၍မရဏာသန္နပဥ္စမဇော၏ ဥပါဒ် တိုင်အောင် ဈာန်ဝင်စား မဝင်စားသော ရူ, အရူပစ္ဆိမဘဝိကပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။
(ခ) ပဋိ-မှစ၍ ပစ္ဆိမစိတ်၏ ဥပါဒ်တိုင်အောင် ဈာန်ဝင်စား မဝင်စားသော ရူ, အရူပစ္ဆိမဘဝိက ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။

မေး။ သတ္တဝါတို့အား မရဏာသန္နဇောစောသောအချိန်၌ အသက်ရှုရှိုက်မှု ရှိ-မရှိ သင်္ခါရယမက ဝိဘင်း သာဓကနှင့်တကွ အကြောင်းပြ၍ ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ။ 'ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ ကာမာဝစရာနံ ပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ'-ဝိဘင်းပါဠိကိုထောက်၍ ပစ္ဆိမ စိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် အဆုံးစွန်သော အဿာသပဿာသနှင့်တကွဖြစ်သော တေတ္တိံသမစိတ် တိုင်အောင် အဿာသပဿာသကင်းသောကြောင့် သတ္တဝါတို့အား မရဏာသန္နဇော စောသော အချိန်၌ အသက်ရှုရှိုက်မှုမရှိပါ။

http://www.dhammadownload.com

(ဇယား – ၁)

သင်္ခါရ အနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ

			ဈာနောကာသ သမာပန္န-ဝီထိ	ကာယ၊ဝစီ၊စိတ္တ	ဝစီ၊ စိတ္တ၊	ကာယစိတ္တ	စိတ္တ	နိုက်
ပဉ္စမဈာန်ကို ဝင်စားဆဲ	ကာမာဝစရ	၁	ကာမဘုံ၌ ပထမဈာန်ကို ဝင်စားလတ္တံ့-အံ့	စဈာန်--ဆုံးဈာန်	(ဆုံး-အ-ပနှင့်ကွ)			
		၂	ကာမ၌-မဝင်စား-တ္တံ့ရူ,အရူ၌သာ ဝင်စားလတ္တံ့	စဈာန်-	. ဆုံးဈာန်-ဆုံးဈာန်*			
		၃	ရူ-အရူ၌လည်း မဝင်စားလတ္တံ့-အံ့	စဈာန်--	ဆုံးဈာန် .			ဆုံးဈာန်*
	ရူပ အရူပါဝစရ	၄	ကာမ၌ ပထမဈာန်ကို ဝင်စားလတ္တံ့(ရူပသာ)	စဈာန်--ဆုံးဈာန်				
		၅	ကာမ၌-မဝင်စား-တ္တံ့ရူ,အရူ၌သာဝင်စားလတ္တံ့-အံ့		(စဈာန်)-ဆုံးဈာန်*			
		၆	ရူ အရူ၌လည်း မဝင်စားလတ္တံ့-အံ့	-	ဆုံးဈာန်/(စဈာန်)--.			ဆုံးဈာန်*
ဒု တ ဈာန်ကို ဝင်စားဆဲ	ကာမာဝစရ	၇	ကာမ၌-ဒု-တ ကို ဝင်စားလတ္တံ့သော-အံ့			စ -- ဆုံး	(ဆုံးအပ)	
		၈	ကာမ၌ မဝင်စား ရူ,အရူ၌သာဝင်စားလတ္တံ့-အံ့			စ -- .	စ ဆုံး*	
		၉	ရူ - အရူ၌လည်း မဝင်စားလတ္တံ့ အံ့			စ -- .	စ-- .	ဆုံးဈာန်*
	ရူပ အရူပါဝစရ	၁၀	ကာမ၌ ဒု တ ဈာန်ဝင်စားလတ္တံ့သော. . အံ့	←(ရူပသာ)		စ -- ဆုံး		
		၁၁	ကာမ၌ မဝင်စား ရူ အရူ၌သာ ဝင်စားလတ္တံ့				(စ)ဆုံး*	
		၁၂	ရူ-အရူ၌လည်း မဝင်စားလတ္တံ့ အံ့				ဆုံး (စ)-- .	ဆုံးဈာန်*
စ ဈာန်ကို	ဝင်စားဆဲ	၁၃	စတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စားလတ္တံ့				စ--ဆုံး	
		၁၄	စတုတ္ထဈာန်ကို မဝင်စားလတ္တံ့				စ-- .	ဆုံးဈာန်*
				ပဥ္စမဈာန်သမာ-န်		ဒု-တ-ဈာန်-နှ် သမာ-န်	စ-ဈာန်-နှ် သမာ-န်	

(ဇယား – ၂)

	ဘုမ္မောကာသ		ပဋိ - ပဝတ္တိ - စုတိ - ဝီထိ				ဘုံ
			ကာယ၊ဝစီ၊စိတ္တ	ဝစီ၊ စိတ္တ	စိတ္တ	နိုက်	
ကာမာဝစရ	၁	ပစ္ဆိမဘဝိက	ပဋိ - - - .	ဘွင် ဆုံးအပကွ၃၃ ဇရုံရုံဘွင် .		ပစ္ဆိမ ၁	၇
	၂	မဖြစ်ပြန်ကောင်း	ပဋိ - - - .	ဆုံး အပစိတ် --- .		စုတိ	၁၁
	၃	ဖြစ်ပြန်ကောင်း	ပဋိ - စုတိ				၁၁
ရူပ အရူပါဝစရ	၄	ပစ္ဆိမဘဝိက	ပ၊ဒုဈာန်သဝိတက္ကအံ့	ပဋိ - - - .		ပစ္ဆိမ ၂	ညကြဉ် ရူပ၁၅ အရူ ၄
			တစမ အရူ-ဝိ၄--အံ့	ပဋိ -- စတုတ္ထဇော ဇဇဇဇ	ပဥ္စမဇော(ပဈာန်ညကြဉ်ရူ၁၂ ဇ ဘွင် အရူ၄)	←ပစ္ဆိမ ၃	
	၅	မဖြစ်ပြန်ကောင်း- ပုတို့တွင်	ပ၊ဒုဈာန်သဝိတက္ကအံ့	ပဋိ - - - - - - .	(အာဘဿတိုင်ရှ၆)	စုတိ	ညအကကြဉ်ရူ၁၄ အရူ ၄
			တ,စ,မ အရူ-ဝိ၄--အံ့	ပဋိ -- စတုတ္ထဇော ဇ ဇ ဇ ဇ	ပ,မ-ဇော (ပဈာန်ညအကကြဉ် ဇ ဘွင် ရူ ၁၁၊ အရူ၄)	စုတိ	
	၆	ဖြစ်ပြန်ကောင်း		ပဋိ -- စုတိ	(ရူ အရူ ပုတို့အားဝေတိုင်)		ရူ၁၀၊၄
	၇	အသညသတ်				အသည	
		ဝိဘင်း	(က္လတရေသံ) ကာမာဝစရာနံ (က္လတရေသံ)→	ယဿစိ-အနန္တရာ ကာ-နံ ပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ ရူပါဝ-နံ အရူပါဝစရာနံ	ယဿစိ--အနန္တရာ အဝိ အစာရံ ပစ္ဆိမ- ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။	ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ အသညသတ္တာနံ	

ဇယား ၁- ဈာနောကာသရှိ * ခရေပွင့် အမှတ်ပြ နေရာများ၌ ရသင့်၍ကောက်သည်။ ဝိဘင်းမရှိပါ။
ဇယား၂- ဘုမ္မောကာသ ပစ္ဆိမစိတ် ၃- မျိုးလုံး ပုဂ္ဂလဝါရ သဘောအတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။
မှတ်ချက်။ ဘုံမ္မောကာသ ဇယား၌ ရူ, အရူ ပစ္ဆိမအတွက် တိ-နာပုဂ္ဂလောကာသ ၌ ဘုံအသေးစိတ်ကောက်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

ဥပ္ပါဒ အနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ ဝိဘင်းများ = ကာယ+ဝစီ

၁၊ ဒုတိယဇ္ဈာန် တတိယဇ္ဈာန် သမာပန္နာန် တေသံ တတ္ထ၊ (လုံ-နု ၁ ဖက်ရ) (ဈာ ၇-၁၀၊ ၈-၉)

၂၊ ပဉ္စမဇ္ဈာန် သမာပန္နာန် ကာမာဝစရာန် တေသံ တတ္ထ၊ (လုံ၂-ဖက်ရ) (ဈာ ၁-၄၊ ၂-၃၊ ဘုံ ၁-၃-၂)

၃၊ ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ ကာမာဝစရာန် ပစ္ဆိမစိတ္တံဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, ရူပါ-နံ အရူပါဝစရာန် တေသံ တတ္ထ၊ (လုံ ပဋိ ၁ ဖက်ရ)(ဘုံ ၁,၂၊ဈာ ၅,၃,၆၊ (တနည်း)ဈာ၂,၅,၃,၆၊ ဘုံ ၄,၅,၆)

၄၊ ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ, ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဝိတက္ကအဝိစာရံ ပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, စတုတ္ထဇ္ဈာန် သမာပန္နာန်, အသညသတ္တာနံ တေသံ တတ္ထ၊ (နိက်၂-ဖက်ရ) (ဘုံ ၁-၄, ၂-၅, ဈာ ၃, ၆၊ ဘုံ ၄မှ အဝိအစာပစ္ဆိမဝီထိ ပဋ္ဌမဇောဘွင်၊ဘုံ၅မှ အဝိအစာစုတိဝီထိပဋ္ဌမဇောဘွင်၊ ဈာ ၁၁,၉,၁၂၊(တနည်းကား) ဈာ၈,၉,၁၁,၁၂, ဈာ၁၃,၁၄၊ ဘုံ၇)

မှတ်ချက်၊ ဖော်ပြထားသော နံပါတ်များသည် ဇယားရှိ နံပါတ်များဖြစ်၍ အရကောက်တတ်ရန်ဖြစ်သည်။

ကာယ+စိတ္တ

လုံ နု - အာမန္တာ။ (ဈာ ၁, ၄, ၇-၁၀၊၂,၃,၈,၉၊ ဘုံ ၁, ၂, ၃)

ပဋိ - ၁၊ ယဿ စိတ္တဿအနန္တရာ ကာမာဝစရာန် ပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, စတုတ္ထဇ္ဈာန် သမာပန္နာန်, ရူပါဝစရာန် အရူပါဝစရာန်တေသံတတ္ထ။(ဘုံ ၁,၂ ဈာ ၅,၁၁,၃,၆,၉,၁၂ (တစ်နည်းကား) ဈာ၂,၈,၅,၁၁,၃,၉,၆,၁၂,ဈာ၁၃,၁၄၊ဘုံ၄,၅,၆)

၂၊ ပဉ္စမဇ္ဈာန် ဒုတိယဇ္ဈာန် တတိယဇ္ဈာန် သမာပန္နာန်, ဣတရေသံ ကာမာဝစရာန် တေသံ တတ္ထ။

နိက် ၂၊ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ,အသညသတ္တာနံတေသံတတ္ထ၊ (ပစ္ဆိမ စိတ် ၃-မျိုးလုံး, ဘုံ ၂-၅, ဈာ ၃-၆, ၉,၁၂,၁၄,ဘုံ၇)

အနက် =ဣတရေသံ၊ အဆုံးစွန် အ-ပနှင့်တကွဖြစ်သော တေတ္တိံသမစိတ်မှသည် ပစ္ဆိမစိတ်၏ အနန္တရဖြစ်သော ဒုတဒါရုံ, မရဏာသန္နပဋ္ဌမဇော, ဘဝင်တိုင်အောင်သော စိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ်မှ တစ်ပါးကုန်သော။ ကာမာဝစရာနံ၊ တို့အား။ (ကျန်အနက်များ အရကောက်မှီ၍အနက်ပေးပါ)

ဝစီ+စိတ္တ

နု - အာမန္တာ။ (ဈာ ၁,၂,၄,၅, ၃,၆၊ ဘုံ ၁,၂,၃၊ ဘုံ၄၊ ပစ္ဆိမ၂နှင့် ၃ ဝီထိ၊ဘုံ ၅ ဝီထိနှစ်ခု၊ ဘုံ ၆)

ပဋိ - ၁၊ ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဝိတက္ကအဝိစာရံ ပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, ဒုတိယဇ္ဈာန် တတိယဇ္ဈာန် စတုတ္ထဇ္ဈာန် သမာပန္နာန် တေသံ တတ္ထ။ (ဘုံ၄ အဝိအစာ ပစ္ဆိမဝီထိမှ ပဋ္ဌမဇောဘွင်၊ ဘုံ၅အဝိအစာ စုတိဝီထိမှစိတ်မှပဋ္ဌမ ဇောဘွင်၊ ဈာ ၇,၈,၁၀,၁၁,၉,၁၂)

၂၊ ပဉ္စမဇ္ဈာန် သမာပန္နာန်, ကာမာဝစရာန်, ဣတရေသံ ရူပါဝစရာန် အရူပါဝစရာန် တေသံ တတ္ထ။

နိက် ၂၊ ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ, အသညသတ္တာနံ တေသံ တတ္ထ။ (ကာယ-စိတ္တ နိက် အတိုင်းကောက်)

အနက် – ယဿ စိတ္တဿ၊ အကြင်မရဏာသန္နပဋ္ဌမဇော,ဘဝင်စိတ်၏။ အနန္တရာ၊ အခြားမဲ့၌။ အဝိတက္ကအဝိစာရံ၊ အဝိတက္ကအဝိစာရဖြစ်သော။ ပစ္ဆိမစိတ္တံ၊ ပစ္ဆိမစိတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ တေန၊ ထို မရဏာသန္နပဋ္ဌမဇော, ဘဝင်စိတ်နှင့်။ သမင်္ဂီနံ၊ ပြည့်စုံကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အားဎင်း။ (အကြွင်းလွယ်ပြီ)

ဝိဘင်း- ဈာနောကာသဝိဘင်းထုတ်သောအခါ-ပဉ္စမဇ္ဈာန် ဒုတိယဇ္ဈာန် သမာပန္နာန် ကာမာဝစရာန်-စသည်ဖြင့်အတိတ် ပုဂ္ဂလောကာသ ဝိဘင်းသွားအတိုင်း ဝိဘင်းထုတ်သည်။ ဘုမ္မောကာသဝိဘင်းသည် အနာဂတပုဂ္ဂလနှင့် ထုတ်ပုံခြင်းတူသည်။ ပစ္ဆိမဘဝိက(၃)မျိုးပင် ရှိသည်ကိုသတိပြုပါ။

ဤအနာဂတပုဂ္ဂလောကာသ၌ ဘုံပါလာသည့်အတွက် **ကာယသင်္ခါရသည်** ပ, ဒု, တ ဈာန်ဖြစ်လတ္တံ့။ **ဝစီ** ကား ပ-ဈာန်သာဖြစ်လတ္တံ့။ **စိတ္တ**-ကား ဈာန်အားလုံးဖြစ်လတ္တံ့၊ ရှေ့ကရေးခဲ့ပြီး 'ဘုံ၊ဈာန်၊စိတ်၊ပုဂ်ခွဲ' ဇယားဖြင့်သဘောကျ နိုင်ပါပြီ။ သင်္ခါရတစ်ခုချင်းရသောဈာန်တို့ကို ပုဂ္ဂလောကာသ သဘောအရ ပါဝင်သည်ကို မှတ်သား၍ဆိုပါ။ အရကောက်ရာ၌ **အစစ်၊ ဖြစ်ပြန်၊ မဖြစ်ပြန်များ** ပါဝင်လာ၍အရကောက်နှင့်ဇယားရှိနံပါတ်တို့ တိုက်ဆိုင်မှတ်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

ဥပ္ပါဒ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ = ကာယ+ဝစီ = အနုလုံ ပွန်+တီ ပုဂ္ဂလောကာသနှင့်တူပြီ။

နိုက်၌ "ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ, ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဝိတက္ကအဝိစာရံ ပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, ဒု-ဈာနံ, တတိယဈာနံ သမာပန္နာနံ, အ-ပ-နံ ဘင်္ဂက္ခဏေ, တေသံယေဝ ဝိနာ အ-ပ-ဟိ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, စတုတ္ထဈာနံ သမာပန္နာနံ, အသညသတ္တာနံ တေသံ တတ္ထ။ (နိုက် ၂-ဖက်ရ မျဉ်းသားချက်သာထူးသည် ကျန်တူပြီ)

ကာယ+စိတ္တနှင့် ဝစီ+စိတ္တ၊ ပွ-န္နာပုဂ္ဂလအတိုင်း ပဋိ-၌(ည-နိရောဓ ဖြုတ်ရုံသာ)(နိုက်-ပစ္ဆိ-ဂ်ီနံ,အသည-နံ)

နိုက်-၌ "သဝိ-သစာ ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, အဝိတက္က အဝိစာရပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ, အသညသတ္တာနံ တေသံတတ္ထ"

မှတ်ချက်။ ။အနုလုံ၌ ပွန်+တီ ပုဂ္ဂလောကာသ ပဋိလောမနှင့်တူသည်။ (လင်္ကာ ၈-အတိုင်းပင်)

ကျန်ဝိဘင်းများမှာ တူသည်။ ဤဝါရတွဲများအတွက် ပုဂ္ဂလကြံဆနည်းအတိုင်း ကြံဆပါ၊ ကြံဆနည်းတူပြီ။

အတီတာနာဂတာ ပုဂ္ဂလောကာသ -

ဤဝါရတွဲအတွက်၊ အနာဂတပုဂ္ဂလောကာသ ဇယားဖြင့်ဆိုရပါမည်။ ဖြစ်ဖူး ဖြစ်လတ္တံ့ နှစ်ပါးလုံး ဆိုင်ရာ (ဥ-ဘင်) အစုံလိုက်ရသည်။ ကာယဖြစ်ဖူး၌ 'ကာမာဝစရ ပစ္ဆိမဘဝိက'၊ ပ-ဒု-တ ဈာန်(ဥ-စ) နှင့် ကာ(ဥ-စ)တို့ရ၍ ဝစီဖြစ်လတ္တံ့ကား ပ-ဈာန်နှင့် ကာယသာလိုက်နိုင်၍ ယင်းတို့ကားနှစ်ဖက်ရ၊ ကျန်တရားများကား တစ်ဖက်ရ။ ထူးခြားသည်က ကာယဖြစ်ဖူး၌ ကာမာဝစရ ပစ္ဆိမဘဝိကနှင့် ပ,ဒု,တဈာန်အကုန်ဖြစ်ဖူးရခြင်းပင်။

စိတ္တမူလီ၌လည်း 'ကာမပစ္ဆိမဘဝိက'ကိုပင် တစ်ဖက်ရထုတ်သည်။(အတိတ်ဘက်က ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာသာ အကုန်ဖြစ်ဖူးရ–ဟု မှတ်ပါလေ)

ကာ-ဝစီ၊ နု ၁ - ကာမာဝစရ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ, ဒုတိယဈာနံ တတိယဈာနံ သမာပန္နာနံ တေသံ တတ္ထ။

၂ - ပဉ္စမဈာနံ သမာပန္နာနံ, ဣတရေသံ ကာမာဝစရာနံ။

ပဋိ - ရူပါဝစရာနံ, အရူပါဝစရာနံ။ **နိုက်**-ရူပါဝစရေအရူပါဝစရေ ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ, ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဝိတက္ကအဝိစာရံ ပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, စတုတ္ထဈာနံ သမာပန္နာနံ, အသညသတ္တာနံ။

ဝစီ+စိတ္တ၊လုံ-အနု၊ သဝိတက္ကသဝိစာရဘူမိယံ ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ။(၁-ဖက်ရ)**(ပဈာန်နှင့်ပစ္ဆိမဘဝိက ၃-ပါးလုံးဝစီဖြစ်ဖူးရ)**

ဣတရေသံ သဝိတက္ကသဝိစာရဘူမိယံ၊ (၂-ဖက်ရ)။ လုံ-ပဋိ။ အဝိတက္က အဝိစာရဘူမိယံ၊ (၁-ဖက်ရ)

နိုက် ၂-ဖက်ရ။ အဝိတက္ကအဝိစာရဘူမိယံ ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ အသညသတ္တာနံ။ (ကောက်-၃၅၃)

အရကား -ဒု-တ-စ ဈာန်တို့ကို မဝင်စား-အံ့-ဆဲ့ဈာန်၏ ခဏတ္တယ-ဂ်ီဟုဆို-သော ဈာန်ဝင်စားသော ကာ, ရူ, အရူ ပု-တို့အား ဒု တ စ ဈာန်ဟုဆိုအပ်သော ဈာနောကာသ၊ အသညသ-ဘုံ ဟု--သော ဘုမ္မောကာသရ၏။ ဝစီဖြစ်ဖူးအရကား (ပ၊ ဒု တ-ပစ္ဆိမဘဝိကဝီထိ) သဝိ-အဝိ-ပစ္ဆိမဘဝိက အားလုံးရဖြစ်ဖူးရသည်ကို သတိပြုပါ။

(ဝိဘင်းထူး ဝိဘင်းဆန်း)

တီ+နာ ပုဂ္ဂလောကာသ၊ ဝစီမူ စိတ္တမူလီ၌ **'သဝိတက္ကသဝိစာရဘူမိယံ။ အဝိတက္ကအဝိစာရဘူမိယံ'** စသည်ဖြင့် ဝိဘင်းထူး ဝိဘင်းဆန်းကိုတွေ့ရသည်။ ဘုရားရှင်သည် လွယ်လွယ်ကျဉ်းကျဉ်းဖြင့် ဆန်းကြယ်သောဝိဘင်းတို့ကို သိစေဟန်ရှိ၍ ဟောတော်မူပါသည်။ အခြားသော အတိတ် ပုဂ္ဂလောကာသ၊ သုဒ္ဓါဝါသ ပါသော နေရာများ၌ အနုလုံ ပဋိလောမ တစ်ဖက်ရ၊ နိုက်-နှစ်ဖက်ရတို့၌ သုဒ္ဓါဝါသ (ရူပါဝစရ)အမည်ဖြင့် ဟောမြဲဖြစ်သည်။ ဤနေရာ၌ကား သုဒ္ဓါဝါသအမည်ဖြင့်မဟောပါ။ ယခုလို 'ဘူမိယံ' ဝိဘင်းများဖြင့် ဟောကြားပါသည်။

ကျန်သော နိရောဓ၊ ဥပ္ပါဒနိရောဓတို့၌လည်း ဤ 'ဘူမိယံ' ကို **'ဝစီ+စိတ္တ'** ၌သာဟောထားသည်။ ၎င်း နိရောဓ, ဥပ္ပါဒနိရောဓ ရှိ ကျန်ဝါရများကိုလည်း ဥပ္ပါဒနည်းတူ ကြံဆတော်မူပါ။

http://www.dhammadownload.com

ပရိညာ ဝါရ

ယော ကာယသင်္ခါရံ ပရိဇာနာတိ၊ သော ဝစီသင်္ခါရံ ပရိဇာနာတီတိ အာမန္တာ။ စသည်ထုတ်ကောက်ပါ။

၁	၂	၃	၄
ပစ္စုပ္ပန်	အတိတ်	အနာဂတ်	×
အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်	အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်	ကျွတ်ထိုက်သောပုထုဇဉ် အောက်မဂ်-၃၊အောက်ဖိုလ်၃	မကျွတ်ထိုက်သောပုထုဇဉ်
အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီ	အရဟာ	ယေ မဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ တေ	ယေပုထုဇ္ဇနာ မဂ္ဂံ နပဋိလဘိဿန္တိ တေ

ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပစ္စနိက် = အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီဉ္စ အရဟန္တဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသာ ပုဂ္ဂလာ။ (နိက် ၃-၄ ကို ထုတ်)
ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပစ္စနိက် = အရဟာ ယေ စ ပုထုဇ္ဇနာ မဂ္ဂံ န ပဋိလဘိဿန္တိ တေ (နိက်၂-၄ ကိုထုတ်)
အတီတာနာဂတ ပစ္စနိက် = အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီ ယေ စ ပုထုဇ္ဇနာမဂ္ဂံ န ပဋိလဘိဿန္တိ တေ (နိက် ၁-၄ ကိုထုတ်)

မှတ်ချက်။ ပရိညာတူသော ယမက များ --"ဆောင်= ခန်-အာ-ဓာ-သစ်၊ သင်-ဓမ်ဖြစ်၊ တူလှစ်ပရိညာ"။

မေး။ ကာယ+ဝစီ နှစ်ပါးစုံ ဖြစ်ဆဲရသော ဝိဘင်းတို့တွင် --

(က) ပဌမဈာန် သမာပန္နာနံ, ကာမာဝစရာနံ - ဝိဘင်းတို့ဖြင့် ပြအပ်သော အဓိပ္ပါယ်၊

(ခ) အဿာသပဿာသာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ - ဝိဘင်းကို အဘယ်အကျိုးငှာဟော၍၊ ထိုဝိဘင်းဖြင့် နှစ်စေအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို ဖြေဆိုပြပါ။

ဖြေ။(က) ပဌမဈာန် သမာပန္နာနံ - ဟူသော ဝိဘင်းဖြင့် ဈာနောကာသ ၏ အစွမ်းဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုရင်း၊ ကာမာဝစရာနံ - ဝိဘင်းဖြင့် ဘုမ္မောကာသ၏အစွမ်းဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုရင်း ပြပါသည်။

(ခ) အဿာသပဿာသာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ- ဝိဘင်းကို နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သော ထိုပုဂ္ဂိုလ်, ဘုံ တို့ကို အထူးပြုခြင်းငှာ ဟောတော်မူပါသည်။
အဿာသပဿာသာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ-ဝိဘင်းဖြင့် ရူပါဝစရ, အရူပါဝစရဘုံတို့၌ ပဌမဈာန်ကို င်စားကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုရင်း၊ ကာမာဝစရဘုံ၌ အမိဝမ်း၌ ကိန်းသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုရင်း နှစ်စေပါသည်။ (ဋီ-ဖွင့်ကို ကောက် ၇၇၁-၌ပြ)

မေး။ ဝိနာ အဿာသပဿာသေဟိ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ-ဝိဘင်းဖြင့်ပြအပ်သော အဓိပ္ပါယ်ကို ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ ထိုဝိဘင်းဖြင့် အဿာသပဿာသနှကင်းခြင်းဖြင့် အထူးပြုအပ်ကုန်သော ပဌမဈာန်ဟုဆိုအပ်သော တည်ရာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်, ကာမဘုံဟုဆိုအပ်သော တည်ရာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ယူရမည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ပြပါသည်။ (အနုဋီကာဖွင့်ကို ကောက် ၇၇၀=၁) ၌ပြသည်။ (၂၀၀၅-ခု၊ ရန်ကုန်တိုင်း)

မေး။ အနာဂတပုဂ္ဂလ ကာယမူ-ဝစီမူလီ ပဋိလောမတစ်ဖက်ရဉ် အဘယ်ကြောင့် "စဝန္တာနံ တေသံ" ဟူသော စကားရပ်ကို ထည့်သွင်း၍ ဟောတော်မူရပါသနည်း။

ဖြေ။ သာမညဟောပါက ကာမဥပပဇ္ဇန္တပါလာမည်။ထိုအခါကာယဖြစ်လတ္တံ့ရလိမ့်မည်။ စုတိခိုက်မှာကား ကာယ နှင့်လုံးဝမဆိုင်တော့ပေ။ ထို့ကြောင့် (သာမညမဟောဘဲ) ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ "စဝန္တာနံ တေသံ" ဟူသော စကားရပ်ကို ထည့်သွင်း၍ ဟောတော်မူရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

မေး။ 'သင်္ခါရာ' ၌ 'သင်္ခါရ' အရနှင့် ဤသင်္ခါရယမိုက်ကျမ်းလာ 'သင်္ခါရသုံးမျိုး'အရတို့ တူ/မတူ ဖြေဆိုပြပါ။

ဖြေ။ သဗ္ဗေသင်္ခါရာ ၌ 'သင်္ခါရ' အရကား တေဘူမကသင်္ခါရ ဟူသော လောကီစိတ်, စေတသိက်, ရုပ် ရ၏။

ဤသင်္ခါရယမိုက်ကျမ်းလာ 'သင်္ခါရသုံးမျိုး' တို့တွင် ကာယသင်္ခါရ အရကား အဿာသပဿာသ-ဟု ဆိုအပ်သော စိတ္တဇဝါယောဓာတ်ရ၏၊ ဝစီသင်္ခါရ အရကား ဝိတက်ဝိစာရ ရ၏၊ စိတ္တသင်္ခါရ အရကား ဝိတက်ဝိစာရမှတစ်ပါး စေတသိက် ပညာသရ၏။ ဤသို့ကောက်ရသောကြောင့်မတူပါ၊

မေး။ အကြောင်းသင်္ခါရ၊ အကျိုးသင်္ခါရ တို့ကို ခွဲခြားဖော်ပြ၍ သုဒ္ဓသင်္ခါရ၌ သုဒ္ဓခန္ဓဝါရကဲ့သို့ - - "ရူပံ ခန္ဓော၊ ခန္ဓာ ရူပံ "ဟု ဟောအပ်သကဲ့သို့ "ကာယော သင်္ခါရော၊ သင်္ခါရာ ကာယော" ဟု မဟောမူ၍ အဘယ့်ကြောင့် ကာယသင်္ခါရော ဝစီသင်္ခါရော - စသည်ဖြင့် ဟောကြားရပါသနည်း။

ဖြေ။ ဝစီသင်္ခါရသည် အကြောင်းသင်္ခါရဖြစ်ပါသည်။ ကာယသင်္ခါရ, စိတ္တသင်္ခါရတို့သည် အကျိုးသင်္ခါရ ဖြစ်ပါသည်။

သက်သက်သော ကာယစသော တစ်ခုတစ်ခုသောပုဒ်, သင်္ခါရဟူသော တစ်ခုတစ်ခုသောပုဒ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် သိစေလိုသော အနက်မရှိသောကြောင့် 'ကာယော သင်္ခါရော၊ သင်္ခါရာ ကာယော' ဟု မဟောမူ၍၊ ကာယသင်္ခါရော ဝစီသင်္ခါရော - စသည်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူရပါသည်။

မေး။ အတီတ ပုဂ္ဂလောကာသ ကာယ+ဝစီ နိက်၂-ဖက်ရ၌ "သုဒ္ဓါဝါသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ" ဟုဟောသင့်လျက် မဟောမူ၍၊ အဘယ်ကြောင့် "သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ" ဟု ဟောတော်မူရပါ သနည်း။

ဖြေ။ သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ပဋိ - နောင် ပ-ဘွင် စသည့်စိတ်သာ ကာယဝစီတို့ မဖြစ်ဖူးကြသည်မဟုတ်သေး၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်သည်လည်း မပြွမ်းသော ဝိပါက်ဟူသော ဝိပါက်စိတ်သက်သက်သာ ဖြစ်သေး၍ ကာယဝစီတို့ မဖြစ်ဖူးချင်း တူသော အနက်ကို ပြလိုသောကြောင့် "သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ" ဟု ဟောတော်မူရပါသည်။ (ပာဖိုက် ၄ ၊ ကောက် - ၄၄၂)

အဿာသပဿာသ ကင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အစိပ္ပါယ် --

*ရေနစ်မြုပ်သောသူ, အမိဝမ်း၌ကိန်းသောသူတိုအား ချုပ်ပြီးသော အာကာသရှိသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်ရင်း။

*သေသောပုဂ္ဂိုလ်, အသညပုဂ္ဂိုလ်, နိရောဓ-ဝင်စား ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အဿာသပဿာသကို ဖြစ်စေ တတ်သော စိတ်မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။

*တွေဝေမိန်းမောခြင်းဖြင့် နှိပ်စက်ကုန်သော သူတို့အား စိတ်ဖြစ်ခြင်း၏ အားနည်းသောကြောင့်ရင်း။

*စတုတ္ထစျာန် ဝင်စံကြသူ(ကာမပုဂ္ဂိုလ်၊ရူပပုဂ္ဂိုလ်) တို့အား ဓမ္မတာ၏အစွမ်းကြောင့်ရင်း၊

ကေစိဆရာတို့အလို နူးညံ့သောအဖြစ်သို့ရောက်သော ထိုသူတို့အား ရူပဘဝဖြင့် ထိုရုပ်ကို ယူခြင်း၏ လည်း နူးညံ့စွာဖြစ်သောကြောင့် အဿာသပဿာသ တို့မဖြစ်ကြပါ။ (ကောက်-၇၆၆)

http://www.dhammadownload.com

ဆောင် = ချုပ်ပြီးအာကာ၊ ရှိသည့်တာကြောင့်၊ အသညာမဖြစ်၊ **ကိန်း-နစ်**ပုဂ္ဂလာ၊ မှတ်ကုန်ရာ၏။
သုံးဖြာ **သေ-ည**၊ **နိရောဓ**-တို့၊ အသညပသော၊ ထွက်ဝင်လေတို့၊ ဖြစ်စေတတ်ဘိ၊ စိတ်မရှိပါ။
မုစ္ဆာ မည်လှစ်၊ ပုဂ္ဂိုလ် တစ်မှာ၊ စိတ်ဖြစ်ပါရ၊ အားနည်းလှ၏။ **စတုတ္ထစျာန်**၊ ဝင်စံကြသူ၊ ရူပမည်သာ၊
ပုဂ္ဂိုလ်မှာကား၊ ဓမ္မတာအစွမ်း၊ မဖြစ်စွမ်းပေ၊ **ကေစိအလို**၊ မိန့်ဟဆိုသော်၊ ရုပ်ကိုယူရာ၊ နူးညံ့စွာ
ကြောင့်၊ ကာယသင်္ခါ၊ မဖြစ်ရာသည်၊ ကောင်းစွာနားလည် ကြစေသော်။ ။

မေး။ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ တည်ရာမဟုတ်ပါဘဲလျက် စျာန်ကို အဘယ်ကြောင့် ဩကာသ ဟုဆိုရသည်ကိုဖြေဆို၍၊ (က) သင်္ခါရသုံးပါးလုံး၏ ဖြစ်ရာဩကာသ (ခ) မဖြစ်ရာဩကာသတို့ကိုလည်းဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ တည်ရာမဟုတ်သော်လည်း ကာယသင်္ခါရ စသော သင်္ခါရသုံးပါးလုံး၏တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် စျာန်ကို ဩကာသဟု ခေါ်ရပါသည်။ (ဂဏ္ဌိ၊ ကောက် ၆၇၁-၇၇၂)

(က) ကာမ ၁၁-ဘုံသည် သင်္ခါရသုံးပါးလုံး၏ ဖြစ်ရာဩကာသဖြစ်ပါသည်။

(ခ) အသညသတ်ဘုံသည် သင်္ခါရသုံးပါးလုံး၏ မဖြစ်ရာဩကာသဖြစ်ပါသည်။

မေး။ စိတ္တသင်္ခါရသည် အလုံးစုံသော စေတသိက်တို့၏ အမည်ဖြစ်သောကြောင့် "သဗ္ဗေပိ စိတ္တသမ္ပယုတ္တကာ ဓမ္မာ စိတ္တသင်္ခါရော" ဟုဟောလျှင် ပြီးကောင်းပါလျက် အဘယ်ကြောင့် "သညာ စ ဝေဒနာ စ စိတ္တသင်္ခါရော၊ ဌပေတွာ ဝိတက္ကဝိစာရေ" ဟု ဝိသေသပြု၍ ဟောတော်မူရပါသနည်း။(၁၉၇၁)

ဖြေ။ ဝေဒနာ နှင့် သညာသည် ခန္ဓာအထူးဖြစ်သောကြောင့် "သညာ စ ဝေဒနာ စ စိတ္တသင်္ခါရော"ဟု ဟောရပါသည်။ ဝိတက် ဝိစာရ တို့ကို ဝစီသင်္ခါရအဖြစ်ဖြင့် သီးခြားယူအပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် "ဌပေတွာ ဝိတက္ကဝိစာရေ" ဟုဟောတော်မူပါသည်။ (အရကောက်-၃၀၇၊ ၆၆၉)

မေး။ သင်္ခါရယမိုက်၌သာ သရူပကျွာဝါရကို ဟောရကြောင်း ဖြေဆိုပါ။ (၁၉၇၄)

ဖြေ။ ကာယသင်္ခါရ အစရှိသည်ကို ရှေး၌ သရုပ်ထုက်၍မဟောအပ်သေးသောကြောင့် သရုပ်ကို မသိအပ်၊ ထို့ကြောင့် သရူပကျွာဝါရကို ဟောတော်မူပါသည်။ (အရကောက်-၃၀၇၊ ၇၆၂)

မေး။ ကာမာဝစရဘုံ၌ ပထမစျာန်ကို ဝင်စားလတ္တံ့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကောက်ရာဝယ် အဘယ်ကြောင့် အရူပပုဂ္ဂိုလ်ကို မကောက်ယူရကြောင်း ဖြေဆိုပါ။ (၁၉၇၆)

ဖြေ။ အရူပဘုံ၌ ပထမစျာန်, ဒုတိယစျာန်, တတိယစျာန်သည် လောကုတ္တရာစျာန်ဖြစ်၍ အရိယာသန္တာန်၌ ဖြစ်ရကား ကာမဘုံသို့မပြန်ပြီဖြစ်သောကြောင့် အရူပပုဂ္ဂိုလ်ကို မကောက်ယူရပါ။(ကောက်-၃၂၆)

မေး။ ဝိတက်ဝိစာရကို အဘယ်ကြောင့် ဝစီသင်္ခါရဆိုရသည်ကို ဖြေဆို၍၊ ၎င်းဝိတက်ဝိစာရတို့ကို စိတ်က ပြုပြင်အပ်ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် 'စိတ္တသင်္ခါရ'ဟုမဆိုရပါသနည်း။

ဖြေ။ စကားမပြောမီ ရှေးအဘို့၌ ကြံဆဆင်ခြင်၍ နောက်မှ စကားကိုမြွက်ဆိုရသောကြောင့် ဝိတက်ဝိစာရတို့ကို ဝစီသင်္ခါရဟုဆိုရပါသည်။ ၎င်းဝိတက်ဝိစာရတို့ကိုစိတ်ကပြုပြင်အပ်သော်လည်း ဝစီသင်္ခါရအဖြစ်ဖြင့် သီးခြားယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် 'စိတ္တသင်္ခါရ' ဟု မဆိုရပါ။

သင်္ခါရ ယမက ပြီးပြီ။

F.5.A

http://www.dhammadownload.com

၇ – အနုသယ ယမက

သဒ္ဒါရ ယမိုက်ကို--၌--အနုသယ ယမိုက်ကို ဟောတော်မူ၏။

ပရိစ္ဆေဒဝါရ၊ ပရိစ္ဆိန္နုဒ္ဒေသဝါရ၊ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝါရ၊ မဟာဝါရ အားဖြင့် (၄)။

တနည်းကား- အနုသယုဒ္ဒေသ၊ နာမဝဝတ္ထာန်၊ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝါရ၊ မဟာဝါရ အားဖြင့် (၄)။

အနုသယုဒ္ဒေသ	ဟောဟန်ကား	သတ္တာနုသယာ။
ထို့နောင် - နာမဝဝတ္ထာန်	။	ကာမရာဂါနုသယော၊ ပဋိဃာနုသယော၊ မာနာနု-၊ ဒိဋ္ဌာ-၊ ဝိစိကိစ္ဆာ-၊ ဘဝရာဂါ-၊ အဝိဇ္ဇာနုသယော။ **(အနက်ပေးပါ)**

ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝါရ ပါဠိတော် **(အနုသယ–အခြေခံအုတ်မြစ်)** (ဩကာသဝါရ-စသည်တို့၌ ယခုသတ်မှတ်ချက် ဌာနအတိုင်း ဟောမည်)		ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ ဧတ္ထ၊	ကာမဓာတုယာ ဒွီသု ဝေဒနာသု ဧတ္ထ၊	ရူပဓာတုယာ အရူပဓာတုယာ ဧတ္ထ၊
ကာမ-၏ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝါရ	ကတ္ထ ကာမ-ယော အနုသေတိ		။	
ပဋိဃာ-၏ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝါရ	ကတ္ထ ပဋိဃာ-အနုသေတိ	။		
မာနာ-၏ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာဝါရ	ကတ္ထ မာနာနု-အနုသေတိ		။	။
ဒိဋ္ဌာ-၏ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝါရ	ကတ္ထ ဒိဋ္ဌာ-အနုသေတိ	သဗ္ဗသက္ကာယ ပရိယာပန္နေသု ဓမ္မေသု ဧတ္ထ။		
ဝိစိကိစ္ဆာ-၏ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနာဝါရ	ကတ္ထ ဝိစိကိစ္ဆာ-အနုသေတိ			
ဘဝရာဂါ-၏ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝါရ	ကတ္ထ ဘဝရာဂါ-အနုသေတိ၊			။
အဝိဇ္ဇာ-ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝါရ (၇)	ကတ္ထ အဝိဇ္ဇာ-အနုသေတိ	သဗ္ဗသက္ကာယ ပရိယာပန္နေသု ဓမ္မေသု ဧတ္ထ။		

မဟာဝါရ	အနုသယဝါရ၊ သာနုသယဝါရ၊ ပဇဟာနဝါရ၊ ပရိညာဝါရ၊ ပဟီနဝါရ၊ ဥပ္ပဇ္ဇနဝါရ၊ ဓာတုဝါရ -ဖြင့် (၇)ပါးအပြားရှိ၏။ (ဆောင် – အနု, သာ, ပ၊ ပရိပနှင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန ဓာတူ၊ ခုနစ်ဆူ၊ မှတ်ယူမဟာဝါ)

အနုလုံ + ပစ္စနိက် (၂)

ပုဂ္ဂလဝါရ၊ ဩကာသဝါရ၊ ပုဂ္ဂလောကာသဝါရ - (၃)

ကေမူ၊ ဒွိမူ၊ တိမူ၊ စတုမူ၊ ပဉ္စမူ၊ ဆမူ - (၆)

ကာမရာဂါနုသယမူ၊ပဋိဃ၊မာန၊ဒိဋ္ဌာ-၊ဝိစိ-၊ဘဝရာ-နုသယမူ-(၆)

ပဋိဃာနုသယမူလီ အစရှိသောအားဖြင့် (၆)

အနုလောမ - ပဋိလောမ (၂)

ပုစ္ဆာ - ဝိဿဇ္ဇနာ (၂)

သန္နိဋ္ဌာန် - သံသယ (၂)

ကေမူ၂၁-ယမကကား	ပုဂ္ဂလ အနုလုံ၌
ကာမမူ ၆-ယမက	ကေမူ၂၁-ယမက
ပဋိဃမူ ၅-ယမက	ဒွိမူ ၅ယမက
မာနမူ ၄-ယမက	တိမူ ၄-ယမက
ဒိဋ္ဌိမူ ၃-ယမက	စတုမူ ၃-ယမက
ဝိစိမူ ၂-ယမက	ပဉ္စမူ ၂-ယမက
ဘဝမူ ၁-ယမက	ဆမူ ၁-ယမက
(ကောက်–၄၁၂)	ပေါင်း၃၆-ယမက

ဟောဟန်ကား · "ယဿ ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိ" တည်း။

ဒုက္ခဝေ ၁-ပါး၊ ကာမဝေ ၂-ပါး၊ ရူပ,အရူပဓာတ် အားလုံး (၃)ဌာနကို **"သဗ္ဗသက္ကာယ ပရိယာပန္နေသု ဓမ္မေသု"** ဟုဟောတော်မူသည်။ **(ဓာတ် ၃–ပါး၊ ဝေဒနာ ၃–ပါး ဟုခေါ်မည်)**

မှတ်ချက်။ ။**အနုသယ** ယမကကို လေ့လာလို, ပို့ချလိုပါက အနုလုံသက်သက်, ပစ္စနိက်သက်သက်ပို့ချ,လေ့လာပါ။

http://www.dhammadownload.com

အနုသယ ယမိုက် လိုရင်း အနက်များ (ကျက်မှတ်ရန်)

ကတ္ထ၊ အဘယ်ဌာနဘုံ၌။ ကာမရာဂါနုသယော၊ကာမရာဂါနုသယသည်။ အနုသေတိ၊ကိန်းသနည်း။ **(တနည်းကား)** အနုသေတိ အနုရူပံ ကာရဏံ လဘိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ လျော်က်ပတ်သောအကြောင်းကိုရ၍ ဖြစ်လေပြီး၊ ဖြစ်ဆဲ၊ ဖြစ်လတ္တံ့နည်း။ က္ကတိပုစ္ဆာယံ၊ ဤသို့သောအမေးသည်။သတိ၊ သော်။ ကာမဓာတုယာ၊ ကာမဘုံ ဧကောဒသဟုဆိုအပ်သောကာမဓာတ်၌ငင်း။ ဒွီသုနှစ်ပါးကုန်သော။ ဝေဒနာသု၊ ကာမသုခဝေဒနာ တစ်ဆယ့်ကိုးခု၊ ကာမဥပေက္ခာဝေဒနာ သုံးဆယ့်နှစ်ခုတို့၌ငင်း။ ဧတ္ထ၊ ဤကာမဓာတ်, ဝေဒနာနှစ်ပါး၌။ ကာမရာဂါနုသယော၊ ကာမရာဂါနုသယသည်။ အနုသေတိ၊ကိန်း၏။ **(တနည်းကား)** အနုသေတိ အနုရူပံ ကာရဏံ လဘိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ လျော်က်ပတ်သော အကြောင်းကိုရ၍ ဖြစ်လေပြီး, ဖြစ်ဆဲ, ဖြစ်လတ္တံ့။ က္ကတိ ဝိဿဇ္ဇနာ၊ ဤသို့ဖြေတော်မူသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ကတ္ထ **ပဋိဃာနုသယော**။ ပ ။ ဒုက္ခာယ၊ ဒုက္ခဖြစ်သော။ ဝေဒနာယ၊ ဝေဒနာသုံးပါး၌။ ဧတ္ထ၊ ဤဝေဒနာ သုံးပါး၌။ ပဋိဃာနုသယော၊သည်။ အနုသေတိ၊ ၏။

ကတ္ထ မာနာနုသယော။ ပ ။ ရူပဓာတုယာ၊ရူပတစ်ဆယ့်ခြောက်ဘုံဟု ဆိုအပ်သော ရူပဓာတ်၌ငင်း။ အရူပဓာတုယာ၊အရူပလေးဘုံ ဟု ဆိုအပ်သော အရူပဓာတ်၌ငင်း။ ဧတ္ထ၊ဤကာမဓာတ်, ဝေဒနာ နှစ်ပါး, ရူပဓာတ် အရူပဓာတ်၌။ မာနာနုသယော၊သည်။ အနုသေတိ၊ ၏။ က္ကတိ ဝိဿဇ္ဇနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊၏။

ကတ္ထ ဒိဋ္ဌာနုသယော။ ပ ။သဗ္ဗသက္ကာယပရိယာပန္နေသု၊ အလုံးစုံသောသက္ကာယ၌ အကျုံးဝင် ကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ လောကီ တရားတို့၌။ ဧတ္ထ၊ ဤဓာတ်သုံးပါး, ဝေဒနာသုံးပါး၌။ ဒိဋ္ဌာနုသယော၊သည်။ အနုသေတိ၊ ၏။ ဝိစိကိစ္ဆာ, ဘဝ, အဝိဇ္ဇာနုသယ အနက်တို့မှာ ဆိုခဲ့ပြီးသော အနုသယတို့နှင့်တူပြီ။ (ကောက် ၃၈၇-၉)

သာနုသယဝါရ–အနက်

ယော ပုဂ္ဂလော၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကာမရာဂါနုသယေန၊ ကာမရာဂါနုသယအားဖြင့်။ သာနုယော၊ အနုသယ ရှိသည်။ ဟောတိ၊၏။ သော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ ပဋိဃာနုသယေန၊ ပဋိဃာနုသယအားဖြင့်။ သာနုသယော၊ အနုသယရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်သလော။ က္ကတိ ပုစ္ဆာယံ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ အာမန္တာ၊ ကာမရာဂါနုသယအားဖြင့် အနုသယရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပဋိဃာနုသယအားဖြင့် အနုသယရှိ၏။ က္ကတိ ဝိဿဇ္ဇနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ဩကာသဝါရ၌။ ယတော၊အကြင်ဩကာသမှ။ ဥပ္ပန္နေန၊ ဖြစ်သော။ ကာမရာဂါနုသယေန၊ **ကာမရာဂါနု** သယအားဖြင့်။ သာနုသယော၊ အနုသယရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တတော၊ ထိုဩကာသမှ။ ဥပ္ပန္နေန၊ **ဖြစ်သော**။ ပဋိဃာနုသယေန၊ ပဋိဃာနုသယအားဖြင့်။ သာနုသယော၊ အနုသယရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ပုဂ္ဂလောကာသဝါရ၌။ ။ယော ပုဂ္ဂလော၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ယတော၊အကြင်ဩကာသမှ။ ဥပ္ပန္နေန၊ သော။ ကာမရာဂါနုသယေန၊ အားဖြင့်။ သာနုသယော၊ အနုသယရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်သလော။က္ကတိ--။

ပဇဟနဝါရ -- ယော၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကာမရာဂါနုသယံ၊ ကို။ ပဇဟတိ၊ စွန့်ဆဲ၊(ပယ်ဆဲ)။ သော၊ သည်။ မာနာနုသယံ မာနာနုသယကို။ ပဇဟတိ၊ စွန့်ဆဲလော။ က္ကတိ ပုစ္ဆာယံ။ သည်။ သတိ၊သော်။ တဒေကဋ္ဌံ၊ထိုကာမရာဂါနုသယနှင့် ပယ်ဘက် အဖြစ်အားဖြင့် တူသောဌာနရှိသော မာနာနုသယကို။ ပဇဟတိ ပဇဟနမတ္တံ ကရောတိ၊ စွန့်ကာမျှကိုသော်ကားပြု၏။ န နိရဝသေသံ ပဇဟတိ၊ အကြွင်းမဲ့သော်ကား မစွန့်။ က္ကတိ ဝိဿဇ္ဇနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ (ကောက် ၄၂၀-၁)

http://www.dhammadownload.com

ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝါရ / တရားကိုယ်အဓိပ္ပါယ်		ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၊မဖြစ်				ပယ် မပယ်			ဌာန ဘုံ အာရုံ		ဝေဒနာ			သဟဇာတ် စိတ္တုပ္ပါဒ် သဘာဝ ဝိပရိတ			အနုသေတိ အနုရူပံ ကာရဏံ လဘိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။
တရားကိုယ်	အနုသယ–သည်	ပုထုဇဉ်	သော+သကဒါဂါမ်	အနာဂါမ်	ရဟန္တာ	သော+သက မဂ္ဂဋ္ဌာန်	အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်	အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်	ကာမဘုံ ၁၁၊ ကာမဓာတ်	ရူပ၁၆၊ အရူ ၄၊ ရူ အရူဓာတ်	ကာမ သုခ ၁၉	ဒေါမန ၂၊ ဒုက္ခ ၁၊ ပေါင်း ၃	ကာမဥပေက္ခာ ၃၂	ဣဋ္ဌရုပ်	အနိဋ္ဌရုပ်	ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တရုပ်	
ကာမဘုံကိုတပ်တတ်သော လောဘ စေ–ဟု	ကာမ	။	။			။			။		။		။	။		။	
ပဋိဃဒွေသရှိသော ဒေါသ စေ–ဟု	ပဋိဃ	။	။									။			။		
ဒိဋ္ဌိ–ဝိပ် ၄–ခု၌ယှဉ်သော မာနစေ–ဟု	မာန	။	။	။		။	။		။	။	။		။	။		။	
ဒိဋ္ဌိ–သံ ၄ခု၌ယှဉ်သော ဒိဋ္ဌိ စေ–ဟု	ဒိဋ္ဌိ	။							။	။	။	။	။	။	။	။	
ဝိစိ+သဟဂုတ်၌ ယှဉ်သော ဝိစိကိစ္ဆာ စေ–ဟု	ဝိစိ	။							။	။	။	။	။	။	။	။	
ရူ အရူဘုံ၌တပ်+ဒိဋ္ဌိဝိပ် ၄ ၌ယှဉ်သော လောဘ	ဘဝ	။	။	။		။	။			။							
အကု ၁၂–၌ယှဉ်သော မောဟဟု	အဝိဇ္ဇာ	။	။			။	။		။	။	။	။	။	။	။	။	

မှတ်ချက်။ ။ ဤဇယားနှင့်အရကောက်ရှိ ဆိုရိုးအဓိပ္ပါယ်တို့ တိုက်ဆိုင်ဖတ်ပါ။
"အနုသေတိ" ၌ **"ကိန်း၏"**ဟူသည် မဂ်ဖြင့်မပယ်ရသေးသည်ကိုဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် မဂ်ဖြင့်မပယ်သေးသောကာလပတ်လုံး ဖြစ်လေပြီး၊ ဖြစ်ဆဲ၊ ဖြစ်လတ္တံ့ဟု ကာလသုံးပါးဖြင့် ဆိုအပ်၏။

ဝါရအလိုက် အနုလုံ ပစ္စနိက်၌ဟောသောပုဂ္ဂိုလ်

ဝါရအမည်	ပုဂ္ဂလ		ပုဂ္ဂလော		ပေါင်း
	အနုလုံ	ပစ္စနိက်	အနုလုံ	ပစ္စနိက်	
အနုသယ	ပု–၁၊ အဖ–၃	ဖ–၄	ပု–၁၊ အဖ–၃	ပု–၁၊ ဖ–၄	၅
သာနုသယ	။	။	။	။	။
ပဇဟန	သော,နာ,ရ–မဂ် ၃	ပု–၁၊ ရိ–၈	သော,နာ,ရ–မဂ် ၃	ပု–၁၊ ရိ–၈	၉
ပရိညာ	။	။	။	။	။
ပဟီန	ဖ–၄	ပု–၁၊ အဖ–၃	ဖ–၄	ပု–၁၊ အဖ–၃	၅
ဥပ္ပဇ္ဇန	ပု–၁၊ အဖ–၃	ဖ၄	ပု–၁၊ အဖ–၃	ပု–၁၊ ဖ–၄	၅
ဓာတု	ပု–၄၊ အောက်ဖိုလ်–၃				၇

ဆောင်။ ။ အနု–သာ–ပ၊ ဥဒ်ဝါဒ၊ ပဥ္စပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်။ (ဇယားနှင့်လက်ာ ယှဉ်ကြည့်)
ပဇဟန ပရိညာ၊ ကိုးယောက်ဖြာ၊ သချာမှတ်ကုန်လှစ်။ ဓာတုဝါရ မိန့်ဟောပြ၊ သတ္တပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်။

http://www.dhammadownload.com

သာနုသယဝါရ၌ -

တစ်ရက်ခြားဖျားခြင်း အစရှိသော အနာဖြင့်နှိပ်စက်သောသူအား အကြင်မျှလောက် ထိုအနာသည် အစဉ်မလွတ်သေး။ ထိုမျှလောက် အနာမပေါ်ခိုက်သော်လည်း အကြောင်းရှိလျှင်ပေါ်လတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် အနာရှိ၏ဟုဆိုအပ်သကဲ့သို့ ပုထုဇဉ်, သောတာပန်, သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကာမရာဂါနုသယကို မဂ်ဖြင့်မပယ်သေးသောကြောင့် လောဘစိတ်သည် ဥပါဒ်ခိုက်မဟုတ်သော်လည်း ကာမရာဂါနုသယ ရှိ၏ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ပဋိဃာနုသယ အစရှိသည်တို့၌လည်း ဤအတူပင်။ ဤသာနုသယဝါရ၏ အနုလုံ၌ ပုထုဇဉ်, အောက်ဖလဋ္ဌာန် ၃-ယောက်ကိုဋင်း၊ နိက် ၌လည်း ပုထုဇဉ်, ဖလဋ္ဌာန် ၄-ယောက်ကိုဋင်း ဟော၏။ အနုသယတို့ကို ပယ်ဆဲစိတ္တက္ခဏတစ်ချက်စီသာရှိသောကြောင့် မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၄-ယောက် ကိုဟောတော်မမူပါ။

(ကောက် ၄၁၉–၌အကျယ်ရှုပါ)

မေး။ အနုသယ (သာနုသယ) ပုဂ္ဂလ ၌အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို အကြောင်းနှင့်တကွ အသီးအသီးခွဲခြား ဝေဘန်ပြပါ။

(က) အနုလုံ၌သာ ဟောသောပုဂ္ဂိုလ်၊ (ခ) ပစ္စနိက်၌သာ ဟောသောပုဂ္ဂိုလ်၊

(ဂ)အနုလုံ-ပစ္စနိက်နှစ်ပါးစုံ၌ ဟောသောပုဂ္ဂိုလ်၊ (ဃ)အနုလုံ+ပစ္စနိက်နှစ်ပါးစုံ၌ မဟောသောပုဂ္ဂိုလ်။

ဖြေ။ (က) ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အနုသယ(၇)ပါးလုံးကိန်းသောကြောင့် အနုလုံ၌သာဟောပါသည်။

(ခ) ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် အနုသယ(၇)ပါးလုံးမကိန်းသောကြောင့် ပစ္စနိက်၌သာဟောပါသည်။

(ဂ) အောက်ဖလဋ္ဌာန်၃-ယောက်ကား အနုသယတို့ကား ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ကိန်း, မကိန်း ဖြစ်ကြသောကြောင့် အနုလုံ+ပစ္စနိက်နှစ်ပါးစုံ၌ ဟောပါသည်။ (ဃ)မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၄-ယောက်တို့သည် အနုသယတို့ကို ပယ်ဆဲစိတ္တက္ခဏ တစ်ချက်စီသာ ရှိသောကြောင့် အနုလုံ-ပစ္စနိက် နှစ်ပါးစုံ၌ မဟောပါ။ (ပုဂ္ဂလ-ဟူသော အမေးကိုသတိပြုပါ)

မှတ်ချက်။ ။**ပဟီန**ကိုလည်း မေးနိုင်သည်။ (ပဟီနသဘောအတိုင်း) ဖြေရမည်။ (ဇယားကြည့်ပါ)

ပဇဟနဝါရ, ဣန္ဒြိယပရိညာ တို့၌ ဟောသော = **အဋ္ဌမကော** - ဟူသည်မှာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ကိုဆိုလိုသည်။ အမြတ်ဆုံးအလျှုခံဖြစ်သော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်မှပြန်၍ရေတွက်သော် သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရှစ်ယောက်မြောက်ဖြစ်သောကြောင့် **"အဋ္ဌမက"** ဟု အမည်ရပါသည်။ **(ကောက်–၄၂၅ ၌အကျယ်ရှု)**

မေး။ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား (က) ကာမဓာတ်ဝေဒနာ ၂-ပါး၊ (ခ) ဒုက္ခဝေဒနာ ၃-ပါး၊ (ဂ) ရူပဓာတ်, အရူပဓာတ် ဟူသော ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနများ၌ ကိန်းသောအနုသယများကိုခွဲခြား ဝေဘန်ပြပါ။

ဖြေ။ (က) ကာမ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ အဝိဇ္ဇာ ၅-ပါးကိန်း၏။

(ခ) ပဋိဃ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ အဝိဇ္ဇာ ၄-ပါးကိန်း၏။

(ဂ) မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ဘဝ၊ အဝိဇ္ဇာ ၅-ပါးကိန်း၏။

မှတ်ချက်။ ။ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အနုသယကိန်းပုံကို ဓာတ်သုံးပါး၊ ဝေဒနာသုံးပါးတို့ဖြင့် ဝေဘန်ပြပါဟု မေးပါကလည်း ဤအဖြေကို နားလည်ပြီး အနုသယနှင့်ဌာနတို့ တွဲစပ်ဖြေပါလေ။

http://www.dhammadownload.com

၁–အနုသယဝါရ (၂–သာနုသယ၊ ၆–ဥပ္ပဇ္ဇနု) အားလုံး အတူတူပင် ပုဂ္ဂလဝါရ၊ ဩကာသဝါရ၊ ပုဂ္ဂလောကာသ ၃–ဝါရလုံးအတွက်။

အနုသယ	ပုဂ္ဂိုလ်	ဒုက္ခဝေဒနာ ၃-ပါး	ကာမဓာတ် ဝေ-၂	ရူပ အရူပဓာတ်	အပရိယာပန္န
ကာမ	ပု . သော . သ.		။		
ပဋိဃ	ပု . သော . သ.	။			
မာန	ပု . သော . သ . နာ		။	။	
ဒိဋ္ဌိ	ပု	။	။	။	
ဝိစိကိစ္ဆာ	ပု	။	။	။	
ဘဝရာဂ	ပု . သော . သ . နာ			။	
အဝိဇ္ဇာ	ပု . သော . သ . နာ	။	။	။	
နိက်	ရဟန္တာ				

မှတ်ချက်။ ပုဂ္ဂလဝါရ-အတွက် အနုသယနှင့်ပုဂ္ဂိုလ်ယှဉ်၍ ကြည့်ပါ။→ (လုံ-စတုမှု၊ ၄-ပါးစုံကိန်းသူမှာ ပုထုဇဉ်သာ)
ဩကာသဝါရ-အတွက် အနုသယနှင့်ဌာနယှဉ်၍ကြည့်ပါ။ (နိက်တိမှု၊ ၃-ပါးစုံမကိန်းသူမှာ-ရဟန္တာသာ)
ပုဂ္ဂလောကာသ-အတွက် အနုသယ, ပုဂ္ဂိုလ်, ဌာန ၃-မျိုးလုံးယှဉ်ကြည့်ပါ။

ဝိဘင်းထုတ်ရန်။ အနုလုံ၌ သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ ပုဒ်တစ်စိတ်ထုတ်ခဲ့လျှင် အထက်ပုဂ္ဂိုလ်က စ၍ထုတ်ပါ။
ပုဂ္ဂလော+အနုလုံ၌ တစ်ဖက်ရချင်း တစ်စိတ်ရချင်းတူလျှင် အထက်ပုဂ္ဂိုလ်၊ အထက်ဌာနက စထုတ်ပါ။
ပစ္စနိက်၌ တစ်ဖက်ရချင်း တစ်စိတ်ရချင်းတူလျှင် အောက်ပုဂ္ဂိုလ် အောက်ဌာန (ဒု၊ ကာ၊ ရူအရူ) စသည်ထုတ်ပါ။
ပစ္စနိက်ရှာရန်။ ကိန်းသောပုဂ္ဂိုလ်နှင့်မကိန်းသောဌာနကို ဦးစွာရှာပါ။ (လိုရင်းအောက်ဆောင်ပုဒ်တိုင်းမှတ်ပါ)

ဆောင်။ ။ လုံထက်,နိက်,အောက်၊ စထုတ်ကောက်၊ မှတ်လောက်နည်းပညာ။
နိက်မှာရှာက၊ သံသယ၊ အရကြည့်ထုတ်ပါ။ (လောကုတ္တရာ တရား ၉-ပါးကို အပရိယာပန္န ဟုခေါ်)
လုံ အဝိဇ္ဇာ၊ အနာဂါ၊ ဌာနစဉ်တိုင်းထုတ်။ (အနုလုံ နာဖ-၌ ဌာနအစဉ်တိုင်း ထုတ်ကောက်ပါ)
ဩ, ပုဂ္ဂလော၊ ဒွိ လုံဟော၊ နုလော နတ္ထိသာ။ တိမူကစ၊ တထေဝ၊ မှတ်ကြသောတုဇာ။

ဒွိန္နံ။ ။ပုဂ္ဂလနိက်သည်။ အရဟတော။ ဒွိန္နံ–နာ+ရ = သည် အထက်ဒွိန္နံ။ သော+သ = သည် အောက် ဒွိန္နံ။
တိဏ္ဏံ။ ။သော+သ+နာ - ကား အထက်တိဏ္ဏံ။ ပု+သော+သ - ကား အောက် တိဏ္ဏံ ဟု မှတ်ပါ။

<u>အနုသယဟောပုံ</u>။ ယဿ(ယတ္ထ) ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိ - စသည်။ (ဩကာသ၌ “ဧတ္ထ” ဟုဟော)
ဗဟုဝုစ် - အနုသယ ၂-ခု (ဒွိမှု) မှစ၍ (**အနုသေန္တိ**) ဟု (ဗဟုဝုစ်) ဖြင့်ဟောပါ။
ပုထုဇ္ဇနဿ။ အနာဂါမိဿ။ ဒွိန္နံ။ တိဏ္ဏံ။ စတုန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ - စသည်။
ဒုက္ခဝေဒနာ ၃-ပါးနှင့် ကာမဓာတ် ဝေ၂-ပါးကို ပေါင်း၍ “ ကာမဓာတုယာ တီသု ဝေဒနာသု” ဟောမည်။
ပုဂ္ဂိုလ်တူ, ဌာနမတူ စသည် ဟောပါက ၁-ယောက်ကို “တဿေဝ ပုဂ္ဂလဿ”။ ၂-ယောက်နှင့်အထက်ကို “တေသညေဝ ပုဂ္ဂလာနံ ကာမဓာတုယာ ဒွီသု ဝေဒနာသု တေသံ တတ္ထ” စသည် ဟောပါလေ။

<u>သာနုသယဟောပုံ</u>။ ယော (ယတော) ကာမရာဂါနုသယေန သာနုသယော။ (နိက်၌- ‘နိရ နုသယော’ ဟုဆိုပါ)
သော တတော။ ပုထုဇ္ဇနော။ အနာဂါမိ။ ဒွေ ပုဂ္ဂလာ။ တယော ပုဂ္ဂလာ။ စတ္တာရော ပုဂ္ဂလာ။
<u>ဥပ္ပဇ္ဇနဝါရဟောပုံ</u>။ ယဿ ကာမရာဂါနုသယော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ (အနုသယနှင့်ကြိယာသာကွဲ ကျန်အားလုံးတူ)

http://www.dhammadownload.com

၃–ပဇဟာနဝါရ (၄–ပရိညာဝါရ)

ပုဂ္ဂလဝါရ၊ ဩကာသဝါရ၊ ပုဂ္ဂလောကာသ ၃–ဝါရလုံးအတွက်။

အနုသယ	မဂ် – ပုဂ္ဂိုလ်	ဒုက္ခဝေဒနာ ၃-ပါး	ကာမဓာတ် ဝေ-၂	ရူပ အရူပဓာတ်	အပရိယာပန္န
ကာမ	နာမဂ်		။		
ပဋိဃ	နာမဂ်	။			
မာန	အရဟာမဂ်		။	။	
ဒိဋ္ဌိ	သောမဂ်	။	။	။	
ဝိစိကိစ္ဆာ	သောမဂ်	။	။	။	
ဘဝရာဂ	အရဟာမဂ်			။	
အဝိဇ္ဇာ	အရဟာမဂ်	။	။	။	
နိက်	ပု၊ သံမဂ်၊ ဖ-၄				

ဝိဘင်းထုတ်ရန်

၁။ မူလ မူလီ (သန္နိဋ္ဌာန် + သံသယ) ပုဂ္ဂိုလ်တန်းတူလျှင် - 'အာမန္တာ'။

၂။ မူလ (သန္နိဋ္ဌာန်က)အထက်ပုဂ္ဂိုလ်၊ မူလီ(သံသယ)က အောက်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင် - 'နော'။

၃။ ပုဂ္ဂိုလ် + ဌာန ၂-ပါးစုံ မတူလျှင်-'နော'။ (ဌာနမတူလျှင်'နော' ပုဂ္ဂိုလ်မလိုက်ရ)(ဌာနတစ်စိတ်တစ်ပိုင်းတူပြန်လျှင် ပုဂ္ဂိုလ်လိုက်ပါ)

၄။ မူ (သန္နိဋ္ဌာန်က) အောက်ပုဂ္ဂိုလ်၊ မူလီ(သံသယ)က အထက်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင် - တဒေကဒေ္ဒ။

၅။ တဒေကဒေ္ဒ ထုတ်ရာတွင် သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏အရသည် သံသယပုဒ်၏အရနှင့်တူသောဌာန၊ မတူသော ဌာနများနှင့်ရောခဲ့သော် မတူသောဌာနအတွက်သီးခြားထုတ်၍ တူသောဌာနနှင့်တဒေကဒေ္ဒ ထုတ်ပါ။

ဆောင်။ ၁။ မူလ မူလီ၊ တန်းတူညီ၊ ထွက်ပြီ အာမန္တာ။ (တဒေကဒေ္ဒ၏အရ - သန္နိဋ္ဌာန်၏အရကိုကောက်ပါ)

၂။ ဌာန်-အောက်, ယ-ထက်၊ ဝိဘင်းထွက်၊ မှတ်ချက် တဒေကာ။

၃။ ဌာန်-မြတ်, ယ-ယုတ်၊ ဝိဘင်းထုတ်၊ နော ပုဒ်ဝိဘင်းသာ။

၄။ ပုဂ္ဂိုလဌာန၊ မတူက၊ နောပြ ဝိဘင်းသာ။ (ဌာနမတူ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တူ၊ ထုတ်မူ 'နော' ဟုသာ)

၅။ ဌာနဆူဆူ၊ တူမတူများ၊ ရောသော်ငြားက၊ သီးခြားတစ်ဖက်ရဲ၊ ထုတ်ပြီးမှ၊ တဒေကကို၊ စထုတ်ဆို၊ နောက်ကို နောစ ထား။ (ဒုကာဒိ၊ ဒိဋ္ဌိမူ၊ မူလီရှုပါ) (ဌာနကွဲက၊ နော–ဟုပြ၊ ရောကပုဂ္ဂိုလ်လိုက်)

၆။ တိမူပုဂ္ဂလ၊ နုလောမ၊ ထုတ်ပြနတ္ထိသာ။ (ဩ၊ ပုဂ္ဂလော တူပြီ)

ဝိဘင်းထုတ်ပုံ –

ပဇဟာနဝါရ။ ။ ယော (ယတော) ကာမရာဂါနုသယံ ပဇဟာတိ။ သော (တတော)။ (အနက် အစနားရေးခဲ့ပြီ) တဒေကဒေ္ဒ။ အဋ္ဌမကော၊ အနာဂါမိမဂ္ဂသမင်္ဂီ။ အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီ။ သွေဝ ပုဂ္ဂလော။

နိက်ဟောပုံ။ ။ နာ မဂ်၊ ရ မဂ်တို့မှ အကြွင်းကို - ဒွိန္နံ မဂ္ဂသမင်္ဂီနံ ဌပေတွာ အဝသေသာ ပုဂ္ဂလာ သဗ္ဗတ္ထ။ နာ မဂ်၊ သော မဂ်တို့မှ အကြွင်းကို-အနာဂါမိမဂ္ဂသမင်္ဂိဉ္စ(အဂ္ဂမဂ္ဂသင်္ဂိဉ္စ) အဋ္ဌမကဉ္စ ဌပေတွာ။ ဒွိန္နံ မဂ္ဂသမင်္ဂီနဉ္စ အဋ္ဌမကဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသာ ပုဂ္ဂလာ။ (မဂ် ၃-ခု မှတစ်ပါးထုတ်တိုင်း)

မှတ်ချက်။ ။ အဋ္ဌမက (သော-မဂ်)နှင့်တွဲဘက်ထုတ်ပါမူ မဂ်အမည်ဖော်၍ ဝိဘင်းထုတ်ပါ။ (ဤဌ်ပုံသေနည်း)

ဗဟုဝုစ်။ ။ ပုဂ္ဂိုလ် ၂-ယောက်မှစ၍ "ပဇဟန္တိ" "ပရိဇာနန္တိ"ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဟောပါ။

ပရိညာဝါရ။ ။ ယော (ယတော) ကာမရာဂါနုသယံ ပရိဇာနာတိ။ (သော တတော) (ကြိယာသာ ထူးသည်)။ တဒေကဒေ္ဒ အဋ္ဌမကော - စသည်တူပြီ။

http://www.dhammadownload.com

ပဇာနဝါရ – ပါဠိ၌ ထုတ်ရာ၌ မှတ်သားဖွယ်များ – –

ပုဂ္ဂလဝါရ - ကေမူ၊ ဒွိမူများ၌ အောက်,အထက်ပုဂ္ဂိုလ်အားလျော်စွာထုတ်ပါ။ တိမူ၊ စတုမူ၊ ပဥ္စမူတို့၏ ဘဝမူလီ၊ အဝိဇ္ဇာမူလီများ၌ 'မာနာနုသယံ ပဇဟတိ' ဟုရင်း၊ စတုမူ၏ ဝိစိမူလီ၌ 'ဒိဋ္ဌာနုသယံ ပဇဟတိ' စသည် ဖြင့်ရင်း၊ ဆမူ၌ 'မာနာနုသယဥ္စ ဘဝရာဂါနုသယဥ္စ ပဇဟတိ' ဟုရင်းထုတ်ပါ။

ပုဂ္ဂလောကာသ ၌ "ဌာနကွဲလျှင် 'နော'ပင်၊ ပုဂ္ဂိုလ်-ဌာနရောနှောနေပါက ပုဂ္ဂိုလ်လိုက်၍ထုတ်ပါ။

တိမူ၊ စတုမူ၊ ပဥ္စမူ - ဘဝမူလီ ပဋိ - ၌ " မာနာနုသယံ ပဇဟတိ " ဟု ထုတ်ပါ။ (ပုဂ္ဂလနှင့်တူနေ၏)

မှားမည် "မာနာနုသယံ ပဇဟတိ "ဟူသော ဝိဇ္ဇသနာမှာ "ပဋိသေဓ (တနည်း) ပဋိဝစန"(ကောက်-၄၀၀)

တဒေကဋ္ဌံ ပဇဟတိ-၌ ဝစနတ္ထကား - တေန ဧကဋ္ဌံ ယဿာတိ တဒေကဋ္ဌော။ ယဿ၊ အကြင်မာနာ နုသယ အား။ တေန၊ ထိုကာမရာဂါနုသယနှင့်၊ ပဟာနဝသေနစ၊ ပယ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်ရင်း။ သဟဇာတဝသေနစ၊ သဟဇာတ၏အစွမ်းဖြင့်ရင်း။ ဧကဋ္ဌံ၊ တူသောဌာနသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော မာနာနုသယော၊ သည်။ တဒေကဋ္ဌော၊ မည်၏။ အရကောက်(၄၂၁)။ဒဿနတိက်, သင်္ဂဟ မဂ်ပယ်စဉ်၌ အကျယ်ရှုပါ။

မဂ်-ပုဂ္ဂိုလ်	အကြွင်းမဲ့ပယ်	တဒေကဋ္ဌပယ်
သော-မဂ်	ဒိဋ္ဌိ+ဝိစိ	ကျန် ၅-ပါး
နာ-မဂ်	ကာမ+ပဋိ	ကျန် ၃-ပါး
ရ-မဂ်	မာန+ဘဝ+အဝိဇ္ဇာ	×

ဤအကျဉ်းပြဇယားဖြင့် လွယ်ကူစွာမှတ်ပါ။

မဟာဝါရရှိ ရှေ့ ၆–ဝါရ အကျဉ်းချုပ်ပြဇယား (လိုရင်းပြဇယား)

အနုသယ-ကိန်း-ပုဂ္ဂိုလ်	ပဇဟန-ပယ်ဆဲ-ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ပယ်အပ်အနုသယ		ပဟီန-ပယ်ပြီး-ပုဂ္ဂိုလ်
ပု-သော-သ	နာ-မဂ်	(ကာမ+ပဋိ)	နာဖ ရဖ
ပု	သော မဂ်	(ဒိဋ္ဌိ+ဝိစိ)	သော-သ-နာ-ရဖ
ပု-သော-သ-နာ	ရ-မဂ်	(ဘ+မာ+အဝိဇ္ဇာ)	ရဖ

စဉ်းစားနည်း - မဟာဝါရရှိ ရှေ့ ၆-ဝါရ အကျဉ်းမှတ်သားရန် - -

အထက်ပါ ဇယားကြည့်ပါက ပဇဟနဝါရကပယ်ဆဲပုဂ္ဂိုလ်-ဟုဆိုပါက အစ (ဘယ်ဘက်က) အနုသယဝါရက ကိန်းသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို သိနိုင်သလို နောက်(ညာဘက်က) ပဟီနဝါရက ပယ်ပြီးပုဂ္ဂိုလ်ကို သိနိုင်သည်၊ ပဇဟန၏ ဘယ်-ညာရှိ ကိန်းသောပုဂ္ဂိုလ်များ, ပယ်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်များကို သိပြီးဖြစ်အောင် လေ့လာပါ။

(ဆိုင်ရာ ပဇဟန-၏ ပယ်ဆဲကို ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း ပုဂ္ဂလဘေဒရှု၍လည်း သိနိုင်သည်)

ပဟီနဝါရ အတွက်တစ်ဖက်ပါ သဘောတရားများအပြင် ဖြည့်စွက်မှတ်သားရန် --

၁။ ပုဂ္ဂိုလ်မတူ - ဌာနမတူ နဝတ္တဗ္ဗ၊ ဆောင်- ဌာနကွဲလတ်၊ န ဝတ္တဗ္ဗ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကွဲက၊ နော မြစ်အပ်။

၂။ ပုဂ္ဂိုလ်မတူ - ဌာနတူ နော စ၊ ဌာနလည်းတူ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တူ၊ ထုတ်မူ နှစ်ဖက်မှတ်။

၃။ ပုဂ္ဂိုလ်တူ - ဌာနမတူ နဝတ္တဗ္ဗ၊ (လိုရင်းက ဌာနကွဲက န ဝတ္တဗ္ဗ - ဟုသေချာမှတ်ပါ)

၄။ ပုဂ္ဂိုလ်တူ - ဌာနတူ နှစ်ဖက်ရ။

မေး။ အနုလုံ-ပုဂ္ဂလော-စတုမူမှစ၍ "အရဟတော" ဝိဘင်းထုတ်ပါက'နော စ' မရှိရကြောင်းကိုဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အနုသယအားလုံးကို ပယ်အပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် 'နော စ' မရှိရပါ။

http://www.dhammadownload.com

၅–ပဟီနဝါရ (ပုဂ္ဂလ၊ ဩကာသ၊ ပုဂ္ဂလောကာသ)

အနုသယ	ပုဂ္ဂိုလ်	ဒုက္ခဝေဒနာ ၃-ပါး	ကာမဓာတ် ဝေ-၂	ရူပ, အရူပဓာတ်	ဤဝါရ၌ အပရိယာပန္နကို မဟောပါ
ကာမ	(ပု သော သ) နာ ရ		။		
ပဋိဃ	(ပု သော သ) နာ ရ	။			
မာန	(ပု သော သ နာ) ရ		။	။	
ဒိဋ္ဌိ	(ပု) သော သ နာ ရ	။	။	။	
ဝိစိကိစ္ဆာ	(ပု) သော သ နာ ရ	။	။	။	
ဘဝရာဂ	(ပု သော သ နာ) ရ			။	
အဝိဇ္ဇာ	(ပု သော သ နာ) ရ	။	။	။	
နိက်	လက်သည်းကွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်များကို လက်ရှိဌာနနှင့်သာ နိက်၌ဟောပါ။				

မှတ်ချက်။ ။လက်သည်းမကွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်များဖြင့်သာ အနုလုံ၌ဟောပါ။

ဤပဟီနပစ္စနိက်သည် အနုသယဝါရအနုလုံနှင့်တူသည်။ **တူပုံ** = အနုသယ၊ အနုလုံ၌ 'နော' နှင့် 'နောစ' ထုတ်ရသောနေရာများကို ဤဝါရ၌ 'န ဝတ္တဗ္ဗော' ထုတ်၊ အဝိဇ္ဇာမူလီ၌လည်း အထက်ပုဂ္ဂိုလ် မှစ၍ထုတ်ပါ။

ဝိဘင်းထုတ်ရန်

၁။ ဓါတ်ဝေဒနာ(ဌာန)တူလျှင် အာမန္တာ။

၂။ ဓါတ်ဝေဒနာတူ၍ သန္နိဋ္ဌာန်ကကျယ်လျှင် တစ်ဖက်ရ စသည်ထုတ်။ (ပုဂ္ဂိုလ်ကွဲဟူလို)

၃။ ပုဂ္ဂိုလ်တူသည်ဖြစ်စေ၊ မတူသည်ဖြစ်စေ၊ ဌာနမတူကွဲပြားလျှင် 'န ဝတ္တဗ္ဗော' စသည်ထုတ်ပါ။

အနုလုံ၌ အောက်ပုဂ္ဂိုလ်၊ အထက်ဌာနကစထုတ်ပါ။ နိက်၌ အထက်ပုဂ္ဂိုလ်၊ အထက်ဌာန စထုတ်ပါ။

အထူးမှတ်ဘွယ်။ ဤဝါရနိက်၌ လက်ရှိဌာနဖြင့်သာ ဟောသည်။ အခြားသောဌာနဖြင့်မဟောပါ။

ဥပမာ။ ကာမရာဂါနုသယသည် လုံ-နိက် နှစ်မျိုးလုံး ကာမဓါတ်ဖြင့်သာဟောသည်။

ဆောင်။ ၁။ ဓါတ်ဝေဒနာ၊ တူသောအခါ၊ အာမန္တာ ဟုဆို။

၂။ ဝေဒနာဓါတ်၊ မတူလတ်၊ နဝတ္တဗ် ဟုဆို။ (ပုဂ္ဂိုလ်တူ, မတူ။ ဌာနသာကွဲပါက န ဝတ္တဗ်)

၃။ ဧကမူမှတ်၊ ရောတုံလတ်၊ နဝတ် နောစ ဆို။ (ဒိဋ္ဌိမူလီရှု)

၄။ ပုဂ္ဂိုလ်မတူ၊ ဌာနတူက၊ ဒွိမူလာဒိ၊ နောစ မှို ဆိုဘိ နဝတ်ကို။ (အဝိဇ္ဇာမူလီရှု)

၅။ လုံအောက်ပုဂ္ဂလာ၊ အထက်ဌာ၊ စကာထုတ်၍ဆို။ ပုဂ္ဂိုလ်မတူ၊ ဌာနတူ၊ နိက်မူ နောစ ဆို။

၆။ နိက် ထက်ပုဂ္ဂလာ၊ အထက်ဌာ၊ စ ကာထုတ်၍ဆို။

၇။ လုံနိက်ဒွိမူ၊ နုလောဟူ၊ မှတ်ယူနတ္ထိဆို။ (ဩ-ပုဂ္ဂလော-တူပြီ)

ပဟီနဟောပုံ။ ယဿ(ယတ္ထ) ကာမရာဂါနုသယော ပဟီနော။ တဿ(တတ္ထ) ပဋိဃာနုသယော ပဟီနော။

တေသညေဝ ပုဂ္ဂလာနံ။ တဿေဝ ပုဂ္ဂလဿ။ အရဟတော၊ ဒွိန္နံပုဂ္ဂလာနံ၊ တိဏ္ဏံပုဂ္ဂလာနံ၊

ပုထုဇ္ဇနဿ၊ တဿေဝ ပုဂ္ဂလဿ။ယဿ၊သည်။(ဝါ)အား။ကာ-ရော၊ကို။ပဟီနော၊ပယ်အပ်ပြီ။

ဗဟုဝုစ် အနုသယ ၂-ပါးမှစ၍ " ပဟီနာ "ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့်ဆိုပါ။

ဩကာသ။ဤပဟီနဩကာသသည် လုံ+နိက် (ဝိဘင်း) အားလုံးတူသည်။ (အကြောင်းကား)ပယ်အပ်သောဌာနနှင့် မပယ်အပ်သောဌာနတို့ ဌာနချင်းတူကြသောကြောင့် ဤပဟီနဩကာသသည် လုံ+နိက် (ဝိဘင်းချင်း) အားလုံးတူရခြင်းဖြစ်သည်။

<u>အပရိယာပန္နမဟော</u>-ပယ်အပ်ပြီး မပယ်အပ်သေးဟူ၍ မဆိုအပ်သောကြောင့် အပရိယာပန္နတရားကို မဟောပါ။

http://www.dhammadownload.com

၇-ဓာတု ပုစ္ဆာဝါရ (ပုစ္ဆာ - ၈၁)

မူ	စုတဿ	ဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ (မူလီ)	ဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ (မူလီ)	ဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ (မူလီ)
၁	ကာမဓာတုယာ (မူ)	ကာ၊ ရူ၊ အရူ	နကာ၊ နရူ၊ နအရူ	နကာ နအရူ၊ နရူ နအရူ၊ နကာ နရူ
၂	ရူပဓာတုယာ (မူ)	॥ ॥ ॥	॥ ॥ ॥	॥ ॥ ॥
၃	အရူပဓာတုယာ (မူ)	॥ ॥ ॥	॥ ॥ ॥	॥ ॥ ॥
၄	နကာမဓာတုယာ(မူ)	မူ ၉-ခုလုံး တစ်မူလျှင် ၉-ချက်စီထုတ်ပါလေ။ (၉×၉=၈၁) ပုစ္ဆာ။		
၅	နရူပ ॥ ॥	**ဓာတု ပုစ္ဆာ ဟောပုံ**		
၆	နအရူပ ॥ ॥	(ကာမဓာတုယာ စုတဿ ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ)		
၇	နကာ နအရူ ॥ ॥	**ကတိ အနုသယာ အနုသေန္တိ၊ ကတိ အနုသယာ နာနုသေန္တိ၊**		
၈	နရူ နအရူ ॥ ॥	**ကတိ အနုသယာ ဘင်္ဂါ**။ (ဥပပဇ္ဇန္တဿ-နောက်က အားလုံးဆက်ဆိုပါလေ)		
၉	နကာ နရူ ॥ ॥	(အနက်ပေး)		

ဓာတုဝါရ (ပုစ္ဆာဝါရ) ဟောရိုးစစ် (ကျမ်းတက်)

ဥပ္ပဇ္ဇနဝါရ ကို ဟော -- ၍ -- ဓာတုဝါရ ကို ဟောတော်မူ၏။

ပုစ္ဆာဝါရ၊ ဝိဿဇ္ဇနာဝါရ - - - ၂ - ရှိ၏။

ကာမဓာတုမူ, ရူပဓာတုမူ (အထက်ပါဇယားကြည့်၍ဆိုပါ) ၉ - ရှိ၏။

ကာမဓာတုမူလီ အစရှိသောအားဖြင့် ၉ - - ရှိ၏။

ပုစ္ဆာဝါရ အနက် = ကာမဓာတုယာ၊ ကာမတစ်ဆယ့်တစ်ဘုံမှ။ စုတဿ၊ စုတေသော။ ကာမဓာတုံ၊ ကာမတစ်ဆယ့် တစ်ဘုံ၌။ ဥပပဇ္ဇန္တဿ၊ ပဋိသန္ဓေနေသောပုဂ္ဂိုလ်အား။ ကတိ၊ အဘယ်မျှကုန်သော။ အနုသယာ၊ အနုသယတို့သည်။ အနုသေန္တိ-သန္တာနံ အနုဂတာ ဟုတွာ သယန္တိ၊ သန္တာန်သို့ အစဉ်လိုက်၍ ကိန်းကုန်သနည်း။ ကတိ၊ အဘယ်မျှကုန်သော။ အနုသယာ၊ အနုသယာတို့သည်။ နာနုသေန္တိ-သန္တာနံ နာနုဂတာ ဟုတွာ သယန္တိ၊ သန္တာန်သို့အစဉ်လိုက်၍ မကိန်းကုန်သနည်း။ ကတိ၊ အဘယ်မျှကုန် သော။ အနုသယာ၊ အနုသယတို့ကို။ ဘင်္ဂါ-ဘဋ္ဌိတဗ္ဗာ၊ ဤမျှသောအနုသယကားဖြစ်၏၊ ဤမျှသောအနုသယကား မဖြစ်ကုန်ဟူ၍ ဝေဘန်ခွဲခြမ်း အပ်ကုန်သနည်း။

ဝိဿဇ္ဇနာ ဝါရ = (ကာမဓာတုယာ စုတဿ - စသည် အနက်တူပြီ)

ကဿစိ၊ အချို့သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်အား။ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးကုန်သော။ အနုသယာ၊ အနုသယတို့သည်။ အနုသေန္တိ-သန္တာနံ အနုဂတာ ဟုတွာ သယန္တိ၊ သန္တာန်သို့ အစဉ်လိုက်၍ ကိန်းကုန်၏။ ကဿစိ၊ အချို့သော သောတာပန်, သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ ပဉ္စ၊ ငါးပါးကုန်သော။ အနုသယာ၊ အနုသယတို့သည်။အနုသေန္တိ-သန္တာနံ အနုဂတာ ဟုတွာ သယန္တိ၊ သန္တာန်သို့အစဉ်လိုက်၍ ကိန်းကုန်၏။

<u>အရကောက်ပုံ နမူနာ</u> - -

ကာမဓာတုယာ စုတဿ-၏အရကား ကာမစုတိ ၁၀၊ စေ-၃၃၊ အဆုံးစွန်သော ကမ္မဇရုပ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏ သမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သောပုထုဇဉ် ၄-ယောက်၊ အောက်ဖ ၂-တို့အား ကာမ ၁၁-ဘုံရ၏။

ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ-၏ အရကား ကာမပဋိ ၁၀၊ စေ ၃၃၊ ကမ္မဇကလာပ် ၃-၇ တို့၏ ဥပ္ပါ-သော ပုထု ၄၊ အဖ ၂-တို့အား ကာမ ၁၁-ဘုံရ၏။ **ကဿစိ သတ္တ** - စသည် ဆက်ကောက်ပါ။

မှတ်ချက် = **စုတဿ** - အရကောက်ပါက ဆိုင်ရာ စုတိ-စသည်ကိုကောက်ပါ။

ဥပပဇ္ဇန္တဿ - အရကောက်ပါက ဆိုင်ရာ ပဋိသန္ဓေ-စသည်ကိုကောက်ပါ။

F.6.B

http://www.dhammadownload.com

ဝိသဇ္ဇနာ ဝါရ

စုတသ ↑	ဘုံမှ စုတေ၍	ပုဂ္ဂိုလ် ပု	ပုဂ္ဂိုလ် ရိ	ဥပပဇ္ဇန္တသ ↑	ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနေသော	ပုဂ္ဂိုလ် ပု	ပုဂ္ဂိုလ် ရိ
ကာမ	ကာမ ၁၁ ဘုံမှ	၄	၂	ကာမဓာတုံ	ကာမ ၁၁ ဘုံ၌	၄	၂
ဓာတုယာ	ကာမသုဂတိ ၇ ဘုံမှ	တိ	၃	ရူပဓာတုံ	ရူပ ၁၆ ဘုံ၌	သု,တိ	၃
	ကာမသုဂတိ ၇ ဘုံမှ	တိ	၃	အရူပဓာတုံ	အရူပ ၄ ဘုံ၌	တိ	၃
ရူပ	အသညာ၊အကနိဋ္ဌကြဉ်ရူ ၁၄	တိ	၃	ရူပဓာတုံ	အသညာကြဉ် ရူ ၁၅-ဘုံ၌	၁	၃
ဓာတုယာ	သုဒ္ဓါကြဉ် ရူ ၁၁ ဘုံမှ	သု,တိ	×	ကာမဓာတုံ	ကာမ ၇ ဘုံ၌	ဒွိ,တိ	×
	ဝေဟပ္ဖိုလ်တိုင် ရူ ၁၀- မှ	တိ	၃	အရူပဓာတုံ	အရူပ ၄ ဘုံ၌	တိ	၃
အရူပ	အရူပ ၄ ဘုံမှ	တိ	၃	အရူပဓာတုံ	အရူပ ၄ ဘုံ၌	တိ	၃
ဓာတုယာ	အရူပ ၄ ဘုံမှ	တိ	×	ကာမဓာတုံ	ကာမ ၇ ဘုံ၌	တိ	×

ဆောင် ။ ။ပုထုသတ္တာ၊ သောပဉ္စ၊ နာကတယောသုံ ။ (ပုထုဇဉ်ရလျှင် ကဿစိ သတ္တ)

သော-သ ရလျှင်၊ ဒိဋ္ဌ-ဝိကြဉ်၊ ပဉ္စနုသယာ။ (**သောတာပန်, သကဒါဂါမ်ရလျှင် ကဿစိ ပဉ္စ**)

မာနဘဝေါ၊ အဝိဇ္ဇော၊ တယောအနာဂါ။ (**အနာဂါမ်ရလျှင် ကဿစိ တယော**)

အသညာဘုံ၊ စုတိတုံက၊ ကာမဒွိဟိတ်၊ တိဟိတ်သန္ဓေ၊ ရှစ်ခုနေ၏။ (မဟာဝိပါက် ၈-ခု)

ဖြဟ္မာ့ဘုံမှာ၊ အရိယာ၊ အောက်ရွာမဆင်းပြီ။(**ညာအစွန် ပုဂ္ဂိုလ်များရှု၍ သတ္တ, ပဉ္စ, တယော-စသည်ထုတ်**)

ဟောပုံ။ ။ ကာမဓာတုယာ စုတဿ ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ ကဿစိ - (သတ္တ၊ ပဉ္စ၊ တယော)

အနုသယာ အနုသေန္တိ အနုသယာ ဘင်္ဂါ နတ္ထိ။ (**ဝိသဇ္ဇနာ ဇယားကြည့်၍အနက်ပေးပါ**)

အရူပမှ ရူပသို့ မပြန်ပုံပါဠိ အဖောက်

အရူပ ဓာတုယာ စုတဿ ရူပဓာတုယာ ဥပပတ္တိ နာမ နတ္ထိ၊ ဟေဋ္ဌာ ဥပပဇ္ဇမာနော ကာမဓာတုံယေဝ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သတ္တေဝ အနုသယာ အနုသေန္တိ၊ အနုသယာ ဘင်္ဂါ နတ္ထိ။

အရူပ ဓာတုယာ၊ အရူပလေးဘုံမှ၊ စုတဿ၊ စုတေသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ရူပဓာတုယာ၊ ရူပဘုံ၌။ ဥပပတ္တိ နာမ၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်၌။ ဥပပဇ္ဇမာနော၊ ဖြစ်သည်ရှိသော်။ ကာမဓာတုံယေဝ၊ ကာမဘုံ၌သာလျှင်။ ဥပပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ သတ္တေဝ၊ ကုန်သော။ အနုသယာ၊ ကိုသည်။ အနုသေန္တိ၊ ကုန်၏။

ဓာတုဝါရ အခြေခံ သဘောတရားများ – –

ကာမအချင်းချင်း သွားရာ၌ ကာမပဋိ ၁၀၊ စေ ၃၃၊ ပု၄၊ အဖ၂၊ ကာမ ၁၁-ဘုံ။(ကာမချင်း ပါတိုင်း၍သို့မှတ်)

ကာမမှ ရူပ,အရူပသို့ သွားရာ၌ ကာမတိဟိတ် ပဋိသံ ၄၊ စေ-၃၃၊ တိပု၊အဖ၂၊ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ။

ရူပမှ ရူပသို့သွားရာ၌ အသညာ မပါနိုင်။ (* ရူပချင်း၌ အသညာမပါ)

* ရူပမှကာမသို့ သွားရာ၌ (အသညာသတ် ပါလာ၍) စုတိဖက်၌ သုဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ်ပါ၍၊ ပဋိသန္ဓေ ဘက်၌ ဒွိ, တိဟိတ် (**မဟာဝိ-၈**) ပဋိသန္ဓေ များရမည်။ (**အသညာကား ကာမမှ ကာမသို့သာပြန်၍သွား၏**)

* အရူပမှကာမသို့ သွားရာ၌ (တိဟိတ်ပုထုဇဉ်သာပြန်၍) ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ-၄၊ စသည်ရ၏။

ဓာတုဝါရ သဘောတရားများ နောက်စာမျက်နှာများသို့ဆက်၍ရှုပါ။

http://www.dhammadownload.com

ဓာတုဝါရ အခြေခံ သဘောတရားများ

ပုစ္ဆာဝါရ နှင့် ဝိဿဇ္ဇနာဝါရ ဇယားတို့ကိုယှဉ်၍ထားပါ။

ပုစ္ဆာဝါရကို လေ့လာ ပို့ချပါက ဇယားပါအတိုင်း ကာမဓာတု (မူ)၌ (မူလီ) ၉-ခုရှိမည်။ (ဇယားကြည့်)

ထိုတွင် - - ၁၊ ကာမမှ ကာမသို့။ ၂၊ ကာမမှ ရူပသို့။ ၃၊ ကာမမှ အရူပသို့။ ၄၊ ကာမမှ ရူပ-အရူပသို့။ ၅၊ ကာမမှ ကာမ-အရူပသို့။ ၆၊ ကာမမှ ကာမ-ရူပသို့။ ၇၊ ၈ ၊ ၉၊ တို့ကား အစ ရှိ (၁၊ ၂၊ ၃) တို့နှင့် တူပြီ။ **(၉-ချက် အသွားသိထားပါ)**

ထိုသို့ မူ(၁)ခုစီ၌ ပုစ္ဆာ(၉)ချက်စီရှိကြောင်း ပုစ္ဆာပါဠိတော် အသွားကို နားလည်ပြီးသောအခါ ဝိဿဇ္ဇနာဝါရ ဇယားနှင့်ယှဉ်၍ကြည့်ထားပြီး ဝိဿဇ္ဇနာဝါရကိုဆိုရန်ဖြစ်သည်။

အထူးသဖြင့် **သင်္ဂြိုဟ် သဘောသွားကို အာရုံပြုလျက်** လေ့လာ, ပို့ချပါ။ ထို့ပြင် - -

၁၊ ဘယ်ဘုံမှ ဘယ်ဘုံသို့ သွားနိုင်/ မသွားနိုင်။ ၂၊ မည်သည့်ပဋိသန္ဓေ နေနိုင်/မနေနိုင် ရသင့် မရသင့်များကိုသာ သဘောပေါက်ပါက ဓာတုဝါရသည် သက်သာ လွယ်ကူလှပါသည်။

ဝေ့လယ်လယ် ဖြစ်တတ်သော မူ, မူလီများ - -

"န ကာမဓာတုယာ စုတဿ န ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ" ၌ မြန်မာလိုပြောပါက ရူပ-အရူပမှ ရူပ-အရူပသို့သွားမည်။ အောက်ပါပုစ္ဆာများ၌ ၂-ဘုံမှ ၂-ဘုံသို့ သွား၍ ခက်ခဲနေတတ်သည်။ **(ဇယားဖြင့်တွဲဖက်၍ကြံဆပါ)**

မေး။ အောက် ဖော်ပြပါ ပုစ္ဆာ ပါဠိများကို တိကျစွာ **အနက်ပေးပြပါ**။

(က) န ကာမဓာတုယာ စုတဿ န ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ၊

(ခ) န ကာမဓာတုယာ စုတဿ န ရူပဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ၊

(ဂ) န ကာမဓာတုယာ စုတဿ န အရူပဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ၊

ဖြေ။ (က) န ကာမဓာတုယာ၊ အသညသတ်, အကနိဋ္ဌကြဉ်သောရူပ ၁၄-ဘုံ, အရူပ ၄-ဘုံမှ။ စုတဿ၊ သော။ န ကာမဓာတုံ၊ အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပ ၁၅-ဘုံ, အရူပ ၄-ဘုံ၌။

(ခ) န ကာမဓာတုယာ၊ သုဒ္ဓါဝါသကြဉ်သော ရူပ ၁၁-ဘုံ, အရူပ ၄-ဘုံမှ။ စုတဿ၊ သော။ န ရူပဓာတုံ၊ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ, အရူပ ၄-ဘုံ၌။

(ဂ) န ကာမဓာတုယာ၊ အကနိဋ္ဌကြဉ်သော ရူပ ၁၅-ဘုံ, အရူပ ၄-ဘုံမှ၊ စုတဿ၊ သော။ န အရူပဓာတုံ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ, အသညသတ်ကြဉ်သောရူပ ၁၅-ဘုံတို့၌။ **(ကောက် ၄၄၀-၁)**

ဤသို့စသည်ဖြင့် အနက်ကို ရှုမျှော်၍ ရသင့်သော ပဋိသန္ဓေ, ပုဂ္ဂိုလ်, ဘုံများ ထောက်ချင့်၍ ကောက်ပါ။

အသွားခရီး, အပြန်ခရီး, ပြန်ရောက်ခရီး ပုဂ္ဂိုလ်တို့မတူကြပုံ - -

ကာမမှ ရူပသို့ **အသွားခရီး-** ၌ တိပု၊ အဖ ၃။ (ရူပရောက်တော့ သု၊ တိ၊ အဖ ၃)

ရူပမှ ကာမသို့(ရူပဓာတုယာ စုတဿ ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ) **အပြန်ခရီး-** သုဂတိပု, တိပု ၂-ယောက်။

ကာမဘုံသို့ **ပြန်ရောက်ခရီး-**၌ ဒွိဟိတ်, တိဟိတ်ပုထုဇဉ် ၂-ယောက်။

မေး။ ပုစ္ဆာပါဠိ ၈၁-ပုစ္ဆာတွင် အလည်တည့်တည့်၌ရှိသော --

(က) ပုစ္ဆာပါဠိ။ ၊(ခ) ၎င်း၏ ဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ-အရတို့ကို တိကျစွာ ထုတ်ပြ, ကောက်ပြ ဖြေပြပါ။

ဖြေ။ (က) န ရူပဓာတုယာ စုတဿ န ရူပဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ ဂတိ အနုသယာ အနုသေန္တိ၊ ကတိ ---။

(ခ) န ရူပဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ-၏အရ ကာမပဋိသန္ဓေ ၁၀၊ အရူပ ပဋိသံ ၄-ခုတို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏ--သော ပုထု ၄-၊ အောက် ဖ ၃-တို့အား ကာမ ၁၁-ဘုံ၊ အရူပ ၄-ဘုံရ၏။

http://www.dhammadownload.com

မေး။ အဘယ့်ကြောင့် အရူပဘုံမှ ရူပဘုံ၌ မဖြစ်သနည်း သာဓကပြ၍ ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ။ ရူပါဝစရပဋိသန္ဓေ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ရူပါဝစရကုသိုလ်စျာန်သည် အရူပဘုံ၌မရှိသောကြောင့်မဖြစ်ပါ။ **သာဓကကား** = အရူပ ဓာတုယာ စုတဿ ရူပဓာတုယာ ဥပပတ္တိ နာမ နတ္ထိ၊ ဟေဋ္ဌာ ဥပပဇ္ဇမာနော ကာမဓာတုံယေဝ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သတ္တေဝ အနုသယာ အနုသေန္တိ၊ အနုသယာ ဘဂ္ဂါ နတ္ထိ။

မေး။ ရူပဘုံ, အသညဘုံတို့၌ (ပဋိဃာနုသယ) အနုသယ မရှိပါပဲလျက် အဘယ်ကြောင့် "ကဿစိ သတ္တ အနုသယာ အနုသေန္တိ" စသည်ကို ဟောတော်မူရပါသနည်း။

ဖြေ။ ရူပဘုံ, အသညဘုံတို့၌ ဘုံအားဖြင့် (ပဋိဃာနုသယ) အနုသယ မရှိသော်လည်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ မင်္ဂဖြင့်မပယ် ရသေးသောကြောင့် ဖြစ်ဆဲမဟုတ်သော်လည်း ဖြစ်ပြီး ဖြစ်လတ္တံ့, ဖြစ်၍ "ကဿစိ သတ္တ အနုသယာ အနုသေန္တိ" စသည်ကို ဟောတော်မူရပါသည်။ (ကောက် - ၄၃၈)

မေး။ ။" ပြဟ္မာ့ပြည်က စျာန်တဝင်းဝင်း ဝက်စားကျင်းမှာ တရှုတ်ရှုတ် " ဟူသောစကား မှန် မမှန်အထောက် သာဓက ပြ၍ဖြေရှင်း ပြပါ။

ဖြေ။ ။မမှန်ပါ။

သာဓကကား -- ရူပ ဓာတုယာ စုတဿ ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ သတ္တေဝ အနုသယာ အနုသေန္တိ-ဟူသော ပါဠိကို ထောက်၍ -- ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ-၏အရ၌ ကာမဒွိဟိတ်, တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေသာ ပါ၍၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ မပါသောကြောင့် မမှန်ပါ။

အနုသယာ ဘဂ္ဂါ နတ္ထိ - အဓိပ္ပါယ်ကား - - (ကောက် - ၄၃၇)

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်အား အနုသယ ၇-ပါးကိန်း၏။ ထို ၇-ပါးတို့တွင် ဤမည်သောအနုသယကား ကိန်း၏၊ ဤမည်သောအနုသယကား မကိန်း-ဟူ၍၎င်း၊ ဤမည်သောအနုသယသည် ရံခါကိန်း၏၊ ဤမည်သောအနုသယ ကား ရံခါမကိန်းဟူ၍၎င်း မဝေဘန်အပ်။ သောတာပန်, သကဒါဂါမ်အားလည်း ထို့အတူ မဝေဘန်အပ်ဟူလို။

မေး။ ရူပဘုံရှိ အရိယာတို့ ကာမဘုံသို့ပြန်/မပြန် သာဓကပြဖြေပါ။

ဖြေ။ မပြန်ပါ။ **သာဓက** ကား--ရူပဓာတုယာ စုတဿ ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ "သတ္တေဝ အနုသယာ အနုသေန္တိ " ပါဠိတော် ကိုထောက်ဆ၍ မမှန်ပါ။

မှတ်ချက် ။ ။အရူပဘုံမှ ကာမသို့ပြန်ရာ၌လည်း 'သတ္တေဝ'ကို ထောက်၍ ပုထုဇဉ်သာတည်း။
ရူပအရူပ မှ ကာမသို့ပြန်တိုင်း "သတ္တေဝ" ဟုသာ ထုတ်ပါ။ (ကဿစိ-မထည့်ရပါ)

မေး။ ကတ္ထ ဒိဋ္ဌာနုသယော အနုသေတိ-၌ ဒိဋ္ဌာနုသယ ဝေဒနာအားဖြင့်ဖြစ်ပုံကို ဖော်ပြပါ။ (၁၉၇၄)

ဖြေ။ သုခဝေဒနာ, ဒုက္ခဝေဒနာ, ဥပေက္ခာဝေဒနာ ဟူသော ဝေဒနာ ၃-ပါးဖြစ်၏။လောဘမူသောမနဿ ၂-ခု၊ ဥပေက္ခာ ၂-ခု၌သာ အာရုံပြုသောအားဖြင့်၎င်း၊ သဟဇာတ်အားဖြင့်၎င်း ဖြစ်၏။ ကြွင်းသော ဝေဒနာ ၅၀-တို့၌ကား အာရုံပြုသောအားဖြင့်သာဖြစ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌ ဝေဒနာချည်းသာ မဖြစ် ကောင်းသောကြောင့် သုခသဟဂုတ်, ဒုက္ခသဟဂုတ်,ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ သဘာဝဝိပရီတ ဣဋ္ဌ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တ ဖြစ်သော ရုပ်တို့၌ အာရုံပြုသောအားဖြင့်၎င်း, သဟဇာတ်အားဖြင့်၎င်း ဖြစ်၏။ (ကောက်-၃၉၁)

အနုသယ ယမိုက်ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

၈ – စိတ္တ ယမက

၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇
ဥဒ္ဒေသ နိဒ္ဒေသ ၂	သုဒ္ဓစိတ္တသာမည သုတ္တန္တစိတ္တမိဿကဝိသေသ အဘိဓမ္မ ။ ၃	ပုဂ္ဂလဝါရ ဓမ္မဝါရ ပုဂ္ဂလဓမ္မ-၃	ဥပ္ပါဒနိရောဓကာလ သမ္ဘေဒဝါရ ၊ပ၊ အတိက္ကန္တကာလဝါရ-၁၄	အနုလုံ ပစ္စနိက် ၂	အနုလောမ ပဋိလောမ ၂	သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ ၂

၁၄-ဝါရကို တစ်ဖက်ရှိ ပါဠိတော်ဇယားကြည့်၍ဖော်ဆိုပါ။

စိတ္တဟောပုံ။ ။ သုဒ္ဓစိတ္တသာမည စသော (၃)ဝါရ၌ တစ်ခုစီတွင် ပုဂ္ဂလ၊ ဓမ္မ၊ ပုဂ္ဂလဓမ္မ ဟု(၃)မျိုးရှိ၏။

ပုဂ္ဂလဝါရ - ယဿ စိတ္တံ။

ဓမ္မဝါရ - ယံ စိတ္တံ။

ပုဂ္ဂလဓမ္မ - ယဿ ယံ စိတ္တံ ဟုဟောသည်။

ဤ ၃-ဝါရတို့တွင်လည်း တစ်ခုစီ၌ (၁၄)ဝါရ ရှိကြသည်။ ၁၄ဝါရပါဠိတော်ဇယားကို လက်ကိုင်ထား၍ ဆိုင်ရာအပုံဇယားဖြင့် တိုက်ဆိုင်ကြည့်ကာ ဟောရမည်။

မှတ်သားဘွယ်ဝါရများ

- ✱ နံပါတ်(၁) ဥပ္ပါဒနိရောဓ ကာလသမ္ဘေဒဝါရ၌ သန္နိဋ္ဌာန်အင်္ဂါကြိယာ(၂)ချက်၊ သံသယအင်္ဂါ ကြိယာ(၂)ချက်ရှိ၏။
  ပစ္စနိက် ဟောအခါ န-ပဋိသေဓကို ရှေ့ဆုံးမှ ထား၍ ဟောမည်။ ထို့အတူ (၇) ဥပ္ပန္နုပ္ပန္န န နိရောဓ ဝါရ ၌လည်း ဟောပါ။
- ✱ နံပါတ်(၁၁) ဝါရ၌ သန္နိဋ္ဌာန်အင်္ဂါကြိယာ(၂)ချက်၊ သံသယအင်္ဂါကြိယာ(၁)ချက်ရှိ၏။ ဤဝါရ၌ 'နော စ တဿ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ' ဟူသောစကားသည် သန္နိဋ္ဌာန်၏အဆုံး၌နေသည်။
- ✱ နံပါတ်(၁၄)ဝါရ၌ 'တဿစိတ္တံ'သည် သံသယ၏ အဆုံးမှာနေသည်။ နံပါတ် (၁၂၊ ၁၃) ဝါရတို့၌ 'ယဿ စိတ္တံ၊ ယံ စိတ္တံ' ဟု ဆိုရန်မလို။ ၎င်း (၁၂၊၁၃၊၁၄) ဝါရတို့သည် ပုဂ္ဂလဝါရပင်ဖြစ်သော်လည်း ဓမ္မဝါရနှင့် အလားတူသည်။

စိတ္တ ယမက ၌ ပဒ၊ ဝါရ၊ ယမက စသည် အကျဉ်းပြဇယား

ဝါရ စသည်	ပဒ	ဝါရကြီး	ဝါရငယ်	ယမက	ပုစ္ဆာ	အတ္ထ
ပုဂ္ဂလဝါရ (ဓမ္မ၊ ပုဂ္ဂလဓမ္မ-နည်းတူ)			၁၄	၄၂	၈၄	၁၆၈
သုဒ္ဓစိတ္တသာမည	၁	၃	၄၂	၁၂၆	၂၅၂	၅၀၄
သုတ္တန္တစိတ္တမိဿကဝိသေသ	၁၆	၄၈	၆၇၂	၂၀၁၆	၄၀၃၂	၈၀၆၄
တိကမာတိကာ ဥဒ္ဒေသ	၆၆	၁၉၈	၂၇၇၂	၈၃၁၆	၁၆၆၃၂	၃၃၂၆၄
ဒုကမာတိကာ ဥဒ္ဒေသ	၂၀၀	၆၀၀	၈၄၀၀	၂၅၂၀၀	၅၀၄၀၀	၁၀၀၈၀၀
မာတိကာ နယ	၂၈၃	၈၉၄	၁၁၈၆	၃၅၆၅၈	→ ၇၁၃၁၆	၁၄၂၆၃၂

မေး။ အဘယ်ကြောင့် ဥပ္ပါဒနိရောဓ ကာလသမ္ဘေဒဝါရ မည်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ဥပါဒ်နှင့် ဘင်ကိုင်၎င်း၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလနှင့် အနာဂတ်ကာလကို၎င်း ရော၍ဟောအပ် သောကြောင့် ဥပ္ပါဒနိရောဓကာလ သမ္ဘေဒဝါရ မည်ပါသည်။ (ကောက်-၄၄၆)

✱ ရုပ်သာရ၍ စိတ်စေတသိက် မရသောပုဒ်တို့ကို မောဃပုစ္ဆာအားဖြင့် ဟောတော်မူ၏။(၄) (→ကောက်-၄၅၀)

http://www.dhammadownload.com

စိတ္တ ယမက ပါဠိတော် ဇယား

၁	ဥပ္ပါဒနိရောဓကာလသမ္ဘေဒဝါရ		ဥပ္ပဇ္ဇတိ န နိရုဇ္ဈတိ	နိရုဇ္ဈိဿတိ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ	၂
၂	ဥပ္ပါဒုပ္ပန္နဝါရ		ဥပ္ပဇ္ဇတိ	ဥပ္ပန္နံ (ဥ+ဘင်= ၂မျိုးရ)	၂
၃	နိရောဓုပ္ပန္နဝါရ		နိရုဇ္ဈတိ	ဥပ္ပန္နံ ။ ။	၂
၄	ဥပ္ပါဒ (သု) *	ပ္ပန် + တီ	ဥပ္ပဇ္ဇတိ	ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ	၆
		ပ္ပန် + နာ	(သု)* ။ *(ဘိ)	ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ	
	(သု) *	တီ + နာ	(သု)*ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ *(ဘိ)	။	
၅	နိရောဓ	ပ္ပန် + တီ	နိရုဇ္ဈတိ	နိရုဇ္ဈိတ္ထ	၆
		ပ္ပန် + နာ	။	နိရုဇ္ဈိဿတိ	
		တီ + နာ	နိရုဇ္ဈိတ္ထ	။	
၆	ဥပ္ပါဒ နိရောဓ	ပ္ပန် + တီ	ဥပ္ပဇ္ဇတိ	နိရုဇ္ဈိတ္ထ	၆
		ပ္ပန် + နာ	။	နိရုဇ္ဈိဿတိ	
		တီ + နာ	ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ	။	
၇	ဥပ္ပဇ္ဇမာန န နိရောဓ		ဥပ္ပဇ္ဇတိ	န နိရုဇ္ဈတိ	၂
၈	ဥပ္ပဇ္ဇမာနုပ္ပန္န		ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ (ဥပါဒ်ရ)	ဥပ္ပန္နံ (ဥ+ဘင်၂မျိုးရ)	၂
၉	နိရုဇ္ဈမာနုပ္ပန္န		နိရုဇ္ဈမာနံ	။ (ဥ+ဘင်၂မျိုးရ)	၂
၁၀	ဥပ္ပန္နုပ္ပါဒ	ပ္ပန်+တီ	ဥပ္ပန္နံ (ဥ+ဘင်၂ မျိုးရ)	ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ	၄
		ပ္ပန်+နာ	။ *(ဘိ)	ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ	
၁၁	အတီတာနာဂတ (သု)*		*(ဘိ)ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ(နော စ တဿ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ)	ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ (နော စ တဿ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ)	၂
၁၂	ဥပ္ပန္နုပ္ပဇ္ဇမာန (စိတ္တပဌာန ဒေသနာ)		ဥပ္ပန္နံ (ဥ-ခဏ၊ ဘင်-ခဏ ရ)	ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ (ဥပ္ပါဒက္ခဏ ရ)	၂
၁၃	နိရုဒ္ဓ နိရုဇ္ဈမာန (။)		နိရုဒ္ဓံ (အတိတ်စိတ်)	နိရုဇ္ဈမာနံ (ဘင်စိတ် ရ)	၂
၁၄	အတိက္ကန္တကာလ		ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ခဏံခဏံ ဝီတိက္ကန္တံ အတိက္ကန္တကာလံ	နိရုဇ္ဈမာနံ ခဏံခဏံ ဝီတိက္ကန္တံ အတိက္ကန္တကာလံ (တဿ စိတ္တံ)	၂

လေ့လာနည်း

အထက်ပါပါဠိတော်ဇယားနှင့် သုဒ္ဓစိတ္တသာမညစသော သုံးဝါရတို့ကို ယှဉ်စပ်ပြီးကြည့်ရပါမည်။ (မည်သည့် ဝါရမဆို ပါဠိတော်ဇယားဖြင့်ဆိုပါဟူလို) ထို့ကြောင့် **ဤပါဠိဇယားကို အရကျက်ပါလေ**။

၁။ ဥပ္ပါဒနိရောဓ ကာလသမ္ဘေဒဝါရ ၂။ ဥပ္ပဇ္ဇမာန န နိရောဓဝါရ

ဤ ၂-ဝါရ ပစ္စနိက် ဟောသော အခါ န-ပဋိသေဓ ကို ရှေ့ဆုံးမှထား၍ ဟောပါ။

ဟောပုံ - ၁။ ယဿ စိတ္တံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ နိရုဇ္ဈတိ၊ တဿ စိတ္တံ န နိရုဇ္ဈိဿတိ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊

၂။ ယဿ စိတ္တံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ နိရုဇ္ဈတိ၊ စသည် --

အနုလုံ - ၂-ဖက်ရထားပုံ = ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ။ (စေဝ နှင့် စ ကြိယာ၏ နောက်က ထား)

ပစ္စနိက် - ၂-ဖက်ရထားပုံ = န စေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ န စ ဥပ္ပန္နံ။ (စေဝနှင့်စ ကြိယာ၏ရှေ့ကထား)

http://www.dhammadownload.com

သုဒ္ဓစိတ္တသာမည (၁၁) ဝါရအထိသာ

	တရားကိုယ်	ပုဂ္ဂိုလ်	ဖြစ်ဆဲ	ချုပ်ဆဲ	ဖြစ်ဖူး	ချုပ်ဖူး	ဖြစ်လတ္တံ့	ချုပ်လတ္တံ့	ဝိဘင်းများ	
၁	ပစ္ဆိမစိတ်၏ဥပ္ပါဒက္ခဏ	ရဖ	॥		॥	॥		॥	ပစ္ဆိမစိတ္တဿဥပ္ပါဒေ (ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ)	ဝိဘင်း ဖဖ ၁၁ ပ
၂	ပစ္ဆိမစိတ်၏ဘင်္ဂက္ခဏ	ရဖ		॥	॥	॥			ပစ္ဆိမစိတ္တဿဘင်္ဂက္ခဏေ	
၃	ပစ္ဆိမ-မှတစ်ပါးခပ်သိမ်းသော စိတ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏ	ပုင၊ ရိဂ	॥		॥	॥	॥	॥	(ဣတရေသံ စိတ္တသမင်္ဂီနံ) ဣတရေသံစိတ္တဿဥပ္ပါ-ဒေ	
၄	ပစ္ဆိမ-မှတစ်ပါးခပ်သိမ်းသော စိတ်တို့၏ဘင်္ဂက္ခဏ	ပုင၊ ရိဂ		॥	॥	॥	॥	॥	(စိတ္တသမင်္ဂီနံ) ဣတရေသံစိတ္တ-ဘင်-ဏေ	
၅	နိရောဓသမာပတ်-အသည	နာ၊ရာသု			॥	॥	॥	॥	နိရောဓ-ပန္နာနံ အသည-နံ	

မှတ်ချက်။ ။လက်သည်းကွင်းပြထားသော ဝိဘင်းသည် (ဥပါဒ်+ဘင်) ၂-မျိုးပေါင်းဖြစ်သည်။

၁+၃ = တွဲလျှင် စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ။

၂+၄ = တွဲလျှင် စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ။

၁+၂+၃+၄ = တွဲလျှင် စိတ္တသမင်္ဂီနံ။ ၃-၄-၅ တွဲလျှင် (ဣတရေသံ) ၅-တစ်ဖက်ရ ထုတ်ပါက ကျန်တရားအားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ ၃-၄ ဖြစ်စေ“စိတ္တသမင်္ဂီနံ” ဟုထုတ်ပါ။ (၁၁) တီ+နာ ၌ သန္နိဋ္ဌာန်၌အင်္ဂါ(၂)ချက်နှင့် ပြည့်စုံသောတရားမှာ (၅)နံပါတ်သာရ၏။ သံသယလိုက်သော် ‘အာမန္တာ’ ၅-ကိုကောက်ပါ။နိက်-နတ္ထိ။ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ-ထုတ်=၁-၂ ကောက်။ **(တရားမကုန်သောဝါရပင်ဖြစ်၏)**

ဥပ္ပါဒနိရောဓ ကာလသမ္ဘေဒဝါရ။

ယဿ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ န နိရုဇ္ဈတိ တဿ စိတ္တံ နိရုဇ္ဈိဿတိ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ၊ ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ န နိရုဇ္ဈတိ နိရုဇ္ဈိဿတိ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။**(၂-ဖက်ရ ရှေ့ထားသော ဝိဘင်းလိမ် ဝိဘင်းကောက်)** ဣတရေသံ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နနိရုဇ္ဈတိ နိရုဇ္ဈိဿတိစေဝ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ စ။ (တစ်ဖက်ရ)။ ယဿ ဝါ ပန - အာမန္တာ။ နိက်-အနုလောမ၊ နော။ ပဋိလောမ၊ နတ္ထိ။

ဣတရေသံ၊ ပစ္ဆိမစိတ်၏ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ်မှ တစ်ပါးကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။စိတ္တဿ၊ စိတ်၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ၌။ (ကျန် အနက်များထင်ရှားပြီ)

သန္နိဋ္ဌာန်-အရကား ပစ္ဆိမစိတ်၏ဥပ္ပါဒက္ခဏသ**မင်္ဂီ**ဟုဆိုအပ်သော အရဖ-မှ တပါး ခပ်သိမ်းသော စိတ်တို့၏ ဥပ္ပါ-သော ပု-၄၊ ရိ-၈ ရ၏။ (၁-ဖက်ရ)

တိဟိတ်စုတိ ၁၃-ဟုဆိုအပ်သော ပစ္ဆိမစိတ်၏ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီ ဟုဆိုအပ်သော ရဖ လည်းရ၏။ (၂-ဖက်ရ)။ (နိက် နု-နော အရ၂-၄)ခပ်သိမ်းသောစိတ်တို့၏ဘင်-ဂီဟုဆို--ပု-၄ ယောက်၊ ရိ ၈-ရ၏။

ဥပ္ပန္နံ၊ ခဏတ္တယသို့ရောက်ဆဲလော၊ (ဝါ) ပစ္စုပ္ပန်လော။

အ တု ဝါ ရ များ = နှာ ၄၁ သို့ကြည့်ပါ၊ ၂-ဝါရနှင့်၈-ဝါရ။ ၃-ဝါရနှင့်၉-ဝါရ။ ၄-ပွန်+တီနှင့်၆-ပွန်+တီ။ ၄-တီ+နာနှင့်၆-တီ+နာတို့ (ပုဂ္ဂလ, ဓမ္မ, ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရ) အားလုံးတူကြသည်။

တရားမကုန်သောဝါရ

နံပါတ်(၁+၁၁) ဤ(၂)ဝါရကား အနုလုံဟော၍ကျန်သောတရားကို နိက်ကသိမ်းကျုံး၍မဟောပဲ တရားအကျန်များရှိ၍ တိက်မှတ်, ဒုက်မှတ်သဖွယ်ဖြစ်နေသည်။

http://www.dhammadownload.com

သုဒ္ဓစိတ္တသာမည ပုဂ္ဂလရှိ ပါဠိတော် ထုးရာများ –

အောက်ပါဝါရများ၏နုလုံ၌ ဝိဘင်းရှည် ထွက်၍ ၎င်းတို့၏ပစ္စနိက်များ၌ 'ပါဠိဂတိ' ဝိဘင်းချည်းထုတ်ပုံ။

၅-နိရောဓဝါရ၊ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတဝါရ။ (နိရုဇ္ဈိဿတိ။ နိရုဇ္ဈတိ) (ပါဠိ - ၃၀၃)

၁၀-ဥပ္ပန္နုပ္ပါဒဝါဒ၊ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတဝါရ။ (ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ ဥပ္ပန္နံ)(ပါဠိ - ၃၀၆) (နောက်ကြိယာ အားလျော်စွာ ပါဠိဂတိ ဝိဘင်းများထုတ်ပါလေ)

၁၂။ -ဥပ္ပန္နုပ္ပဇ္ဇမာနဝါရ (ပါဠိ - ၃၁၂)

ဥပ္ပန္နံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနန္တိ၊ ဘင်္ဂက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နော စ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ ဥပ္ပန္နဉ္စေဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဉ္စ။

ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဥပ္ပန္နန္တိ၊ အာမန္တာ။ (အနုလုံ)

န ဥပ္ပန္နံ န ဥပ္ပဇ္ဇမာနန္တိ၊ အာမန္တာ။ န ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ န ဥပ္ပန္နန္တိ၊ ဘင်္ဂက္ခဏေ န ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ နော စ န ဥပ္ပန္နံ၊ အတီတာနာဂတံ စိတ္တံ န စေဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ န စ ဥပ္ပန္နံ။ (ပစ္စနိက်)

၁၃- နိရုဒ္ဓနိရုဇ္ဈမာနဝါရ (ပါဠိ - ၃၁၂)

နိရုဒ္ဓံ နိရုဇ္ဈမာနန္တိ၊ နော။ နိရုဇ္ဈမာနန္တိ နိရုဒ္ဓန္တိ၊ နော။ (အနုလုံ)

န နိရုဒ္ဓံ န နိရုဇ္ဈမာနန္တိ၊ ဘင်္ဂက္ခဏေ န နိရုဒ္ဓံ နော စ န နိရုဇ္ဈမာနံ၊ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ အနာဂတဉ္စ စိတ္တံ န စေဝ နိရုဒ္ဓံ န စ နိရုဇ္ဈမာနံ။ ။န နိရုဇ္ဈမာနံ န နိရုဒ္ဓန္တိ၊ အတီတံ စိတ္တံ န နိရုဇ္ဈမာနံ နော စ န နိရုဒ္ဓံ၊ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ အနာဂတဉ္စ စိတ္တံ န စေဝ နိရုဇ္ဈမာနံ န နိရုဒ္ဓံ။

မှတ်ချက်။ ။ ဤ (၁၂၊ ၁၃) ၂-ဝါရကား စိတ္တပဋ္ဌာနဒေသနာများလည်းဖြစ်သည့်အပြင် ပုဂ္ဂလဝါရ၊ ဓမ္မဝါရ၊ ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရ ဤသုံး ဝါရလုံး ပါဠိတော်များ (လုံး၀) တူကြ၍ အကောက်ကွဲမှု ဆက်ရှုပါ။

မေး။ နိရုဒ္ဓံ နိရုဇ္ဈမာနန္တိ၊ နော - အရကို အောက်ပါဝါရများလိုက်၍ ကောက်ပြပါ။

(က) ပုဂ္ဂလဝါရ၊ (ခ) ဓမ္မဝါရ၊ (ဂ)ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရ။

ဖြေ။ (က)အတိတ်စိတ်ရ၏။(ဝါ) အတိတ်စိတ်နှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။

(ခ) အတိတ်စိတ်ရ၏။ (ဂ) အတိတ်စိတ်နှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အတိတ်စိတ်ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။(က)အကြောင်းပြမှာ 'စိတ္တပဋ္ဌာန ဒေသနာဖြစ်သောကြောင့်' ထိုသို့ကောက်ရပါသည်။

မေး။ နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားသောပုဂ္ဂိုလ်၊ အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား "စိတ်ဖြစ်ဆဲမဟုတ်၊ ချုပ်ဆဲ" ဟုဆိုပါက မှန် မမှန် သာဓကပြဖြေဆိုပါ။

ဖြေ။ မမှန်ပါ။

သာဓကကား - နိရောဓသမာပန္နာနံ, အသညသတ္တာနံ တေသံ စိတ္တံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ နော စ တေသံ စိတ္တံ နိရုဇ္ဈတိ - ဟူသော ဝိဘင်းကို ထောက်၍ နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားသော အနာဂါမ် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ် အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား 'စိတ်ဖြစ်ဆဲမဟုတ်၊ ချုပ်ဆဲ' ဟုဆိုပါက မမှန်ပါ။

မှတ်ချက်။ အမေးကြည့်၍ မေးခွန်းအလိုက် ဖြေပါလေ။

နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားသော အနာဂါမ် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ် အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စိတ်ဖြစ်ဆဲလည်း မဟုတ်၊ ချုပ်ဆဲလည်းမဟုတ်ပါ။

F.7.A

http://www.dhammadownload.com

နောက်ဆုံး(၃)ဝါရနှင့် ဓမ္မဝါရ, ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရ တို့အတွက်

	ဓမ္မ	ဥပ္ပန္န	ဖြစ်	ချုပ်	ဝိဘင်း	မှတ်ချက်။ အနာဂတသည်တွဲလျှင်
၁	အတိတ်စိတ်		ဖူး	ဖူး	အတီတံစိတ္တံ	နောက်ကအမြဲနေသည်။
၂	အနာဂတ်စိတ်		တွံ့	တွံ့	အနာဂတံစိတ္တံ	(အတီတာနာဂတစိတ္တံ) စသည်။
၃	(ပစ္စုပ္ပန်စိတ်၏) ဥပ္ပါဒက္ခဏစိတ်	॥	ဆဲ	တွံ့	ဥပ္ပါဒက္ခဏေစိတ္တံ	ဘင်္ဂက္ခဏေ အတီတဉ္စ စိတ္တံ။
၄	(ပစ္စုပ္ပန်စိတ်၏) ဘင်္ဂက္ခဏစိတ်	॥		ဆဲ	ဘင်္ဂက္ခဏေစိတ္တံ	၃-၄ ပေါင်းက 'ပစ္စုပ္ပန္နံ စိတ္တံ'။

အကောက်ထူး။ ။(၁၂၊ ၁၃) ဤနှစ်ဝါရသည် စိတ္တပဓာနဒေသနာဖြစ်၍ စိတ္တသမင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ်ကိုဟောတော်မူသောကြောင့် (၂)မျိုးစီ ကောက်သည်။ ဓမ္မဝါရတွင် အောက်ပါတရားကိုသာကောက်ပါ။

အတိက္ကန္တဝါရ

ဘင်္ဂက္ခဏေ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒက္ခဏံ ဝီတိက္ကန္တံ ဘင်္ဂက္ခဏံ အဝီတိက္ကန္တံ။ (၁-ဖက်ရ) (ပုစ္ဆာ ပါဠိကို ရရှိပြီးပါစေ)

အတီတံ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒက္ခဏဉ္စ ဝီတိက္ကန္တံ ဘင်္ဂက္ခဏဉ္စ ဝီတိက္ကန္တံ။ (၂-ဖက်ရ)

ယဿ ဝါ ပန။ အတီတံ စိတ္တံ။

အနက်ထူး။ ယဿ၊ အား။ စိတ္တံ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ဖြစ်ဆဲသော။ ခဏံ၊ ဥပ္ပါဒက္ခဏကို။ ခဏံ၊ မမြင့်မီ။ (**တနည်းကား**)ခဏံ၊ မကြာမီ။ (**တနည်းကား**) ခဏံ၊ ဖြုတ်ခြည်းရုတ်ခြည်း။ ဝီတိက္ကန္တံ၊ လွန်သည်ဖြစ်၍။ အတိက္ကန္တကာလံ၊ လွန်သောကာလရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ နိရုဇ္ဈမာနံ၊ ချုပ်ဆဲသော။ ခဏံ၊ ဘင်္ဂက္ခဏကို။ ခဏံ၊ မီ။ မီ။ ခြည်း။ ဝီတိက္ကန္တံ ဘင်္ဂက္ခဏံ အဝီတိက္ကန္တံ။

ဤဝါရကား လွန်/မလွန်ကိုသာဟောသည်။ (ဖြစ်/မဖြစ် စသည်ကိုမဟော)

ဤဝါရ လွန်/မလွန်သဘောပေါက်ရန်-- **ပုံစံ** ⟶

ဖော်ပြပါ ပုံစံကိုကြည့်ပါ။

ဝိဘင်းသွားအတိုင်းဖော်ပြရသော်

၁	၂	၃
အနာဂတစိတ်+ဥပါဒ်ခဏ	ဘင်ခဏ	အတိတ်စိတ်

၁။ ဘင်ခဏ၌ စိတ်သည် ဥပ္ပါဒက္ခဏကိုလွန်ပြီးဖြစ်၍ ဘင်ခဏကိုမလွန်သေး။ (ပုံစံနံပါတ်စဉ်ကိုကြည့်)

(၂)သည် (၁)ကိုလွန်၏၊ (၃)သည် (၁၊၂) ကိုလွန်သည်။

၂။ အတိတ်စိတ်သည် ဥပ္ပါဒက္ခဏကိုလည်းလွန်၏။ ဘင်ခဏကိုလည်းလွန်၏။

၃။ ပဋိလောမ၌ "အာမန္တာ" ထုတ်သင့်သော်လည်း ဥ-ဘင် ခဏ ၂-ပါးကိုလွန်သောစိတ်ကား အတိတ်ဖြစ်သောစိတ်သာတည်း ဟုပြလို၍ 'အတီတံ စိတ္တံ' ဝိဘင်းထုတ်သည်။

ဥပ္ပါဒက္ခဏစိတ်နှင့် အနာဂတစိတ်တို့သည် မည်သည့်ခဏမှ မလွန်သေး၍ နိက် ၂-ဖက်ရဖြစ်၏။

နိက်။ **အနုလောမ**။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ အနာဂတံ စိတ္တံ။ (အတီတံ စိတ္တံ-သဘောအတိုင်းပင်)

ပဋိလောမ။ ဘင်္ဂက္ခဏေ စိတ္တံ ဘင်္ဂက္ခဏံ အဝီတိက္ကန္တံ နော စ ဥပ္ပါဒက္ခဏံ အဝီတိက္ကန္တံ။ (၁)ဖက်ရ။

ဥပ္ပါဒက္ခဏေ အနာဂတဉ္စ စိတ္တံ ဘင်္ဂက္ခဏဉ္စ အဝီတိက္ကန္တံ၊ ဥပ္ပါဒက္ခဏဉ္စ အဝီတိက္ကန္တံ။ (၂)ဖက်ရ။

http://www.dhammadownload.com

မေး။ အတိက္ကန္တကာလဝါရ ပဋိလောမ၌ "အာမန္တာ" ဟုဝိဘင်းထွက်သင့်ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် **"အတီတံ စိတ္တံ"** ဟုဟောတော်မူရပါသနည်း။

ဖြေ။ ဥပ္ပါဒက္ခဏနှင့် ဘင်္ဂက္ခဏ ကိုလွန်ပြီးသောစိတ်ကား ပစ္စုပ္ပန်စိတ်မဟုတ်၊ အတိတ်စိတ်သာတည်းဟု သိစေလိုသောကြောင့် **"အတီတံ စိတ္တံ"** ဟုဟောတော်မူရပါသည်။ (ကောက်-၄၅၇)

မေး။ ပစ္စနိက် အနုလောမ၌လည်း "အာမန္တာ" ဟုဝိဘင်းထွက်သင့်ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် **"ဥပ္ပါဒက္ခဏေ အနာဂတံစိတ္တံ"**- ဟောတော်မူရပါသနည်း။

ဖြေ။ မည်သည့် ခဏမျှမလွန်သေးသောစိတ်ကား ဥပ္ပါဒက္ခဏစိတ်, အနာဂတ်စိတ်သာတည်းဟု သိစေလိုသောကြောင့် "အာမန္တာ" ဟုဝိဘင်းထွက်သင့်ပါလျက်"ဥပ္ပါဒက္ခဏေ အနာဂတံစိတ္တံ"ဟုဟောရပါသည်။

မေး။ သန္နိဋ္ဌာန်အရက ကျဉ်း၍ သံသယအရကကျယ်ရာ၌ **"အာမန္တာ"** ဝိဘင်းထွက်ရမည်ဟူသော ဥပဒေသသည် မုချအားဖြင့်မှန် မမှန် ဝိဘင်းသာဓကပြ၍ ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ၊ စိတ္တယမိုက် အတိက္ကန္တကာလဝါရလာ**'အတီတံ စိတ္တံ'** ဝိဘင်းနှင့် **'ဥပ္ပါဒက္ခဏေ အနာဂတံစိတ္တံ'** ဝိဘင်းများ ဆောက်ဆ၍မုချအားဖြင့်မမှန်ပါ။ (ယေဘုယျသာ ဖြစ်ပါသည်)

မေး။ ဓမ္မဝါရ-ဥပ္ပါဒနိရောဓကာလသမ္ဘေဒဝါရ အနုလုံ၌ အဘယ်ကြောင့်"အာမန္တာ"ဟုဟောရပါသနည်းရှင်းပြပါ။

ဖြေ။ ဥပ္ပါဒက္ခဏဖြစ်သော စိတ်သည် ဖြစ်ဆဲ၊ ချုပ်ဆဲမဟုတ်။ ထိုဥပ္ပါဒက္ခဏဖြစ်သောစိတ်သည် ချုပ်လတ္တံ့သည် စင်စစ်ဖြစ်သောကြောင့် နိရုဇ္ဈိဿတိ-အရလည်းဖြစ်၏။ ထိုဥပ္ပါဒက္ခဏဖြစ်သောစိတ်သည် ချုပ်ပြီးနောက် ၌ မဖြစ်ပြန်ပြီ ဖြစ်သောကြောင့် န ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ-အရလည်း ဖြစ်၏။ ဤသို့သန္နိဋ္ဌာန်, သံသယအရတူသော ကြောင့် "အာမန္တာ"ဟုဟောရပါသည်။ (ကောက်=၄၅၇)

ဓမ္မဝါရ-အရကောက်ပုံ-ဥပ္ပါဒက္ခဏစိတ်ရ၏။ (ဥပ္ပါဒနိရောဓကာလသမ္ဘေဒဝါရ အနုလုံ "အာမန္တာ"အရ)

ဘင်္ဂက္ခဏစိတ်ရ၏။ (ဥပ္ပါဒနိရောဓကာလသမ္ဘေဒဝါရ ပစ္စနိက် "နော"အရ)

ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရ-အရကောက်ပုံ-ဥပ္ပါဒက္ခဏစိတ်နှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဥပ္ပါဒက္ခဏစိတ်ရ၏။

(ဥပ္ပါဒနိရောဓကာလသမ္ဘေဒဝါရနုလုံ "အာမန္တာ"အရ)

ဘင်္ဂက္ခဏစိတ်နှင့်ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်အားဘင်္ဂက္ခဏစိတ်ရ၏။ (ဥပ္ပါဒနိရောဓကာလသမ္ဘေဒဝါရ ပစ္စနိက် **"နော"**အရ)

မှတ်ချက်။ " -- <u>စိတ်နှင့်ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်</u>" မပါလျှင် ဝါရမကွဲ၍အမှတ်မရနိုင်ပါ။ <u>**အထူးသတိ**</u>ပြုရာ၏။

ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရကား - ဓမ္မဝါရနှင့်သဘောတူ၏။ 'ယဿ ယံ စိတ္တံ' စသည် ဟောလတ္တံ့။

မှားတတ်။ဤယမိုက်၌ဖြေလျှင် ပုဂ္ဂိုလ်မေးသလော။ စိတ်မေးသလော 'ယဿ စိတ္တံ' လော။ 'ယံ စိတ္တံလော'။ 'ယဿ ယံ စိတ္တံ လော' ဟု သတိပြုဖို့လိုပါသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်စိတ်၊ ဝါရ မကွဲလျှင် မှားတတ်ပါသည်။

မေး။ ယခုဖြစ်နေဆဲစိတ်သည် မနက်ဖန်ဖြစ်ဦးမည်ဟုဆိုပါက မှန် မမှန်သာဓကထုတ်ဆောင်၍ဆုံးဖြတ်ပါ။

ဖြေ။ ယံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ တံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ - နော-ကို မမှန်ပါ။ (ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော စကားမပါ၍)

မေး။ ဓမ္မဝါရများတွင်'ပစ္စုပ္ပန္နံ'ဟုဝိဘင်းမထုတ်ရပဲ'ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ရ၏'ဟုကောက်ရသောဝါရများထုတ်ပြပါ။

ဖြေ။ (၁)ဥပ္ပန္နုပ္ပါဒဝါရရှိ ပွန်တီ,လုံ,ပဋိလောမ၊(နော) (၂)အတီတာနာဂတဝါရ,ပစ္စနိက်,ပဋိလောမ။(အာမန္တာ)

http://www.dhammadownload.com

သုဒ္ဓစိတ္တသာမညကို အခြားမဲ့၌သုတ္တန္တ စိတ္တမိဿက

စဉ်	ပဒမိဿက	တရားကိုယ်	စဉ်	ပဒမိဿက	တရားကိုယ်
၁	သရာဂ	လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်	၂	ဝီတရာဂ	လော-မှကြွင်း ၈၁-ပါးသောစိတ္တုပ္ပါဒ်
၃	သဒေါသ	ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်	၄	ဝီတဒေါသ	ဒေါ-မှ တပါး ၈၇-ခုသော စိတ္တုပ္ပါဒ်
၅	သမောဟ	မောဟမူစိတ္တုပ္ပါဒ်	၆	ဝီတမောဟ	မော-မှ တပါး ၈၇-ပါးသောစိတ္တုပ္ပါဒ်
၇	သံခိတ္တ	ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်	၈	ဝိက္ခိတ္တ	ထိုမှကြွင်းသော ၈၈-ခုသောစိတ္တုပ္ပါဒ်
၉	မဟဂ္ဂတ	မဟဂ္ဂုတ်စိတ် သတ္တဝီသ	၁၀	အမဟဂ္ဂတ	ထိုမှကြွင်းသော ၆၂-ခုသော စိတ္တုပ္ပါဒ်
၁၁	သဉတ္တရ	လောကီစိတ် ၈၁	၁၂	အနုတ္တရ	လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ခု
၁၃	သမာဟိတ	မဟဂ္ဂုတ်-လောကုတ္တရာ ၃၅	၁၄	အသမာဟိတ	ကာမစိတ် ၅၄-ပါး
၁၅	ဝိမုတ္တ	လောကုတ္တရာစိတ် ၈ ခု	၁၆	အဝိမုတ္တ	လောကီစိတ် ၈၁-ခု

ဆောင်။ ။ ရာ, ဒေါ, မော, သံ၊ မဟဂ္ဂံ, ဉတ္တံ, သမာ, ဝိ။ (သရာဂပဒမိဿက၊ ဝီတရာဂပဒမိဿက-ဤသို့စသည်တွဲပါ)

ယင်းဆန့်ကျင်ဘက်၊ ပေါင်းရှစ်ချက်၊ ထည့်စွက်ဆယ့်ခြောက်ရှိ။

ဤ ၁၆-ပါးတို့တွင် တစ်ခုစီ၌ ယမက(၁၂၆)ပါးစီရှိ၏။ ၁၂၆ × ၁၆ = ၂၀၁၆ ယမကရှိ၏။

သရာဂပစ္ဆိမစိတ်-ဟူသော်ကား တဏှာမခြားဘဲ မဂ်လေးတန်ကို ရလတ္တံ့သောသူဖြစ်အံ့၊ အဆုံးစွန်သော တဏှာနှင့် ယှဉ်သော သတ္တမဇောအ၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဖြစ်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ်, သောတာပန်ဖြစ်ပြီးမှ တဏှာခြားသည်၊ သက--တဏှာခြားသည်၊ အနာ--တဏှာခြားသည်ဖြစ်အံ့၊ အဆုံးစွန်သောတဏှာနှင့် ယှဉ်သော သတ္တမဇောအ၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဖြစ်သော သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဆုံးစွန်သောဇောတည်း။ (ကောက်-၄၆၀)

သုတ္တန္တ စိတ္တ မိဿက

ဇယားရှိ ၁-၂-၃-၄ နံပါတ် တို့ကား "သရာဂဥပ္ပန္နတရား" များဟုမှတ်ပါ။

နံပါတ်အလိုက် ပုဂ္ဂိုလ်
ဇယား ၁-၂၊ တိပု၊ အဖ၃၊
ဇယား ၃-၄၊ ပု၄၊ ၃-၃၊
ဇယား ၅၊ ပု၄၊ ရိ၈၊

မေး။ ဖော်ပြပါ "ပစ္ဆိမ စိတ်" ၃-မျိုးကိုခွဲခြားကောက်ပြပါ။

(က) ပစ္ဆိမစိတ်၊ (ခ) သရာဂပစ္ဆိမစိတ်၊ (ဂ) ပစ္ဆိမကုသိုလ်စိတ်။

ဖြေ။ (က) ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များ၏ စုတိစိတ်ဖြစ်ပါသည်။

(ခ) မဂ်လေးတန်ကို ရလတ္တံ့သော ကျွတ်ထိုက်သောတိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊ သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဆုံးစွန်သော သတ္တမဇောတို့ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) အရဟတ္တမဂ်စိတ်ဖြစ်ပါသည်။

သုတ္တန္တစိတ္တမိဿက ဇယား ဖြစ်ပေါ်လာပုံမှာ -- -

ဝီထိရှိ သရာဂပစ္ဆိမစိတ်၏ ဥပါဒ်က ဇယား ၁, ဘင်က ဇယား ၂-ဖြစ်လာသည်။ ဝီထိ ၁-အပိုင်း ဥဘင် တို့က ဇယား ၃-၄ ဖြစ်လာသည်။

ဝီထိ ၁၊ ၂၊ ၃၊ ၄ အပိုင်းတို့မှ ဇယား ၅-ဖြစ်လာသည်။ (ဝီတရာဂစိတ်များကို သတိပြုပါ)

http://www.dhammadownload.com

သုတ္တန္တ စိတ္တ မိဿက

တရား	ဖြစ်ဆဲ	ချုပ်ဆဲ	ဖြစ်ဘူး	ချုပ်ဘူး	ဖြစ်လတ္တံ့	ချုပ်လတ္တံ့	ဝိဘင်းပါဠိ
၁ သရာဂပစ္ဆိမစိတ်၏ဥပ္ပါဒက္ခဏ	။		။	။		။	သရာဂပစ္ဆိမစိတ္တဿဥပ္ပါဒ-ဏေ
၂ သရာဂပစ္ဆိမစိတ်၏ဘင်္ဂက္ခဏ		။	။	။			သရာဂပစ္ဆိမစိတ္တဿဘင်္ဂက္ခဏေ
၃ သရာဂစိတ်၏ဥပ္ပါဒက္ခဏ	။		။	။	။	။	ဣ-သံသရာဂစိတ္တဿဥပ္ပါ. ဏေ
၄ သရာဂစိတ်၏ဘင်္ဂက္ခဏ		။	။	။	။	။	ဣ-သံ သရာဂစိတ္တဿဘင်္ဂ. ဏေ
၅ ဝီတရာဂစိတ် ၈၁-တို့၏ဥ၊ဘင်			။	။	။	။	ဝီတရာဂစိတ္တသင်္ဂီနံ
၆ နိရောဓသမာပတ်-အသည			။	။	။	။	နိရောဓ-ပန္နာနံ အသညာ. နံ။

မှတ်ချက်။ ။ ၁+၂ = သရာဂပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ။ ၃+၄=ဣတရေသံ သရာဂစိတ္တသမင်္ဂီနံ။
၁+၃+၅=(သရာဂ)စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ။ ၂+၄+၅=(သရာဂ) စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ။(ဝီတဘင်-ရောထုတ်)
၁+၂+၃+၄= သရာဂစိတ္တသမင်္ဂီနံ။ (ဝီတရာဂစိတ္တဿ ဥပ္ပါ-ဏေ, နိရောဓ-ပန္နာနံ အသညာ. နံ)

ပါဠိတော်ဇယား၌ (သု)* ဟု ဤသို့ သုနှင့်ခရေပွင့်ပြသော ၄-ဝါရကား ဤသုတ္တန္တစိတ္တမိဿက ဝါရရှိ ဇယားနှင့်ဖော်ပြထားသော ဝီထိတို့တွဲဘက်ကြည့်ပြီးဆိုရန်ဖြစ်သည်။

(၄)ဝါရကား - ဥပ္ပါဒဝါရ၌ (၁) ပွန်+နာ။ (၂) တီ+နာ။ ဥပ္ပန္နုပ္ပါဒဝါရ၌။ (၃) ပွန်-နာ။ (၄) အတီတာနာဂတဝါရ တို့ဖြစ်သည်။ ဝီထိကား - -

၁	၂		၃	၄
သရာဂစိတ်ဖြစ်လတ္တံ့	သရာဂပစ္ဆိမစိတ်၊	ဝီတရာဂစိတ်များ		
အစမထင်.... ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ	↓ ဇ	မဖ - မဖ - မဖ ပဥနုဝေါ	မဖဖ	ပစ္ဆိမ
သရာဂစိတ်ဖြစ်ဆဲ ဥပါဒ်သာ သရာဂစိတ်ဖြစ်ဖူးကား ၁. ၂. ၃. ၄ အကုန်ရ၏။				

အထက်ပါဝီထိဇယား၌ အပိုင်း(၄)ပိုင်း ရှိသည်ကိုတွေ့ရမည်။သရာဂစိတ်ဖြစ်ဆဲကား(၁)အပိုင်းနှင့် (၂)အပိုင်းအစ(အဆုံးဇော)၏ ဥပါဒ်အထိ(ဥပါဒ်)မျှသာရသည်။ ဖြစ်လတ္တံ့ကား အပိုင်း(၁)သာ ရသည်။ သရာဂစိတ်ဖြစ်ဖူးကား (၄)ပိုင်းလုံးရသည်။ (ဝီတရာဂ စိတ်ကား အပိုင်း ၄-ပိုင်းလုံးမှာပါဝင်သည်)
ဖြစ်ဆဲ၊ ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဖြစ်ဖူးတို့ကို မှတ်သား၍ ဝီထိဖြင့် ဆိုရမည့်(၄)ဝါရကို ဆိုပါ။
ယခုဖော်ပြထားသော ဝီထိသည် တဏှာမခြားဘဲ မဂ်(၄)တန်ကိုရလတ္တံ့ဝီထိဖြစ်သည်။
သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ အကုသိုလ်ခြား(တဏှာခြား)ဝီထိကို ဓမ္မယမိုက် အနာဂတ ပုဂ္ဂလ၌ကြည့်ပါ။ ဝိဘင်းများလည်းတူသည်။

(၄)ဥပ္ပါဒဝါရ-၌ ပွန်+နာဝါရ၊ ဝီထိ ၂ အပိုင်း ၂-အစဇောသည် ဇယား၌ ၁၊၂ ဖြစ်၏။ တဿ သရာဂ်စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌ဇယား(၁-၃)ရ၏၊ ဝီထိ၌သတ္တမဇောသရာဂပစ္ဆိမစိတ်၏ ဥပါဒ်အထိ(ဥပါဒ်များ)ရ၏။ (သံသယ) တဿ သရာဂ်စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ-အရ ဇယားရှိ(၃)သာရ၏။ (လိုက်နိုင်၏) (၁)ကို-၁-ဖက်ရ (၃)ကို ၂-ဖက်ရထုတ်ပါ။ (ပဋိလောမ)ယဿ ဝါပန၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ အရ ဇယားရှိ ၃၊၄၊၅၊၆ နှင့် ဝီထိ(၁)အပိုင်း (ဥ၊ဘင်)ရ၏။ ဇယားရှိ ၄၊၅၊၆ သည် တစ်ဖက်ရ။ ၃၊ကို ၂-ဖက်ရထုတ်ပါ။ နိက် ၂-ဖက်ရအတွက် ဇယားရှိ ၂ နှင့် ဝီထိ၌ အပိုင်း ၂၊ ၃၊ ၄ ကို ၂-ဖက်ရထုတ်ပါ။ (တစ်ဖက်၌ထုတ်ကောက်ပြထားပါသည်)

http://www.dhammadownload.com

(၄)ဥပ္ပါဒဝါရ-၌ ပွန်+နာဝါရ။ နု-၁ ဖက်ရ၊ ၂-ဖက်ရ-

"သရာဂပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ"။ "ဣတရေသံ သရာဂစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ"

ပဋိလောမ ၁- ဖက်ရ။ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, ဝီတရာဂစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, နိရော-နံ, အသညာ-နံ။

လုံ-အနု ၁- သရာဂပစ္ဆိမစိတ်တို့၏ ဥပ္ပါ-သော တိပု၊ အဖ ၃။

လုံ ၂-ဖက်ရ- သရာဂပစ္ဆိမစိတ်မှတစ်ပါး သရာဂစိတ်၏ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ်လည်းရ၏။

လုံ-ပဋိ-၁- သရာဂပစ္ဆိမစိတ်မှတစ်ပါး သရာဂစိတ်ဖြစ်လတ္တံ့သော စိတ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီ, ဝီတရာဂစိတ် တို့၏ ဥပ္ပါ-ဂီဖြစ်သော ပု ၄၊ အမ ၃၊ အဖ ၃၊ နိရောဓ-နာ၊ အသညာ-ပု-ရ၏။ (ဝီတရာဆိုသော်လည်း ဝီထိ အပိုင်း ၃-၄ မရ၍ ရမဂ်၊ ရဖိုလ်မရ)

ပဋိ-အကျယ်ကောက်သော်ကား - - တဏှာမခြားဘဲ မဂ်လေးတန်ကို--အံ့၊ အစမထင်သံသရာမှစ၍ အဆုံးစွန်သောတဏှာ၏ အနန္တရတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီ၊ ဝီတရာဂစိတ်တို့၏ ဥပ္ပါ-သောပုထု၄၊ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးမှတဏှာခြားမှုကားအစမထင်--ပု၄၊ သောမဂ်၊သော။သ။အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ မှုကားအစမထင်--စိတ်တို့၏ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီ၊ ဝီတရာဂစိတ်တို့၏ ဥပ္ပါ-သောဈာန် ထိုက်သောပုထုဇဉ်၊ အမ၃၊ အဖ၃။ မဂ်ကိုမရလတ္တံ့သောသူဖြစ်အံ့ ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီ၊ ဝီတရာဂစိတ်တို့၏ ဥပ္ပါ-သောမဈာန်ထိုက်သောပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်။ သရာဂဖြစ်လတ္တံ့သော နိရောဓ-ဝင်စားခိုက်သော နာဖ။ အသညပု-ရ၏။

နိဂုံး၂ 'အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီနံ, အရဟန္တာနံ, ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ-အဂ္ဂမဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ' ဟု ၂-ဖက်ရ ထုတ်ပါ။ အရကား- (ဓမ္မ-အကုသိုလ် မဖြစ်လတ္တံ့ အတိုင်း ဝီထိ ၂-၃-၄-ကောက်ပါ) ထို့ပြင် သရာဂမဖြစ်လတ္တံ့သော အနာဂါမ်, ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အကျန်ကိုပါထည့်ကောက်ရပါမည်။(ကောက် မပြ)

အတီတာနာဂတ ဝါရ

ယဿ သရာဂံ စိတ္တံဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ-အရ ဇယားရှိတရားအကုန်နှင့်ဝီထိအပိုင်း (၄)ပိုင်းလုံး တရားကုန်ရ၏။

တဿ သရာဂံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ (သံသယလိုက်သော်) ဝီထိ ၂၊၃၊၄၊ အပိုင်းတို့ မလိုက်နိုင်၍ --

"အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီနံ, အရဟန္တာနံ ယဿ စိတ္တဿ--ပဋိလဘိဿန္တိ" ဟု တစ်ဖက်ရ (ဓမ္မ-အကုသိုလ် မဖြစ်လတ္တံ့ အတိုင်း ဝီထိ ၂-၃-၄-ကောက်ပါ)ထုတ်ကောက်ပါ။

ဝီထိ ၁-အပိုင်းကို 'ဣတရေသံ တေသံ' ဟု (၂)ဖက်ရထုတ်ပါ။ ပဋိလောမ"အာမန္တာ"။

နု ၁-ဖက်ရထုတ်ရာတွင် ဇယား ၁၊၂၊ ပါ ပေါင်းထုတ်သည်၊ **(အရကောက်၌ မကောက်တော့ပြီ)**

မှတ်ချက်။ ။ ဝီထိဖြစ်ပေါ်လာရာတရားကား ဇယားရှိ သရာဂစိတ်နှင့်ဝီတရာဂစိတ်တို့မှ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

နိုက်၌။ နတ္ထိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ။ ထုတ်ပါ။ (တရားကျန်မရှိပြီ)။

ဥပ္ပန္နုပ္ပါဒ-ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ။ ။ယဿ သရာဂံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ၊ တဿ သရာဂံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာတိ။ အာမန္တာ။ ယဿ ဝါ ပန။ ။ ဝီတရာဂစိတ္တသမင်္ဂီနံ, နိရော-နံ, အသညာ-နံ။ ။ သရာဂစိတ္တသမင်္ဂီနံ-၂-ဖက်ရ။ နိုက်-၌ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ။ နတ္ထိ။ (အရကောက်၌ ကောက်မပြတော့ပေ)

ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ။ ။ယဿ သရာဂံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ၊ တဿ သရာဂံစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ၊ သရာဂပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ။ ဣတရေသံ သရာဂစိတ္တသမင်္ဂီနံ။ ပဋိ-၌ ဝီတရာဂစိတ္တသမင်္ဂီနံ, နိရော-နံ, အသညာ-နံ။ နိုက်-"အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီနံ, အရဟန္တာနံ, ယဿ စိတ္တဿ---ပဋိလဘိဿန္တိ" ဟု ၂-ဖက်ရထုတ်ပါ။ (အရ - အကောက်၌မပြ)

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိတော်ဇယား(၁၁)ဝါရမြောက် **အတီတာ နာဂတဝါရ** ကိုရှင်းပြပါမည်။ ဤဝါရသည် ဇယားနှင့် ဝီထိ (၂)မျိုး ကြည့်ရမည့်ဝါရတို့တွင် ပါရှိသည်။ ဤဝါရ၌ သန္နိဋ္ဌာန်အင်္ဂါ(ကြိယာ၂)ချက်၊ သံသယ အင်္ဂါ (၁)ချက်ဟု ပြခဲ့ပါပြီ။ ယဿ သရာဂံစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ, နော စ တဿ သရာဂံစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ တဿ သရာဂံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ။ "အဂ္ဂမဂ္ဂ သမင်္ဂီနံ, အရဟန္တာနံ, ယဿ စိတ္တဿ-ပဋိလဘိဿန္တိ , နိရောဓ-နံ တေသံ"။

ဣတရေသံ တေသံ။ ။ယဿ ဝါ ပန။ အာမန္တာ။ နိက်-နတ္ထိ။ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ။ ထုတ်ပါ။

(သန္နိဋ္ဌာန်)အရ ဇယားရှိ(၅/၆) နှင့်ဝီထိ၌ ၂၊ ၃၊ ၄၊ အပိုင်းတို့ ရသည်။ သံသယအရလိုက်သော်- ဇယား ၆ နှင့် ဝီထိ ၂၊ ၃၊ ၄၊ အပိုင်းတို့ကို တစ်ဖက်ရထုတ်။ ဇယား (၅)အပိုင်းကို ၂-ဖက်ရထုတ်ပါ။ ပဋိလောမ ၁-ဖက်ရတွင် "နိရောဓ-နံ" ၏အရကား" သရာဂစိတ်မဖြစ်လတ္တံ့သော အနာဂါမိဖဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏" ဟုကောက်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။ ဥပ္ပါဒ-ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပဋိလောမ ၁-ဖက်ရ၌ ၎င်း နိရောဓ-ကို " သရာဂစိတ်ဖြစ်လတ္တံ့ သော" ကောက်ခဲ့သောကြောင့် ယခုလို ကောက်ရခြင်းဖြစ်သည်။

ရှေ့ကရရိုးအစဉ်အလာအတိုင်း ထုတ်လျှင် ဇယား ၅၊ ၆ သည် နှစ်ဖက်ရ ဝီထိနှင့် ၂၊ ၃ ၊၄ အပိုင်းတို့သာ တစ်ဖက်ရထုတ်ရတော့သည်။ ဤနေရာ၌ ရှေ့နားဆိုခဲ့ပြီး အစဉ်အလာကိုပြောင်းကာ အနာဂါမ်များ သရာဂစိတ်ဖြစ်လတ္တံ့ မရနိုင်၍ ဇယား (၆)ကို တစ်ဖက်ရထဲ သွင်းယူပုံရသည်။

နှစ်ဖက်ရ 'ဣတရေ တေသံ' အရ ဝီထိ(၁)ပိုင်း မရနိုင်၍။ ဇယား(၅)သာ ရတော့မည်။ ရှေးဆရာတော် များ အထပ်ထပ်သုတ် သင်ပြီးဖြစ်၍၊ 'မမှားတန်ရာ'ဟု တွေးတော၍ သင့်သလိုယူရန်သာဖြစ်သည်။

အရကောက်ဆရာတော်သည် စိတ္တယမိုက်အဆုံး၌ "သဗ္ဗညုတဘုရား၏အရာဖြစ်သောကြောင့် နှလုံးမပြုမိသော အရာရှိသော် သဘောကို ထောက်၍ ဖြည့်ကောင်း သည်ကို ဖြည့်၍ ချန်ကောင်းသည်ကို ချန်၍ မှန်ကန်စွာ ကောက်အပ်၏" စသည် မှာတော်မူ၏။

အပိုအလိုရှိနိုင်ကြောင်းကို ပြလိုရင်းဖြစ်သည်။ အမှန်စင်စစ် စိစစ်သင့်၏။ ဥပ္ပါဒဝါရ-၌ ပွန်+နာဝါရ ပဋိလောမ-၌ သရာဂဖြစ်လတ္တံ့၌ နိရောဓ-သမာပတ်ဝင်စားသော အနာဂါမ်များပင်ပါနေ၏။ မဂ်ပယ်စဉ် ဖြင့် စဉ်းစားပါက အနာဂါမ်များ ကာမရာဂကို ပယ်ပြီးဖြစ်၏။ ဤနေရာ၌ ရူပရာဂ, အရူပရာဂတို့ အတွက်ထုတ်လေသလား-ဟု တွေးတောစရာဖြစ်ရပြန်သည်။ ထို့ကြောင့် စဉ်းစားစေချင်ခြင်းဖြစ်၏။

သုတ္တနိပါတ် ၄/ ၁ -၂၈၂ -၌ **"စတုဝီသတိ အနာဂါမိနော"** ဟု သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ၌ပင် အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ် ၂၄-ယောက်ရှိသည်ဟုဆိုထားရာ အခြားသော ရူပအရူပဘုံတို့၌ရှိသော အနာဂါမ်များလည်း ရှိနေဦးမည်ဖြစ်၍ တိကျအောင်ကောက်နိုင်ရန်ကား ခက်ခဲပေလိမ့်မည်။

အထက်ယမိုက်၌ စတင်ပို့ချသင့်သည့်ကျမ်း

သရာဂစိတ်သည် သစ္စယမိုက်သဘောဖြင့်ကြည့်လျှင် သမုဒယသစ္စာနှင့်တူသည်။ ဓမ္မယမိုက် သဘော ဖြင့် ကြည့်လျှင် အကုသိုလ်နှင့်တူသည်။ သစ္စနှင့် ဓမ္မတို့ကို သဘောကျခဲ့ပါမှ ဤ၌သဘောကျမည်။ သို့အတွက်ကြောင့် ဓမ္မယမကကို ရှေးဦးစွာ ပို့ချ လေ့လာပြီးမှ စိတ္တယမိုက်ကို ပို့ချ လေ့လာပါလေ။

http://www.dhammadownload.com

အဘိဓမ္မပဒမိဿက

	တရား	ဖြစ်ဆဲ	ချုပ်ဆဲ	ဖြစ်ဖူး	ချုပ်ဖူး	ဖြစ်လတ္တံ့	ချုပ်လတ္တံ့	ဝိဘင်းပါဠိ
၁	ပစ္ဆိမကုသိုလ်စိတ်၏ ဥပ္ပါ-ဂီပုဒ်	॥		॥	॥		॥	ပစ္ဆိမကုသလစိတ္တဿ ဥပ္ပါ-ဏော (ပစ္ဆိမကုသလစိတ္တသမင်္ဂီနံ)
၂	အရ-မဂ်ပုဂ္ဂိုလ် ॥ ဘင်-ဏ-ဂီပုဒ်		॥	॥	॥			ပစ္ဆိမကုသလစိတ္တဿ ဘင်-ဏော
၃	၁မှတပါးကု၂၀-တို့၏ဥပ္ပါ-ဂီပုဒ်	॥		॥	॥	॥	॥	ဣ-သံ ကု-စိတ္တဿ ဥပ္ပါ-ဏော (ဣ-ရေသံ ကုသလစိတ္တသမင်္ဂီနံ)
၄	၂- ပုဇ၊ အမ၃၊အဖ၃ ॥ ဘင်-ဏ-ဂီပုဒ်		॥	॥	॥	॥	॥	ဣ-သံ ကု-စိတ္တဿ ဘင်-ဏော
၅	အကုသလစိတ္တ အဗျာ-စိတ္တသမင်္ဂီပု-လ် ပုဇ၊ဖဇ၊နိရောသည			॥	॥	॥	॥	အကု-အဗျာကတစိတ္တသမင်္ဂီနံ နိရောဓ-နံ၊ အသည-နံ

ပစ္ဆိမကုသိုလ်ဟူသည် 'အရဟတ္တမဂ်' တည်း။

ဥပ္ပါဒနိရောဓကာလသမ္ဘေဒဝါရ - နုလုံ-ပစ္ဆိမကုသလစိတ္တဿ ဥပ္ပါ-ဏော။ **၂-ဖက်ရ ရှေ့ဦးစွာ ၁- ထုတ်ပါ။**
(ဝိဘင်းလိမ်-ဝိဘင်းကောက်) ဣတရေသံ ကုသလစိတ္တဿ ဥပ္ပါ-ဏော။ **၁-ဖက်ရ ၃-ထုတ်ပါ။**
အရကား-အရဟတ္တမဂ်၏ ဥပ္ပါ-ဏ-ဂီ ဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပု-မှတပါး ကု၂၀-တို့၏ ဥပ္ပါ-သော ပုဇ၊အမ၃၊အဖ၃ ရ၏။ **၂-ဖက်ရ** - အရဟတ္တမဂ်၏ ဥပ္ပါ-ဏ-ဂီ ဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပု-လည်းရ၏။
နိက်-၌။နော။နတ္ထိ-ထုတ်။နော-အရ - ကု၂၁-တို့၏ဘင်-ဂီဟုဆိုအပ်သော ပုထု ၄၊ မ-၄၊ အဖ ၃ ရ၏။
<u>**ဥပ္ပါဒုပ္ပန္နဝါရ**</u> - ယဿ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နန္တိ? အာမန္တာ။
ပဋိ-၌ ကုသလစိတ္တဿ ဘင်-ဏော တေသံ။ ။ကုသလစိတ္တဿ ဥပ္ပါ-ဏော တေသံ။ ထုတ်ကောက်ပါ။
ပဋိ-အရကား - ကု၂၁-တို့၏ ဘင်-ဂီ ဟု - သော ပု-၄၊ မဂ်-၄၊ အဖ ၃-ရ၏။ (၂-ဖက်ရ ၃-ဘင်ပြောင်းပါ)
နိက် = အကုသလစိတ္တ အဗျာကတစိတ္တသမင်္ဂီနံ, နိရောဓ-နံ, အသည-နံ=ဟုထုတ်ပါ၊ (၂-ဝါရနိက်)

ဝိထိနှင့်တွဲဖက်ကြည့်ရမည် **(ကုသိုလ်ဖြစ်ဆဲ၊ ဖြစ်ဘူး၊ ဖြစ်လတ္တံ့)** **ပစ္ဆိမကုသိုလ် (အရမဂ်)**

၁	၂	၃	၄
အစမထင် ---ဇဇဇဇဇဇ	ဇ မဖ၊ မဖ၊ မဖ၊ ပ. ဉ. နု. ဝေါ	↓ မ ဖ ဖ	ပစ္ဆိမ

၄-ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ - ၎င်းဝါရသည် ဇယားဝိထိ ၂-မျိုးလုံးကြည့်ထုတ်ရမည်။
ယဿ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ၊ ပစ္ဆိမကုသလစိတ္တဿ ဥပ္ပါ-ဏော။
ဣတရေသံ ကုသလစိတ္တဿ ဥပ္ပါ-ဏော။
ပဋိ-၌ စိတ္တဿ ဘင်-ဏော ကု-ဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပါ-ဏော (နိရောဓ-နံ၊ အသည-နံ)အကောက်၌ကျန်သည်။
<u>လုံနု-အရကား</u>-အရမဂ်-၏ ဥပ္ပါ-သော အရမဂ်-ဋ္ဌာန်ပုရ၏။ အရ-မဂ်မှ တပါး ကု၂၀-တို့၏ဥပ္ပါ - သောပုဇ၊ အမ၃၊ အဖ၃ လည်းရ၏။
<u>လုံပဋိ</u> - အစမထင် သံသရာမှစ၍ ရ-မဂ်ရှေး ဝေါဒါန်တိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ဘင်-ဂီ, အကု-ဗျာ စိတ်တို့၏ ဥပ္ပါ-သော ကျွတ်ထိုက်သော ပုဇ၊ အမ-၃၊ အဖ-၃။ မဂ်ကို မရလတ္တံ့သော ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ဘင်-ဂီ, အကု ဗျာစိတ်တို့၏ ဥပ္ပါ-သော မကျွတ်-ပု။ နိရောဓ-နာ၊ အသည။
နိက်-၌ အဂ္ဂမဂ္ဂဿ ဘင်က္ခဏေ, အရဟန္တာနံ။ **(ဓမ္မ ယမက ကုသိုလ်မချုပ်လတ္တံ့ အတိုင်းနှင့် နိရောဓ-ရ ပါကောက်)**

http://www.dhammadownload.com

အထက်ဖော်ပြပါ(၄)ပိုင်းတို့တွင် - အပိုင်း(၃)ရှိ(မ)သည် အရဟတ္တမဂ်ဖြစ်သည်။ ၎င်းအရ-မဂ်သည်ပစ္ဆိမကုသိုလ်ဖြစ်သည်။ ထိုပစ္ဆိမကုသိုလ်၏ ဥပါဒ်တိုင်အောင် ကုသိုလ်ဖြစ်ဆဲရသည်။ ဝီထိအပိုင်း ၁+၂-ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်လတ္တံ့ရသည်။ ဝီထိအပိုင်း ၁+၂+၃+၄-အားလုံးကုန် ကုသိုလ်ဖြစ်ဖူးရသည်။ ဖြစ်ဖူးအနေနဲ့ ဇယားကုန်ဝီထိအပိုင်းကုန်ရသည်။ **ပြန်၍အကျဉ်းချုပ်သော်**-ကုသိုလ်ဖြစ်ဆဲသည် ဝီထိအပိုင်း ၁-၂ နှင့် ၃ ထဲမှအရဟတ္တမဂ်၏ ဥပါဒ်အထိ ကု-ဥပါဒ်များရသည်။ ကုသိုလ်ဖြစ်လတ္တံ့သည် ဝီထိအပိုင်း ၁-၂ သာရသည်။ ကု-ဖြစ်ဖူးကား ဝီထိအပိုင်းအားလုံးရသည်။ (အထူးသတိပြုရမှာက ကုသိုလ်ခဏတ္တယသို့ ရောက်ဆဲမဟုတ် ဟုဆိုလျှင် ဝီထိ ၃-ထဲမှ ဖိုလ်များနှင့် ဝီထိအပိုင်း ၄-သာရသည်။ (၁-၂ နှင့် ၃ မှ အရ မဂ်အထိကုသိုလ်များဖြစ်၍ မရတော့ပါ)

ပုံစံ။ ။ ဖော်ပြပါ (၄)ဝါရတို့တွင် (၂)တီ + နာ။

ယဿ ကုသလစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ (သန္နိဋ္ဌာန်အရ) ဝီထိအပိုင်းကုန်ရ၏။ တဿကုသလစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ **(သံသယအရ)** ဝီထိအပိုင်း ၁-၂ သာရ၍။ ၃-၄ ကား တစ်ဖက်ရ 'အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီနံ, အရဟန္တာနံ' ဟု ဝိဘင်းထုတ်၍၊ နှစ်ဖက်ရ ၁-၂ ကို 'က္လတရေသံ'ထုတ်။

နု-အရကား-အရမဂ်-၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဖြစ်သော အရမဂ်-ပု၊ အရမဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်မှစ၍ပစ္ဆိမတိုင် ရဖ-ရ၏။ အစမထင် သံသရာမှစ၍ အရ-မဂ်၏ရှေး ဝေါဒါန်တိုင်အောင် ကျွတ်ထိုက်သောပု၊ အမ၃၊ အဖ ၃၊ မဂ်ကို မရလတ္တံ့သော မကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်လည်းရ၏။

ဥပ္ပဇ္ဇမာန န နိရောဓဝါရ - ယဿ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ကုသလံ စိတ္တံ န နိရုဇ္ဈတီတိ။ အာမန္တာ။ ။ပဋိ-၌ အကုသလာဗျာကတစိတ္တာသမင်္ဂီနံ, နိရောဓ-နံ, အသည-နံ။ ကု-စိ-ဥပ္ပါဒက္ခဏေ။ ဟုထုတ်ကောက်ပါ။

ဖော်ပြပါ (၄)ဝါရတို့တွင် နောက်ဆုံးဝါရ **တီ-နာ** ၌ သန္နိဋ္ဌာန်က အင်္ဂါ(၂)ချက်ရှိ၏။ ယင်းသန္နိဋ္ဌာန်အရ ဇယား ၅ နှင့် ဝီထိမှ 'ဖ ဖ စုတိ' ရ၏။ သံသယလိုက်သော် 'ဖ ဖ - စုတိ'ကို တစ်ဖက်ရထုတ်၊ ဇယား(၅)ကို ၂-ဖက်ရထုတ်ပါ။

အဘိဓမ္မမိဿက –

ဇယားခြံ၍ ပုဂ္ဂိုလ်ကောက်နည်း မှတ်နည်း

ဇယား ၁-၂ - အရ - အရ-မဂ်။
။ ၂-၄ - ။ - ပု ၄၊ အမ-၃၊ အဖ-၃။
။ ၁-၂-၃-၄ - ။ - ပု ၄၊ မ - ၄၊ အဖ-၃။ (ဝိပါက်မရသေး၍ အရဟာဖ မရ)
။ ၅ - ။ - ပု ၄၊ ဖ - ၄၊ (နိ-ည) (ကုသိုလ်များမရ၍ မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်များမရ)

ဇယား ဖြစ်ပေါ်လာပုံမှာ – ဝီထိရှိ ပစ္ဆိမကုသိုလ်(အရ-မဂ်) ဥ-ဘင် ၂-ခုသည် ဇယား ၁-၂ ဖြစ်လာသည်။ ဝီထိ ၁-၂ ရှိ ကုသိုလ် ဥ-ဘင်များသည် ဇယား ၃-၄ ဖြစ်လာသည်။ ဝီထိအပိုင်း၄-ပိုင်းလုံးရှိ အကု-ဗျာတရားတို့ကား ၅-နံပါတ် ဖြစ်လာသည်။

စိတ္တ ယမိုက် ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

၉ – ဓမ္မ ယမက

စိတ္တ ယမိုက်ကို - - အခြားမဲ့ ၌ ဓမ္မယမိုက် ကို ဟောတော်မူ၏။

၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉
တိက ဒုက ၂	ကုသလတိက် ဝေ-တိက် အစရှိသော အားဖြင့်-၂၂	ပဏ္ဏတ္တိဝါရ ပဝတ္တိဝါရ ဘာဝနာ။ ၃	ဥဒ္ဒေသ နိဒ္ဒေသ ၂	ပဒသောဓနဝါရ ပဒသော-မူ-စက္ကဝါရ သုဒ္ဓဓမ္မဝါရ သုဒ္ဓဓမ္မမူလစက္က-။၄	အနုလုံ ပစ္စနိက် ၂	ကု-ဓမ္မယမက အကု- ။ အဗျာကတ-။ ၃	အနုလော မ ပုစ္ဆာ ပဋိလော မ ပုစ္ဆာ ၂	သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ ၂

ပဏ္ဏတ္တိ ဥဒ္ဒေသ

၁– ပဒသောဓနဝါရ		၂ – ပဒသောဓနေ မူလစက္ကဝါရ			
		ဓမ္မာ	ကုသလာ ဓမ္မာ	အကုသလာ ဓမ္မာ	အဗျာကတာ ဓမ္မာ
ကုသလာ	ကုသလာ ဓမ္မာ	ဓမ္မာ		။	။
အကုသလာ	အကုသလာ ဓမ္မာ	ဓမ္မာ	။		။
အဗျာကတာ	အဗျာကတာ ဓမ္မာ	ဓမ္မာ	။	။	
နိဒ္ဒေသ မှာ အနုလုံ-ပစ္စနိက် အားလုံး "အာမန္တာ" ချည်းထုတ်ပါ		၂-အနုလုံ-ပဋိလောမ - အကုသလာဓမ္မာ ဓမ္မာ ဓေဝ အကုသလာ ဓမ္မာ စ၊ အဝသေသာ ဓမ္မာ န အကုသလာ ဓမ္မာ။			

၃ – သုဒ္ဓဓမ္မ ဝါရ		၄ – သုဒ္ဓဓမ္မ မူလစက္ကဝါရ (နိဒ္ဒေသမှာ 'ဓမ္မာ' ထည့်ပါ)			
		ဓမ္မာ	ကုသလာ -	အကုသလာ -	အဗျာကတာ -
ကုသလာ (ဓမ္မာ)	ဓမ္မာ	ဓမ္မာ		။	။
အကုသလာ (ဓမ္မာ)	ဓမ္မာ	ဓမ္မာ	။		။
အဗျာကတာ (ဓမ္မာ)	ဓမ္မာ	ဓမ္မာ	။	။	
၃-အနုလုံ-ပဋိ-သည် ၂-ပဋိ-နှင့်တူပြီ။ ၃-၄ လုံ-အနုနှင့် နိက်-ပဋိ တို့ 'အာမန္တာ' ချည်းထုတ်ပါ။		၃-၄ နိက်-အနု - ကုသလံ ဌပေတွာ အဝသေသာ ဓမ္မာ န ကုသလာ ဓမ္မာ၊ ကုသလဥ္စ ဓမ္မေ စ ဌပေတွာအဝသေသာ န ဓေဝ ကုသလာ န စ ဓမ္မာ။ (အကု-ဗျာ နည်းတူဆိုပါ)			

(သုဒ္ဓဓမ္မဝါရ အနုလုံ၌ သုဒ္ဓဓမ္မ ဖြစ်ကြောင့် ပညတ်ကိုမဟောပါ။ နိက် ၌ ပညတ်သာမာန်ဟော၏။)

ယမက ရေတွက်နည်းကို အောက်ပါ လင်္ကာများဖြင့် နားလည်အောင်လေ့လာမှတ်သားပါ။

နည်းစနစ် မပါပဲ မှတ်နေပါက ခရီးမတွင်ကျယ်ရုံမက ဣန္ဒြိယ ယမကတို့လို ယမကမပါသော နေရာများ၌ အခက်အခဲ ရှိလာမည်။ ထို့ကြောင့် လင်္ကာဖြင့် သဘောပေါက်အောင် လေ့လာမှတ်သားပါ။

ဆောင် = လောနှစ်ပုစ္ဆာ၊ နုလုံမှာ၊ ပေါင်းပါ ယမကတစ်။
ပစ္စနိက်လည်း၊ ဤသို့ချည်း၊ တွက်နည်း သေချာစစ်။

> ပဏ္ဏတ္တိဝါရ-၌ ယမက ၃၆-ပါး။
> ပုစ္ဆာ ၇၂-ပါး။ အတ္ထ ၁၄၄-ပါး။

နမူနာ။ ကုသလာ ကုသလာ ဓမ္မာ(အနုလောမပုစ္ဆာ)။ကုသလာဓမ္မာ ကုသလာ၊ (ပဋိလောမပုစ္ဆာ၊)(၁-ယမက) အနုလုံ၌-အနုလောမပုစ္ဆာ၊ ပဋိလောမပုစ္ဆာ ၂-ခု အပေါင်းသည် ယမကတစ်ခု။ ပစ္စနိက်၌လည်းထိုနည်းတူ မှတ်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

ပဏ္ဏတ္တိ နိဒ္ဒေသ

၁	၂	၃	၄	၅
ကု ၂၁ စေ ၃၈	အကု ၁၂ စေ ၂၇	ဝိ ၃၆၊ ကြိ ၂၀၊ စေ ၃၈၊ ရုပ် ၂၈၊ နိဗ္ဗာန်	အပေါင်းဖြစ်သော ပညတ္တိဓမ္မ	တွင်းလိုဏ်အစရှိသော အစိတ် အစိတ် သော ဧကဒေသပညတ်
ကုသိုလ်	အကုသိုလ်	အဗျာကတ	×	×
ဓမ္မ	ဓမ္မ	ဓမ္မ	ဓမ္မ	×
ကုသိုလ်ဓမ္မ	အကုသိုလ် ဓမ္မ	အဗျာကတ ဓမ္မ	×	×

တရားရှာနည်း-တစ်ဖက်ပါ ဥဒ္ဒေသပါဠိတော်နှင့်တွဲဖက်၍ 'ကုသိုလ်မည်မှု, ဓမ္မမည်မှု'စသည်ကိုရှာပါ။ ၂-၃-၄-ဝါရတို့မှာ အနုလုံ-ပဋိလောမ ဝိဘင်းများ အားလုံးတူကြသည်။ ပဋိလောမသန္နိဋ္ဌာန်ကား "ဓမ္မာ"ချည်းဖြစ်၍ ၎င်း ၂-၃-၄-ဝါရတို့ နိက်၌**"အာမန္တာ"**ချည်းထုတ်။ (နေရာတိုင်း ဤသို့ချည်းမှတ်ပါ။)

ဝါရလိုက်၍ အရကွဲပြားသောကြောင့် ကောက်တတ်ရန် မေးဖြေများ ဆက်ရှုပါ။

မေး။ ဓမ္မာ အကုသလာ ဓမ္မာတိ? - ကို ဝိဘင်းထုတ်၍ ဝါရအားလျော်စွာ အရကောက်ပြပါ။

ဖြေ။ အကုသလာ ဓမ္မာ ဓမ္မာ စေဝ အကုသလာ ဓမ္မာ စ၊ အဝသေသာ ဓမ္မာ န အကုသလာ ဓမ္မာ။
ပဒသော-မူ-စက္ကဝါရ-အလို ကုသိုလ်ဓမ္မ၊ အဗျာကတဓမ္မ၊ အပေါင်းဖြစ်သော ပညတ္တိဓမ္မရ၏။ အကုသိုလ်ဓမ္မလည်းရ၏။ **သံသယ-ကား** အကုသိုလ်ဓမ္မသာရ၏။
သုဒ္ဓဓမ္မဝါရ-အလို ကုသိုလ်ဓမ္မ၊ အဗျာကတဓမ္မ ရ၏။ အကုသိုလ်ဓမ္မလည်းရ၏။
သံသယ-ကား အကုသိုလ်ဓမ္မရသာ၏။

မေး။ ပဒသောခနမူလစက္ကဝါရလာ - ဓမ္မ, န ဓမ္မ - အရ နှင့်
သုဒ္ဓဓမ္မဝါရ လာ ဓမ္မ, န ဓမ္မ-အရတို့ကို ခွဲခြား ကောက်ပြပါ။

ဖြေ။ ပဒသောခနမူလစက္ကဝါရလာ- ဓမ္မ -အရ ကုသိုလ်ဓမ္မ, အကုသိုလ်ဓမ္မ, အဗျာကတဓမ္မ, အပေါင်းဖြစ်သောပညတ္တိဓမ္မ ရ၏။
န ဓမ္မ-အရ = တွင်းလိုဏ်အစရှိသော အစိပ်စိတ်သော ဧကဒေသပညတ်ရ၏။
သုဒ္ဓဓမ္မဝါရ လာ ဓမ္မ အရ = ကုသိုလ်ဓမ္မ, အကုသိုလ်ဓမ္မ, အဗျာကတဓမ္မ ရ၏။
န ဓမ္မ အရ = ပညတ်ရ၏၊ (သုဒ္ဓဖြစ်သောကြောင့် ပညတ်သာမာန်ကောက်သည်)

ပဏ္ဏတ္တိဝါရများ၌ ပုံသေနည်းမှတ်သားဖွယ်များ--ဤ ဓမ္မယမိုက်လို ပဒသောခန-စသော ၄-ဝါရ ဟောသော နေရာတို့၌ ၂-ပဒသောခနမူလစက္ကဝါရ၊၃-သုဒ္ဓဓမ္မဝါရ၊ ၄-သုဒ္ဓဓမ္မဝါရ မူလစက္ကဝါရ-ဟူသော ၂-၃-၄-ဝါရတို့မှာ အနုလုံ-ပဋိလောမ ဝိဘင်းများ အားလုံးတူကြသည်။၎င်း ၃-ဝါရတို့၏ ပဋိလောမသန္နိဋ္ဌာန်ကား **"ဓမ္မာ"** ချည်းဖြစ်သောကြောင့်ပင်။ အကယ်၍ ဣန္ဒြိယ ယမိုက်ဖြစ်ပါက နောက် ၃-ဝါရတို့၏ အနုလုံ ပဋိလောမ သန္နိဋ္ဌာန်ကား **"ဣန္ဒြိယ"**ပင်ဖြစ်ပေမည်။ ခန္ဓယမိုက်ဖြစ်မူ**"ခန္ဓာ"** ဖြစ်ပေမည်။ ဤသို့ ပဏ္ဏတ္တိဝါရများ၌ ပုံသေနည်းများ ယမကရေတွက်နည်းများ မှတ်သားပါလေ။

http://www.dhammadownload.com

ပဝတ္တိ ပစ္စုပ္ပန္နဝါရ ပုဂ္ဂလ ပုဂ္ဂလောကာသ

	၁	၂	၃	၄
ပဉ္စဝေါကာရ	ကု ဗျာ	အကု ဗျာ	ဗျာ	
	ကု-၂၁၊ စေ-၃၈ (စိတ္တဇရုပ်)တို့၏ ဥပ္ပါ-သော ပု-၄၊အရဖကြည့် အရိယာ-၇	အကု ၁၂ စေ ၂၇ (စိတ္တဇရုပ်) တို့၏ ဥပ္ပါ- သော ပု-၄၊ အဖ-၃	ပဋိ-၁၉၊ စေ ၃၅၊ ကမ္မဇ-၃၊၇၊၄ အစစ္စာ-ဇီ-ဥပ္ပါ-သော ခပ်သိမ်း ဉ-သော ပု-၄၊ ဖ-၃။ ပဝတ္တိ-ခါပဋိ- နောင် ပ-ဘွင်မှစ၍ စုတိတိုင် အောင် အရူပဘုံ၌(အကု-မှ)တပါး (အကု-၁၂)၊ဝိ-၃၆၊ကြိ-၂၀၊ (စေ-၅၂) စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ဥပ္ပ-သောပု-၄(ဖ-၄)	စုတိ ၁၉ ။ပ။ ခပ်သိမ်းသော စဝန္တ-ဖြစ်သော ပု-၄၊ ဖ-၄။ ပဝတ္တိအခါပဋိ-မှ စုတိ၏အနန္တရ တိုင်အောင် ခပ်သိမ်းသော စိတ် တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီဟုဆို အပ်သောပု-၄၊ အရိ-၈။
အရူပ	ကု သာ	အကု သာ		
	မဟာကု ၈-ခု အရူပကု ၄-ခု အထက်မဂ်၃-ခု တို့၏ဥပ္ပါ-သော တိပု၊အထက်မဂ်၃ အောက်ဖ-၃။	လောဘမူ ၈- မောဟမူဒွေ စေ၂၃-တို့၏ ဥပ္ပါ-သော တိပု၊ အဖ-၃။	✱ခပ်သိမ်းသော စိတ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီ,( ) ဝိ-၃၆၊ ကြိ-၂၀၊ တို့၏ဥပ္ပါ-သော ပု-၄၊ ရိ-၈၊ နိရောဓဝင်စား အနာ-ရ၊ အသည-ပု။ **(ပစ္စုပ္ပန္န-ပုဂ္ဂလောကာသ-၌ ဘုံသီးခြားမရှိ၍ နိရောဓ ကိုချန်ဆိုကောက်ပါ)** (ဤ ၃, ၄ ပဋိ-စုတိ ပိုင်းပုံ နောက်တစ်မျက်နှာကျော်ကြည့်ပါ)	
ဝိဘင်းချုပ်	ပဉ္စဝေါကာရေ - -- ကုသလာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ		သဗ္ဗေသံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တာနံ ပဝတ္တေ ကု-ဝိပ္ပယုတ္တ စိတ္တဿ ဥပ္ပါ-ဏေ	သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ
	အရူပေ - -- ကုသလာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ		✱ သဗ္ဗေသံ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, ကု-ဝိပ္ပယုတ္တ အကု-ဝိပ္ပယုတ္တ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, နိရောဓသမာပန္နာနံ, အသညသတ္တာနံ။	

မှတ်ချက်။ ။ ✱ ခရေပွင့်ပြ အရကောက်နှင့်ပါငြီသည် ၃-၄ ပေါင်း၍ ရရှိလာသော တရားနှင့်ပါငြီဖြစ်သည်။ (ကု-အကု နိက်၂-ဖက်ရဖြစ်သည်) (ပုဂ္ဂလောကာသ၌-ဆိုင်ရာဘုံသတ်ပါ)

နံပါတ် ၃-တရားတို့တွင်-အရူပဘုံ၌(အကု-မှတပါး)၊ထိုအရူပရှိ-အကုတရားသည် အနုလုံ၌မပါဝင်၍ (ကု-ဗျာ) နိက်၂-ဖက်ရဖြစ်သည်။ (ကု-မူ၊ ဗျာ-မူလီ) အကု-မူ ဗျာ မူလီ ၌အရူပဘုံရှိ-ကုသိုလ်သည် အနုလုံ၌ မပါဝင်၍ (အကု-ဗျာ) နိက်၂-ဖက်ရဖြစ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ၃-နံပါတ် တရားအရ လုံ-ပဋိ ၁-ဖက်ရ ကောက်ရာတွင် ကြည့်ခဲ့ရသည်။

ပုဂ္ဂိုလ်သတိ။ ။နံပါတ် (၁) ကုသိုလ်နှင့် နံပါတ်(၃) အဗျာကတ တရားတို့(အကု-ဗျာ) လုံ-ပဋိ တစ်ဖက်ရ ပေါင်းကောက်ပါက ကုသိုလ်ပါလာ၍ (ပု-၄၊ ရိ-၈)ရသည်။ ယခုလက်ရှိဇယား၌ ပု-၄၊ဖ-၄ ကား (ကု-ဗျာ) အတွက်သာ။

ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလ - အတွက် ဤဇယားရှိတရားအားလုံး အတိတ်ဘက်က အကုန်ရ၏ဟု-ပုံသေမှတ်၍ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောတရားသည် နှစ်ဖက်ရ၊ မရသော(မလိုက်နိုင်သော) တရားသည် တစ်ဖက်ရဖြစ်သည်။ နိက်-၌(တရားမကျန်တော့၍) ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ။ နတ္ထိ-ဟု ထုတ်ပါ။ **(ဝါရတွဲ လက်ာများရှိ ရှင်းချက်အတိုင်းပင်)**

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ - ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလ-အတွက် - -

ဝါရတွဲပုံသေနည်းများ (နှာ ၃) လက်ာများအတိုင်းပင်။ ထပ်မံရှင်းပြပါမည်။ ကုသိုလ်-အကုသိုလ်၌ အနုလုံ = ကုသိုလ်ဖြစ်ဆဲ အရ နံပါတ်(၁) သာရ၍ အကုသိုလ်ဖြစ်ဖူးအရ - အတိတ်ဘက်က အကုန်ရသော ကြောင့် "အာမန္တာ" ထုတ်၍ နံပါတ်(၁) ကု-ဖြစ်ဆဲ ဇယား ၁-ကိုကောက်ပါ။

ပဋိလောမ-သန္နိဋ္ဌာန် အကု-ဖြစ်ဖူး အရ ပစ္စုပ္ပန်ဇယားရှိ တရားအားလုံးရ၍၊ ကု-ဖြစ်ဆဲလော-သံသယ လိုက်သော်၂,၃,၄တို့မရ၍ "သဗ္ဗေသံ စိတ္တာသ ဘင်္ဂက္ခဏေ, ကု-ဝိပ္ပယုတ္တ စိတ္တာသ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, နိရောဓ သမာပန္နာနံ, အသညာ - နံ" တစ်ဖက်ရ ထုတ်ကောက်ပါ။ (ပစ္စုပ္ပန်ဇယားရှိ) ရိုးရိုးသုဒ္ဓ (ကု-အကု)နိက်၂-ဖက်ရမှ"**အကု-ဝိပ္ပယုတ္တ**"ကိုချန်ထားခြင်းသာဖြစ်သည်။

၂-ဖက်ရကို " ကုသလာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ" ဟု နံပါတ်(၁) ကိုထုတ်ကောက်ပါ။

နိက်-ဝါရတွဲပုံသေနည်း အတိုင်း "ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ။ နတ္ထိ" ပါဠိဂတိ-အရ အနုလုံ ပဋိလောမ ၁-ဖက်ရကောက်ပါ။ ယခုလိုဝါရတိုင်း အနုလောမှာ "အာမန္တာ" ချည်းထုတ်ပါ။ နိက်-မှာလည်း ယခုကဲသို့အမြဲထုတ်ပါ။

(ကုသိုလ်-အဗျာကတ၌ ဝိဘင်းအားလုံးတူပြီ။

အကုသိုလ်-အဗျာကတ၌ကား ကု-ဝိပ္ပယုတ္တ နှင့် 'အကု-ဝိပ္ပယုတ္တ'ပြောင်းရုံသာ)

ဤသို့ပင် ဝါရတွဲပုံသေနည်း စနစ်များဖြင့် လေ့လာမှတ်သားပါ။

နိရောဓဝါရ-ပစ္စုပ္ပန် နှင့် ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလ အတွက် - -

ဆောင်="ဥပါဒ်ကိုဘင်၊ ဘင်ကိုဥပါဒ်၊ ပြောင်းတုံလတ်၊ မှတ်လေ နိရောဓ"။

လက်ာအတိုင်း ဥပ္ပါဒရှိ ဥပါဒ်ကို ဘင်ပြောင်းပါ။ ဘင်ကို ဥပါဒ်ပြောင်းပါလေ၊ လုံးဝလွယ်ကူပြီ။

ဥပ္ပါဒ နိရောဓ ပစ္စုပ္ပန်

ကု	အကု	ဗျာ (ဝိ-ကြိ)
(ဥ)	→ ဥ	ဥ
ဘ	← (ဘ)	→ ဘ

ဤဝါရသဘောတရားများ ကိုင်ပုံကိုင်နည်း သင်္ခါရ ယမိုက်၌ရေးခဲ့ပြီ။ ဤဝါရမျိုး နေရာတိုင်း အရမတူကြသောကြောင့်"နော"ချည်းထုတ်ပါ။ အနုလုံ-အနုလောမ'နော'အရကုသိုလ်၏ဥပါဒ်ရသည်။ထိုဥပါဒ်သည်နိက်၌ ပဋိလောမတစ်ဖက်ရဖြစ်မည်။ အနုလုံ ပဋိလောမ'နော' အရ အကုသိုလ်ဘင်ရသည်။ ထိုဘင်သည် နိက်၌အနုလောမတစ်ဖက်ရဖြစ်မည်။ ထို တစ်ဖက်စီရထားသော ကု-ဥပါဒ်နှင့် အကု-ဘင်တို့ကိုပင်ကိုင်၍ နိက်-၂ ဖက်ရထုတ်သည်။

ထုတ်သောအခါ - - **(အထက်ပါ ပုံစံကြည့်ထား)**

လုံ-အနု-ကု-ဥပါဒ်မှကြွင်းသော (အကု-ဗျာ) ဥပါဒ်တို့ကို "**ကု-ဝိပ္ပယုတ္တ စိတ္တာသ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ**" ဟုထုတ်၍၊ လုံ-ပဋိ-အကု-ဘင်မှကြွင်းသော (ကု-ဗျာ)ဘင်တို့ကို "**အကု-ဝိပ္ပယုတ္တ စိတ္တာသ ဘင်္ဂက္ခဏေ**" ဟု တစ်ဖက်စီ ရထားသော ကု-ဥပါဒ်နှင့် အကု-ဘင်များကိုပင်ကိုင်ကာ 'ဝိပ္ပယုတ္တ' ဖြင့်ကန့်ထုတ်ပြီး '**နိရောဓ အသညာ**'တို့ပါ ထည့်ထုတ်ပါ။ ဤကား (ကု+အကု) အတွက်။

(ကု+ဗျာ) အတွက် လွယ်လွယ်မှတ်နည်း ။ ပစ္စုပ္ပန်ဇယားကြည့်ပါ။ ဇယားရှိ နံပါတ်(၁)ကို အနုလုံ-အနုလောမ 'နော' အရ ကောက်။ လုံ-ပဋိ 'နော' အရ (၄) နံပါတ်ကောက်။ ၎င်း (၄)ကောက်ရာ၌ အရူပရှိ 'ကု-အကုဘင်' များကြဉ်ခဲ့ပါ။ ထို 'နော'တို့အရ နိက်-၌ တစ်ဖက်ရစီထုတ်ပါ။ နိက်၂-ဖက်ရအတွက်ဇယား(၂-၃)နှင့် အရူပရှိ 'ကု-အကုဘင်' များသာကျန်၍ "**သဗ္ဗေသံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တာနံ ပဝတ္တေ ကုသလဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဿဥပ္ပါဒက္ခဏေ, အရူပေ ကုသလာကုသလာနံ ဘင်္ဂက္ခဏေ**" ဟုထုတ်ပါ။ ရှေ့ဥပါဒ်ဝိဘင်းများကား ဇယား(၃)နံပါတ်ပင်။ (အကု-ဗျာ) နည်းတူထုတ်ကောက်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

ဥပ္ပါဒနိရောဓ - ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလ ကား ဥပ္ပါဒနှင့်(လုံး၀) တူပြီ။ ဤသို့ပုံသေမှတ်ပါလေ။

ပစ္စုပ္ပန်ဇယားရှိ နံပါတ် ၃, ၄ တို့ ကောက်ရာဝယ် ပဋိ - စုတိ ခွဲခြားတတ်ရန် အောက်ပါ ပုံစံကိုရှုပါ။

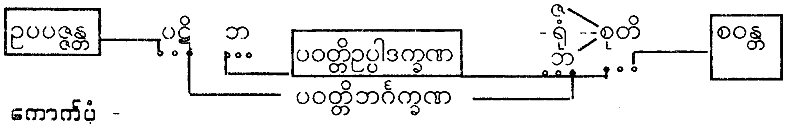

ပစ္စုပ္ပန် ဇယား ကောက်ပုံ -

ပစ္စုပ္ပန် ဇယား ၃-ပဝတ္တိအခါ ကောက်ရာ၌ "ပဋိ-နောင် ပ-ဘင်မှ စ၍"ကောက်၏။ (ပဋိ-စိတ်သီးခြားကောက်၍)

" ၄ " ကောက်ရာ၌ "ပဋိ-မှ စ၍ စုတိ၏အနန္တရတိုင်"ကောက်၏။(စုတိ-စိတ်သီးခြားကောက်၍)

ကာလခွဲခြားရန် ဤ ပဝတ္တိဝါရ-၌ ပဋိသန္ဓေ, ပဝတ္တိ, စုတိ-ကာလသုံးပါးလုံး ဟောရာတွင် --
ကုသိုလ်, အကုသိုလ် ၂-ပါးသည် ပဝတ္တိ ကာလမှာသာဖြစ်သည်။

အဗျာကတ-ကား ပဋိသန္ဓေ, ပဝတ္တိ, စုတိကာလသုံးပါးလုံးဟောသည်။

ဆောင်= ကု-အကုမှာ၊ ပဝတ်သာ၊ အဗျာသုံးကာလ။

ပုဂ္ဂိုလ် = ပဝတ္တိကာလ ဟော၍ မဂ် ၄-ယောက်နှင့် အားလုံး - ပုဂ္ဂိုလ် ၁၂-ယောက်ကိုဟောသည်။

မေး။ ယဿ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တဿ အကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ? နော - ဟူသော ဝိဘင်း၌
အဘယ်ကြောင့် "နော" ဝိဘင်းထွက်ရပါနည်း။

ဖြေ။ ကုသိုလ်ဥပါဒ်ဆဲသောပုဂ္ဂိုလ်အား အကုသိုလ် မဥပါဒ်နိုင်သောကြောင့် "နော"ဝိဘင်းထွက်ရပါသည်။
ပဋိ - ၌ အကုသိုလ်ဥပါဒ်ဆဲသောပုဂ္ဂိုလ်အား ကုသိုလ် မဥပါဒ်နိုင်သောကြောင့် "နော"ဝိဘင်းထွက်ရပါသည်။

မေး။ကုသိုလ် အဗျာကတနှစ်ပါးစုံဖြစ်ဆဲရသော တရားကိုကောက်ပြ၍၊ တစ်ချိန်၌ တစ်စိတ်သာဖြစ်ဆဲ
ရထိုက်ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် ထို ကု-ဗျာတရားများ နှစ်ပါးစုံဖြစ်ဆဲရနေသည်လည်းရှင်းပြပါ။

ဖြေ။ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ကု ၂၁၊ စေ၃၈၊ စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ပုထုဇဉ် ၄
ယောက်၊ အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ကြဉ်သော အရိယာ ၇-ယောက်ရ၏။
ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ကုသိုလ်တို့ဥပါဒ်မိုက်စိတ္တဇရုပ်တည်း ဟူသော အဗျာကတ တရားတို့သည်လည်း
ဥပါဒ်ပြိုင်ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ကုသိုလ်-အဗျာကတတရားတို့ နှစ်ပါးစုံဖြစ်ဆဲရနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ကုသိုလ်ဖြစ်ဆဲသောပုဂ္ဂိုလ်အား အကုသိုလ်ချုပ်ဆဲလော ? ဆိုပါက မှန်/ မမှန်အထောက်ပြ၍
ဆုံးဖြတ်ဖြေပါ။

ဖြေ။ မမှန်ပါ။

အထောက်ကား 'ယဿ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တဿ အကုသလာ ဓမ္မာ နိရုဇ္ဈန္တီတိ၊ နော'
(ယမက တတိယ နှာ ၅၁) ဟူသော ဝိဘင်းကို ထောက်၍ မမှန်ပါ။

မှတ်ချက်။ အမေးကို သတိပြုရန်။ "ဖြစ်,ချုပ်နှင့် ပွား,ပယ်တို့ မတူသည်ကို နားလည်ပါလေ။
ဤကျမ်းစာ ၆၆-ရှိ ဘာဝနာဝါရ မေး ဖြေ များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

ဩကာသ – ဝါရ အားလုံး အတွက်

ယတ္ထ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ , ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ , ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ - စသည့် ကြိယာအားလုံးနှင့်ဆိုင်သည်။

	ကု + အကု + အဗျာ	အဗျာ
ဝိဘင်း	စတု - ပဉ္စဝေါကာရေ တတ္ထ	အသညသတ္တေ တတ္ထ
အရကား	စတုဝေါကာရ ၄-ဘုံ၊ ပဉ္စဝေါ-၂၆ ဘုံ	အသညသတ်ဘုံ

ပစ္စနိက်။ကု-အကု၌ လုံ+နိက် "အာမန္တာ"ချည်းထုတ်၊ လုံ-အရ 'စတု၄၊ ပဉ္စ၂၆-ဘုံ။ နိက်အရ 'အသညဘုံ'
ပစ္စနိက်။ ကု-ဗျာ။ **အကု**-ဗျာ။ အနုလောမများ၌ 'ပါဠိဂတိ'ဝိဘင်းချည်း နောက်ကြိယာအတိုင်း (န ပဋိသေဓ) ဖြုတ်၍ထုတ်။ 'အသညသတ်ဘုံ'-ကောက်ပါ။ ('ပါဠိဂတိ'ဝိဘင်းထုတ်နည်း ပုံသေမှတ်ပါ)
ပုံစံ။ ယတ္ထ ကုသလာ ဓမ္မာ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ တတ္ထ အဗျာကတာ ဓမ္မာ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တီတိ၊ **ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ**။ (ပါ၃၊ ၁၈)ထုတ်၍။ ကောက်သော်-'**အသညသတ်ဘုံရ၏**'။ နိက်၊ ပဋိလောမ၊ နတ္ထိ၊ ထုတ်ပါ။

> 'ပါဠိဂတိ' ဝိဘင်းထုတ်နည်း, အရကောက်နည်း၊ **ပုံသေနည်း**။
> ပါဠိဂတိဝိဘင်း ထုတ်သောအခါ နောက်ကြိယာ အတိုင်းပင်ထုတ်၍ ကောက်သောအခါ -
> နိက်-အနုလောမ ပါဠိဂတိဝိဘင်းအရ-အနုလုံ ပဋိလောမ တစ်ဖက်ရကို ကောက်ပါ။
> နိက်-ပဋိလောမ ပါဠိဂတိဝိဘင်းအရ-အနုလုံ အနုလောမတစ်ဖက်ကို ကောက်ပါ။

အတီတ ပုဂ္ဂလ

ခပ်သိမ်းသော ပုထုဇဉ် ၄-ယောက်၊ အရိယာ ၈-ယောက်။ ကု+အကု+ဗျာ အားလုံးဖြစ်ဖူး, ချုပ်ဖူးများရ၏။ (မဖြစ်ဖူးသူ- မချုပ်ဖူးသူ ဟူ၍မရှိ)။ (ကာလသုံးပါးလုံး ဟော၍ ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးရသည်)

အနုလုံ "**အာမန္တာ**"ချည်း။ (ခပ်သိမ်းသော ပုထုဇဉ် ၄-ယောက်၊ အရိယာ ၈-ယောက်ရ၏)
နိက် "**နတ္ထိ**" ချည်းထုတ်ပါ။ (နိက်၌ တရားကျန်မရှိ၍ "နတ္ထိ" ဝိဘင်းထုတ်သည်)

အတီတ ပုဂ္ဂလောကာသ

မေး။ ခန္ဓ ယမိုက်စသည်တို့၌ "သုဒ္ဓါဝါသ ဖူးမရ" ဤ ဓမ္မယမိုက်စသည်တို့၌ ဖြစ်ဖူးရနေပါသနည်း။
ဖြေ။ ခန္ဓ ယမိုက်စသည်တို့၌ကား အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပိုင်းခြားဟောကြားသည်၏အဖြစ်ကြောင့် 'ဖြစ်ဖူး ချုပ်ဖူး' မရခြင်းဖြစ်သည်။
ဤဓမ္မယမိုက်စသည်တို့၌ကား ပဝတ္တိအခါ ခဏပစ္စုပ္ပန်ဖြင့်လည်း ပိုင်းခြားဟောကြားသည်၏အဖြစ်ကြောင့် 'ဖြစ်ဖူး ချုပ်ဖူး' ရခြင်းဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ သဒ္ဒါရ ယမက၊ ဣန္ဒြိယ ယမကများ၌လည်း နည်းတူမှတ်ပါလေ။

အရကောက် ကျက်နည်း – -

ဝီထိဖြင့်ကောက်ရသော ဝါရများ၌ ဇယားဝီထိကို 'ထောက်၍ ထောက်၍' အရကောက်ကျက်ပါ၊ သို့မှသာ ရေရှည်ရမည်။ အရကောက်မှန်စေရန် အရကောက်ကိုကြည့်ပြီး ဇယားဖြင့်ဆိုရိုးကို ရအောင်ကျက်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

အတီတ ပုဂ္ဂလောကာသ

၁	၂	၃	၄
	ဗျာ	အကု-ဗျာ	ကု-အကု-ဗျာ
ပဋိ	ဘဝနိကန္တိက ပဇော ဘ ဘ ၁၅ မ ဇ	ဒု-ဇော ရှေးဦးစွာမဟာကု ပ-ဇော ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ န မ ဒ မဇ	ဒု-ဇော ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ - - -စုတိ
သုဒ္ဓါဝါသဝီထိ	မုချဒုတိယစိတ်- အသညသတ်	တံသဒိသဒုတိယစိတ် မုချဒုတိယံအကုသိုလ်စိတ်	ကြွင်း စတု-ပဉ္စဝေါ - အံ့ ပဋိ- မှ -စုတိ တိုင်အောင်
သုဒ္ဓါဝါသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ	သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒု-ယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ အသညသတ္တာနံ	သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေ အကုသလေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ	ဣတရေသံ စတုဝေါကာရာနံ ပဉ္စဝေါကာရာနံ တေသံ တတ္ထ၊

ဝိဘင်းထုတ်ရန်။ ၁+၂= ပေါင်းက ၂- အတိုင်းထုတ်ပါ။ ၂+၃=ပေါင်းပါက ၂- အတိုင်းထုတ်ပါ။
၃+၄= ပေါင်းက ၄- အတိုင်းထုတ်ပါ။

ဝီထိ အပိုင်း ၄-ပိုင်းလုံး ရ မရ ကြည့်၍ အရကောက်ရှိဆိုရိုးနှင့် ဝီထိတို့ယှဉ်၍ အလွတ်ရအောင် ကျက်ပါ။ ဝီထိ အပိုင်းကို မြင်ရုံနှင့် ဆိုရိုးကို ရပါစေ။

အနုလုံ၂-ဖက်ရ ကောက်ရာ"သုဒ္ဓါဝါသဖြစ်အံ့-"၊လုံ ၁-ဖက်ရနှင့်နိက်၌ "သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌-" ဆိုရိုးပြုမည်။

အရကောက်ပုံ = ဇယားရှိနံပါတ်(၃) ကု+အကု ="ပဋိ - သုဒ္ဓါ-ဘုံ၌ ဘဝနိ-ဒု ဇောဟုဆိုအပ်သော မုချ-ဒု အကု-စိတ်၊ ထိုစိတ်နှင့် ကု-ဖြစ်ဖူးသည်ကို အတိတ်၌ မရကောင်းသောအဖြစ်ဖြင့် တူသောကြောင့် တံသဒိသဒုတိယစိတ်ဟုဆိုအပ်သော တတိယဇောမှစ၍ ရှေးဦးစွာသော မဟာကု-ပ-ဇောတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော နာ-ဖ-ပု တို့အား သုဒ္ဓါ- ၅-ဘုံရ၏။"

ဇယားရှိ နံပါတ် (၄) "သုဒ္ဓါ-အံ့-ရှေးဦးစွာသော မဟာကု-ဒု-ဇောမှစ၍ စုတိတိုင်အောင်, ကြွင်းသော စတု-ပဉ္စ-ဝေါ-အံ့-ပဋိ-မှစ၍ စုတိတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယ-ဆိုအပ်သော ပု-၄၊ ရိ-၈ ယောက်တို့အား စတု-၄၊ ပဉ္စ ၂၆-ဘုံ ရ၏။"

ဇယားရှိ နံပါတ်(၁,၂) "သုဒ္ဓါ-ဘုံ၌ ပဋိ-နောင် ပ-ဘဝင်-သော မုချဒု-စိတ်၊ ထိုစိတ်နှင့် အကုသိုလ် ဖြစ်ဖူးပြီးသည်ကို အတိတ်၌ မရကောင်းသောအဖြစ်ဖြင့် တူသောကြောင့် တံသဒိသဒု-စိတ်-သော ပဋိ၊ ဘဝင် ၁၅-ချက်၊ မနော-ဒွန်း၊ ဘဝနိ ပ-ဇော၊ ဤ ၁၉-ချက်သော စိတ်တို့၏ ခဏတ္တယ-သော နာ-ဖတို့အား သုဒ္ဓါ၅-ဘုံ။ အသည-ပု-တို့အား အသညသတ်ဘုံရ၏။" (ကျန် နည်းယူ၍ကောက်ပါ)

အထူးသတိပြုရန်အချက် = ၁၊ ဥပ္ပါဒဝါရ၊ ၂၊ နိရောဓဝါရ၊ ၃၊ ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရ။ ဤ ၃-ဝါရတို့ရှိ အတီတ ပုဂ္ဂလောကာသ ဝိဘင်း, အရကောက် အားလုံး လုံး၀ (လုံး၀) တူကြသည်။ (နေရာတိုင်း)။

မေး။ သုဒ္ဓါဝါသပြဟ္မာကြီးများ၌ ကုသိုလ်, အကုသိုလ် တရားနှစ်ပါးတို့တွင် မည်သည့်တရားက စတင်ဖြစ် သည်ကို ဝိဘင်းသာဓကပြဖြေပါ။ (၂၀၀၄-ခု၊ ရန်ကုန်တိုင်း)

ဖြေ။ သုဒ္ဓါဝါသပြဟ္မာကြီးများ၌ ကုသိုလ်,အကုသိုလ် တရားနှစ်ပါးတို့တွင် အကုသိုလ်ကစတင်ဖြစ်ပါသည်။ သာဓကား = သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေ အကုသလေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ တေသံ တတ္ထ-ကိုထောက်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

မေး။ အဘယ်စိတ်ကို --(က) "မုချဒုတိယအကုသိုလ်စိတ်"၊

(ခ)အဘယ်စိတ်ကို "တံသဒိသဒုတိယအကုသိုလ်စိတ်" ဟု ခေါ်ဆိုရပါသနည်း။ အကြောင်းသွင်း၍ ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

ဖြေ။ (က) ဘဝနိကန္တိက ဒုတိယဇောကို ဘဝနိကန္တိက ပဌမဇောမှထောက်၍ နှစ်ခုမြောက် အကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်သောကြောင့် "မုချဒုတိယအကုသိုလ်စိတ်" ဟုဆိုရပါသည်။

(ခ) ဘဝနိကန္တိက တတိယဇောမှစ၍ ရှေးဦးစွာသော မဟာကုသိုလ် ပဌမဇောတိုင်အောင်သောစိတ်တို့ကို ဘဝနိကန္တိက ဒုတိယအကုသိုလ်ဇောနှင့် ကုသိုလ်ဖြစ်ဖူးပြီးသည်ကို အတိတ်၌ မရကောင်းသော အဖြစ်ဖြင့် တူသောကြောင့် "တံသဒိသဒုတိယအကုသိုလ်စိတ်" ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။

မေး။ အဘယ်စိတ်ကို --(က) "မုချဒုတိယစိတ်"၊

(ခ)အဘယ်စိတ်ကို "တံသဒိသဒုတိယစိတ်" ဟု ခေါ်ဆိုရပါသနည်း၊ အကြောင်းသွင်း၍ ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

ဖြေ။ (က) ပဋိ - နောင် ပဌမဘဝင်စိတ်ကို ပဋိသန္ဓေမှထောက်၍ နှစ်ခုမြောက်စိတ်ဖြစ်သောကြောင့် "မုချဒုတိယစိတ်" ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။

(ခ) ပဋိသန္ဓေစိတ်, ကြွင်းသောဘဝင်၁၅-ချက်, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, ဘဝနိကန္တိက ပ-ဇော၊ ဤ ၁၈ ချက်သောစိတ်တို့ကို မုချဒုတိယစိတ်နှင့် အကုသိုလ်မဖြစ်ဖူးသည်ကို အတိတ်၌ မရကောင်းသော အဖြစ်ဖြင့် တူသောကြောင့် " တံသဒိသ ဒုတိယစိတ်" ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။

(တနည်း) ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့်ဘဝင်စိတ်တို့ကို ဝိပါက်အဖြစ်ဖြင့် တစ်ခုတည်းယူ၍ အဗျာကတဇာတ်၌ ထိုဝိပါက်စိတ်မှ ထောက်အပ်သော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကြိယာကို "မုချဒုတိယစိတ်" ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဓမ္မယမိုက် အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ဆိုချက်ကို ယမကတ္ထဝိဘာဝနီ (ဒု-၂၆၅-၆)၌ပြသည်။

ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလောကာသ (ပစ္စုပ္ပန် ဇယား အတိတ်ပုဂ္ဂလောသို့သွင်းနည်း) **(ကြံဆနည်း)**

(ကု-အကု)ကု-ဖြစ်ဆဲကား အတိတ်ဇယား၌သွင်းပါက နံပါတ်(၄)မှ ကု-ဥပါဒ်သာရ၏။ သံသယ အကုသိုလ် အတိတ်က (၃-၄) အကုန်ရ၍"အာမန္တာ"။ လုံ-ပဋိ-သန္နိဋ္ဌာန်အရ-အတိတ်က အတိတ်ဇယား ရှိ (၃-၄) ဥဘင် ရ၏။ သံသယ ကု-ဖြစ်ဆဲကား (၄)နံပါတ်တွင် ကု-ဥပါဒ်သာရ၍ ယင်းကု-ဥပါဒ်ကား၂- **ဖက်**ရကို "ကုသလာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ" ဟုထုတ်၍ ပစ္စုပ္ပန်ဇယားရှိ(၁)အတိုင်းကောက်ပါ။ နံပါတ် (၃-၄) ရှိ **ဘင်**နှင့် အကု-ဗျာ ဥပါဒ်တို့ကို "သဗ္ဗေသံ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, ကု-ဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ "ဟု **တစ်ဖက်**ရ ထုတ်၍၊ လုံ-ပဋိ-ကား "သုဒ္ဓါ-အံ့ ဘဝနိ-ဒု-ဇောမှစ၍ စုတိတိုင်အောင်, ကြွင်းစတု-ပဉ္စ-**အံ့** ပဋိ-မှ စုတိတိုင်အောင် --- ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီ, အကု-၁၂၊ ဝိ-၃၆၊ ကြိ၂၀ တို့၏ဥပ္ပါ-သော ပု-၄၊ ရိ-၈ **တို့အား** စတု ၄-ဘုံ၊ ပဉ္စဝေါ ၂၆-ဘုံ။

(ကု-ဗျာ) (အကု-ဗျာ)ပဋိ-၌ အဗျာကတသည် အတိတ်ဇယား(၂၃-၄) ဖြစ်ဖူးရ၍ 'အသည်' ထည့်ထုတ်-ကောက်သော် " 'သုဒ္ဓါ-အံ့ ပဋိ-နောင် ပ-ဘဝင်မှစ၍ စုတိတိုင်အောင် --" (ကျန်တူပြီ) စသည် ကောက်။ (၂-ဖက်ရ မူ၏ ဥပါဒ်) ကိုကောက်ပါ။ (ပိုင်းပုံသတိရှိပါ)

နိက်၂-ဖက်ရ(ကု-အကု) အတွက် အတိတ်ဇယား (၁-၂) ကို ရိုးရိုးသုဒ္ဓအတိုင်းကောက်။

နိက်၂-ဖက်ရ(ကု-ဗျာ) (အကု-ဗျာ)တို့ အတွက် အတိတ်ဇယား (၁) ကို ရိုးရိုးသုဒ္ဓအတိုင်း **'ရူပဋ္ဌမစျာန်** ပဋိ ၁၊ စေ-၃၀ တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော နာ-ဖတို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅-**ဘုံရ၏'** ဟုကောက်၊

ဥပ္ပါဒ အနာဂတ ပုဂ္ဂလ

	၁	၂	၃	၄
	ကု+အကု+ဗျာ	ကု+ဗျာ	ဗျာ	
က	အစမထင် - ပု ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ (အဆုံး)	(အကုဇော ကျွတ်တိပု) ဇ မဖ - မဖ - မဖ ပ. ဥ. နု ဝေါ	မဂ္ဂဖဖ	ပစ္ဆိမ
ခ	အစမထင် - ပု မဖ - ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ	ဇ ဖ- မဖ- မဖ- ပ. ဥ. နု. ဝေါ	॥	॥
ဂ	အစမထင် - ပု မဖ-မဖ- ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ	ဇ ဖ-မ ဖ- ပ. ဥ. နု. ဝေါ	॥	॥
ဃ	အစမထင် - ပု မဖ-မဖ-မဖ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ	ဇ ဖ ပ. ဥ. နု. ဝေါ	॥	॥
မဂ်ကိုမရလတ္တံ့သော မကျွတ်ထိုက်သူ (အံ့--)				

ဝိဘင်းများ -

၁။ ဣတရေသံ တေသံ။ ၂။ ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဂ္ဂမဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ တေသံ။
၃။ အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီနံ အရဟန္တာနံ။ ၄။ ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ တေသံ။
၁+၂=၁ အတိုင်းထုတ်။ ၃+၄ = ၃အတိုင်းထုတ်။ ၂+၃-ပေါင်းလျှင် ၃-အမြွတ်ကစထုတ်ပါ။

(အနာဂတသုဒ္ဓရိုးရိုး ဝီထိနှင့်ကောက်နိုင်ရန် အကျဉ်းပြလိုက်ပါသည်) ၁ ဆုံးအကု-၏အနန္တရတိုင် ၂ ဆုံးအကု-မှစ၍

	၁ ဆုံးအကု-၏အနန္တရတိုင်	၂ ဆုံးအကု-မှစ၍
(က) အကု-မခြားဘဲ မဂ်၄-တန်ကို ရလတ္တံ့သောသူဖြစ်အံ့ -	ကျွတ် ပု	ကျွတ်တိ ပု-မဖ-မဖ-မဖ
(ခ) သောတာပန်ဖြစ်ပြီးမှ အကုသိုလ် ခြားမူကား-	ကျွတ် ပု မဖ	ဖ-မဖ-မဖ
(ဂ) သကဒါဂါမ် ဖြစ်ပြီးမှ ॥	ကျွတ် ပု မဖ-မဖ	ဖ-မဖ
(ဃ) အနာဂါမ် ဖြစ်ပြီးမှ ॥	ကျွတ် ပု မဖ-မဖ-မဖ	ဖ

ပုဂ္ဂိုလ်အတိုးအလျှော့ ဝီထိကြည့်၍သိပါ။ နံပါတ်(၁)၌ နည်းရာမှ များသည်။ နံပါတ်(၂)၌များရာမှ နည်းသည်။ **(ဝီထိဖြင့် ကောက်တတ်အောင် လေ့ကျက်ပါ၊ သို့မှသာ သဘောပေါက်၍ ဝါရတွဲများလည်း လွယ်ကူမည်)**

အနာဂတပုဂ္ဂလ+ပုဂ္ဂလောတို့နှင့်တွဲရသော ပွန်ဝါရ၊ တီဝါရတို့ကို အနာဂတဇယားသို့သွင်း၍ ဘယ်အထိရသည်ကို ရှာဖွေရမည်။ ပစ္စုပ္ပန်နှင့်တွဲလျှင် အမြဲတမ်း(ဥပါဒ်+ဘင်)ခွဲရမည်။ ပွန်ဘက်က ဆိုင်ရာ ဥပါဒ်သာ ရမည်ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။

ဥပ္ပါဒ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပုဂ္ဂလ

ဤဝါရတွဲကိုလည်း အနာဂတဇယား၌ ပစ္စုပ္ပန်သွင်း၍ကြည့်ရမည်။ ရှေးဦးစွာ ဝိဘင်းသရုပ်ခွဲ ကြစို့။ ယခုလက်ရှိ အနာဂတသုဒ္ဓရိုးရိုးဝိဘင်းများကို ဥပါဒ်-ဘင်ခွဲထားပါ။

ခွဲနည်း၊ နံပါတ်၂- ဝိဘင်းကို ဥပါဒ် - ဘင်ခွဲလျှင် --

"ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဂ္ဂမဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ တဿ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ" ဟု ဥပါဒ်ထုတ်ပါ။
"ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဂ္ဂမဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ တဿ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ" ဟု ဘင်ထုတ်ပါ။
အရဟတ္တမဂ်ကိုလည်း - "အဂ္ဂမဂ္ဂဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ"။ "အဂ္ဂမဂ္ဂဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ" ဟု (ဥ+ဘင်) ခွဲပါ။
၄-နံပါတ်ကိုလည်း "ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ" ။ "ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ" ဟု ခွဲထားပါ။

(ထိုကဲ့သို့ ဝိဘင်းခွဲခြင်းသည် ဝါရတွဲများ, နိရောဓဝါရ, ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရများ၌ လွယ်ကူစွာနားလည်နိုင်သည်)

http://www.dhammadownload.com

ကုသိုလ်ဖြစ်ဆဲ သန္နိဋ္ဌာန်အရ-အစမထင် သံသရာ(ဇယား ၁+၂)မှ ၃ အစ အရဟတ္တမဂ် ဥပါဒ်အထိ (ကု-ဥပါဒ်များ) သာရသည်။ အကုသိုလ်ဖြစ်လတ္တံ့လော-ဟု သံသယလိုက်သော် ဇယား ၁-သာ လိုက်နိုင်၍ အရဟတ္တမဂ် ဥပါဒ်နှင့် ဇယား ၂ မှ ဥပါဒ်များကို '**အဂ္ဂမဂ္ဂဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, ယဿစိတ္တဿ -အနန္တရာ--ပဋိလဘိဿန္တိ တဿ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ**' ဟု ထုတ်ပါ။ ၂-ဖက်ရကို "**ဣတရေသံ ကုသလာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ**" ဟု '<u>**မူ၏အမည်နှင့်**</u>' ထုတ်၍ ဇယား ၁-ရှိ 'ကုသိုလ်ဥပါဒ်' များကို မူလဆိုရိုးမှီ၍ကောက်ပါ။

ပဋိလောမ တစ်ဖက်ရကို လက်ာ ၈-နှင့် (ပွန်တီတွဲဘိ၊ ပဋိလောမ-စသည်နှင့်) အညီ အနာဂတ် အကု-ဖြစ်လတ္တံ့ဇယား ၁-အတွင်းမှ ဘင်များနှင့် ကု-ဝိပ္ပယုတ္တ (အကု-ဗျာ)ဥပါဒ်များကို --

"သဗ္ဗေသံ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, ကု-ဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, နိရောဓသမာပန္နာနံ, အသည-နံ"ထုတ်။

အရကောက်နည်း (ကု-အကု) လုံ-နု ၁-ဖက်ရ။ အရ-မဂ် ဥပါဒ်နှင့် ဝေါဒါန်ဥပါဒ်ကို ကောက်ပြီး--

အကုမခြားဘဲ---အံ့ -- (၄)ချက်လုံးဆို၍

"<u>အဆုံး အကု–နှောင်</u> ဖြစ်ထိုက်သော လောကီကု ၁၇–အောက်မဂ် ၃–ခုတို့၏ ဥပ္ပါ–သော" စသည်၌ မဂ်ကုသိုလ်တို့ လျော့မှုကို ဝီထိကို ကြည့်၍ ဆိုပါ။ ပုဂ္ဂိုလ်ကား လက်ရှိအတိုင်းပင်။ (ကု-အကု) ၂-ဖက်ရ၌ "<u>**အဆုံး အကု–ရှေး**</u> ဖြစ်ထိုက်သော လောကီကု ၁၇–တို့၏ ဥပ္ပါ–သော" စသည်၌ မဂ်ကုသိုလ်တို့ တိုးမှုကို ဝီထိကို ကြည့်၍ ဆိုပါ။ ပုဂ္ဂိုလ်ကား လက်ရှိသုဒ္ဓအတိုင်းပင်။ မဂ်ကို မရလတ္တံ့-အံ့ ဖြစ်ထိုက်သော ကီကု ၁၇ တို့၏ ဥပ္ပါ-သော မကျွတ်ထိုက်သော ပုထု လည်းရ၏။

ပဋိလောမ ၌ ၁-ဖက်ရ ဝိဘင်းကို လက်ာ(၈) (ပန်-တီ)အတိုင်းပင်။ ကောက်သောအခါ ဇယား ၁-ရှိ (မူရင်းဆိုရိုး 'အကု-မခြားဘဲ' အတိုင်းဆို၍) "**အစမထင်--၍ အဆုံး အကု-၏အနန္တရတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ဘင်-ဂီ၊ အကု၁၂၊ အာ-ဒွေး၊ ကီဝိ၃၂၊ တို့၏ ဥပ္ပါ-သော**" စသော စကားရပ်များ နောက်၌ ၁-နံပါတ်ရှိ ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်များတိုးမှုကို ဝီထိကြည့်၍ဆိုပြီး-"**မဂ်ကိုမရလတ္တံ့သောသူ ဖြစ်အံ့-ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ဘင်-ဂီ, အကု ၁၂၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၊ ကီဝိ ၃၂-တို့၏ ဥပ္ပါ-သော မကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်။ နိရောဓ နာဖ၊ အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏**" ဟုကောက်ပါလေ။

နိက် ၂ ဖက်ရ – – နိက် ၂-ဖက်ရအတွက် အနုလုံမှဟော၍ ကျန်ခဲ့သော အရဟတ္တမဂ်၏ဘင်၊ ဇယား ၂-၏ဘင်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂနန္တရဖိုလ်မှစ၍ ပစ္ဆိမစိတ်တိုင်အောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို --

"အဂ္ဂမဂ္ဂဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, အရဟန္တာနံ, ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဂ္ဂမဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ တဿ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ တေသံ " ဟု ထုတ်ပါ။

<u>ကောက်သော်</u> - -"အရ-မဂ်၏ ဘင်-ဂီဟုဆို-အရ-မဂ္ဂ-ပု၊ အရ-မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်မှစ၍ စုတိတိုင်အောင် ရ-ဖ၊ အရဟတ္တမဂ်၏ရှေး ဝေါ-၏ဘင်-ဂီဟုဆိုအပ်သောအနာဖ၊ အကု-မခြားဘဲမဂ် ၄-တန်ကို ရလတ္တံ့သောသူဖြစ်အံ့-အဆုံးစွန်သော အကု-မှစ၍ ဝေါဒါန်၏ရှေးအနုလုံတိုင်-ဖြစ်ထိုက်သော ဘင်-ဂီ၊ <u>အကု ၁၂၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၊ ကီဝိ၃၂၊ အောက်ဖိုလ် ၃-ခုတို့၏ ဥပ္ပါ-သော</u>"စသည်ဖြင့် ဝီထိအပိုင်း ၂-မှ ပုဂ္ဂိုလ်လျော့မှု သတိပြု၍ဆိုပါလျှင်(လုံး၀) လွယ်ပြီ။ (နိရောဓ ရဖ-ပါ အကျန်ထည့်ကောက်ပါ)

(ပဋိလောမ ၁–ဖက်ရနှင့် နိက် ၂–ဖက်ရတို့ တွဲဖက်ဆိုကြည့်ပါ၊သဘောတူပြီ)

(လွန်စွာ အရေးကြီးသည်ကား ၊ သုဒ္ဓဆိုရိုးကို ဝီထိဖြင့် ယောက်လျက် ကောက်တတ်ရန် အလွန်လိုအပ်သည်)

http://www.dhammadownload.com

ကု+ဗျာ။ ။ကု-ဖြစ်ဆဲကား အရဟတ္တမဂ်ဥပါဒ်အထိ ဥပါဒ်များရသည်။ ဗျာ-ဖြစ်လတ္တံ့ကား ဇယား ၁+၂+၃ အထိရ၍ အနုလုံ အနုလောမ "အာမန္တာ"။

ပဋိလောမ တစ်ဖက်ရ ဝိဘင်းကား (ကု+အကု)နှင့် လုံးဝတူပြီ။

ပဋိလောမ တစ်ဘက်ရကား -- (ဗျာ-ဖြစ်လတ္တံ့ရသည့်အတွင်းရှိ ဉ-ဘင်များကိုကောက်)

ပဋိ-မှ စ၍ ပစ္ဆိမစိတ်၏ အနန္တရတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ဘင်-ဂီ, အကု ၁၂၊ ဝိ-၃၆၊ ကြိ၂၀ တို့၏ ဥပ္ပါ-သော ကျွတ်တိ၊ ရိ-၈၊ ဘဝမဆုံး--အံ့ ပဋိ-မှ စုတိ တိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ် တို့၏ ဘင်-ဂီ၊ အကု ၁၂၊ အာ-ဒွေး၊ ကိဝိ ၃၂၊ အဖ ၃-တို့၏ ဥပ္ပါ-သော မကျွတ်-ကျွတ်ပု၊ အမ၃၊ အဖ၃၊ နိရောဓ--နာ, ရ၊ အသည-ရ၏။ (ဗျာ-သန္နိဋ္ဌာန်ဖြစ်၍ဝိပါက်, ကြိယာတို့ အားလုံးရ)

၂-ဖက်ရ။ ကု-ဖြစ်ဆဲ - ပွန်ဇယား ၁-အတိုင်းကောက်ပါ။

နိက်။ (၂)ဖက်ရကား ဇယား(၄) 'ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ' ဟု ထုတ်ပါ။ သုဒ္ဓအတိုင်းကောက်ပါ။

အကု+ဗျာ၊ လုံ+နု "အာမန္တာ"။ ပဋိလောမတစ်ဖက်ရ၌ 'ကု-ဝိပ္ပယုတ္တ'ကို 'အကု-ဝိပ္ပယုတ္တ'ပြောင်းထုတ် ရုံသာ။ လုံ(၂)ဖက်ရ 'အကုသလာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ' ဟု မူ၏အမည်နှင့်ထုတ်ပါ။

နိက် (၂) ဖက်ရတူပြီ။ (ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ)ပင်။

အတီတာနာပုဂ္ဂလ = အတွက် ပုံသေနည်း ဝါရတွဲလက်ာများ အတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထပ်မံရှင်းပြမည်။ အနာဂတပုဂ္ဂလဇယားဖြင့် ဝိဘင်းထုတ်အရကောက်ရမည်။

အနာဂတပုဂ္ဂလဇယား၌ --

(၁)အနာဂတ ဖြစ်သောတရားသည်၂-ဖက်ရ။ (၂) အနာဂတ မဖြစ်သောတရားသည် (**အနုလုံ၊ နု**) ၁-ဖက်ရ။ သုဒ္ဓရိုးရိုး အနာဂတအတိုင်း ဝိဘင်းထုတ်ကောက်ပါ။

နိက်-၌ လက်ာအတိုင်း နတ္ထိ။ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ။ ချည်းထုတ်-လက်ာအတိုင်းပင်။ (အနာဂတပုဂ္ဂလဇယား၌ အတိတ်ပုဂ္ဂလဘက်က အကုန်ဖြစ်ဖူးရ၍ အနာဂတဘက်က ရ၊ မရ ကြည့်ရုံသာ)

(၃) ဝါရပြီး (အနာဂတပုဂ္ဂလဇယားဖြင့် အနာဂတသုဒ္ဓရိုးရိုးဝါရ၊ ပွန် နာ၊ တီနာ-အားဖြင့် ၃-ဝါရပြီးပြီ)

နိရောဓအတွက် ရှေ့စိတ်၏ဥပါဒ်တိုင်အောင် တိုးယူပါ(ပိုင်းပါ)။ (ဖြစ်လတ္တံ့ထက် ချုပ်လတ္တံ့က တစ်ဥပါဒ်ပိုသည်)

ပိုင်းယူပုံ = ဇယားနံပါတ်စဉ်နှင့် ကု+အကု၊ ဗျာတို့ လက်ရှိရထားသည်ကို ကြည့်ထားပါ။

(၁) အကု သည် ဖြစ်လတ္တံ့ရစဉ်က နံပါတ်(၁)သာရခဲ့၏။ ယခုချုပ်လတ္တံ့အရကား နံပါတ်(၂)**အစအကု** သိုလ်ဇော၏ ဥပါဒ်အထိရသည်။ (နံပါတ်(၁) နှင့် (၂)အစဇော ဥပါဒ်ဟူလို)

(၂) ကု-သည် ဖြစ်လတ္တံ့ရစဉ်က နံပါတ်(၁+၂) (၂)ကွက်သာရသည်။ ယခုချုပ်လတ္တံ့အရကား-နံပါတ် (၃) အစ အရဟတ္တမဂ်၏ဥပါဒ်အထိချုပ်လတ္တံ့ရသည်။

(၃) အဗျာသည် ဖြစ်လတ္တံ့ရစဉ်က (၁၊၂၊၃) ရ၏။ ယခုချုပ်လတ္တံ့၌ကား ၁၊ ၂၊၃၊ နှင့်တကွ ပစ္ဆိမစိတ်၏ ဥပါဒ်အထိရသည်။ ဤကား နိရောဓအတွက် ပိုင်းယူပုံတည်း။ အနာဂတပုဂ္ဂလောကာသ၌လည်း ဤသို့နည်းတူ နိရောဓပိုင်းယူပါ။ <u>**ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရ**</u>လည်း ဥပ္ပါဒဝါရအရ နိရောဓဝါရအရ တို့ကိုသိပါ လျှင်ဝိဘင်းထုတ် အရကောက်တတ်လောက်ပါပြီ။ သန္နိဋ္ဌာန်အရကိုကိုင်၍ သံသယအရနှင့်တိုက်ဆိုင် ပြီးထုတ်ပါ။ (**ဆိုင်ရာရှေ့ဘင်ကိုမျှော်၍ ချုပ်လတ္တံ့ အသီးသီးရကြသည်**)

http://www.dhammadownload.com

ရှုတ်ထွေးတတ်။ ။ကုသိုလ်ဖြစ်ဆဲမှာ အရဟတ္တမဂ်၏ဥပါဒ်အထိ (ကု-ဥပါဒ်များ)သာရ၏။ ကုသိုလ်ချုပ်လတ္တံ့ တုန်းကလည်း အရဟတ္တမဂ်၏ဥပါဒ်အထိရခဲ့၏။ ချုပ်လတ္တံ့မှာကား ဇယား ၁ ၂ အပိုင်းရှိ ဘင်များ, အကု,ဗျာဥပါဒ်များပါ ရသည်။ ကုသိုလ်ဖြစ်ဆဲမှာ ထိုဇယား ၁၊၂ မှ ဘင်မရပါ။ အရ-မဂ်၏ ဥပါဒ်အထိ အရချင်းတူ၍ ရှုပ်ထွေး တတ်သည်။ ခွဲခြားမှတ်ပါ။ (ဖြစ်ဆဲကား ဥပါဒ်သာ၊ ဘင်မရ။ ချုပ်လတ္တံ့ကား ဥပါဒ်+ဘင် ၂- မျိုးလုံးရဟူလို)

နိရောဓဝါရ ပစ္စုပ္ပန္နာဂတပုဂ္ဂလ အတွက် ဥပ္ပါဒဝါရအတိုင်း အနုလုံ၌ ဥ-ဘင်ပြောင်း၍ဆိုရုံသာ။ ကု-ဗျာ၊အကု-ဗျာ နိက် ၂-ဖက်ရအတွက် ဗျာချုပ်လတ္တံ့မရသော"ပစ္ဆိမစိတ္တသ ဘင်္ဂက္ခဏေ"ချည်းထုတ်ပါ။ **အမှာ။** ။'ဥပါဒ်ကိုဘင်၊ ဘင်ကိုဥပါဒ်၊ ပြောင်းတုံလတ်'-စသောနိယံအတိုင်း နိက်မှာတော့ မဖြစ်တတ်ပေ။

နိရောဓ အတီတာနာဂတ ပုဂ္ဂလ အတိတ်ဘက်က ချုပ်ဖူးအကုန်ရ၍ အနာဂတ်မရသော တရားသည် ၁-ဖက်၊ ရသောတရားသည် ၂-ဖက်ရ။

ၚင်းဝါရ တီနာ ကုဗျာ၊ အကုဗျာ လုံ ၂-နှစ်ဖက်ရ၊ "တိဟိတ်စုတိ ၁၃။ပ။ ပစ္ဆိမစိတ်၏ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီ ဟု ဆိုအပ်သော ရဖရ၏။ ပဋိ-မှပစ္ဆိမစိတ်၏ဥပါဒ်တိုင်အောင်ဖြစ်ထိုက်သော။ ပ ။ပစ္ဆိမဘဝိကဖြစ်သော တိပု၊ ရိ ၈-ယောက်။ **ဘဝမဆုံးသေးသော** ကာမာဝစရ, ရူပါဝစရ, အရူပါဝစရပု-ရ၏။"(ကောက်-၅၀၃)

(၉) ဝါရပြီး

အနာဂတ ပုဂ္ဂလဇယားဖြင့် (၉) ဝါရပြီးသည် --

ဥပ္ပါဒ - ၁၊ အနာဂတပုဂ္ဂလ။ ၂၊ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတပုဂ္ဂလ။ ၃၊ တီ-နာပုဂ္ဂလ။
နိရောဓ - ၁၊ အနာဂတပုဂ္ဂလ။ ၂၊ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတပုဂ္ဂလ။ ၃၊ တီ-နာပုဂ္ဂလ။
ဥပ္ပါဒနိရောဓ - ၁၊ အနာဂတပုဂ္ဂလ။ ၂၊ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတပုဂ္ဂလ။ ၃၊ တီ-နာပုဂ္ဂလ၊ အားလုံး (၉) ဝါရပြီး၏။

မှတ်ချက်။ ။ သန္နိဋ္ဌာန်၏ အရကို ကိုင်၍ သံသယလိုက်ကြည့်ခြင်းသည် ယမိုက်၏အဓိကအချက်ပင်။ သန္နိဋ္ဌာန်၏ အရ, သံသယ၏ အရတို့ ရရှိလို့မှ ဝိဘင်းမထုတ်တတ်, မကောက်တတ်သေးဖူးဆိုလျှင် ယမိုက်နားလည်ဘို့ လိုအပ်နေသေးကြောင်းကိုပြသနေသည်။ ဒါကြောင့် သန္နိဋ္ဌာန်၏အရရှာ၍ သံသယလိုက်ထုတ် ကောက်ကြည့်ပါလေ။

<u>**တူသောဝါရ အတွက်**</u> မှတ်သားရန် --

ဥပ္ပါဒနိရောဓ ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလသည် <u>ဥပ္ပါဒ ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလ</u>နှင့် တူကြသည်။ (နေရာတိုင်း)
ဥပ္ပါဒနိရောဓ အတီတာနာဂတပုဂ္ဂလသည် <u>နိရောဓအတီတာနာဂတပုဂ္ဂလ</u>နှင့်တူကြသည်။ (နေရာတိုင်း)
အတီတပုဂ္ဂလောကာသ သုဒ္ဓရိုးရိုး၌ ဥပ္ပါဒဝါရ၊ နိရောဓဝါရ၊ ဥပ္ပါဒနိရောဝါရ တို့တူပြီဆိုတာသိပါ။ အတူတွေကို မှတ်မိအောင် နှလုံးသွင်းထားပါ။

အနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ

၁				၂	၃	၄
ကု+အကု+ဗျာ				ကု+ဗျာ	ဗျာ	×
အစစ် → ပဋိမှုစ၍-ကျွတ်တိပု-ဇဇဇဇဇ ဇ (အဆုံး)				(အကုဇော ↓) ဇ္ဇ္ဇ္ မဖ-မဖ- မဖ ပ. ဥ. နု ဝေါ	မ္ဇ္ဇ္ ဖဖ	ပဋ္ဌိမ
အတု	မိမိ-ဘုံ၌ နောင် မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော-ပုတို့အားမရဏာသန္နဇောသည်	ကု-အုံ	ပဋိ-ဘွင်--မဇဇဇဇ (အဆုံး)	(အကု-ဇော ↓) ဇ ဘွင် န ဒ မ ဇ ဇ ဇ ဇ (မရဏာသန္နစတုတ္ထဇော ↙)	(ပဥ္စမဇော ↙) ဇ	စုတိ
		အကု-အုံ	ပဋိ-ဘွင်-မ ဇဇဇဇ (အဆုံးကု-ဇော)	ဇ ဘွင် န ဒ မ ဇ ဇ ဇ ဇ (စတုတ္ထဇော ↙) မကျွတ်ကျွတ်ပု-၄၊ ကာမ ၁၁-ဘုံ၊	(ပဥ္စမဇော ↙) ဇ	စုတိ
မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်-ဖြစ်အုံ ပဋိ-မှုစ၍ စုတိတိုင်အောင်--မကျွတ်-ကျွတ်ပု၊ ၃-၃၊ ၄၊၂၁၊				အကု+ဗျာ	ဖြစ်ပြန် အသညဥစ	မဖြစ်ပြန် အသညဥစ

ပိဘင်းမှာ = တစ်ဖက်ရများ၌ ပုဂ္ဂလအတိုင်းပင်။ ဗျာ-တစ်ဖက်ရ၌ "အသညသတ္တာနံ" ထပ်ထည့်၍ ၂-ဖက်ရကို **"ဣတရေသံ စတုဝေါ-ပဥ္စဝေါကာရာနံ တေသံ တတ္ထ"** ချည်းထုတ်ပါလေ။

မှတ်ချက်။ အစစ်ကောက်ရာ၌ အနာဂတပုဂ္ဂလကဲ့သို့ ဝီထိ(၄)ချက်ရှိရာ ပုဂ္ဂိုလ်အတိုးအလျှော့သိပါလေ။

ဘုံသတ်ရန်။ ။အပါယိက၊ စစ်မရ။ အကနိဋ္ဌ၊ တုမရ။ ဖြစ်ပြန်ကောင်းကို၊ မရဆို၊ ပုဂ္ဂိုလ်သုဒ္ဓါဝါ။

အစစ်၌ **"စတုဝေါ၄ဘုံ၊အပါယ်ကြဉ်ပဥ္စဝေါ၂၂ဘုံ"** **ပုံသေ**ကောက်၍ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုရသင့်သလိုကောက်။
အကု၌ **"မကျွတ်ကျွတ်ပု၊ အမဥ၊အဖဥတို့အားစတု၄ဘုံ, အကနိဋ္ဌကြဉ်ပဥ္စဝေါ၂၅ဘုံ"** **ပုံသေ**ကောက်။
ဖြစ်ပြန်၌ **"မကျွတ်ကျွတ်ပု၊ အမဥ၊အဖဥတို့အား စတု၄ဘုံ, သုဒ္ဓါဝါသကြဉ်ပဥ္စဝေါ၂၁-ဘုံ"** ကောက်ပါ။
သတိပြု။ ။အတု ကောက်ရာ၌ ကုသိုလ်မှုဖြစ်က မရဏာသန္နဇောကို ကုသိုလ်ဇောမှ စ၍ ကောက်။
အကုသိုလ်မှုဖြစ်မှု မရဏာသန္နဇောကို အကုသိုလ်ဇောမှစကောက်(အောက်ကစကောက်ဟုလို)

အတု။ မိမိဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန် - မရဏာသန္နဇောသည် ကု-အုံ။ အကု-အုံ၊ စကားရပ်များသည် ဝီထိနှစ်ခု၏ အပိုင်း(၄)ပိုင်းလုံးကို လိုက်၍သင့်သလိုဆိုရမည်။ ဝီထိဇယားကြည့်၍ ဆိုနိုင်လောက်အောင်လေ့လာပါ။ အတုပိုင်းပုံကိုသတိပြုပါလေ။

နိရောခ။ ဤဝါရအတွက် အနာဂတပုဂ္ဂလ၌ ညွှန်ပြသကဲ့သို့ပင်မှတ်ပါ။ ကု+အကု+ဗျာတို့ မိမိတို့ ယခုလက်ရှိ ဖြစ်လတ္တံ့ရ ထားသော နောက်ဆုံးတရား၏ရှေ့တရား ဥပါဒ်အထိ ဥပါဒ်တစ်ခုတိုးယူပါ။ ဖြစ်လတ္တံ့ထက်၊ ချုပ်လတ္တံ့က ဥပါဒ်တစ်ခုပိုသည်။

ဥပ္ပါဒနိရောခ။ ဥပ္ပါဒဝါရအရနှင့် နိရောဝါရအရတို့သိပါလျှင် ယခုဥပ္ပါဒနိရောဝါရအတွက်လည်း သိပြီးဖြစ်သည်။ သန္နိဋ္ဌာန်အရကို မြဲစွာကိုင်၍၊ သံသယလိုက်ကြည့်လျှင် ပိဘင်းမထုတ်တတ်စရာ၊ မကောက်တတ်စရာမရှိ၊ ဤဝါရမျိုးမေးလျှင် ဝီထိပိုင်းပုံ နားလည်မလည် မေးခြင်းသာဖြစ်၍ ဝီထိပိုင်းယူပုံ သတိပြုရာ၏။

ကျန်ရှိသောဝါရတွဲများကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့သောဝါရတွဲနည်းများအတိုင်းကြံဆပါ။ ဝါရမတွဲမီ ရိုးရိုးသုဒ္ဓဝါရများ ကျေနပ်အောင်လေ့လာပြီးမှ ဝါရတွဲပါလေ။

ဥပ္ပါဒ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ = ကို **ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပုဂ္ဂလ**= အတိုင်းကြံဆ၍ဟောပါ။
ပုဂ္ဂိုလ်, ဘုံများသတ်ရာ၌ အနာဂတပုဂ္ဂလောကာသ ရိုးရိုးအတိုင်းဆို၍ ကောက်ပါလေ။ ဆိုနိုင်လောက်ပြီ။ လက်တွေ့ ထုတ်, ကောက်ကြည့်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

နိရောဓ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ

ဤဝါရတွဲ၏ ဝိဘင်းထုတ်နည်း, ကြံနည်းသည် ဥပ္ပါဒ-ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပုဂ္ဂလောသ ဝိဘင်းထုတ်နည်း, ကြံဆနည်း အတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ အနုလုံ၌ ဥပါဒ်ကိုဘင်, ဘင်ကိုဥပါဒ်ပြောင်း၍ဆိုပါ။ ပစ္စနိက်၌ အနည်းငယ်မျှကွာခြားသည်။ နိရောဓ-ရှိ တီ+နာ လည်း ဥပ္ပါဒကြံဆနည်းအတိုင်းပင်။ ဥပ္ပါဒနိရောဓတို့၌လာသော ပွန်+နာ။ တီ+နာဝါရတွဲများလည်း ဥပ္ပါဒကို သဘောကျလျှင် သဘောကျပါမည်။

ဥပ္ပါဒ အတီတာနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ

ဤ "အတီတာနာဂတပုဂ္ဂလောကာသ" ဝါရတွဲအတွက်--

အတိတ်ပုဂ္ဂလောကာသ ဇယားနှင့် အနာဂတပုဂ္ဂလောကာသဇယား(၂)ခု ယှဉ်စပ်၍ကြည့်ရပါမည်။ ထိုဇယား(၂)ခုယှဉ်စပ်ပြီး အောက်ပါအတိုင်းမှတ်သားပါ။

၁။ အနာဂတပုဂ္ဂလောကာသဇယား၌ အတိတ်ဘက်က (ကုမူ+အကု-မူလီ၌ အသညမှတစ်ပါး) တရားအားလုံးဖြစ်ဖူးရသည် ဟူ၍မှတ်ပါ။ ဤသို့ အနုလုံ သန္နိဋ္ဌာန်အရကိုကြည့်ပြီးလျှင် အနာဂတ ဇယား၌ (သံသယ) အနာဂတမရသောတရားများသည် တစ်ဖက်ရဖြစ်သည်။ (ကု-မူ+အကု-မူလီ)၌ အနာဂတ ဇယား(၂+၃+၄) တစ်ဖက်ရထုတ်ပါ။

၂။ ပဋိလောမ၌ သန္နိဋ္ဌာန်က အနာဂတ်ဖြစ်လာ၍ အတိတ်ဇယား၌ (ကု-အကု၌-အသညကြဉ်) အနာဂတ်သန္နိဋ္ဌာန်က အားလုံးဖြစ်လတ္တံ့ရသည်။ အတိတ်ဇယား၌(သံသယ) ကုသိုလ်က(၄)နံပါတ်သာလိုက်နိုင်၍ အတိတ်ဇယား(၁+၂+၃) တစ်ဘက်ရဖြစ်ပါသည်။ အတိတ်ဇယား(၂)အတိုင်းထုတ်ပါ

၃။ ဤဝါရမျိုးအနုလုံ(၂)ဘက်ရ "ဣတရေသံ စတုဝေါကာရာနံ ပဉ္စဝေါကာရာနံ" ဟု အမြဲထုတ်ပါ။

၄။ ကု+အကု ၌ အနုလုံ၌ မပါခဲ့သော အသညသတ်ကို နိက်(၂)ဖက်ရထုတ်ပါ။

ကု+ဗျာ=ကု - သန္နိဋ္ဌာန် အတိတ်သည် အနာဂတ ဇယား၌ (အသညမှတစ်ပါး)တရားအားလုံးဖြစ်ဖူးရ၏။ သံသယ (အဗျာကတ) လိုက်သော် နံပါတ် (၄)ပစ္ဆိမ စိတ်မလိုက်နိုင်၍ တစ်ဖက်ရထုတ်ပြီး အနာဂတရိုးရိုးသုဒ္ဓအတိုင်း အတုပါကောက်။ ကု+ဗျာ ပဋိလောမ၌ ဗျာ-အနာဂတသည် ဖြစ်ပြန်အသညနှင့် တကွ အတိတ်ဇယားရှိတရားအားလုံးဖြစ်လတ္တံ့ရ၍ သံသယအတိတ် ကု-သည် (၄)သာရ၏။ အတိတ်ဇယား (၁-၂-၃)တရားတို့ကို တစ်ဖက်ရထုတ်ပါ။ အတိတ်ဇယား(၂)အတိုင်းထုတ်။ အကု+ဗျာ။ အနုလုံ အနုလောမ, ပဋိလောမ ကု+ဗျာနှင့်တူပြီ၊ လုံ-ပဋိ တစ်ဖက်ရမှာ အတိတ်ဇယား(၁+၂)သာရသည်။

(ကု+ဗျာ။ အကု+ဗျာ) အဗျာကတ မူလီ(၂)ခု နိက်၌ 'ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ' ဟု 'ပါဠိဂတိ' ဝိဘင်းများနောက်ကြိယာ လိုက်ထုတ်ပါ။ ဤနေရာ၌ ပါဠိဂတိဝိဘင်းကို တစ်ဖက်ရ၊ နှစ်ဖက်ရကောက်ရမည်။ တစ်ဖက်ရအနေနဲ့ အနုလုံ တစ်ဖက်ရများ အပြန်အလှန်ကောက်ပါ။ နိက်(၂)ဖက်ရအတွက် အနာဂတဇယား နံပါတ်(၄)ရှိ အောက်ဆုံး 'မဖြစ်ပြန် အသည' -ကို ကောက်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

အချုပ်။ အနုလုံ-အနုလောမ ၁-ဖက်ရကို အနာဂတဇယားကြည့်၍အနာဂတဘက်လိုက်ထုတ် ကောက်ပါ။
အနုလုံ-ပဋိလောမ ၁-ဖက်ရကို အတိတ်ဇယားကြည့်၍ အတိတ်ဘက်လိုက်ထုတ်ကောက်ပါ။
၂-ဖက်ရကိုတော့ နှစ်ဖက်လုံးလိုက်၍ ထုတ်ကောက်ပါ။ ဤကား လိုရင်းအကျဉ်းချုပ်ပင်။

မေး။ ယဿယတ္ထ ကုသလာ ဓမ္မာ န ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ တဿ တတ္ထ အဗျာကတာ ဓမ္မာ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တီတိ-ကို ဝိဘင်းထုတ်၍ နှစ်ဖက်ရမျှ ကောက်ပြခဲ့ပါ။

ဖြေ။ ဝိဘင်းကား "ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ" ဟူသည်တည်း။

အရကား - အသညသတ်ဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော အသညသတ်(ဥ-စ) ဖြစ်သော သုဂတိ အဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အသညသတ်ဘုံရ၏။

မှတ်ချက်။ ။ပဋိလောမပြန်လျှင် နောက်ကြိယာအတိုင်း 'ပါဠိဂတိ' ဝိဘင်းထုတ်ပါ။ (ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ) စသည်။

ဘာဝနာ ဝါရ

ယော ကုသလံ ဓမ္မံ (ဘာဝေတိ)၊ သော အကုသလံ ဓမ္မံ (ပဇဟတိ)။

၁ ၂ ၃ ၄

ပစ္စုပ္ပန်	အတိတ်	အနာဂတ်	
(ကု) ဘာဝေတိ (အကု) ပဇဟတိ	(ကု) ဘာဝိတ္ထ (အကု)ပဇဟိတ္ထ	(ကု) ဘာဝိဿတိ (အကု)ပဇဟိဿတိ	(မသိလတ္တံ့) မကျွတ်၊ကျွတ် ပုထုဇဉ်ကို အနာဂတ်ပါမှခွဲပါ
အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်	အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်	ကျွတ်ထိုက်သောပုထုဇဉ် အောက်မဂ်-၃၊အောက်ဖိုလ်၃	မကျွတ်ထိုက်သောပုထုဇဉ်
အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီ	အရဟာ	ယေ မဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ တေ	ယေ ပုထုဇ္ဇနာ မဂ္ဂံ နပဋိလဘိဿန္တိ တေ

ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပစ္စနိက် = အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီဥ္စ အရဟန္တဥ္စ ဌပေတွာ အဝသေသာ ပုဂ္ဂလာ (နိုက် ၃-၄ ကို ထုတ်)
ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပစ္စနိက် = အရဟာ, ယေ စ ပုထုဇ္ဇနာမဂ္ဂံ န ပဋိလဘိဿန္တိ တေ (နိုက်၂-၄ ကိုထုတ်)
အတီတာနာဂတ ပစ္စနိက် = အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီ, ယေ စ ပုထုဇ္ဇနာမဂ္ဂံ န ပဋိလဘိဿန္တိ တေ(နိုက် ၁-၄ ကိုထုတ်)

မေး။ ဓမ္မယမိုက်ဘာဝနာဝါရ၌အဗျာကတပဒ မဟောရခြင်းအကြောင်းကို ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ အဗျာကတတရားသည် ဘာဝေတဗ္ဗလည်းမဟုတ်၊ ပဟာတဗ္ဗလည်းမဟုတ်သောကြောင့် ဘာဝနာဝါရ၌ မဟောပါ။ (၁၉၆၉, ၁၉၇၂-ခုနှစ်)

"ယော ကုသလံ ဓမ္မံ ဘာဝေတိ၊ သော အကုသလံ ဓမ္မံ ပဇဟတိ"-ဟူ၍ လာသောကြောင့် ပရိညာဝါရကိုပင် "ဘာဝနာဝါရ" ဟုဆိုရပါသည်။ (၁၉၇၂-ခုနှစ်မေးခွန်း)

မေး။ကုသိုလ်ပွားများဆဲဖြစ်သောသူအား အကုသိုလ်ပယ်ဆဲလော?ဟုဆိုကမှန်/မမှန်သာကေပြ၍ဖြေပါ။

ဖြေ။ မှန်ပါသည်။

သာဓကကား-"ယော ကုသလံ ဓမ္မံ ဘာဝေတိ၊ သောအကုသလံဓမ္မံပဇဟတီတိ-အာမန္တာ"ဖြစ်ပါသည်။

မှတ်ချက်။ မြန်မာလိုမေးသောအခါ 'ဖြစ်' 'ချုပ်' ။ 'ပွား' 'ပယ်' စကားများ, ဝါရများကို သတိပြုပါလေ။

ဓမ္မ ယမက ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

၁၀ – ဣန္ဒြိယ ယမက

၁	၂	၃	၄	၅	၆
ပဏ္ဏတ္တိဝါရ ပဝတ္တိဝါရ ပရိညာဝါရ-၃	ဥဒ္ဒေသ နိဒ္ဒေသ ၂	ပရိစ္ဆေဒဝါရ ပရိစ္ဆိန္နုဒ္ဒေသ ဝိဘာဂဝါရ-၃	ဣန္ဒြိယုဒ္ဒေသ နာမဝဝတ္ထာန် နယဝါရ- ၃။	**ဟောဟန်ကား -** **'ဗာဝီသတိန္ဒြိယာနိ'** ဟူသည်တည်း၊	ထို့နောင် - **နာမဝဝတ္ထာန်ကို** ဟောတော်မူ၏။

ဟောဟန်ကား။ စက္ခုန္ဒြိယံ၊ သောတိန္ဒြိယံ၊ ဃာနိံ၊ ဇိဝှိံ၊ ကာယိံ၊ မနိံ၊ ဣတ္ထိံ၊ ပုရိသိံ၊ ဇီဝိတိံ၊ သုခိံ၊ ဒုက္ခိံ၊ သောမနဿိံ၊ ဒေါ-၊ ဥပေက္ခိံ၊ သဒ္ဓိံ၊ ဝီရိယိံ၊ သတိံ၊ သမာဓိံ၊ ပညိံ၊ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ၊ အညိန္ဒြိယံ၊ အညာတာဝိန္ဒြိယံ။ (ပါဠိတော်ကြည့်ပါ)

နာမဝဝတ္ထာန် ကို-၌ **နယဝါရ** ကို-၏၊ ထို-သည်လည်း ပဒသောဓနဝါရ၊ ပဒသောဓန မူလစက္ကဝါရ၊ သုဒ္ဓိန္ဒြိယဝါရ၊ သုဒ္ဓိန္ဒြိယ မူလစက္ကဝါရ (၄) ရှိ၏။

ပဏ္ဏတ္တိ ဥဒ္ဒေသ

၁။ ပဒသောဓနဝါရ		၂။ ပဒသောဓန မူလစက္ကဝါရ			
		ဣန္ဒြိယာ	စက္ခုန္ဒြိယံ	॥ ပ ॥	အညာတာဝိန္ဒြိယံ
စက္ခု	စက္ခုန္ဒြိယံ	॥		॥	॥
॥ ပ ॥		॥	॥		॥
အညာတာဝီ	အညာတာဝိန္ဒြိယံ	॥	॥	॥	

မှတ်ချက်။ ။အထက်၌ဖော်ပြထားသော ဣန္ဒြေအစဉ်ကိုကြည့်၍ ပေယျာလဖော်ဆိုပါ။ ကျန်ဝါရများလည်း နည်းတူဆိုပါလေ။ (မိမိဆိုင်ရာ၊ ကိစ္စမှာလျှင်၊ ကောင်းစွာစိုးရ၊ ယင်းဓမ္မ၊ ခေါ်ကြဣန္ဒြေ)

၃။ သုဒ္ဓိန္ဒြိယ ဝါရ		၄။ သုဒ္ဓိန္ဒြိယ မူလစက္ကဝါရ			
		ဣန္ဒြိယာ	စက္ခု (-)	॥ ပ ॥	အညာတာဝီ (-)
စက္ခု (-)	ဣန္ဒြိယံ (ဣန္ဒြိယာ)	॥		॥	॥
॥ ပ ॥	॥ ॥	॥	॥		॥
အညာတာဝီ	॥ ॥	॥	॥	॥	

၃။ သုဒ္ဓိန္ဒြိယ နှင့် ၄။ စက္ကဝါရတို့တွင် ပဋိလောမများ၌ 'ဣန္ဒြိယာ စက္ခု'ဟု နိဒ္ဒေသမှာ မဟောတော့ပဲ 'ဣန္ဒြိယာ စက္ခုန္ဒြိယံ' စသည်ဖြင့် ဟောပါမည်။

ယမကရေတွက်နည်း ဓမ္မယမိုက်၌ဖော်ပြခဲ့ပြီ။ ရေတွက်ပါ။ (သဘောပေါက်အောင်လေ့လာပါ)

	၁	၂	၃	၄
ဣန္ဒြိယ ပဏ္ဏတ္တိဝါရ၌	ပဒသောဓနဲ	ပဒသောဓနမူလစက္ကဝါရ	သုဒ္ဓိန္ဒြိယ	သုဒ္ဓိန္ဒြိယ မူလစက္ကဝါရ
အနုလုံ ယမကပေါင်း	၂၂	၄၆၂	၂၂	၄၆၂
ပစ္စနိက် ယမကပေါင်း	၂၂	၄၆၂	၂၂	၄၆၂
လုံ+နိက်ပေါင်း	၄၄	၉၂၄	၄၄	၉၂၄

F. 10. A

http://www.dhammadownload.com

ပဏ္ဏတ္တိ နိဒ္ဒေသ ပဒသောဓနေဝါရ

၁	ဒိဗ္ဗစက္ခု ပညာစက္ခု	စက္ခု		ဒိဗ္ဗစက္ခု ပညာစက္ခု စက္ခု န စက္ခုန္ဒြိယံ
၂	စက္ခုန္ဒြေ	စက္ခု	စက္ခုန္ဒြေ	စက္ခုန္ဒြိယံ စက္ခုစေဝ စက္ခုန္ဒြိယဉ္စ
၃	စက္ခု ၃-ပါးမှတစ်ပါးစိတ်၈၉ စေ၅၂၊ ရုပ်၂၇၊ နိ၊ ပညတ်			ဒိဗ္ဗစက္ခုပညာစက္ခုန စက္ခုန္ဒြိယံ စက္ခု။ စက္ခုံစစက္ခုံ-ယဉ္စ ဌပေတွာအဝသေသာ နစေဝ စက္ခု နစ စက္ခုန္ဒြိယံ၊

သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှါ၊ ကာယ၊ မန တို့ကို အာယတနအတိုင်းဟောပါ။

	တရား	ဣတ္ထိ	ဣတ္ထိန္ဒြေ	ဝိဘင်း (အနုလုံ၌ နော)
၁	ဣတ္ထိဘောကိုမှီ၍ ဣတ္ထိဟုခေါ်ဝေါ် အပ်သော အဝိဇ္ဇမာနပညတ်	॥		ဣတ္ထိ န ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဣတ္ထိ
၂	ဣတ္ထိန္ဒြေ		॥	ဣတ္ထိန္ဒြိယံ န ဣတ္ထိ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ
၃	ဣတ္ထိ, ဣတ္ထိန္ဒြေမှတစ်ပါး စိတ်၈၉၊ စေ ၅၂၊ ရုပ်၂၇၊ နိ၊ ပညတ်။			ဣတ္ထိဉ္စ ဣတ္ထိန္ဒြိယဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသာ န စေဝဣတ္ထိ နစဣတ္ထိန္ဒြိယံ

ပုရိသနည်းတူဆိုပါ။

အကောက်ထူးများ

ဣန္ဒြေ	အနုလုံ-အာမန္တာ-အရ	ပစ္စနိက်-အာမန္တာ အရ
ဇီဝိတိန္ဒြေ	ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေ	ဇီဝိတမှတစ်ပါး စိတ်-၈၉၊ စေ-၅၁ရုပ်-၂၇၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်၊
မနော	မနိန္ဒြေ	စေ-၅၂ရုပ်-၂၈၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်၊
သုခိန္ဒြေ(ပ)ဒေါ်	သုခိန္ဒြေ(ပ)ဒေါမနဿိန္ဒြေ-	-မှတစ်ပါး စိတ်-၈၉၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈၊နိ၊ပညတ်
သဒ္ဓိန္ဒြေ	သောဘဏစိတ်တခုယုတ် ၆၀-၌ရှိသော သဒ္ဓါ-ဟုဆိုအပ်သော သဒ္ဓိန္ဒြေ	-မှတစ်ပါး စိတ်- ၈၉၊စေ-၅၁၊ ရုပ်-၂၈၊ နိ၊ပညတ်၊
သတိန္ဒြေ	॥ - သတိန္ဒြေ	॥
ဝီရိယိန္ဒြေ	ဒွေးပဉ္စဝိ-၁၀,မနောဓာတ် ၃-ခု၊သန္တီရဏ ၃-ကြဉ်သော စိတ်၇၃-ခု၌ရှိသောဝီရိယ ဟု ဆိုအပ်သော ဝီရိယိန္ဒြေ	॥
သမာဓိန္ဒြေ	ဝီရိယမဖြစ်သော စိတ် ၁၆-ခု၊ဝိစိကိ-ဂုတ်ကြဉ်သော စိတ်၇၂-ခု၌ရှိသော ဧကဂ္ဂတာဟုဆိုအပ်သော သမာဓိန္ဒြေ	-မှတပါး စိတ်-၈၉၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈နိဗ္ဗာန်၊ပညတ် (ဧကဂ္ဂတာတရားကိုယ်မကုန်သေး၍ စေ-အရေအတွက် မလျော့ရ)(ကျန်နေရာများ၌ လျော့မလျော့နည်းတူသိပါ)
ပညိန္ဒြေ	လောကီတိဟိတ်စိတ် ၃၉-ခု၌ရှိသောပညာ	॥
အနညာ-န္ဒြိယံ	သောတာပတ္တိမဂ်၌ရှိသော ပညာ	॥
အညိန္ဒြိယံ	အလယ်လောကုတ္တရာ ပညာ ၆-ပါး	॥
အညာတာဝိန္ဒြိယံ	အရဟတ္တဖိုလ်၌ရှိသောပညာရ၏။	॥

http://www.dhammadownload.com

	တရား	ဥပေက္ခာ	ဥပေက္ခိန္ဒြေ	(လုံ ပဋိ၊ နိုက် နု အာမန္တာ)
၁	ဆ-ပြ-ဗော-ဝီ-သ-ဝိ-တ-စျာ-ပါ-ဟု-သော ဉ-၉ ပါး	॥		ဉ-န္ဒြိယံ ၄ပေတ္တာ အဝသေသာ ဥပေက္ခာ န ဉ-န္ဒြိယံ၊ (တစ်ဖက်ရကရားကများနေ၍ဤသို့'၄ပေတ္တာ'နှင့်ထုတ်)
၂	ဝေဒနုပေက္ခာ (ဥပေက္ခိန္ဒြေ)	॥	॥	ဉ-န္ဒြိယံ ဥပေက္ခာစေဝ ဥပေက္ခိန္ဒြိယဥ္စ။
၃	ဥပေက္ခာ, ဥပေက္ခိန္ဒြေမှတစ်ပါး စိတ်-၈၉၊ စေ ၅၂၊ ရုပ်၂၈၊ နိ၊ ပညတ်။			ဥပေက္ခိန္ဒြိယံ ၄ပေတ္တာ အဝသေသာ (ဥပေက္ခာ)နဉ-န္ဒြိယံ ဥပေက္ခာ။ ဥပေက္ခဥ္စ ဥပေက္ခိန္ဒြိယဥ္စ ၄ပေတ္တာ အဝသေသာ နစေဝ ဥပေက္ခာ န စ ဥပေက္ခိန္ဒြိယံ

မှတ်ချက်။ လက်သည်းကွင်းပြ (ဥပေက္ခာ)ပါဠိသည် ပါဠိတော်၌ မပါ၊ အရကောက်၌သာပါသည်။(ပါ-၃၊ ၈၈)
ဥပေက္ခာ ၁၀-ပါး အကျဉ်း ဆောင် - ဆ-ပြ-ဗော-ဝီ-ဝေ-သ-ဝိ-တ-စျာ-ပါ။ **(အရကောက်-၅၁၂)**

ဆောင် = က္က, ပု လုံ **'နော'**၊ စက်, သော, ကာ, ဉ၊ ဤလေးခု၊ နု နု ဝိဘင်းရှည်။ (အနုလုံ အနုလောမ) ဝိဘင်း။ ॥စ, သော, ကာ, က္က, ပု, ဉ မှတစ်ပါး ကျန်(၁၆)ပါး၊ **လုံ-နိုက် 'အာမန္တာ'** ချည်း ထုတ်ပါ။

ပဒသောဓနဝါရ ပြီးပြီ။

ပဒသောဓနမူလစက္ကဝါရ/သုဒ္ဓိန္ဒြိယဝါရ/သုဒ္ဓိန္ဒြိယမူလစက္ကဝါရ ပဋိလောမအားလုံးအတွက်

စက္ခုမူ – သောတာဒိ မူလိ ပဋိလောမ အားလုံးအတွက်သာ

၁	သောတိန္ဒြေ	က္ကန္ဒြေ	သောတိန္ဒြေ	သောတိန္ဒြိယံ က္ကန္ဒြိယဥ္စေဝသောတိန္ဒြိယဥ္စ
၂	သောတိန္ဒြေမှတပါး က္ကန္ဒြေ ၂၁ ပါး	က္ကန္ဒြေ		အဝသေသာ က္ကန္ဒြိယာ နသောတိန္ဒြိယံ
၃	ဇီဝိတ,ဝေ,သဒ္ဓါ,ဝီရိယ,သတိ,ဧကဂ္ဂတာ ပညာမှတပါးစေ-၄၆၊ က္ကန္ဒြိယရုပ် ၈-ခု မှတပါး အနိ-ရုပ်၂၀၊ နိ၊ ပညတ်			ဤ စက္ကဝါရ၌ က္က+ပု+နု မှတပါး နိုက် အာလုံး **'အာမန္တာ'**ချည်းထုတ်ပါ။ **(နု-ပဋိ-ဂိဘင်းများပုံသေမှတ်)**

လုံ - နိုက် အနုလောမများ(ဘယ်ခြမ်း) ပဒသောဓန နှင့် တူပြီ။ လုံ-ပဋိ အခြားက္ကန္ဒြေများ မူလီသွတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ॥၂+၃+၄ ဝါရ ပဋိလောမများဇယားရှိ(**ညာဘက်ခြမ်း**)ဝိဘင်းသွားတူကြပြီ(နေရာတိုင်း)။
မူလီ က္ကန္ဒြေ (၂)ဖက်ရ ၊ကျန် က္ကန္ဒြေ(၁)ဖက်ရ။
(သဘောမှာသန္နိဋ္ဌာန်က'က္ကန္ဒြေ'ချည်းဖြစ်၍က္ကန္ဒြေ၂၂-ပါးလုံးနှင့်ဆိုင်ရကား မူလီက္ကန္ဒြေ (၂)ဖက်ရဖြစ်တော့၏)

<u>ပဏ္ဏတ္တိဝါရပုံသေနည်းဖြစ်၍</u> ၎င်း၂+၃+၄ ဝါရ(**လုံ+နိုက်**)<u>ပဋိလောမ</u>ဝိဘင်းသွားများ(အားလုံးတူပြီ)။
၎င်း၂+၃+၄ ဝါရ **နိုက်**–ပဋိလောမများ**"အာမန္တာ"**ချည်းထုတ်၍အထက်ဖော်ပြပါအတိုင်းကောက်ပါ။
ဤနေရာမှပင် **<u>ပဏ္ဏတ္တိဝါရ အားလုံးပုံသေနည်း</u>** မှတ်သားပါလေ။

မေး။ ပဏ္ဏတ္တိဝါရ နိဒ္ဒေသလာ ပညိန္ဒြေအရနှင့် ပဝတ္တိဝါရလာ ပညိန္ဒြေအရ အထူးကိုလည်းဖော်ပြပါ။
ဖြေ။ ပဏ္ဏတ္တိဝါရ နိဒ္ဒေသလာ ပညိန္ဒြေအရမှာ **လောကီ**တိဟိတ်စိတ် ၃၉-ခု၌ရှိသော ပညာစေ-ရ၏။
ပဝတ္တိဝါရလာ ပညိန္ဒြေအရမှာ တိဟိတ်စိတ် ၄၇-ခု၌ရှိသော ပညာစေတသိက်ရ၏။
ဤသို့ထူးပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၃-သုဒ္ဓိန္ဒြိယ (ဘယ်ခြမ်းအတွက်သာ) (ညာခြမ်းပဋိလောမသည်၂-ဝါရနှင့်တူပြီ)

၁	စက္ခု(၃)ပါး	စက္ခု	ဣန္ဒြေ	လုံ - နု-အာမန္တာ။ နိုက် ပဋိ-အားလုံး "အာမန္တာ"
၂	စက္ခု (၃) ပါး မှတပါး ဣန္ဒြေ (၂၁)ပါး	×	ဣန္ဒြေ	စက္ခုန္ဒြိယံ ဣန္ဒြိ-ဌွေဝ စက္ခုံ-ယဥ္စ အဝ-
၃	စက္ခု (၃)ပါး၊ ဣန္ဒြေ မှတပါး စေ ၄၆ အနိ-ရုပ် ၂၀၊ နိ၊ ပညတ်	×	×	စက္ခုံ ဌပေတွာ အဝသေသာ ဣန္ဒြိယာ န စက္ခု ဣန္ဒြိယာ၊စက္ခုံစ ဣန္ဒြိယေစ ဌပေတွာ အဝသေသာ န စေဝ စက္ခု န စ ဣန္ဒြိယာ။(နမူနာ ကျက်ထားပါ)

၁	ဒိဗ္ဗသောတဟု-ဆို-အတိညာဉ်သောတ်သည်ရင်၏	သောတ	ဣန္ဒြေ	ယံ သောတံ ဣန္ဒြိယံ တံ သောတဥ္စေဝဣန္ဒြိယဥ္စ
၂	တဏှာ သောတ	သောတ		အဝသေသံ ဒွေသောတံ န ဣန္ဒြိယံ။
၃	သောတ(၃) ပါးမှတပါး ဣန္ဒြေ(၂၁)ပါး		ဣန္ဒြေ	(၂. ၃. ၄. ဝါရ လုံ ပဋိ - အသွားတူပြီ)
၄	သောတ(၃)ပါး၊ဣန္ဒြေမှတပါး စေ-၄၅ အနိ-ရုပ် ၂၀၊ နိ၊ ပညတ်၊ (တဏှာသောတ-အရ လောဘလျော့၍ စေ-၄၅ ပါးဖြစ်၏)			သောတံ ဌပေတွာ အဝသေသာ ဣန္ဒြိယာ န သောတံ ဣန္ဒြိယာ သောတဥ္စ ဣန္ဒြိယေစ ဌပေတွာ အဝသေသာ န စေဝ သောတံ န စ ဣန္ဒြိယာ။ (နိုက်-ပဋိ အားလုံး 'အာမန္တာ')

အနက်-ယံ သောတံ၊ အကြင်သောတသည်။ ဣန္ဒြိယံ၊ ဣန္ဒြေမည်၏။ တံ၊ ထိုသောတိန္ဒြေမည်သော တရားသည်။ သောတဥ္စေဝ၊ သောတလည်းမည်၏။ ဣန္ဒြိယဥ္စ၊ ဣန္ဒြေလည်းမည်၏။

မှတ်ချက် - သုဒ္ဓိန္ဒြိယ ကာယိန္ဒြေသာ နိုက်အားလုံး 'အာမန္တာ'၊ ကျန် ဝိဘင်းရှည်ထုတ်ပါ။

၁	ဣန္ဒြေဗာဝိသလည်းရင်၏။	ကာယ	ဣန္ဒြေ	ယော ကာယော ဣန္ဒြိယံ သော ကာယောစေဝ
၂	ဇီဝိတ,ဝေ,သဒ္ဓါ,ဝီ,သတိ, ဧကေ-ပညာမှတစ်ပါး စေ-၄၆ နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုအပ်သော နာမကာယ၊ ဣန္ဒြိယရုပ်၈-ခုမှတစ်ပါးသော ရုပ်၂၀-ဟု ဆိုအပ်သော ရူပကာယ၊ ဆင်အပေါင်း မြင်းအပေါင်းအစရှိသော ပညတ္တိကာယ။	ကာယ	×	--ဣန္ဒြိယဥ္စ အဝသေသော ကာယော န ဣန္ဒြိယာ။ (ဣန္ဒြိယံ-ဟုကောက် ၅၁၄-၌ရှိ) (ပဋိ-ထုံးစံ အတိုင်းထုတ်ပါလေ)
၃	တွင်းလိုဏ်အစရှိသော အစိတ်အစိတ်သော ဧကဒေသပညတ်။	×	×	နိုက် အနု- 'အာမန္တာ' အရ — နိုက်၌အားလုံး 'အာမန္တာ' ချည်းထုတ်ပါ
၄	ဣန္ဒြေမှတစ်ပါးစေ-၄၆၊ အနိ-ရုပ်၂၀၊နိ၊ ပညတ်	×	×	နိုက် ပဋိ - 'အာမန္တာ' အရ

ဤ သုဒ္ဓိန္ဒြိယ လုံ+ပဋိ ဝိဘင်းအသွားတူ သံသယ ဣန္ဒြေသည်(၂)ဖက်ရ။ ကျန်ဣန္ဒြေသည်တစ်ဖက်ရ။

၁	အဝိဇ္ဇမာနပညတ်	ဣတ္ထိ	×	အနုလုံ အနုလောမ 'နော' အရ
၂	ဣတ္ထိန္ဒြေ		ဣန္ဒြေ	ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဣန္ဒြိယဥ္စေဝ ဣတ္ထိန္ဒြိယဥ္စ၊
၃	ဣတ္ထိန္ဒြေမှတစ်ပါး ဣန္ဒြေ ၂၁-ပါး		ဣန္ဒြေ	အဝသေသာ ဣန္ဒြိယာ န ဣတ္ထိန္ဒြိယံ၊
၄	ဣတ္ထိ, ဣန္ဒြေမှတစ်ပါး စေ ၄၆၊ အနိ ၂၀၊ နိ၊ ပညတ်။			ဣတ္ထိံ ဌပေတွာ အဝသေသာ ဣန္ဒြိယာ န ဣတ္ထိ ဣန္ဒြိယာ ဣတ္ထိဥ္စ ဣန္ဒြိယေစ ဌပေတွာ အဝသေသာ နစေဝ ဣတ္ထိ နစ ဣန္ဒြိယာ။ (ပုရိသအတွက် နည်းတူထုတ်ပါ)

http://www.dhammadownload.com

၁	ဝီရိ၊ သဒ္ဓါ၊ ဝေ၊ ဝိပဿနုက္ခော	ဥ	ဣ	ယာ ဥပေက္ခာ ဣန္ဒြိယံ သာ ဥပေက္ခာစေဝ ဣန္ဒြိယဥ္စ
၂	ဆ. ပြ. ဗော. တတ်. ဈာ. ပါ. (ဣန္ဒြေမထိုက်)	ဥ	×	အဝသေသာ ဥပေက္ခာ န ဣန္ဒြိယံ ...-ပဋိ ထုံးစံ)
၃	ဥပေက္ခာ ၁၀-ပါးမှတစ်ပါး ဣံ၂၁		ဣ	(နိုက်နု ၁-ဖက်ရ) နိုက်-ပဋိ 'အာမန္တာ' ချည်းထုတ်၊
၄	ဥ-၁၀၊ ဣန္ဒြေမှတစ်ပါး စေ-၄၆၊အနိ၂၀၊နိ၊ပညတ်			(နိုက် နု ဝိဘင်းသွား တူကြပြီ)

မှတ်ချက်။ ။**သုဒ္ဓိန္ဒြိယ**—အနုလုံ အနုလောမ ၌ 'သောတ၊ ကာယ၊ ဥပေက္ခာ' ဤ ၃-ခုကားဝိဘင်းရှည်၊ ဣ-ပု၂-ခုကား 'နော' ဟုဝိဘင်းထုတ်၍၊ ကျန် ၁၇-ခု အနုလုံ၌ **'အာမန္တာ'** ချည်း ထုတ်ပါလေ။

ကျန်တရားများ အနုလုံ အနုလောမ အာမန္တာ။ နိုက် နု အားလုံးအသွားတူ။

၂. ၃. ၄-ဝါရ - ဤ(၃)ဝါရ၌ နိုက်-ပဋိ အာမန္တာ။ ပဋိလောမများ ဝိဘင်းသွားခြင်းတူသကဲ့သို့အကောက်သွားခြင်းလည်းတူပြီ၊ အကျဉ်းချုပ်က ' ဣန္ဒြေမှတစ်ပါး စေ-၄၆၊ အနိ -ရုပ်၂၀၊ နိ၊ ပညတ်' ကို နိုက်၂-ဖက်ရကောက်။

ဥပေက္ခာ၁၀-ပါးနှင့် တရားကိုယ်တွဲစပ်ပုံ **ဆောင်** { ဆ-ပြ-ဗော-တတ်၊ ဈာ-ပါ-မှတ်၊ ၆ ရပ်တဘြာ။ သဒ္ဓါ,ဝိပဿ၊ထို၂-ရပ်၊ မှတ်လေပညာသာ။ ဝီရိ ဝေဒနာ၊ သူ့အတိုင်းသာ၊ ကောက်ပါမလွဲရာ။

ဣန္ဒြေထိုက်သော ဥပေက္ခာ မှာ (ဝီရိ၊ သဒ္ဓါ၊ ဝေ၊ ဝိပဿနု) ၄-ပါး။

ဣန္ဒြေမထိုက်သော ဥပေက္ခာမှာ (ဆ. ပြ. ဗော. တတ်. ဈာ. ပါ) ၆-ပါး။

ဣန္ဒြိယ ပဝတ္တိဝါရ ရှေးဦးမှတ်ဖွယ်

မေး၊ ဣန္ဒြိယ ပါဠိတော်ပဝတ္တိဝါရများ၌ (က) မူလ၊ (ခ) မူလီ ပြုလုပ်ဟောသော ဣန္ဒြေများကို ဖော်ပြပါ။

ဖြေ၊ စက်, ဃာ, ဇိ, ကာ, ပု၊ ဇီ, သော, ဥ၊ သဒ္ဓါ, ပညာ၊ ဤကိုး၀၊ မူလထုတ်၍ဟော။ စက္ခုပယ်ကာ၊ သော-မနာ၊ ဆယ်ဖြာ မူလီဟော။(သောတိ နှင့် မနိ၂-ပါးဟူလို)

(ပဋိ-စုတိ ကာလ၂-ပါး ပဋိ-ပဝတ္တိ-စုတိ၃-ပါး စီဟောပုံ နှာ ၇၇-၌ရှု။)

ပဝတ္တိဝါရ ဝိဘင်းမှတ်ဖွယ်ရာများ (ပါဠိတော် မူကွဲများနှင့် အရကောက်ပုံ)

သဒ္ဓိန္ဒြေ = (သစက္ခုကာနံ) (ဝိနာ) သဒ္ဓါယ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ၊ (**ကောက်**)။ (အ)သဟေတုကာနံ (**ပါဠိတော်**)။

ဝီရိယိန္ဒြေ = (သစက္ခုကာနံ) (ဝိနာ) ဝီရိယေန ဥပပဇ္ဇန္တာနံ၊ (**ကောက်**)။ (အ)သဟေတုကာနံ (**ပါဠိတော်**)။

သတိန္ဒြေ = (ဝိနာ)သတိယာ။ (**သမာဓိန္ဒြေ**=ဝိနာ သမာဓိနာ) ၎င်းတို့ကို (အ)သဟေတုကာနံ (**ပါဠိတော်**)။

ပညိန္ဒြေ = (ဝိနာ)ဉာဏေန ဥပပဇ္ဇန္တာနံ။ (**ကောက်**)။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ (ပါဠိတော်)

ဣတ္ထိမူမှ နောက်၌ = **ပညိန္ဒြေ**မူလီ၌-ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနံ (သမ္ပယုတ္တာနံ) ဟူ၍သာပါဠိတော်မူအတိုင်းရှိသည်။

အရကောက် ကောက်သောအခါ စက္ခုမူမှ ပုရိသမူအထိ ပဋိသန္ဓေ ကာလတစ်မျိုးဖြင့်သာထုတ်ကောက်သည်။ ဇီဝိတမူမှစ၍ **"ပဋိသန္ဓေအခါ"**၊ **"ပဝတ္တိအခါ"**ဟု နှစ်မျိုးခွဲ၍ ထုတ်ကောက်သည်။ ထိုသို့ကောက်သောအခါ ပဋိသန္ဓေအခါအတွက် စာမျက်နှာ၇၂-ရှိ ဇယားဖြင့်ဆို၍ **ပဝတ္တိအခါ**အတွက် **သကြိုဟ်ရှုမျှော်လျှက်** ရသင့်/မရသင့် ချင့်ချိန်ပြီးကောက်ပါ၊ လွဲနိုင်စရာမရှိပြီ၊ အရကောက်ပါအတိုင်း ကောက်နည်းဆိုနည်းကို လေ့လာပါလေ။

(**ကောက်ပုံကား** = ပဋိ ၌အဟိတ်ပဋိသံ၂၊ မဟာဝိပါက်ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ပဋိသံ၄၊စေ၃၂။(မဟာဝိပါက်ဉာဝိပ္ပယုတ် (ပဋိ-သံ၄) သောသံ၂-ခု)။ **ပဝတ္တိ**-ဉာဏ(ဝိပ္ပ-)ကာမာဝသောဘန-(သောမနဿ)ဥ-ဂုတ်။ (**ဆိုရိုးပုံစံဖြစ်သည်**) (**သောမနဿမူ+ပညိမူလီ**) မဟာဝိပါက်ဉာဏဝိပ္ပယုတ် သောမနဿပဋိ-သံ၂-ခုတို့၏ဥပ္ပါ-သော-ဒွိပု-ကာ၇ဘုံ။ **ပဝတ္တိအခါ** အကု-သော၄၊ သော-သံ၊ ဟသိ၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ကာမာဝစရသောဘဏ သောမနဿသဟဂုတ် ၆-ခုတို့၏ ဥပ္ပါ-သော ပု၄၊ ဖ၄ တို့အား စတု ၄၊ ပဥ္စဝေါကာရ၂၆-ဘုံရ၏။ (**ကောက်၅၃၂**) (နမူနာကောက်ပုံ)

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စုပ္ပန္နဝါရ (စက္ခုမူ မှ ပုရိသမူ အထိ)

ပဋိ - စုတိ ကာလ ၂-ပါး

	ပုဂ္ဂိုလ်	ဘုံ	ပဋိသန္ဓေ		စေ	ဖသ	ယ	ဇီ	ကာ	ကျ	ပု	ဝိ	သော	ဥ	သဒ္ဓိ	ပညိ	မနိ	ကံပေါင်း
၁	အပါယ်ဩပပါတိကဥဒ္ဒ	အပါယ်၄	[illegible]	[illegible]		(။)	။	။	။	(။)	(။)	။		။			။	၁၀
၂	သံသေ ဂဗ္ဘသြပ ဥဒ္ဒုသု	၆			၁၀	(။)	(။)	။	။	(။)	(။)	။		။			။	၁၀
၃	မဖြစ်မိစုတေလတ္တံ့ဒုသု	၆				(။)	(။)	(။)	။	(။)	(။)	။		။			။	၁၀
၄	(မဟာဝိဉာဏဝိပ်) ဒွိ	ကာမသု၇	[illegible]		၃၂	။	။	။	။	(။)	(။)	။	(။)	(။)	။		။	၁၅
၅	(မဟာဝိဉာဏသမ်)တိဖ၂	ကာမသု၇			၃၃	။	။	။	။	(။)	(။)	။	(။)	(။)	။	။	။	၁၆
၆	ရူပဥပ တိပု အဖ ၃	သုဘကိ၉	ရူသော ၄		၃၅	။						။	။		။	။	။	၁၀
၇	ရူပဥပ တိပု အဖ ၃	ဝေ,သုဒ္ဓါ၅	ရူ ဥ-၁		၃၀	။						။		။	။	။	။	၁၀
၈	အရူပဥပ တိပု၊အဖ ၃	အရူပ ၄	အရူပဝိ၄		၃၀							။		।	။	။	။	၈
၉	အသညဥပ သု	အသည	အစစ္စာဒိ									။						၁
၁၀	ခပ်သိမ်းစဝန္တ ပုဇဖဇ	၄-၂၆-ည	၁၉ ၃၅															
	ရသင့်သော ပဋိသန္ဓေပေါင်း ⟶					၁၅	၁၀	၁၀	[illegible]	၁၀	၁၀	၂၀	၈	၁၁	၁၇	၁၃	၁၉	

မှတ်ချက်။ ။ဤ "(။)" အမှတ်အသားများသည် ဝိကလများ(ဝါ) ချို့ကောင်းသော တရားများဖြစ်သည်။ ရံခါဖြစ် ရံခါမဖြစ်ခြင်းကို ဝိကလဟု ခေါ်သည်။ (။) ဤသင်္ကေတက ပုံမှန်ရသည်ကိုပြသည်။

ကျ-ပု တစ်ကွဲ။ သော-ဥ = တစ်တွဲတို့သည် ပြိုင်တူ ဖြစ်ဆဲမရကြ၍ အနုလုံ 'နော' ဝိဘင်းများထုတ်ရသည်။ သော + ဥ ကန္ဓြေ(၂)ခုသည် အမှတ်အသားပြထားသော်လည်း ဝိကလအစစ်မဟုတ်ကြပါ။ စ, ဓသာ, ဃာ, ဇိ, ကျ, ပု ကန္ဓြေ ၆ ပါးတို့အတွက် ဝိကလ မှတ်သားရန်လက္ခဏာ။

၁။ ဝိကလတရားသည် သန္နိဋ္ဌာန်ဘက်ကနေလျှင် လုံးဝမချို့ဟုမှတ်ပါ။

၂။ ။ သံသယဘက်ကနေလျှင် ကိန်းသေချို့မည်ဟုမှတ်ပါ။

၃။ မဖြစ်မိစုတေလတ္တံ့ နံပါတ်(၃)တရား၌ နောက်ဖြစ်သောကန္ဓြေက သန္နိဋ္ဌာန်ဖြစ်မူ(၃)နံပါတ်မချို့ဟု မှတ်ပါ။ (ဝါ) တစ်ဖက်ရတွင် မပါဝင်တော့ပါ။ (နောက်ဖြစ်သောကန္ဓြေမှဖြစ်လျှင်၊ အရင်ဖြစ်သော ကန္ဓြေ မဖြစ်စရာမရှိပြီ။ 'မဖြစ်မိစုတေ' စကားကိုထောက်ပါ။

၄။ မူ - မူလီ ၂-ခုလုံး ဝိကလတရားဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုဝိကလသည် နိက် ၂-ဖက်ရတွင်လည်းပါဦးမည်။

ကျ-ပု တို့ မူ, မူလီ တစ်ခုခုဖြစ်ခဲ့လျှင် --

<u>ကာမာဝစရ ၃-မျိုး</u>။ ၁-ပုရိသ ကာမာဝစရ၊ ၂-နပုံးကာမာဝစရ၊ ၃-ဣတ္ထိကာမာဝစရတို့တည်း။

သတိပြုရန်- အင်္ဂါ(၂)ချက် ၁။မူ-မူလီကို ကိုင်ထား ခြင်း။ ၂။ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုသတိပြုခြင်းတို့တည်း။ ဆန့်ကျင်ဘက်များကား (ကျ+ပု) (သော+ဥ) (အဟိတ်+သဟိတ်) (ဒွိဟိတ်+တိဟိတ်)စသည်တည်း။

စကားအသုံး စက္ခုမဖြစ်လျှင် (အစက္ခုက)။ ဣတ္ထိမဖြစ်လျှင် (နပုံး+ပုရိသ)။ ပုရိသမဖြစ်လျှင်(နပုံး+ဣတ္ထိ)။ ဣတ္ထိ, ပုရိသမဖြစ်လျှင်(နပုံး)စသည်ဖြင့် ဝိကလတရားများကြံဆပါ။ နပုံးသည် ကာမ ၆-ဘုံသာရ၏။

http://www.dhammadownload.com

အရကောက်နည်း --

စက္ခု ဖြစ်ဆဲရသော ပဥ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ ၁၅-မှ

ကုသိုလ်မူလီဖြစ်က ကာမာဝစရ ၃-မျိုးခွဲ။ သောမနဿမူလီဖြစ်ပါက သော+ဥ ခွဲ။ သဒ္ဓါ,ဝီရိယ, သတိ, သမာဓိမူလီဖြစ်ပါက အဟိတ်+သဟိတ်ခွဲ။ ပညိန္ဒြေမူလီဖြစ်ပါက ဒွိဟိတ်, တိဟိတ်-စသည်ခွဲပါ။

ဃာနမူလီဖြစ်ပါကလည်း ဃာနဖြစ်ဆဲရသော ကာမပဋိသံ ၁၀-မှ သံသယ ဣန္ဒြေလိုက်၍ခွဲပါ။ အဓိကလိုရင်းမှာ-သန္နိဋ္ဌာန်ရရှိသော ပဋိသန္ဓေမှ သံသယလိုက်ကြည့်ခြင်း၊ သင်္ဂြိုဟ်ကွဲခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ဝိကလ ၃-ချက်ဆိုရိုး - (အကျယ်ကောက်နည်းများကို အသုံးမပြုပဲ အကျဉ်းကောက်သည်)
ဤ ဣန္ဒြိယ ယမိုက် စက္ခုမူ၌ - (အကျဉ်းကောက်နည်းများ) ဤယမိုက်၌အသုံးပြုမည်။
"အစက္ခုက (-) ကာမာဝစရ ဥပပဇ္ဇန္တ ဒု,သု ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကာမာဝစရ ၆-ဘုံရ၏" ဟုကောက်ပါ။
ဃာနမူ၌ - "အဃာနက(-) ကာမာဝစရ ဥပပဇ္ဇန္တ ဒု-သု ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား နိရယကြဉ်သော ကာမာဝစရ ၅-ဘုံရ၏" ဟုကောက်ပါ။ (ဃာန၌ နိရယမချို့ကောင်း၍ နိရယကြဉ်ရသည်)'ဇိဝှာမဖြစ်မီ စုတေလတ္တံ့၌ နိရယကြဉ်သော ကာမာဝစရ ၅-ဘုံ' ရ၏။(အဇိဝှက၌ ဂဗ္ဘသေယျက နိရယမှာ ဥပပါတ်ဖြစ်၍ကြဉ်-ကောက်၁၃၀)

အောက်ပါသဘောဖြင့် ဇယား ၃-နံပါတ် "- မဖြစ်မီ စုတေလတ္တံ့" အတွက်မှတ်ပါ၊

ဣန္ဒြိယယမိုက် ပဝတ္တိဝါရ ဣန္ဒြေ ၁၆-ပါးတို့ဖြစ်စဉ် (အာယတန ဋီကာကျော် အလို)				
စက္ခုန္ဒြေ မဖြစ်မီ ဖြစ်နှင့်သော ဣန္ဒြေများ	၁	၂	၃	၄
ကာဃာဒိ ဣန္ဒြေ- ၁၂-ပါး ဖြစ်ပြီးမှ	စ	သော	ဃာ	ဇိ
ဋီကာကျော် အလို (၇-သတ္တာဟ)	၄၉	၅၆	၆၃	၇၀
မူလဋီကာအလို (၁၁-သတ္တာဟ) ၇၇ - ရက်မှ စဖြစ်သည်။				

ဝိကလချို့- မချို့ သဘောသွားမှတ်ရန် (စက္ခု+သောတ) ၄-ချက် စက်လှည့်

၁၊ (သစက္ခု အသောတက)-(စက္ခု)မျက်စိကောင်း၍(သောတ) နားထိုင်းသူများ ၁-၂-၃ နု ၁-ဖက်ရ။

၂၊ (သသောတက အစက္ခုက)-(သောတ)နားကောင်း၍ (စက္ခု)မျက်စိကန်းသူများ ၁-၂- ပဋိ ၁-ဖက်ရ။

၃၊ (သစက္ခု သသောတက)-(စက္ခု)မျက်စိလည်းကောင်း(သောတ)နားလည်းကောင်းသူများ ၁-၂-၃ လုံ၂-ဖက်ရ။

၄၊ (အစက္ခု အသောတက)(စက္ခု)မျက်စိလည်းမကောင်း(သောတ)နားလည်းမကောင်းသူများ၁-၂-၃နိက်၂-ဖက်ရ။

ကျန် ဣန္ဒြေများ၌လည်း နည်းတူသဘောကျအောင်ကြံဆပါ။

ဝိဘင်း။ ။စက္ခုဖြစ်လျှင် 'သစက္ခုက' ။ မဖြစ်လျှင် အစက္ခုက။ သ(အ)သောတက စသည်-
ဣတ္ထိ (နှ)မဖြစ်လျှင် 'ဣတ္ထီနံ ဥပပဇ္ဇန္တီနံ တာသံ တတ္ထ' ဟုဟော။
ဣတ္ထိကို (နှ) ပဋိသေဓဖြစ်က 'တေသံ တတ္ထ' စသည့် ထုံးစံအတိုင်းထုတ်ပါ။

သောမနဿ ဥ (ဝိနာ) သောမနဿေန ဥပပဇ္ဇန္တာနံ။ (ဝိနာ)ဥပေက္ခာယ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ။

သဒ္ဓါဒိ (သ)အဟေတုကာနံ။ (ဝိနာ (သတိယာ၊ သမာဓိနာ) သဒ္ဓါယ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ)

ပညာ (သစက္ခုကာနံ) ဝိနာ ဉာဏေန ဥပပဇ္ဇန္တာနံ။ (သစက္ခုကာနံ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနံ)

http://www.dhammadownload.com

ဣန္ဒြိယ ယမက ရှင်းလင်းချက်များ

ပစ္စုပ္ပန်ရိုးရိုး သုဒ္ဓအရကောက်အတွက် ရှင်းပြပါဦးမည်။ ပစ္စုပ္ပန်ဇယား၏ အောက်ဘက်၌ ဝိကလ တရားများနှင့် ကျန်တရားများ၏ မှတ်သားနည်းများမှာ --

(က) ကာမာဝစရ(၃)မျိုး (၁) ပုရိသကာမာဝစရ၊ (၂) ဣတ္ထိကာမာဝစရ၊ (၃) နပုံးကာမာဝစရ။

(ခ) ဆန့်ကျင်ဘက်တရားများ မှတ်သားကြံဆ စဉ်းစားနည်းများ - -

(ဣ+ပု-နပုံး) ဣတ္ထိ, ပုရိသ မူ-မူလီ ပြုလုပ်ဟောရာဝယ်၊

(သော+ဥ) သောမနဿ, ဥပေက္ခာ မူ-မူလီ ပြုလုပ်ဟောရာဝယ်၊

(အဟိတ်+သဟိတ်) သဒ္ဓိ, ဝီရိယိ, သတိ, သမာဓိ တို့၌ မူ-မူလီ ပြုလုပ်ဟောရာဝယ်၊

(ဒွိဟိတ်+တိဟိတ်) ပညိ မူ-မူလီ ပြုလုပ်ဟောရာ စသည်တို့၌ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြင့် ကြံဆပါလေ။

အရကောက်ပုံ ---

စက္ခုမူ ဣတ္ထိမူလီ ၌ စက္ခုဖြစ်ဆဲရသော ကာမပဋိသန္ဓေ(၁၀)မှ နပုံး,ပုရိသ,ဣတ္ထိ(၃)မျိုးလုံးနှင့်ဆိုင်သည်။

(၁) ကာမပဋိသန္ဓေ ၁၀၊ စေ ၃၃-သည် (ကမ္မဇ ၃-၇) သစက္ခုက နပုံးပုရိသ။ ရူပ ပဋိ၅-၊ နုလုံ(၁)ဖက်ရ။

(၂) ကာမပဋိ-၁၀၊စေ၃၃-သည်(ကမ္မ ၃-၇)**သစက္ခုက ဣတ္ထိကာမာဝစရ** လုံ ၂ဖက်ရ၊ (ဣတ္ထိမူလီဖြစ်လို့)

(၃) ပစ္စုပ္ပန်ဇယား ၁. ၂. ၃ တရား **အစက္ခုက ဣတ္ထိကာမာဝစရ**၊ လုံပဋိ ၁-ဖက်ရ။

(၄) (စက္ခု ဣတ္ထိ ၂-မျိုးမဖြစ်သည့်) **အစက္ခုက နပုံးပုရိသ**- တရားများနှင့်ကျန်တရားများနိက် ၂-ဖက်ရ၊ ဤနိက် ၂-ဖက်ရတရားကား မူ မူလီ ၂ ပါးစုံ ဝိကလဖြစ်သော ဇယား ၁,၂, ၃ တရားပင်ဖြစ်သည်။

အထူးမှတ်ချက်။ နပုံးကာမာဝစရကောက်လျှင် ပွန်ဇယား ၁,၂, ၃ သာ ကောက်ပါ။ ထို နပုံးသည် သင်္ဂြိုဟ် 'ဇစ္စန္ဓာဒီနံ' အရတွင် ပါဝင်သောကြောင့် ကာမ ၆-ဘုံသာရသည်။

တရားရှာနည်း ---

သန္နိဋ္ဌာန်ရသော တရားထဲမှ သံသယအရရှာကြည့်ပါ။(ရှာသောအခါ ကာမသုံးမျိုး၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုလည်းကြည့်ရသေးသည်)

စက္ခုန္ဒြေမူဖြစ်လျှင် ၎င်းစက္ခုန္ဒြေအရ ပဉ္စဝေါ-ပဋိ-၁၅ ကို မူတည်၍သံသယလိုက်ကြည့်ပါ။

မလိုက်နိုင်သောတရားက ၁-ဖက်ရ၊ လိုက်နိုင်သောတရားက ၂-ဖက်ရဖြစ်မည်။

ဃာနမူ, ဣတ္ထိမူဖြစ်လျှင် ကာမပဋိသန္ဓေ ၁၀-မူတည်၍ အနုလောမ အတွက်ရှာ။

သောမနဿမူဖြစ်လျှင် သောမနဿပဋိသန္ဓေ ၈-ခုမူတည်၍ အနုလောမ အတွက်ရှာပါ။

ဣတ္ထိမူ (ပုရိသမူ) သော-ဥ-တစ်ခုခု မူလီဖြစ်ခဲ့လျှင် (၄)ချက်ခွဲပါ။ **(အသေအချာမှတ်သားရန်)**

(၁) ဣတ္ထိ ဥပေက္ခာ ပဋိသန္ဓေ၊ (ကာမဥပေက္ခာ ပဋိ ၆-ခုတို့၏ဥပ္ပါ-သော ဣတ္ထိကာမ-ဥ-ပု၄၊ အဖ၂)

(၂) ဣတ္ထိသောမနဿ ပဋိသန္ဓေ၊ (ကာမသောမနဿ ပဋိ ၄-ခု။ပ။ ဣတ္ထိကာမာဝစရ ဥပ-)

(၃) ပုရိသ သောမနဿ ပဋိသန္ဓေ၊ (ကာမသောမနဿ ပဋိ ၄-ခု။ပ။ ပုရိသကာမာဝစရ ဥပ-)

(၄) ပုရိသ ဥပေက္ခာ ပဋိသန္ဓေ-ဟု ခွဲ၍ မူ မူလီမဟုတ်သောတရားများ(အတွဲသည်) နိက် ၂-ဖက်ရတွင် ပါမည်။ (ဥပေက္ခာ၌သာ နပုံးရသည် သောမနဿ၌ မရ)

မှတ်ချက်။ ဤ အချက် ၄-ချက်မှတ်နည်းကို အနာဂတပုဂ္ဂလ-၌လည်း အသုံးကျမည်။

ပစ္စုပ္ပန္နဝါရ - ဓိဝိတ မူမှစ၍ (ပဋိသံ-ပဝတ္တိ-စုတိ)

ပဋိသန္ဓေစိတ်		စေ	ပဋိ-နောင်	ပဝတ္တိ၌ဖြစ်သော	သၡ်ာ	ဓိ	သော	ဥ	သဒ္ဓါ	ဝီရိယ	သမာဓိ	ပညာ	မနိ	တွဲပေါင်း	ပုဂ္ဂိုလ်
အဟိတ်	၂	၁၀	အပေါင်းစိတ်	ယထာရဟာဖြစ်စိတ်											[illegible]
			[illegible]	လောဘမူသောမနဿ	၄	‖	‖			‖	‖		‖	၅	
				အကု-ဥပေက္ခာ (ဝိစိ-သမာဓိမဖြစ်)	၆ ၅	‖		‖		‖	‖		‖	၅	
				ဒေါသမူ ဒွေ	၂	‖				‖	‖		‖	၄	
				အဟိတ်ဥပေက္ခာ (မနောဒွါရာ-ဝီရိယဖြစ်)	၁၄ ၁၃	‖		‖			‖		‖	၅	
				ကာယဝိညာဉ်ဒွေ(သု+ဒု)	၂	‖							‖	၂	
				သောမနဿသန္တီရဏ	၁	‖	‖						‖	၃	
				သော-ဟသိတုပ္ပါဒ်	၁	‖	‖			‖	‖		‖	၅	
[illegible]	သော၂	၃၂	ဉာဏ ဝိပ် ကာမ- သော- ၁၂	ဉာဏဝိပ္ပ-ကာ၊သောသော	၆	‖	‖		‖	‖	‖			၆	
	ဥ ၂	၃၁		‖ ‖ ဥ	၆	‖		‖	‖	‖	‖		‖	၆	
	သော၂	၃၃	ဉာဏ သံ ကာမ	ဉာဏသံကာသောသော	၆	‖	‖		‖	‖	‖	‖	‖	ရ	[illegible]
	ဥ-၂	၃၂	သော-၁၂	‖ ‖ ဥ	၆	‖		‖	‖	‖	‖	‖	‖	ရ	
ရူပသော-၄		၃၅	မဟဂ္ဂုတ်	မဟဂ္ဂုတ် လောကုတ်သော	၄၄	‖	‖		‖	‖	‖	‖	‖	ရ	[illegible]
ရူပဥ၁၊အရူ၄		၃၀	လောကု၊၄၇	‖ ‖ ဥ	၂၃	‖		‖	‖	‖	‖	‖	‖	ရ	
အပေါင်းပဋိ			စိတ်ပေါင်း	(အသည) စိတ်ပေါင်း	၈၉	၈၉	၆၂	၅၅	၅၉	၇၃	၇၂	၄၇	၈၉		
သန္ဓေ-၁၉			၈၉	ခပ်သိမ်း၊စဝန္တ၊ပဝတ္တိအခါ	ခပ်သိမ်းသောစိတ်တို့၏ဘင်										

ဘုံ-ပုဂ္ဂိုလ်-စိတ်ရ ဆောင်ပုဒ်များ

* အသောဘဏစိတ်၊ ဉာဏဝိပ်၊ စိတ်ပေါင်း ၄၂။(ဤစိတ် ၄၂ပါးတို့တွင် တစ်ပါးဖြစ်စေ၊ အားလုံးဖြစ်စေ ရခဲ့လျှင် ပု.၄၊ဖ.၄။)

* ပုဂ္ဂိုလ်မှတ်ရေး၊ ပုထုလေး၊ ဖိုလ်လေးပေါင်းပါ ၈။(ကျန်တိဟိတ်စိတ် ၄၇-ရခဲ့လျှင်ပု.၄၊ရိ.၈၊အရူပဘုံ၌စိတ်ပါလျှင် စတု.၄ထည့်၊ပဥ္စ-၂၆။)

* ကျန်စိတ်များကို၊ မှတ်သားလို၊ ပုဂ္ဂိုလ်အကုန်ဖြစ်။ (ဤပုဂ္ဂိုလ်များရပြီဟုမှတ်ပါ။)

* အရူပမှာ၊ စိတ်ရရာ၊ တွေးကာဘုံသတ် လုစ်။ (ဤအရူပဘုံရှိ စိတ်တစ်မျိုးမျိုးရပါက အရူပဘုံထည့်ရန်)

* ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ပုထုသာ၊ သုဒ္ဓါဘုံမဖြစ်။ **(ဝီရိယမူ-သမာဓိမူလီ၌)** ဤစိတ်ကား ပုထု-သာ၊ စတု-၄၊ ကာမ-၁၁၊ ဝေ-တိုင် ရူ-၁၀။)

အရူပဘုံစိတ်ရဆောင်ပုဒ်။

* လောဘမူမော၊ ဝဋ္ဋောတစ်တန်၊ မဟာကု-ကြီ၊ ကုကြီအရူပ်၊ လောကုတ္တရ၊ သတ္တယူရန်။ **'ဒွေစတ္တာ'** အရ အရူပ်။

ဝိဘင်းပုံစံများ

သော။ ။(ဝိနာ) သောမနဿေန ဥပပဇ္ဇန္တာနံ။ ပဝတ္တေ သောမနဿ(ဝိပ္ပယုတ္တ) သမ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ။

ဥပေက္ခာ။ ။(ဝိနာ) ဥပေက္ခာယ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ။ ပဝတ္တေ ဥပေက္ခာ(ဝိပ္ပယုတ္တ)သမ္ပယုတ္တ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ။

သဒ္ဓါ၊ဝီရိ၊သမာဓိ။(အ)သဟေတုကာနံ။ ပဝတ္တေ (သဒ္ဓါ)သမ္ပယုတ္တ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ။

ပညာ။ ။ဉာဏ(ဝိပ္ပ)(သမ္ပ)ယုတ္တာနံ။ ပဝတ္တေ (သဒ္ဓါဝိယုတ္တ) သဒ္ဓါသမ္ပယုတ္တ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ။

မနိ။(အ)သစိတ္တကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ။ ပဝတ္တေစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ။ တစ်ဖက်ရပုံစံ။ **သော+သဒ္ဓါ။** ပဝတ္တေ သောမနဿ သမ္ပယုတ္တသဒ္ဓါဝိပ္ပယုတ္တ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ။ **နှစ်ဖက်ရပုံစံ။** သောမနဿေန ဥပပဇ္ဇန္တာနံ၊ ပဝတ္တေ **သောမနဿသမ္ပယုတ္တ သဒ္ဓါသမ္ပယုတ္တ** စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ။ **- သောမူမှစ၍** နိက်(၂)ဖက်ရ၌-**'သဗ္ဗေသံ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ၊ အသညသတ္တာနံ'** **နှင့်** ကျန်တရားများထုတ်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

ဣန္ဒြေအလိုက် ပဋိသန္ဓေ (စုတိ) ပဝတ္တိ ဘုံ ရပုံ အကျဉ်းပြ ဇယား

စဉ်	ဣန္ဒြေ	ပဋိသံ, စေ, ပုဂ္ဂိုလ်	ဘုံ	ပဝတ္တိ၌ဖြစ်သောတရား	ပုဂ္ဂိုလ်	ဘုံ
၁	ဇီဝိတိ	ပဋိ ၁၉ (စစ္စာ) ၃၅၊ ၄၄	၄၂၆၊ ၁	စိတ်-၈၉၊ စေ၅၂	ပု-၄၊ ရိ-၈	၄၊ ၂၆၊ ၁
၂	သောမနဿိ	သောမန-ပဋိသံ ၈၊ ၃၅	၇၊ ၉	သော-ဂုတ် ၆၂	ပု-၄၊ ရိ-၈	၄၊ ၂၆၊
၃	ဥပေက္ခိ	ဥပေက္ခာပဋိ-၁၁၊၃၂၊ပု၄ဖ၄	၁၁၊ ၁၅	ဥပေက္ခာ-ဂုတ် ၅၅၊	ပု-၄၊ ရိ-၈	၄၊ ၂၆၊
၄	သဒ္ဓိ,သတိ	သဟိတ်ပဋိ-၁၇၊ ဒွိတိ၊ဖ၄၊	၄၊ ၂၂	သောဘဏစိတ်၅၉	ပု-၄၊ ရိ-၈	၄၊ ၂၆၊
၅	ဝီရိယိ	॥ ဒွိ၊ ဖ၄၊	၄၊ ၂၂	ပဥ္စ-ဒွန်းဒွေးပဥ္စဝီ ၁၀၊သမ်၊ သံ-ဏ ကြဉ် စိတ် ၇၃၊(သင်္ဂဟအတိုင်း)	ပု-၄၊ ရိ-၈	၄၊ ၂၆၊
၆	သမာဓိ	॥ ဒွိတိ၊ ဖ၄၊	၄၊ ၂၂	၎င်း ၁၆-နှင့်ဝိစိ-ဂုတ်ကြဉ် ၇၂	ပု-၄၊ ရိ-၈	၄၊ ၂၆၊
၇	ပညိ	တိဟိတ်ပဋိ-၁၃၊ တိပု၊ဖ၄	၄၊ ၂၂	တိဟိတ်စိတ် ၄၇	ပု-၄၊ ရိ-၈	၄၊ ၂၆၊

အထူးလိုအပ်ချက် = ဤပဝတ္တိဝါရ၌ __သင်္ဂြိုဟ်သရုပ်ကွဲရန်__ အထူးလိုအပ်ပါသည်။ သင်္ဂြိုဟ်သာသရုပ်ကွဲ၍ လေးချက်စက်လှည့်သရုပ်ထုတ်ကြည့်ပါလျှင် ဤပဝတ္တိဝါရ၌ အခက်အခဲမရှိ သဘောပေါက်နားလည်မည်၊ သရုပ်မကွဲလျှင် ဤနေရာ ဤဝါရ၌ အမြဲပင်ခက်ခဲ နေဦးမည်သာဖြစ်သည်။

မေး–ဖွယ်ရာကောင်းသော မူ, မူလီများမှာ သောမနဿမူ-ဝီရိယမူလီ (သောမနဿသန္နိဋ္ဌာန ကောက်) သောမနဿမူ-ပညိမူလီ(ပဋိ-အခါ မဟာဝိ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် သောမနဿ ပဋိသံ၂-ခု၊ ပဝတ္တိအခါ၄၊၅ ဉာဝိပ်ကာသောသောဂုတ်၆) ဝီရိယမူ-သမာဓိမူလီ (ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ကောက်)။ ဇီဝိတမူ-မနမူလီ (အသည ကောက်)

မေး။ ဇီဝိတမူ၌ "နိရောဓသမာပန္နာနံ, အသညသတ္တာနံ" ဟု အဘယ်ကြောင့် ဆရာမြတ်တို့ သင်ရိုးမပြုကြပါသနည်း။ (ကောက်-၅၂၆)

ဖြေ။ သစ္စယမိုက် ဒုက္ခသစ္စယမက၌ ဟောတော်မမူခဲ့၍ ဇီဝိတိန္ဒြေသည်လည်း ဒုက္ခသစ္စာနှင့်အလားတူသောကြောင့် "နိရောဓသမာပန္နာနံ, အသညသတ္တာနံ"ဟု ဆရာမြတ်တို့သင်ရိုးမပြုကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မေး။ သောမနဿိန္ဒြေသာဖြစ်ဆဲရ၍ သဒ္ဓိန္ဒြေဖြစ်ဆဲမရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဝိဘင်းထုတ်ရာ၌ - "သောမနဿေန ဝိနာ သဒ္ဓါယ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ"ဟုဝိဘင်း ထုတ်သင့်/မထုတ်သင့် အကြောင်းပြဖြေပါ။

ဖြေ။ မထုတ်သင့်ပါ။

ပဋိသန္ဓေစိတ် တစ်ခုယုတ်နှစ်ဆယ်တွင် သဒ္ဓါနှင့်မယှဉ်သော သောမနဿ ပဋိသန္ဓေမည်သည် မရှိ။ သောမနဿပဋိသန္ဓေဟူက သောဘဏသာဖြစ်သောကြောင့် "သောမနဿေန ဝိနာ သဒ္ဓါယ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ" ဟုဝိဘင်း မထုတ်သင့်ပါ။ (ကောက်-၅၃၀) (၂၀၀၅-ခု၊ ရန်ကုန်တိုင်း)

အရကောက်ဆရာတော်

ဆရာတော်သည် ဇီဝိတမူမှစ၍ အရကောက်များကို အကျဉ်းချုံး၍ ကောက်သည်ကိုတွေ့ရသည်။ အထူးသဖြင့် သောမနဿမူမှ နောက်ပိုင်းတွင်ပို၍အကျဉ်းချုံးလာသည်။ နိက် ၂-ဘက်ရတွင် ပဋိပဝတ္တိပင် မခွဲတော့ပါ သိလောက်ပြီဖြစ်၍ မခွဲခြားခြင်းဖြစ်သည်။ ပဋိသန္ဓေ ပဝတ္တိ ခွဲခြား၍ကောက်ကြည့်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

ဝါရတွဲ မှတ်သားရန် – ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလ

ဤဝါရတွဲမျိုး ဝါရတွဲဘက်ရန် သင်္ခါရယမက(နှာ-၅၂)၌ လက်ာများဖြင့်ဖော်ပြခဲ့ပြီး ပြန်၍ဖော်ပြပါဦးမည်။ ဤဝါရတွဲတိုင်း အတိတ်ဘက်က (ပစ္စုပ္ပန်ဇယားရှိတရားများ) အကုန်ဖြစ်ဖူးရ၍ အနုလုံ အနုလောမ၌အမြဲ "အာမန္တာ" ထုတ်။

ပဋိလောမ၌ ပွန်မဖြစ်သောတရားသည် (၁)ဖက်ရ၊'သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ အစက္ခုကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ'ဟုထုတ်

ပွန်ဖြစ်သောတရားသည် (၂)ဖက်ရ။ 'သစက္ခုကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ' ဟုထုတ်ပါ။

နိက်၌ "ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ။ နတ္ထိ"-ထုတ်ရန် လက်ာများဖြင့်ပြခဲ့ပြီး။ (ကျန်မူများနည်းတူထုတ်)

ဝိဘင်းသွား။။ စက္ခုမူမှ ကတ္တိမူအထိ "သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ အစက္ခုကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ" (၁)ဖက်ရ။ "သစက္ခုကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ" (၂)ဖက်ရ။ ကျန်တရားများနည်းတူထုတ်ပါ။

ဇီဝိတမူမှစ၍ ကာလသုံးပါးလုံး ဟောသဖြင့် ပဝတ္တိအခါ တိုးထုတ်ရမည်။

ထုတ်ပုံ။ **ပဋိလောမ**၊ သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ၊ (၁)ဖက်ရ။

သဗ္ဗေသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ (၂)ဖက်ရ။

သောမနဿမူမှာ = ဝိဘင်းထုတ်ပုံအနည်းငယ်ထူးသည်၊ နိရောဓ အသညသတ်တို့ ပါလာသည်။

ပဋိလောမထုတ်ပုံ။ **"သဗ္ဗေသံ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, သောမနဿ ဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, နိရောဓသမာပန္နာနံ, အသညသတ္တာနံ"** (၁)ဖက်ရ ထုတ်ပါ။

()သောမနဿေန ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, ပဝတ္တေ သောမနဿသမ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ။(၂)ဖက်ရ။

ယခုပဋိလောမတစ်ဖက်ရ ဝိဘင်းများသည် **ပွန်–နှာ–ပုဂ္ဂလ(ပုဂ္ဂလော)**ပဋိလောမ ၁-ဖက်ရ,၂-ဖက်ရ ဖြစ်လာမည်ကို သတိပြုပါ။ လက်ာ(၈)ကို သတိရပါစေ။ (သေချာမှတ်ထားပါ ရင်းဝါရတွဲများ၌အသုံးဝင်လှ၏)

မေး။ ကန္ဒြိယ ယမိုက်ပဝတ္တိဝါရ၌-

(က) ပဋိသန္ဓေ, စုတိကာလ ၂-ပါးသာဟောသော ကန္ဒြေ၊ (ခ)ပဝတ္တိကာလ၌သာဟောသော ကန္ဒြေ၊

(ဂ) ပဋိသန္ဓေ, ပဝတ္တိ, စုတိကာလ ၃-ပါးလုံးဟောသော ကန္ဒြေတို့ကိုအသီးသီးဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ (က)စက္ခုန္ဒြေ, သောတိန္ဒြေ, ဃာနိန္ဒြေ, ဇိဝှိန္ဒြေ, ကာယိန္ဒြေ, ကတ္တိန္ဒြေ, ပုရိသိန္ဒြေ, (၇)ပါး။

(ခ) သုခိန္ဒြေ, ဒုက္ခိန္ဒြေ, ဒေါမနဿိန္ဒြေ, အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေ, အညိန္ဒြေ, အညာတာဝိန္ဒြေ(၆)။

(ဂ) ဇီဝိတိန္ဒြေ, သောမနဿိန္ဒြေ, ဥပေက္ခိန္ဒြေ, သဒ္ဓိန္ဒြေ,ဝီရိယိန္ဒြေ,သတိန္ဒြေ, သမာဓိန္ဒြေ,ပညိန္ဒြေ, မနိန္ဒြေအားဖြင့် (၉)ပါးတို့ဖြစ်ပါသည်။

ဆောင်။(က) စက်, သော, ဃာ, ဇိ၊ ကာ, ပု, ကွ၊ စုတိ-သန္ဓေရ။

(ခ) သုခ ဒုက္ခ၊ ဒေါမနနှင့်၊ အနည အညီ၊ အညာတာဝီဟု၊ ခြောက်ကန္ဒြေ၊ သန္ဓေ-စုတိ၊ မဖြစ်ဘိ၍၊ ပဝတ္တိသာ၊ ဖြစ်သိတာကြောင့်၊ ပဝတ္တိဝါရ၊ မဟောရသည် အဋ္ဌကထာအလိုတည်း။

(ဂ) နာမ်ကန္ဒြေ၊ ကျန်ကိုးထွေ၊ ဟောလေသုံးကာလ။

မှတ်ချက်။ (ခ) ၌ကြောင်းပြဖြေပါ-ဟုမေးသော်- "ဤ ကန္ဒြေခြောက်ပါးတို့သည် ပဝတ္တိအခါ၌သာဖြစ်၍၊ ပဋိသန္ဓေအခါ, စုတိအခါတို့၌မဖြစ်သောကြောင့် ပဝတ္တိဝါရ၌ မဟောပါ" ဟုဖြေပါ။ (ကောက်-၅၁၇)

http://www.dhammadownload.com

ဩကာသ အာလုံးအတွက် (ဩကာသဝါရတိုင်းဘုံသာအဓိက၊ ကြိယာအဓိကမဟုတ်)

မူ	ဝိဘင်း	ဘုံ	စသ	ယဇိကာဏ္ဍပု	ဇီ	သော	ဥ	သဒ္ဒိ၄	ပညိ	မနိ	ဏ္ဍပေါင်း
စက္ခုမူမှ ပုရိသမူ	ကာမာဝစရေ တတ္ထ (ပဥ္စဝေါကာရေ တတ္ထ) ရူပါဝစရေ တတ္ထ	ကာမ-၁၁	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၆
		သုဘကိဏှတိုင်ရှု-၉	။		။	။		။	။	။	၁၀
		ဝေဟပ်, သုဒ္ဓါ-၅	။		။		။	။	။	။	၁၀
	အသညသတ္တေတတ္ထ	အသညသတ်			။						၁
	အရူပါဝစရေ တတ္ထ	အရူပ-၄			။		။	။	။	။	၈
ဇီဝိတမူ	အသညသတ္တေတတ္ထ	အသညသတ်			။						၁
	စတု-ပဥ္စဝေါ-ရေ တတ္ထ	စတု-ပဥ္စဝေါ-ဘုံ			။	။	။	။	။	။	၉

ဤဩကာသဝါရ၌ မူ ၂-မျိုးရှိသည်ကိုသတိပြုပါလေ။ (ဇီဝိတာဒိမူတွင် စတုဝေါ ၌ သောမနဿရသည်)
နိက်-ဇီဝိတ်မူ ပဋိလောမ၌ "ပါဠိဂတိ" ချည်းနောက်ကြိယာ ကြည့်ထုတ်ပါ။ (ပါဠိ ၃-၁၅၂)ရှု။ **(မှားတတ်သည်)**
သောမနဿမူ-စသည်တို့၌ လုံ+နိက်"အာမန္တာ"ချည်းထုတ်၍ လုံ၌ "စတု ၄ဘုံ၊ပဥ္စဝေါ၂၆-ဘုံ'ကောက်ပါ။
နိက် 'အာမန္တာ' အရ"အသညသတ်ဘုံ"ကောက်ပါလေ။ (ပါဠိ ၃၊ လုံ ၁၂၆။ နိက် ၁၅၃)တို့၌ရှု။ (မှားတတ်ပါသည်)

အတီတ ပုဂ္ဂလ

* စက္ခုမူမှ ပုရိသမူ တိုင်အောင် (ပဋိ-စုတိ ကာလ ၂-ပါးကိုဟောသည်)
အနုလုံ ၌ "အာမန္တာ" ချည်းထုတ်။ (ပု-၄၊ ဖ-၄ ကောက်ပါ)။ ။"နိက်-နတ္ထိ" တရားမကျန်ပြီ။
* ဇီဝိတိန္ဒြေ မူမှ စ၍ ပညိန္ဒြေ မူတိုင်အောင် (ပဋိ-ပဝတ္တိ-စုတိ - ကာလ ၃-ပါးလုံးကိုဟောသည်)
အနုလုံ ၌ "အာမန္တာ" ချည်းထုတ်။ (ပု-၄၊ ရိ-၈ ကောက်ပါ)။ ။"နိက်-နတ္ထိ" တရားမကျန်ပြီ။

အတီတ ပုဂ္ဂလောကာသ (စက္ခုမူမှ - ပုရိသမူတိုင်)

စဉ်	ပုဂ္ဂိုလ်	ဘုံ	စသ	ယဇိကာဏ္ဍပု	ဇီ	သော	ဥ	သဒ္ဒိ၄	ပညိ	မနိ	ဏ္ဍပေါင်း
၁	ကာမ ဥ-စ ပု-၄၊ ဖ-၄	အပါယ် ဥ-စ-ဒု-ပု-	။	။	။	○	။	○	○	။	၁၀
	သု,ဒွိ,တိပု၊ ဖ-၄	ကာမသုဂတိ-၇	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၆
၂	ရူပ ဥ-စ တိပု၊ ဖ-၄	သုဘကိဏှတိုင်ရှု-၉	။		။	။	○	။	။	။	၁၀
	ဝေဟပ္ဖိုလ် ဥ-စ တိပု၊ ဖ-၄	ဝေဟပ္ဖိုလ်	။		။	○	။	။	။	။	၁၀
၃	အရူပ ဥ-စ တိပု၊ ဖ-၄	အရူပ-၄			။		။	။	။	။	၈
၄	အသည ဥ-စ သု၊	အသညသတ်			။						၁
၅	သုဒ္ဓါ ဥ-စ နာဖ၊ ရဖ	သုဒ္ဓါ - ၅									

ဝိဘင်းများ - ၁၊ ကာမာဝစရာနံ။ ၂ ရူပါဝစရာနံ။ (ပေါင်း - ပဥ္စဝေါကာရာနံ)။
၃၊ အသညသတ္တာနံ။ ၄၊ အရူပါဝစရာနံ။ ၅၊ သုဒ္ဓါဝါသာနံ။ (ဥ-စ -ခွဲ၍ ဝိဘင်းထုတ်တတ်ပါစေ)

ဤသို့ ○အဝိုင်း အမှတ်အသားပါသော နေရာများ၌ သဘောအလျောက်ကောက်ရန်ဖြစ်သည်။
အတိတ်ရိုးရိုး(သုဒ္ဓ) ဟောရာ၌ (ဥ-စ) ခွဲစရာမလို၊ (ဥ-စ) အစုံလိုက်ရသည်။
ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလောကာသ ဟောသောအခါ (ဥ-စ) ခွဲရတော့မည်။ ပွန်ဘက်က (ဥ) သာရမည်။

http://www.dhammadownload.com

စက္ခု+သောမနဿ - ပဋ္ဌဝေါ ဥ-စ သော ပု၄၊ ဖ၄ တို့အားသုဒ္ဓါ-ကြဉ် ပဋ္ဌဝေါ၂၁-ဘုံရ၏။ (ပါဠိရှိတိုင်း)
သဘောအလျောက်ကောက်သော်ကား - အပါယ် ဥ-စ သော ဒု-ပုတို့အား အပါယ်၄ဘုံ၊ ဝေဟပ္ဖိုလ် ဥ-စ သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊ ဖ၄တို့အား ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံရ၏။ (**အာမန္တာ-အရ ၂-မျိုးကောက်သည်**)

ပဋ္ဌဝေါ ဥ-စ သော ဒွိဟိတ် တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊ ဖလဋ္ဌာန်ပု၄ တို့အားကာမသုဂတိ ၇ဘုံ၊ သုဘကိဏှာတိုင် အောင်သော ရူ ၉ဘုံလည်းရ၏။ နိက်-သုဒ္ဓါ၊ အသညာ၊ အရူပ တို့ကို ထုတ်ကောက်ပါ။ (ကောက်-၅၄၁)
နိက် ၂-ဖက်ရ။ သုဒ္ဓါဝါသ ဥ-စ သော အနာဖ, ရဖ တို့အားသုဒ္ဓါ ၅-ဘုံ၊ အသည ဥ-စ သော အသည-တို့ အား အသညဘုံ။ အရူပ ဥ-စ ပုဂ္ဂိုလ် ဘုံရ၏။ (ကောက်-၅၄၀) (ကျန် နည်းတူကောက်ပါ)

ဃာန+သောမနဿ - နုလုံ = အပါယ် ဥ-စ သော ဒု-ပု တို့အားအပါယ်လေးဘုံရ၏။ ကာမာဝစရ ဥ-စ သော သုဂတိအဟိတ်,ဒွိဟိတ်,တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊ ဖလဋ္ဌာန်ပု ၄-ယောက်တို့အား ကာမသု ၇ဘုံလည်းရ၏။
ပဋိ-ကား ရူပ ဥ-စ သော တိပု၊ ဖ၄ တို့အားသုဘကိဏှာတိုင် ရူ ၉-ဘုံရ၏။ (လုံ-ပါဠိအရှိတိုင်းကောက်ပါ)။

နိုက် ၂-ဖက်ရ - ဝေဟပ္ဖိုလ်, သုဒ္ဓါ ဥ-စ သော တိပု၊ ဖ၄တို့အား ဝေဟပ္ဖိုလ်, သုဒ္ဓါ ၅-ဘုံ၊ အသည အရူပ ဥ-စသော သု, တိ, ဖ၄တို့အား အရူ၄ဘုံ အသညသတ်ဘုံရ၏။ (ကောက်-၅၄၂)
(**ဃာ+ဥပေက္ခာ**) နိက် - ရူ ဥ-စ သော တိပု၊ ဖ၄တို့အား သုဘကိဏှာတိုင်ရူ၉ဘုံ, သုဒ္ဓါ၅ဘုံ၊အသညဘုံရ၏။

ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလော

ဤဝါရတွဲအတွက် အတီတပုဂ္ဂလောကာသဇယားကို ကြည့်ရမည်။ ၎င်းဇယား၏အောက်၌ အမှာစာ များရေးခဲ့ပြီ၊ သုဒ္ဓါဝါသ ဥပပဇ္ဇန္တသည် ဖြစ်ဖူးမရသော်လည်း ရူပဖြစ်ဆဲရလျှင်ရ၏။ ပစ္စုပ္ပန်ဘက်ကဆိုင်ရာ ဥပပဇ္ဇန္တ (ဥ)သာရမည်။ ဖြစ်ဖူးဘက်က လက်ရှိရနေကြ(ဥ-စ) အစုံလိုက်ရမည်။ အနုလုံ ပဋိလောမ၌ ပွန်က သံသယဘက်ကနေသောကြောင့် ဆိုင်ရာဝိကလများအားလုံးချို့မည်။ (ဝါ) တစ်ဖက်ရတွင်ပါမည်။

စက္ခုမူ–သောတမူလိ ရှင်းပြချက်

စက္ခုဖြစ်ဆဲ၌ ကာမ(ဥ) ရူပ (ဥ) သုဒ္ဓါ (ဥ) ရသည်၊ သောတ် ဖြစ်ဖူးလော?ဟုသံသယလိုက်သော် သုဒ္ဓါဝါသ (ဥ)ကားဖြစ်ဖူးလုံးဝမရ၍ လုံ နုတစ်ဖက်ရ “**သုဒ္ဓါဝါသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ**” ဟုထုတ်၍ ကျန်(ဥ) နှစ်လုံးကို “**သစက္ခုကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ**” ဟု မူ၏အမည်နှင့်ထုတ်ပါ။ (ပဋ္ဌဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ) မထုတ်ရ။ (**ထုတ်ခဲ့လျှင် ပဋ္ဌဝေါကာရရှိ အစက္ခုက ကာမာဝစရဥပပဇ္ဇန္တပါဝင်သွားမည်**)

သတိပြု။ ရူပဖြစ်ဆဲရလျှင် သုဒ္ဓါ (ဥ)လည်း ဖြစ်ဆဲရသည်ကို သတိပြုပါ။
ပဋိလောမပြန်ရာ၌ သန္နိဋ္ဌာန်သောတသည် ကာမ (ဥ-စ) ရူပ(ဥ-စ)တို့ လက်ရှိရစဉ်အတိုင်းဖြစ်ဖူးရ၍စက္ခု ဖြစ်ဆဲလော? ဟု သံသယလိုက်သော် စဝန္တ ၂-လုံးဖြစ်ဆဲမရ။ ထို့ပြင်စက္ခုသည် ပွန်ဘက်က သံသယ ဖြစ်နေခြင်း, သောတသည် အတိတ်ဘက်ကဖြစ်နေခြင်းတို့ကြောင့်“**ပဋ္ဌဝေါကာရာ စဝန္တာနံ, အစက္ခုကာနံ ကာမာဝစရာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ**” ဟု ထုတ်ပါ။ အစက္ခုက ကောက်ရာ၌ ပွန်ဇယား ၁,၂, ၃ တို့ကို ကောက်ပါ။ သောတသည် အတိတ်ဘက်က နေ၍ ပစ္စုပ္ပန်ဇယား ၃-ကို ထည့်ကောက်သည်။

နိက်၂-ဘက်ရ “**သုဒ္ဓါဝါသေ ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ, အသညသတ္တာနံ, အရူပါနံ**” ဟု ကျန်တရားများကိုထုတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။ဖြစ်ဆဲဘက်က ဆိုင်ရာ (ဥ)သာရမည်။ ဖြစ်ဖူးဘက်ကဆိုင်ရာ (ဥ-စ)အစုံလိုက်ရမည်။ ဤအချက်များကို သတိပြုလျှင် ဤဝါရတွဲများအတွက် ဝိဘင်းထုတ်အရကောက်လွယ်ပါပြီ။

http://www.dhammadownload.com

၁ ၂ သောမနဿသဟဂုတ်-- ဇော ၃

(သုဒ္ဓါဝါသဝီထိ ပဋိ	ဘ - ဘ ၁၅ မ ဇ	ဇ ဇ ဇ ဇ ------------ စုတိ။
(သုဒ္ဓါဝါသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ)	အသညဥ-စ (ဇိဝိတသာ)	ကြွင်းသော စတု-ပဉ္စဝေါ--အံ့ ပဋိ-မှစ၍စုတိတိုင်
သုဒ္ဓါဝါသာနံဥပပတ္တိ စိတ္တဿဥပ္ပါဒက္ခဏေ	သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒု-ယေစိတ္တေ ဝတ္တမာနေ အသညသတ္တာနံ	ဣတရေသံ စတုဝေါကာရာနံ ပဉ္စဝေါကာရာနံ
ဖြစ်ဖူးမရ	သောမနဿကြဉ် ကျန် ၈-ပါး၊	← ဇိဝိတ-သော-ဥ သဒ္ဓိ ပညိ -မနိ ၉-ပါး

မှတ်ချက်။ ဝိဘင်းများ, အရကောက်များ ဓမ္မယမိုက်ဖြင့်မထူးပြီ။ (၁+၂=၂ အတိုင်းထုတ်)

ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလောကာသ – ဇိဝိတမူမှ စ၍

ဤမူ မူလီတို့ကို သုဒ္ဓါဝါသ အတိတ်ပုဂ္ဂလောကာသဝီထိဇယားဖြင့် ဆိုရမည်။ ဇယားဝီထိကြည့်ပါ။ ဇိဝိတဖြစ်ဆဲကား ပဋိသန္ဓေမှစ၍ စုတိတိုင်အောင် အသညသတ် ဥပပဇ္ဇန္တ အပါဝင် (ဥပပဇ္ဇန္တ)အားလုံး ဖြစ်ဆဲရသည်။ သောမနဿဖြစ်ဖူးလော?ဟု သံသယလိုက်သော် ဝီထိအပိုင်း ၁,၂ နှင့် အသညသတ် (ဥ)တို့ မလိုက်နိုင်၍ တစ်ဖက်ရ "သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဥပပတ္တိစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ" ဟု ထုတ်၍ နှစ်ဖက်ရကို ဝီထိအပိုင်း(၃)ရှိ ဥပပဇ္ဇန္တများကိုသာ "ဣတရေသံ စတုဝေါကာရံ ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ" ဟု ထုတ်ပါ။

ပဋိလောမ ၁-ဖက်ရကို ဝီထိအပိုင်း ၃-ရှိ စဝန္တများကို --

"စတုဝေါကာရာ ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တာနံ ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ" ဟု ထုတ်ပါ။

နိုက် ၂-ဖက်ရအတွက် (ဝီထိ ၁-၂ ၏ ဘင်များနှင့် အသည - စ) ကို --

"သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဥပပတ္တိစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, အသညသတ္တာ စဝန္တာနံ" ဟု ထုတ်ပါ။

ဥပေက္ခာစသော ကျန်တရားများ မူလီဖြစ်ခဲ့လျှင် ဝီထိ(၁)ဥပါဒ်နှင့် အသညသတ် ဥပါဒ်တို့ကို "သုဒ္ဓါဝါသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, အသညတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ"တစ်ဖက်ရ ထုတ်ပါ။

.နိုက်၂-**"သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဥပပတ္တိစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, အသညသတ္တာ စဝန္တာနံ "** ချည်းထုတ်။

သောမူ-ဥပေက္ခာမူလီ-လုံ နု"အာမန္တာ"။ လုံ ပဋိ ၁-ဖက်ရ "စတုဝေါကာရာ ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, သောမနဿဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ ဘေသံ တတ္ထ" ဟုထုတ်။ **(တနည်း)** "သဗ္ဗေသံ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, သောမနဿဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ" ဟု ထုတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။ ဥပေက္ခာ စသောတရားများက ပွန်ဘင်ကဖြစ်လျှင် အသညသတ် ဥပါဒ်မှ တစ်ပါး ဝီထိရှိဥပါဒ်များ အားလုံးဖြစ်ဆဲရသည်ကို သတိပြု၍ ဤအချက်များသိလျှင် အတိတ်ဇယားပါ အတိုင်း သံသယလိုက်ရုံသာဖြစ်၍ ဝိဘင်းထုတ်တတ်, ကောက်တတ်လောက်ပြီ။

တူကြ ယခု ပဋိလောမ တစ်ဖက်ရများသည် နောင်တွင် 'ပွန်-နာ' ပဋိလောမ တစ်ဖက်ရဖြစ်လာမည်။ ဤ **သောမနဿမူ** စသောမူ, မူလီများ၌ 'ပွန်-နာ' ပုဂ္ဂလ။ 'ပွန်-နာ ပုဂ္ဂလောကာသ' ပဋိလောမများ တူကြသည်။

(၁) သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ = မှာ ပဋိသန္ဓေခဏနှင့်သာဆိုင်သည်။ (သောမူ နိုက်၂-ဖက်ရ)

(၂) သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဥပပတ္တိစိတ္တဿဥပ္ပါဒက္ခဏေ = မှာ ပဋိသန္ဓေခဏထက်ပိုသောခဏများပါရ၏ဟု အဆိုရှိ၏။ (သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဥပပတ္တိစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ=ဇိမူ။ ဥပေက္ခာမူတို့ နိုက်၂-ဖက်ရ)

ပစ္စုပ္ပန္နာတီတ ပုဂ္ဂလောကာသ ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

အနာဂတ ပုဂ္ဂလ (စက္ခုမူ မှ - ပုရိသမူ တိုင်)

	၁	၂	၃	၄
အမည်	ကာမဖြစ်ပြန်[ဣ(ပု) ဘောဖြင့် တစ်ဘဝ နှစ်ဘဝအစရှိသည်ဖြင့်ဖြစ်၍ ပရိ-ပြု]	ရူပဘုံသို့ဖြစ်၍ ပရိ-ပြုလတ္တံ့သော	အရူပဘုံသို့ဖြစ်၍ ပရိ-ပြုလတ္တံ့သော	ပစ္ဆိမဘဝိက
ကာမ →	ဥ - စ ပု၄၊ အဖ၂	ဥ - စ ကာ-၇	ဥ - စ ကာ-၇	ဥ - စ
ရူပ →	ဥ - စ တိပု	ဥ - စ သုဘကိ ၉ ဝေ-၁၊သုဒ်-၅	ဥ - စ သုဘ ၉	ဥ - စ
အရူပ →	ဥ - စ တိပု	→ ရူချင်းချင်း	ဥ - စ အရူချင်းချင်း	ဥ - စ
အသည →	ဥ - စ သုပု		→ တိပု မရ	
ဖြစ်လတ္တံ့ ဣန္ဒြေများ	၁၆-ပါးလုံး ဖြစ်လတ္တံ့ (ဣ - ပု / သော- ဥ)	စ-သ-ဇီ-သော-ဥ သဒ္ဓိ၅- မနိ (၁၁)	ဇီ-ဥ-သဒ္ဓိ ၅ မနိ (၈)	ဖြစ်လတ္တံ့မရ

ဝိဘင်းများ (ဇယားရှိ နံပါတ်စဉ်အတိုင်း)

၁၊ ဣတရေသံ တေသံ။ ၂၊ ယေ ရူပါဝစရံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ။

၃၊ ယေ အရူပါဝစရံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ။ ၄၊ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ တေသံ။

အကျဉ်းရှင်းပြခြင်း= နံပါတ် (၁) ကား ဣန္ဒြေ ၁၆-ပါးလုံးဖြစ်လတ္တံ့။

ထိုတွင် (သော-ဥ-ဣ-ပု)တို့ကား ဝိကလများဖြစ်၏။

နံပါတ် (၂)ကား (၁၁)ပါး ဖြစ်လတ္တံ့၊ (၇-၉၊ ၁+၅) တို့တွင် -

၉-ကား သုဘကိ ၉-ဘုံ **(သောမနဿဘုံ)**

၁+၅- တို့ကား ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ, သုဒ္ဓါ ၅-ဘုံ၊ (ယင်းတို့ကား **ဥပေက္ခာဘုံ**) ဟုမှတ်ထားပါ။

နံပါတ် (၃) ကား (၈)ပါးဖြစ်လတ္တံ့။ **နံပါတ်**(၄) ကား ဖြစ်လတ္တံ့မရ။

အရကောက်နည်း -ဇယားကို ထောက်၍ မူရင်းအရကောက် (၁၃၆) နှင့် (၅၄၄)တို့ တိုက်ဆိုင်မှတ်ပါ၊

အကျယ်ရှင်းဦးအံ့- မူ-မူလီ ဦ္ဝိကလတရားများ ဝိဘင်းများ မူလီသို့လိုက်၍ ဤသို့ ၄-မျိုးခွဲပါ။

(ပု) က- ယေ စ ပုရိသာ ဧတေနေဝ ဘာဝေန ကတိစိဘဝေ ဒဿေတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ။

(ဣ) ခ - ယာ စ ဣတ္ထိယော ॥ ॥ ॥

(သော) ဂ- ယေ (သစက္ခုကာ) သောမနဿေန ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ။

(ဥ) ဃ- ॥ ॥ ဥပေက္ခာယ ॥ ॥ **(ကျက်ထားရန်)**

အရကောက် - **နံပါတ်**(၂)"ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံမှ ရူပါဝစရဘုံသို့ဖြစ်၍ ပရိ-ပြုသော ကာမာဝစရ ဥ-စ သော တိပု, အဖ-၃၊ ရူ-အချင်းချင်းဖြစ်၍ ပရိ-ပြုသော ရူပါဝစရ ဥ-စ သော တိပု၊အဖ-၃"။

နံပါတ် (၁) (က) "ပုရိသဘောဖြင့် တစ်ဘဝနှစ်ဘဝ အစရှိသည်ဖြင့်ဖြစ်၍ ပရိ-ပြုသော ကာမ-ဥ-စ ဖြစ်သောပု-၄၊ အဖ-၂၊ ရူ-အရူ ဥ-စ သု, တိပု ရ၏"။ (ခ) ဣတ္ထိဘော-ဟုပြောင်းရုံသာ။

၂-ဖက်ရကား(မူ-မူလီ)၂-ပါး ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ကာမ (ပဥ္စဝေါ) ဥ-စ ဖြစ်သောပု-၄၊ အဖ-၂ (၃)၊ ရူပါဝစရ (အသည) အရူပါဝစရ - ဥ-စ ဖြစ်သော သုဂတိအဟိတ်, တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ရ၏။

မှတ်ချက်။ ॥(နံပါတ် ၁+၂ တရားရလျှင် (ကာမ+ရူပ) ပေါင်းကောက်ရမည်၊ ကာမစသောနေရာ၌ (ပဥ္စဝေါ-ဥ စ သော ပု၄၊ အဖ၃၊ အသညသတ် အရူပ ဥ-စ သော သု, တိဟိတ်ပုထု-ပု လည်းရ၏။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) မဟာဝိပါက် ပဌမဒွေး (+ရူပဝိပါက် သောမနဿသဟဂုတ် ၄-ခု) ဖြင့် ဖြစ်၍ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော ကာမ (ပဋ္ဌဝေါ) ၃-စ ဖြစ်သော ပု-၄၊ အဖ၂ (၃)၊ ရူပ (အသည), အရူပ ၃-စ သော သု, တိ-ပု။
(ဃ) မဟာဝိပါက် တတိယဒွေး၊ (+ ရူပပဥ္စမျာန်ဝိပါက်) ဖြင့် ဖြစ်၍ပရိ - သော (ပြောင်းဆိုတူပြီ)။

တရားရှာနည်း -- <u>မူ–မူလီ မှတ်သားထား၍</u> -- ဟောပါလေ။

အနာဂတ ပုဂ္ဂလဖယား (၁)အကွက်အတွက် က္လတ္တိမူ, ပုရိသမူဖြစ်၍ သော-ဥ တို့မူလီဖြစ်ခဲ့သော်--

၁။ က္လတ္တိ - သောမနဿ။ ၂။ က္လတ္တိ - ဥပေက္ခာ။

၃။ ပုရိသ - သောမနဿ။ ၄။ ပုရိသ - ဥပေက္ခာ - ဟုခွဲ၍ မူ-မူလီအလိုက်ခွဲခြားထားပြီး-
(က)မူသာရ၍ မူလီ-မရသောတရား လုံ-နု ၁-ဖက်ရ။(ခ)မူလီသာရ၍ မူ-မရသောတရား လုံ ပဋိ ၁-ဖက်ရ။
(ဂ) မူ- မူလီရသောတရား အနုလုံ ၂-ဖက်ရ။ (ဃ) မူ- မူလီမရ (မဟုတ်) သောတရား နိက် ၂-ဖက်ရ။

ပိဘင်းတွဲထုတ်နည်း -

က္လတ္တိမူ–သောမနဿမူလီ ဖြစ်သော် -- ယာ က္လတ္တိယော ဧတေနေဝ ဘာဝေန ကတိစိဘဝေ ဒဿေတွာ ဥပေက္ခာယ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ။ (တာသံ-ဟုပါဠိတော်၌ရှိ)

က္လတ္တိမူ–ဥပေက္ခာမူလီ- ယာ က္လတ္တိယော ဧတေနေဝ ဘာဝေန ကတိစိဘဝေ ဒဿေတွာ သောမနဿေန ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တာသံ။(တာသံ-ဟုပါဠိတော်၌ရှိ) (တွာ ၂-ချက်၊ ၍ ၂-ချက်)

<u>၎င်းတို့ကို အရကောက်သော်</u> -

"က္လတ္တိဘောဖြင့် တစ်ဘဝနှစ်ဘဝအစရှိသည်ဖြင့်ဖြစ်၍ မဟာဝိပါက် တတိယဒွေးဖြင့်ဖြစ်၍ ပရိ-ပြုသော ကာမ ၃-စ ဖြစ်သော ပု-၄၊ အဖ၂၊ ရူပ အရူပ ၃-စ သု-တိပု" စသည်ဖြင့် ပေါင်းစပ်ကောက်သည်။

ဖယား နံပါတ် ၂–တရား

ယာန, ဇိဝှါ, ကာယ, က္လတ္တိ, ပုရိသ တို့ မူဖြစ်၍ သောမနဿ, ဥပေက္ခာ တို့ မူလီ ဖြစ်ခဲ့လျှင် --
သောမနဿဘုံ အတွက် ၃-ချက်၊ **ဥပေက္ခာဘုံ** အတွက် ၂-ချက် ခွဲပါ။ ကြွင်းမူ-မူလီများ၌ ခွဲရန်မလို။
ရှင်းပါဦးအံ့ - ရူပဘုံသို့ဖြစ်လတ္တံ့၌ ၉-၁-၅ ရှိ၏။ '၉' - သုဘကိဏှတိုင် ရူပ ၉-ဘုံ သောမနဿဘုံ။
'၁' ဝေဟပ္ဖိုလ်နှင့် '၅' သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံတို့ကား ဥပေက္ခာဘုံ တို့ဖြစ်သည်။

သောမနဿဘုံ အတွက် ၃–ချက်ကောက်သော် --

၁၊ ကာမသု ၇-ဘုံမှ သုဘကိဏှတိုင် ရူပ ၉-သို့ဖြစ်၍ ပရိ-သော ကာမ ၃-စ တိပု၊ အဖ၃။
၂၊ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံမှသည်သုဘကိဏှတိုင် ရူပ ၉-သို့ဖြစ်၍ ပရိ-သော ဝေဟ ၃-စ တိပု၊(အရိယာတို့အောက်မဆင်း)
၃၊ သုဘကိဏှတိုင် ရူပ ၉-ဘုံချင်းဖြစ်၍ ပရိ-သော ရူပ ၃-စ တိပု၊ အဖ-၃။
ဆောင် = ကာမှတက်လျှင်း၊ ဝေဟပ်ဆင်း၊ ရူချင်း သုံးချက်ကောက်။

ဥပေက္ခာ ဘုံအတွက် ၂–ချက် ကောက်သော် --

၁၊ ကာမသု၇-ဘုံ, သုဘကိဏှတိုင် ရူပ ၉-မှ ဝေဟ, သုဒ္ဓါ ၅-ဘုံသို့ဖြစ်၍ ပရိ-သော ပဥ္စ- ၃-စ တိပု၊ အဖ၃။
၂၊ ဝေဟပ္ဖိုလ်, သုဒ္ဓါဝါသဘုံ ချင်းချင်းဖြစ်၍ ပရိ-သော ဝေဟပ္ဖိုလ်, သုဒ္ဓါဝါသ ၃-စ တိပု၊ အဖ၃။
ဆောင် = ကာ-သုပေါင်းလျက်၊ ဝေ-သုဒ်တက်၊ နောက်ချက် ဝေသုဒ်ချင်း။

http://www.dhammadownload.com

တရားရှာနည်း -- ကောက်နည်း - -

သောမနဿမူလီဖြစ်ခဲ့သော် အနုလုံ ပဋိ-၁-ဖက်ရကို သောမနဿဘုံ အတွက်(၃)ချက်ကောက်၍၊ ကျန် ဥပေက္ခာဘုံ (၂)ချက်ကို ပစ္စနိက် ၂-ဖက်ရ၌ ထည့်သွင်း၍ (ဝိဘင်းမထုတ်ဘဲ) ကောက်။

ထို့အတူ ဥပေက္ခာမူလီဖြစ်ခဲ့သော် အနုလုံ ပဋိ-၁-ဖက်ရကို ဥပေက္ခာဘုံ (၂)ချက်ကောက်၍၊ ကျန် သောမနဿဘုံ အတွက်(၃)ချက်ကို ပစ္စနိက် ၂-ဖက်ရ၌ ထည့်သွင်း၍ (ဝိဘင်းမထုတ်ဘဲ) ကောက်။

သတိပြုရန် - ဝိကလ (၄)ချက်၌ တစ်လှည့်စီ ဝိဘင်းထုတ်ရသော်လည်း၊ ဤ၌ခွဲကောက်သော်လည်း ဝိဘင်းအထူးမရှိဘဲ နိက်၂-ဖက်ရမှာ ရသင့်၍ကောက်သည်။

အနာဂတ ပုဂ္ဂလ ရှင်းလင်းချက်ပြီး၏။

ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပုဂ္ဂလ

ဤဝါရတွဲအတွက် အနာဂတပုဂ္ဂလဇယားဖြင့် ဆိုရမည်။ ထိုအနာဂတဇယား၌ သူ့အပိုင်းနှင့်သူ လက်ရှိဖြစ်လတ္တံ့ရသော ဣန္ဒြေများ မှတ်သားမိပါစေ။ ဇယားလက်ဝဲအထက်ဒေါင့်တွင် အမည်နာမ၊ ထိုမှအောက်၌ ကာမ. ရူဝ. အရူပ. အသညဟု တွေ့ရမည်။ ထို၌ ကာမသည် အနာဂတ်ကိုမျှော်၍ (၄)မျိုးပြားသည်။ ဇယားကိုအလျားလိုက်ကြည့်ပါ။ (အထက်အောက်မကြည့်ရ။) ထို (၄) မျိုးကား-

၁။ ကာမပြန်မည့်ကာမ (ဥ-စ)။ ၂။ ရူပသွားမည့်ကာမ(ဥ-စ)

၃။ အရူပသွားမည့်ကာမ(ဥ-စ)။ ၄။ ပစ္ဆိမဘဝိက ကာမ(ဥ-စ)ဟု လေးမျိုးကွဲပြားသည်။

ရူပ စသည်လည်း ဇယားအလျားလိုက် ကြည့်၍နည်းတူသိပါ။

အထူးမှတ်ချက်။ ထိုအနာဂတဇယားရှိ(ဥ-စ)တို့တွင် ပွန်ဘက်ကအလျားလိုက်ဆိုင်ရာ ပစ္ဆိကဘဝိကအပါ အဝင် ဥပပဇ္ဇန္တများရမည်။ အနာဂတ်ဘက်က လက်ရှိရထားသလို၊ အထက်အောက် အပိုင်းလိုက် (ဥ-စ)များ ရမည်။ ပစ္ဆိမဘဝိကသည် ဖြစ်လတ္တံ့ မရသော်လည်း ဥ-ကားဖြစ်ဆဲရမည်။

စက္ခု သောတ

စက္ခုဖြစ်ဆဲ၌ ကာမရူပတို့နှစ်တန်းမှ အလျားလိုက်ဥပါဒ်(၈)လုံးဖြစ်ဆဲရသည်။ (ဆုပ်ကိုင်ထားပါ) သောတ ဖြစ်လတ္တံ့လော-ဟု သံသယလိုက်သော် သောတကား ဇယား ၁၊ ၂ သာ လိုက်နိုင်၍၊ ၃၊၄ ရှိ (ဥ) ၄-လုံးကား တစ်ဖက်ရ ယင်းကို "ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, ယေ စ အရူပံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ" ဟု တစ်ဖက်ရထုတ်ပါ။ ဇယား ၁၊၂ ရှိ ဥပပဇ္ဇန္တ(၄)လုံးကို "ဣတရေသံ သစက္ခုကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ" ဟု နှစ်ဖက်ရထုတ်ပါ။

ပဋိလောမတဖက်ရအတွက် လက်ာ(၈)အတိုင်းထုတ်၊ နိက် ၂-ဖက်ရအတွက် ကျန်တရားများကို "ပဉ္စဝေါကာရေ ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ, အရူပေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ, ယေ စ အရူပံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ စဝန္တာနံ တေသံ" ဟု ထုတ်ပါ။

စက္ခုမူ တစ်ခုလုံး ပစ္ဆိမဘဝိက ပဉ္စဝေါကာရစဝန္တ(၂)လုံးနှင့် အရူပပစ္ဆိမဘဝိက(ဥ. စ)ကို အမြဲနိက် ၂-ဖက်ရထုတ်၊ ထိုတရားတို့သည် မည်သည့်တရားမှ ဖြစ်လတ္တံ့မရသောကြောင့်ပင်။

စက္ခုမူ၊ ဃာနမူ၊ ဣတ္ထိမူ၊ ပုရိသမူတို့ မူဖြစ်၍၊ **သောမနဿ၊ ဥပေက္ခာ**တို့ မူလီဖြစ်ခဲ့လျှင် ပစ္ဆိမဘဝိကမှတစ်ပါးသော ရူ၊ အရူဥပပဇ္ဇန္တများကို **သောမနဿအမည်**၊ ဥပေက္ခာအမည်ဖြင့် - -

(ယေ သ စက္ခုကာ (ဥပေက္ခာယ) သောမနဿေန) ဟု ဝိဘင်းထုတ်သည်။

F. 12. A\

http://www.dhammadownload.com

'ကုသလ္လာသမျှ၌ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ ကုသလ္လာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ' ဟု ကုသလ္လာကာမပစ္ဆိမဘဝိက-ကို ထုတ်သဖြင့် ပုရိသ ကာမ ပစ္ဆိမဘဝိက အကျန်ကို ထည့်သွင်းကောက်ပါ။

ယာန, ကုသလ္လာ, ပုရိသတို့ မူဖြစ်၍၊ ပစ္စုပ္ပန်ဘက်ဖြစ်ခဲ့လျှင်(ကာမ) အတန်းရှိအလျားလိုက်(ဥပါဒ်)၄လုံး ဖြစ်ဆဲရမည်။ တစ်ဖက်ရကို ပစ္ဆိမဘဝိကကာမမှုစ၍ ထုတ်ပါ။ ယခုညွှန်ပြသောနည်းအတိုင်းသာ ဆက်၍ ကြံဆပါလျှင် ဝိဘင်းအားလုံးထုတ်နိုင်၊ ကောက်နိုင်ပါပြီ။

ထူးသည်က ကုသလ္လာမူ၊ ပုရိသမူလီဖြစ်ခဲ့သော် ကုသလ္လာဖြစ်ဆဲအရ (ကာမ)အတန်းရှိအလျားလိုက် (ဥပါဒ်) ၄-လုံးရ ထားသည်။ ကာမပုရိသ ဥ-သာလိုက်နိုင်၍ကျန် (ကာမ) အတန်းရှိအလျားလိုက်(ဥပါဒ်)၄လုံးကို ကုသလ္လာကာမပစ္ဆိမဘဝိက-မှုစ၍ - -

"ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ ကုသလ္လာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ ယာ စ ကုသလ္လာယော ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရံ ဥပပဇ္ဇိတွာပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ ယာ စ ကုသလ္လာယော ဧတေနေဝ ဘာဝေန ကတိစိဘဝေ ဒဿေတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တာသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တာသံ" ဟု တစ်ဖက်ရထုတ်။"ကုသလာရာသံ ကုသလ္လာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တာသံ"ဟု နှစ်ဖက်ရထုတ်ပါ။

ပဋိ-(လက်ာ ၈-အတိုင်းပင်ဖြစ်သည်)။ နိက်၂-ဖက်ရ အနုလောမတစ်ဖက်ရ(ဥပပဇ္ဇန္တ)၏အကျန် စဝန္တများနှင့် ကျန်တရားများထုတ်။ (နေရာတိုင်းထိုသို့ဖြစ်၍သဘောကျအောင်, ကျေနပ်အောင်လေ့လာပါလေ)

အရကောက်(၅၆၉) အမှာ - မိန်းမတို့သည် အရိယာဖြစ်စေ၊ အရိယာမဟုတ်သည်ဖြစ်စေ သမာပတ် ရှစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော်လည်း ပြဟ္မပါရိသဇ္ဇဘုံ၌သာဖြစ်၍ အထက်ပြဟ္မာဘုံ၌မဖြစ်နိုင်။ တစ်ဖန်ပြဟ္မပါရိ သဇ္ဇဘုံမှ ဆင့်၍တက်သည့်သူကို ရည်၍"ယာ စ ကုသလ္လာယော ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရံ"စသည်ကိုဟောသည်။

အနာဂတ ပုဂ္ဂလ – ဇီဝိတ မူမှ စ၍ ပညာမူတိုင်အောင်

	၁	၂	၃
(က) (ခ)	အစမထင်-(ပဋိ-ဘ)- ဧဧဧဧဧဧ အဆုံးစွန် အစမထင်-(ပဋိ-ဘ)- ဧဧဧဧဧဧ အဆုံးစွန်	ဥ-ဂုတ် ဧ ဘွင် န ဒ မ ဧ ဧ ဧ ဧ ဧ ရာ၈ သော ၁-ဂုတ် ဧ ဘွင် န ဒ မ ဧ ဧ ဧ ဧ ဧ ကျွတ်တိ-ပု၊ ရိ-၈	ပစ္ဆိမ (သော-သ-ပစ္ဆိမ ဥ-ဘ) ပစ္ဆိမ (ဥ-သံ-ပစ္ဆိမ ဥ-ဘ)
	မဂ်ကိုမရလတ္တံ့သော မကျွတ်ထိုက်ပု	ယဿ စိ-နွှရ သော-သံ ပစ္ဆိမစိတ္တာဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ	ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ
ဝိဘင်း	ကုသလာရေသံ တေသံ	ယဿ ။ ဥပေက္ခာ ။	။
ကွက်ပေါင်း	ဇီ-သော-ဥ-သဒ္ဒိ၅ - မနိ (၉) ပါး	(က)၂-သော-သာရ(ခ)၂-ဥသာရ(ပြောင်းဆိုပါ)(၈)	ဖြစ်လတ္တံ့မရ

(က) သောမနဿ သဟဂုတ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု လတ္တံ့သောသူဖြစ်အံ့ (အပိုင်း ၂- အရဟာ-ဗ ရ၏)

(ခ) ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု လတ္တံ့သောသူဖြစ်အံ့ (အပိုင်း ၂- ကျွတ်တိပု၊ ရိ ၈ ရ၏)

မှတ်ချက်။ ။ ဇီဝိတမူ ဥပေက္ခာမူလီဖြစ်လျှင် နှစ်ဖက်ရကို (ခ)ဝိထိမှုစ၍ ကောက်ပါ။

ဝိထိ-ဟူသမျှသည် အာဝဇ္ဇန်းနှင့်ကင်း၍ မဖြစ်ကောင်းသောကြောင့် (က)၂-၌ 'ရဟန္တာ'သာရသည်။ ဇီမူ-သောမူလီ၌ -"မဟာဝိ-တ-ဒွေး၊ မဟာဂုတ် ဝိ-ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ၅-ခုဖြင့်ဖြစ်၍ပရိ-ပြု-အံ့"(ဟုဆို) ထိုနည်းတူ–ဥပေက္ခာမူလီ၌ ကောက်သော်--

မဟာဝိ ပ-ဒွေး၊ မဟာဂုတ် ဝိ-သော-ဂုတ် ၄-ခုဖြင့်ဖြစ်၍ပရိ-ပြု--အံ့၊ (သရုပ်ထုတ်၍ဆိုနိုင်သည်)

၂–ဖက်ရ၌ - "ကျွတ်ထိုက်ပု၊ ရိ-၈၊ မဂ်ကိုမရလတ္တံ့ မကျွတ်ထိုက် ပုထု ရ၏" အမြဲကောက်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

ပွန် နာ ပုဂ္ဂလ ဇီဝိတမူ မှစ၍

ဝီထိဇယားဖြင့် ဆိုရမည်။ ရိုးရိုးသုဒ္ဓဖြစ်လတ္တံ့ရသည်ကို ကျေညက်အောင် သဘောကျပြီးမှ ဝါရတွဲကို လေ့လာပါ။ ဇယား၌ ဝီထိ -၂ မျိုး ရှိသည်။

၁။ သောမနဿဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့

၂။ ဥပေက္ခာဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့- ဤ ၂ မျိုးတို့တွင် ဇယားအပိုင်းနှစ်၌ အထက်ပိုင်းသည် သောမနဿဖြစ်လတ္တံ့ရ၏။ အောက်ပိုင်းသည် ဥပေက္ခာသာဖြစ်လတ္တံ့ရခဲ့၏။

ပစ္ဆိမဘဝိကလည်း ၂-မျိုးရှိ၏။

* အထက်က သောမနဿ ပစ္ဆိမဘဝိက၊ (**သောမနဿ သမ္ပယုတ်ပစ္ဆိမစိတ် ၆-ခု**)

* အောက်က ဥပေက္ခာပစ္ဆိမဘဝိက၊ (**ဥပေက္ခာ သမ္ပယုတ်ပစ္ဆိမစိတ် ၇-ခု**)

ထိုပစ္ဆိမဘဝိက၂-မျိုး ကိုပေါင်း၍ ဝိဘင်းထုတ်သော် - -

ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ။ ယင်းကိုပင် (ဥ-ဘင်)ခွဲသော်

၁။ ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊

၂။ ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ ဟု- ခွဲပါ။

အထက်က သောမနဿပစ္ဆိမဘဝိကကို 'သောမနဿသမ္ပယုတ္တပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ' (ဥ-ဘင်) ပေါင်းထုတ်၏။ ယင်းကို (ဥ-ဘင်)ခွဲသော်-

၁။ သောမနဿသမ္ပယုတ္တ ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ

၂။ သောမနဿသမ္ပယုတ္တ ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ-ဟု ၂ မျိုးခွဲပါ။

ဥပေက္ခာပစ္ဆိမဘဝိကကိုလည်း ထိုနည်းအတိုင်း(၃)မျိုးခွဲက သာမာန်ပစ္ဆိမဘဝိက တစ်ခုတည်းက ဝိဘင်း(၉)မျိုးကွဲပြားလာသည်။ ဇယားဝီထိ(၂)အပိုင်းကို သောမနဿ၌(ဥဘင်)ခွဲ ဥပေက္ခာ၌(ဥဘင်)ခွဲက ဝိဘင်းလေးမျိုးရှိ၏။ ဤကဲ့သို့ ဝိဘင်းသရုပ်ခွဲထားပါ။

ဇီဝိတမူ သောမနဿမူလီ

(ဇယားဝီထိကြည့်ထား) ဇီဝိတဖြစ်ဆဲ၌ အစမှပစ္ဆိမဘဝိက ၂-ခုလုံး၏ ဥပါဒ်အထိ(ဥပါဒ်)များရသည်။ (ဆုပ်ကိုင်ထားပါ) သောမနဿဖြစ်လတ္တံ့လော-ဟု သံသယလိုက်သော် ပစ္ဆိမဘဝိကဥပါဒ်များနှင့် **အပိုင်း** ၂-အောက်ဝီထိ ဥပေက္ခာဥပါဒ်များမလိုက်နိုင်၍ "ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, ယဿ စိတ္တဿ **အနန္တရာ** ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ္တပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ တဿ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ" ဟု တစ်ဖက်ရထုတ်**ပါ**။ နှစ်ဖက်ရ-ကို "ဣတရေသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ"-ဟု ထုတ်ပါ။

ပဋိလောမတဖက်ရလက်ာ(၈)အတိုင်းပင် နိက်၂-ဖက်ရအတွက် ပစ္ဆိမဘဝိက ဘင်နှင့် ဇယားဝီထိ **အပိုင်း**(၂) အောက်ဝီထိဘင်များသာကျန်၍---'ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ ယဿ စိတ္တဿ **အနန္တရာ** ဥပေက္ခာ သမ္ပယုတ္တပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ တဿ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ' ဟု ထုတ်ပါ။

ဥပေက္ခာမူလီအတွက် ပြောင်းပြန်သောမနဿများထုတ်၊ သဒ္ဓါအတွက် ပစ္ဆိမဥပါဒ်ကိုသာ **တစ်ဖက်**ရ ထုတ်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

သောမနဿမူဖြစ်လျှင် သောမနဿဖြစ်ဆဲကား သောမနဿဝီထိ(အပေါ်ဝီထိ) သောမနဿ ပဋ္ဌိမဘဝိက၏ဥပါဒ်အထိ (ဥပါဒ်များ)ဖြစ်ဆဲရသည်။ မူလီအနာဂတ်များ မလိုက်နိုင်သည့်တရား အပိုင်းတို့ကို တစ်ဖက်ရထုတ်သည်။ လိုက်နိုင်သောတရားများကို ၂-ဖက်ရထုတ်ပါ။ မူ-မူလီ မရသောတရားကို နိုက် ၂-ဖက်ရ ထုတ်ပါ။

အရကောက်သော်–ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ပုဂ္ဂလဝါရ (သုဒ္ဓရိုးရိုး) နှင့်မကွာခြား သဘောတူသည်။

ဩကာသ ပုဂ္ဂလ

အနာဂတပုဂ္ဂလ ဇယားဖြင့် ဝိဘင်းထုတ်, အရကောက်ရမည်။

အနာဂတပုဂ္ဂလဇယားရှိတရားအားလုံးကို အတိတ်ဘက်က အကုန်ဖြစ်ဖူးရသည်။

အနာဂတသံသယ ဖြစ်လတ္တံ့ရသော တရားသည် ၂-ဖက်ရ။ (အတိတ်ရိုးရိုးအတိုင်းထုတ်ကောက်ပါ)

အနာဂတ သံသယမရသော တရားသည် ၁-ဖက်ရ။ (အနာဂတ် ရိုးရိုးအတိုင်းထုတ်ကောက်ပါ)

နိုက် = နတ္ထိ။ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ-ဟုထုတ်ပါ။ (လက်ာ သတိပြု)

အနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ (စက္ခုမှ ပုရိသမူ အထိ)

	၁	၂	၃
အမည်	ဖြစ်လတ္တံ့ (ယထာရဟ-ဖြစ်လတ္တံ့) မိမိဖြစ်ခိုက်-ဘုံ၌(-)နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော	(အတု) ဖြစ်လတ္တံ့မရ မိမိ-ဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန်	(အစစ်)ဖြစ်လတ္တံ့မရ ပစ္ဆိမဘဝိက
ကာမ	(က) ဥ-စ ၁၆ ပါး (က္က-ပု-သော-ဥ ဝိဘင်း)	ဥ - စ	ဥ - စ
ရူပ	(ခ) ဥ-စ ၁၁ ပါး (ဖြစ်လတ္တံ့)	ဥ - စ	ဥ - စ
အရူပ	(ဂ) ဥ-စ ၈ ပါး (။)	ဥ - စ	ဥ - စ
အသည	(ဃ) ဥ-စ ၁ ပါး (ဇီဝိတသာ)	ဥ - စ	
ဘုံသတ်ဖို့	**ဖြစ်လတ္တံ့ကို၊ မရဆို၊ ပုဂ္ဂိုလ်သုဒ္ဓါဝါ**	**အကနိဋ္ဌ-တုမရ**	**အပါယိက-စစ်မရ**

ဝိဘင်းများ။ ။ ၁၊ (က) ကာမာဝစရာနံ။ ၁၊ (ခ) ရူပါဝစရာနံ။ (က+ခ ပေါင်း)ပဉ္စဝေါကာရာနံ၊

၁၊(ဂ) အရူပါနံ။ ၁၊(ဃ)အသညသတ္တာနံ။ ၃၊ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ။

<u>စက္ခုမှ</u>+<u>သောမနဿမူလီ</u> = ၁ဖက်ရ- ယေ (သစက္ခုကာ) (ဥပေက္ခာယ) ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ။

(၂-အတု၌ဝိဘင်းသီးခြားမရှိ၊ အစစ်ရသလောက်ရ၏)

မှတ်ချက်။ ။ ကာမ (က) ဥ-စ ၁၆-ပါး ဖြစ်လတ္တံ့၌ (က္က-ပု-သော-ဥ) တို့ကား ဝိကလတရားများဖြစ်၍ ဝိဘင်းကို အနာဂတ ပုဂ္ဂလအတိုင်း ထုတ်ပါလေ။ **(အနုလုံ၌ နံပါတ် ၁-ဖြင့်သာ ဝိဘင်းထုတ် အရကောက်မည်)**

<u>အရကောက် နမူနာများ</u> – -

စက္ခုမှ–က္ကတ္ထိမူလီ။ ။မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ရူ(ဥ-စ)သော တိ-ပု၊ အဖ-၃၊ တို့အား ဝေ-တိုင် ရူ ၁၀-ဘုံ။ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ပု-ဘောဖြင့် တစ်ဘဝ နှစ်ဘဝအစရှိသည်ဖြင့်ဖြစ်၍ ပရိ-သော ကာမာ (ဥ-စ) သော သု, ဒွိ, တိ, အဖ၂-တို့အား ကာမသု ၇-ဘုံ။ <u>မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ စက္ခုနွေ့သာဖြစ်၍</u> က္ကတ္ထိနွေ့မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ကာမာ (ဥ-စ) သော ပု-၄၊ အဖ-၂ တို့အားကာမ ၁၁-ဘုံရ၏။ **(၁)ရှိ (ခ)ရူပ (က) စက္ခု ဖြစ်လတ္တံ့. က္ကတ္ထိမဖြစ်လတ္တံ့.ကာမ တို့ကိုကောက်သည်။**

မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ (စ-က္က) ၂-ပါးဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ကာမာ (ဥ-စ) သော ပု-၄၊ အဖ-၂ တို့အား ကာမ ၁၁-ဘုံလည်းရ၏။ **(၁)ရှိ (က) စက္ခု က္ကတ္ထိဖြစ်လတ္တံ့ကာမ-ကိုကောက်သည်။** (ကောက်-၅၅၂)

http://www.dhammadownload.com

စက္ခုမူ-သောမနဿမူလီ - ၌

မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ မဟာ ဝိ-တဒွေး၊ ရူ-ပဉ္စမဈာန်ဝိ-ဖြင့်ဖြစ်၍ ပရိ-ပြု-သော ပဉ္စဝေါ-(ဥ-စ)သော သု, ဒွိ, တိပု၊ အဖ၃-တို့အား ကာမသု ၇-ဘုံ၊ ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ။ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ စက္ခုနှင့်သာဖြစ်၍ သောမနဿိန္ဒြေ မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါ-(ဥ-စ)သော ပုဂ္ဂိ၊ အဖ ၃တို့အား ကာမ ၁၁-ဘုံ၊ ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံရ၏။ (၁-ဖက်ရ)

မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ စ-သောမန- ၂-ပါးဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါ (ဥ-စ) သော သု, ဒွိ, တိပု၊ အဖ၃-တို့အား ကာမသု ၇-ဘုံ၊ သုဘကိဏှ-တိုင် ရူ ၉-ဘုံလည်းရ၏။ (၂-ဖက်ရ) (ကောက်-၅၅၂)

စက္ခုမူ-သဒ္ဓိမူလီ အနုလုံ၊ အနုလောမ ၌ "အာမန္တာ" အရ (သဘောအလျောက်ကောက် ၁-ဖက်ရ၊ ၂-ဖက်ရရှိ) မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော အပါယ် (ဥ-စ) သော ဒု-တို့အား အပါယ် ၄-ဘုံရ၏။ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါ (ဥ-စ) သော သု, ဒွိ, တိပု၊ အဖ၃-တို့အား အပါယ် သုဒ္ဓါဝါသကြဉ်သော ပဉ္စဝေါ ၁၇-ဘုံလည်းရ၏။ (ကောက်-၅၅၃)

(အကြောင်းကား-အပါယ်ပဋိ-၌သဒ္ဓါမယှဉ်သောကြောင့်တည်း) (ကျန် ဝီရိယ၊သတိ၊သမာဓိ၊ပညာတူပြီ)

မှတ်ချက်။ ။အရကောက် စာမျက်နှာ ၅၅၅၊ ကြောင်းရေ ၇-၌ "မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန် ကောင်းသော ရူပါဝစရ"စသည်ဆိုပါ။ "မ" တစ်လုံးပိုနေသည်။

ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ

ဤဝါရတွဲအတွက် အနာဂတပုဂ္ဂလောကာသဇယားကိုအလျားလိုက် ကြည့်ရမည်။ စက္ခုဖြစ်ဆဲကား ကာမ, ရူပ ၂-တန်းမှ (ဉ) ၆ လုံးဖြစ်ဆဲရမည်။ ပစ္ဆိမဘဝိကမှစ၍ သံသယ အနာဂတရ/မရများကိုကြည့်၍ တစ်ဖက်ရ ၂-ဖက်ရထုတ်ကောက်ပါလေ။ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပုဂ္ဂလကြဲဆနည်းအတိုင်း ဟောပါ။

ဃာန, ဣတ္ထိန္ဒြေတို့ ဖြစ်ဆဲကား ကာမတန်းမှ (ဉ)-၃ လုံးဖြစ်ဆဲရမည်၊ အနာဂတ ရ/မရလိုက်ထုတ်။

မှတ်ချက် ။ ။အနာဂတပုဂ္ဂလောကာသ ဇယား၌ပေါင်းသင့်သည်ကို ပေါင်းထုတ်ပါ။ ဤဝါရတွဲ၌ ပစ္စုပ္ပန် ဘက်က ဆိုင်ရာ ဥပါဒ်သာ ရသည်ကိုသတိပြုပါ။

အတီတာနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ

ဤဝါရတွဲအတွက် အနာဂတပုဂ္ဂလောကာသဇယားကို ပဓာနထား၍ကြည့်ရမည်။ အတီတ ပုဂ္ဂလော ကာသဇယားကိုလည်း သတိပြုပါ။ **အတိတ်ပုဂ္ဂလောကာသမှ သုဒ္ဓါဝါသသည် ဖြစ်ဖူး ဖြစ်လတ္တံ့နှစ်မျိုး လုံး၌ မပါဝင်၍ နိက် ၂-ဖက်ရတွင် အမြဲပါမည်။ ထိုသို့ပါဝင်ရာတွင် စက္ခုမူ၌ သုဒ္ဓါဝါသအမည်ဖြင့် ပါဝင်မည်။ ဃာန, ဣတ္ထိ, ပုရိသမူများ၌ ရူပါဝစရအမည်ဖြင့် 'ရူပါဝစရေ အရူပါဝစရေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ' ဟု-ကျန် ရူပတရား နှင့်ပေါင်း၍ ဟောမည်။**

<u>**မှတ်ချက်**</u> ။ ။ အနာဂတပုဂ္ဂလောကာသ ဇယား၌ပေါင်းသင့်သည်ကို ပေါင်းထုတ်ပါ။ ဤဝါရတွဲ၌ တီ-နာ နှစ်ဖက်လုံး ဆိုင်ရာ (ဥ+စ) အစုံလိုက်ရသည်ကိုသတိပြုပါ။

စက္ခုမူအတွက် ကာမ,ရူပတန်းရှိ ပစ္ဆိမဘဝိကအပါအဝင် ဥ-စ (၆)စုံဖြစ်ဖူးရ၏။

ဃာန, ဣတ္ထိ, ပုရိသမူ များ၌ ကာမအတန်းရှိ ကာမပစ္ဆိမဘဝိက အပါအဝင် (ဥ စ) သုံးစုံဖြစ်ဖူးရမည်။ သံသယအနာဂတ မလိုက်နိုင်သည့်တရားများကို တစ်ဖက်ရထုတ်၊ လိုက်နိုင်က ၂-ဖက်ထုတ်ကောက်။

http://www.dhammadownload.com

စက္ခုမူ သောတမူလီ –

အနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ ဇယားကိုကြည့်ထားပါ။ စက္ခုဖြစ်ဖူး၌ဇယားရှိ ကာမရူပ ၂-တန်း(အလျားလိုက်) ပစ္ဆိမဘဝိက အတု အစစ် အပါအဝင် ကာမ(ဥ+စ) ၃-စုံ။ ရူပ(ဥ-စ) ၃-စုံပေါင်း (ဥ-စ) ၆-စုံရသည်။ (ဆုပ်ကိုင်ထားပါ) သောတဖြစ်လတ္တံ့လော?ဟု သံသယလိုက်သော်ဇယား(၁)အပိုင်းရှိ ကာမ ရူပ(ဥ-စ) ၂-စုံသာ လိုက်နိုင်၍ ကျန်ပစ္ဆိမဘဝိက အစစ်-အတုတို့ကို 'ပဉ္စဝေါကာရေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ' ဟု တစ်ဖက်ရ ထုတ်ပါ။ နှစ်ဖက်ရကို 'ကြွတရေသံ ပဉ္စဝေါကာရာနံ' ဟု ထုတ်ပါ။ နိုက် ၂-ဖက်ရ "သုဒ္ဓါဝါသာနံ, အသညသတ္တာနံ, အရူပါနံ" ဟု ထုတ်ကောက်ပါ။ (အနာဂတ်ဇယား၌ အတိတ်ကဆိုင်ရာသာဖြစ်ဖူးရ)

စက္ခုမူ ဃာနမူလီ၌ –

စက္ခုဖြစ်ဖူးရသော ကာမာဝစရပစ္ဆိမဘဝိက-ကို သီးခြားထုတ်၍ ရူပတန်းရှိဖြစ်ပြန်၊ မဖြစ်ပြန် ပစ္ဆိမဘဝိက အပါအဝင်(ဥ-စ)သုံးစုံကို ပေါင်း၍ 'ရူပါဝစရာနံ' ဟုထုတ်ပါ။

အနုလုံ ၂-ဖက်ရနှင့် နိုက် ၂-ဖက်ရသည် သောတမူလီနှင့်တူပြီ၊ ယခုဖော်ပြထားသော သဘောတရားများကိုကြည့်၍ ပေါင်းသင့်လျှင်ပေါင်း ခွဲထုတ်သင့်လျှင်ခွဲထုတ်၍ကောက်ပါ။

အနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ (ဇီဝိတာမူ မှစ၍ပညာမူတိုင်)

အစစ် (က)	ပဋိ ဘ-ဓ ဓ ဓ ဓ ဓ ဓ (အဆုံးစွန်)	(ဥ-ဂုတ်) ဓ ဘင် န ဒ မ ဓ ဓ ဓ ဓ ဓ (သော)	...ပစ္ဆိမ
အစစ် (ခ)	ပဋိ ဘ-ဓ ဓ ဓ ဓ ဓ ဓ (အဆုံးစွန်)	(သော-ဂုတ်) ဓ ဘင် န ဒ မ ဓ ဓ ဓ ဓ ဓ (ဥ)	...ပစ္ဆိမ
အတု (က)	ပဋိ ဘ-ဓ ဓ ဓ ဓ ဓ ဓ (အဆုံးစွန်)	(ဥ-ဂုတ်) ဓ ဘင် န ဒ မ ဓ ဓ ဓ ဓ ဓ (သော)	...စုတိ
(ခ) မိမိ-ဘုံမဖြစ်ပြန်-တို့တွင်	ပဋိ ဘ-ဓ ဓ ဓ ဓ ဓ ဓ (အဆုံးစွန်)	(သော-ဂုတ်) ဓ ဘင် န ဒ မ ဓ ဓ ဓ ဓ ဓ (ဥ)	...စုတိ
မိမိဘုံဖြစ်ပြန်-အုံ	ပဋိ မှ စုတိတိုင်အောင်		မဖြစ်ပြန် ည ဥ-စ
ဖြစ်ပြန် ည ဥ-စ ကား ဓိဝိတ သာရ၊		ဓိ-သော-ဥ-သဒ္ဓိမနိ(၈)ပါး(သော-ဥတစ်လှည့်စီ)	ဖြစ်လတ္တံ့မရ
ဓိ-သော-ဥ-သဒ္ဓိ ၅ - မနိ (၉) ပါး		(၁-ဖက်ရဝိဘင်း,အရကောက်များ ပုဂ္ဂလနှင့်တူပြီ၊ဘုံသတ်ရုံသာ)	

၂-ဖက်ရ ဝိဘင်းများ။ "ကြွတရေသံ စတုဝေါကာရာနံ ပဉ္စဝေါကာရာနံ တေသံ တတ္ထ" ဟုထုတ်။

မှတ်ချက် - အစစ် 'သော' ရလျှင် အတုလည်း 'သော' သာရသည်။ (ဥပေက္ခာလည်း နည်းတူပင်)

အရကောက်နည်း - ဇီဝိတမူမှ စ၍ ၂-ဖက်ရ တိုင်း၌ -- ပုံသေကောက်ရန်

(အစစ်) ကျွတ်ထိုက်သော တိပုံ၊ ရိ-၈၊ စတု-၄၊ (အပါယ်ကြဉ်) ပဉ္စ၂၂-ဘုံ၊

(အတု) မကျွတ် ကျွတ်ပုံ၊ အမ-၃၊ အဖ-၃၊ စတု-၄၊ (အကနိဋ္ဌကြဉ်) ပဉ္စ၂၅-ဘုံ၊

(ဖြစ်ပြန်) မကျွတ် ကျွတ်ပုံ၊ အမ-၃၊ အဖ-၃၊ စတု-၄၊ (သုဒ္ဓါ-ကြဉ်) ပဉ္စ၂၁-ဘုံရ၏-ဟုကောက်။

ဝါရတွဲသောအခါတွင်လည်း ယခု ကောက်သည့်အတိုင်းပင် ပုဂ္ဂိုလ်, ဘုံသတ်ပါ။(ပုံသေ)

(ဓိ+သော)လုံ-နု ၁-ဖက်ရ။ ဥ-ဖြင့် ပရိ-ပြု-အုံ-ဆုံးသောမှပစ္ဆိမ-အနန္တရတိုင် ကျွတ်တိပုံ၊ ရိ၈၊ ၄၊ ၇၊ ဝေ၊ သု၅။ မိမိဘုံ နောင်မဖြစ်ပြန်-တို့တွင် ဥ-ဖြင့်စုတေ-အုံ-အဆုံးသောမှ စုတိ၏အနန္တရတိုင် - မကျွတ်ကျွတ်-၄၊ ၃၊၃။ ၄၊ ၁၁၊ ဝေ၊ သုဒ္ဓသီ-တိုင် သုဒ္ဓါ-၄ဘုံ။ အသညဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်-သုပု-တို့အား ည ဘုံရ၏။

(ဓိ+ဥ) လုံ-နု ၁-ဖက်ရ။ သော-ဖြင့် ပရိ-ပြု-အုံ-ဆုံးဥ-ဂုတ်မှစ၍ ပစ္ဆိမ-အနန္တရတိုင်အောင် ရ-ဖ ၇၊ ၉ဘုံ၊ မိမိဘုံ နောင်မဖြစ်ပြန်-တို့တွင် သော-ဖြင့်စုတေ-အုံ-ဆုံးဥမှ စုတိ၏အနန္တရတိုင် မကျွတ်ကျွတ်ပု၃၊၃။ ၇၊ ၉ ည။

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ (ဇီဝိတမူ ဗှစ၍ ပညာမူတိုင်)

ဝီထိဇယားဖြင့် ဆိုရမည်။ ရိုးရိုးသုဒ္ဓဖြစ်လတ္တံ့ရသည်ကို ကြေညက်အောင် သဘောကျပြီးမှ ဝါရတွဲကို လေ့လာပါ။ ဇယား၌ ဝီထိ (စစ်+တု) ၄-မျိုး ရှိသည်။

ဇီမူ+သောမူလီ=ဇီဝိတဖြစ်ဆဲအရ ပဋိ-မှစ၍ပစ္ဆိမ (စုတိ)တိုင်အောင် အသညဥပါဒ် အပါအဝင်ဥပါဒ် အားလုံးရသည်။ သောမနဿဖြစ်လတ္တံ့လိုက်သော် ဥပေက္ခာပစ္ဆိမနှင့် စုတိ တို့မလိုက်နိုင်သည့် ၁-၂ အပိုင်းရှိ ဥပါဒ်နှင့် အသညဥပါဒ်တို့ကို တစ်ဖက်ရ ပုဂ္ဂလ အတိုင်းဝိဘင်းထုတ်၍ (ပုဂ္ဂိလ်,ဘုံ ရိုးရိုးသုဒ္ဓ အတိုင်းပင်) ဥပါဒ်ကိုသာ ကောက်ပါ။ ၂-ဖက်ရ၌ ဝိဘင်းကို "ဣတရေသံ စတု၊ ပဥ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ တတ္ထ" ဟုထုတ်၍၊ (ပဋိ-ပဝတ္တိ)၂-ခွဲကာ-- "ပဋိ ၁၉။ပ။ဘုံ၊ ပဝတ္တိအခါ သော-ဖြင့် ပရိ-အံ့--(ဝီထိအတိုင်းအစစ် ကောက်)။ အတုကောက်သော် "ပဋိ-နောင် ပဘဝင်မှ စ၍ စုတိ၏အနန္တရတိုင်အောင် " စသည်ကောက်ပါ။

သောမနဿမူ-၌ ပွန်+နာ ပုဂ္ဂလအတိုင်းပင် (နိရောဓ+ည)တို့ကိုဖြုတ်၍ ဝိဘင်းထုတ်၊ ရသင့်သည်အား လျော်စွာ ဝီထိအလိုက်ကောက်ပါ။ (ပုဂ္ဂိလ်,ဘုံ ရိုးရိုးသုဒ္ဓ အတိုင်းပင်)ဖြစ်၍ ရိုးရိုးသုဒ္ဓကျေပြွန်ပါက အခက်အခဲမရှိ သက်သာလွယ်ကူစွာ နားလည်မည်။

အတီတာနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ (ဇီဝိတမူ ဗှစ၍ပညာမူတိုင်)

ဇီဝိတမူမှစ၍ ကျန်မူ မူလီများ ဝီထိဇယားဖြင့် ဝိဘင်းထုတ်အရကောက်ရမည်။ ဇီဝိတမူ၌ ဝီထိဇယားရှိ တရားများပစ္ဆိမဘဝိကအပါအဝင်အားလုံးဖြစ်ဖူးရသည်။ သံသယ အနာဂတမရသော တရားများကို တစ်ဖက်ရထုတ်၍ အနာဂတ်ရသောတရားများ နှစ်ဘက်ရထုတ်ပါ။

ဇီဝိတမူတစ်ခုလုံး နိက် ၌ 'ပါဠိဂတိ' ချည်း နောက်ကြိယာကြည့်ထုတ်ပါ။

၁၊ အနာဂတ်ဇယား၊ အတိတ်ဘက်ကအကုန်ရ၍၊

၂၊ အတိတ်ဇယားတွင် အနာဂတ်ဘက်က အကုန်ရသည်။ (ဓမ္မယမက ကပင်ဤသဘောများပါခဲ့ပြီ)

သောမနဿမူ၌ အသညမှတပါး အားလုံးဖြစ်ဖူးရ၍ အနာဂတ်မရသောတရားများတစ်ဖက်ရ၊ ရသော တရားများ ၂-ဖက်ရထုတ်ပါ။ ယခုမူနှင့် ကျန်မူများအားလုံး နိက် ၂-ဖက်ရကို 'အသညသတ္တာနံ'-ဟုထုတ် ပါ။ ညွှန်ပြချက်များကို စနစ်တကျလေ့လာပါလေ။

တီ+နာ ပုဂ္ဂလ တုံးက အနာဂတပုဂ္ဂလရှိတရားများ အတိတ်ဘက်ဖြစ်ဖူးရခဲ့၏။

တီ+နာ ပုဂ္ဂလောကာသ မှာတော့ စက္ခုမူမှာ ကာမ,ရူပတန်းရှိ ပစ္ဆိမဘဝိက များပါ တရားကုန်ဖြစ်ဖူး ရ၏။ ဃာန,ဣတ္ထိ, ပုရိသမူမှာတော့ ကာမတန်းရှိတရားကုန်ရ၏။ ဤသို့ဆိုင်ရာသာ အကုန်ဖြစ်ဖူးရကြ၍ ဇယားရှိ တရားများ (ပုဂ္ဂလောကာသ)သဘောအရ'ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ'သာဖြစ်ဖူးရ၏။ အကုန်မရဟု နေရာ တိုင်း ဤသို့ချည်းမှတ်ပါ။

ယခုဖော်ပြခဲ့ပြီး ဝိဘင်းထုတ်အရကောက်ကြံဆနည်းအတိုင်းလေ့လာပါလျှင် ယမိုက်တတ်မြောက်ရန် သေချာပါသည်။

အတီတာနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

ဣန္ဒြိယ ပရိညာဝါရ

ဣန္ဒြေ	ကြိယာ	ပစ္စုပ္ပန်	အတိတ်	အနာဂတ်	နိက်
စက္ခာဒိ ၁၈	ပရိဇာနာတိ	အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်	အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်	ကျွတ်ပုံ - အ-မ ၃ / အ-ဖ ၃	မကျွတ်ပုံ
ဒေါမနဿိ	ပဇဟတိ	အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်	နာ-ဖ၊ အရမဂ်၊ ရဖ	ကျွတ်ပုံ - အ-မ ၂ / အ-ဖ ၂	(မကျွတ်ထိုက်
အနညာတည	ဘာဝေတိ	သော-မဂ္ဂဋ္ဌာန်	အထက်မဂ်-၃ ဖ - ၄	ကျွတ်ထိုက် ပုံ	ကျွတ်ထိုက်ပုံထုံ- ကို
အညိန္ဒြိယ	ဘာဝေတိ	အထက်မဂ်-၃	အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်	ကျွတ်ပုံ - အ-မ ၃ / အ-ဖ ၃	အနာဂတ်ပါမှ ခွဲပါ)
အညာတာဝိ	သစ္ဆိကရောတိ	အရ-ဖ (၁)	အရ-ဖ (၂)	ကျွတ်ပုံ - မ ၄ / အ-ဖ ၃	

(၁)ယော အဂ္ဂဖလံ သစ္ဆိကရောတိ=အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်နှင့် ပြည့်စုံသော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုံ-ရ၏။
(၂)ယော အဂ္ဂဖလံ သစ္ဆာကာသိ = ။ ။ မှတစ်ပါး
သော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။ (အညာတာဝိန္ဒြေ-၌ခွဲရန်)

ဤ ဣန္ဒြိယ ပရိညာ၌ ဣန္ဒြေ ၂၂-ပါးလုံးကိုဟော၏။ (အတိတ်စသည်လိုက်၍ ကြိယာထားပါ)

ပရိညာမှတ်တာတ်ရန် (ပု- သောမ,ဖ၊ သကဒါမ,ဖ၊ အနာ မ,ဖ၊ အရဟ မ,ဖ) ပုဂ္ဂိုလ်များစဉ်၍ထားပါ။
စက္ခုန္ဒြေ ပိုင်းခြား၍သိဆဲအရ = ပု၊ မ ဖ၊ မ ဖ၊ မ ဖ၊ (မ)ဖ၊ (သင်္ဂဟမဂ်ပယ်စဉ်ဖြင့်လည်းစဉ်းစားနိုင်)
ဒေါမနဿိန္ဒြေပယ်ဆဲအရ = ပု၊ မ ဖ၊ မ ဖ၊ (မ)ဖ၊ မ ဖ၊ (အနညာ,အညာတာဝိတို့၌လည်း နည်းတူသိ)
လက်ရှိ ပစ္စုပ္ပန် အရကောက်ထားသော ဝိုင်းထားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (ညာဘက်ရှိ)အထက် ပုဂ္ဂိုလ်များကို အတိတ်ကဟော၍၊ (ဘယ်ဘက်ရှိ) အောက် ပုဂ္ဂိုလ်များကို အနာဂတ်ကဟောမည်။(ဇယားနှင့်ယှဉ်ကြည့်)
၁။ယော၊ သည်။ အဂ္ဂဖလံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို။ သစ္ဆိကရောတိ၊ မျက်မှောက်ပြုဆဲ။ သစ္ဆာကာသိ၊-ပြုပြီ။

မူကွဲများ -- ဤ ဣန္ဒြိယ ပရိညာ၌ - -

၁။ ပါဠိတော် မူကွဲ။

၂။ အရကောက် မူကွဲဟု ၂-မျိုးရှိသည်။

ပါဠိတော်မူကွဲ၌ ၁၃၃၂-ခုနှစ်၊ ဆဋ္ဌမူနှင့် ကျန်အကြိမ်များ ဆဋ္ဌမူတို့ အနည်းငယ်ကွဲနေသည်။
၁၃၃၂-ခုနှစ်၊ ဆဋ္ဌမူ၌ --
ယော စက္ခုန္ဒြိယံ ပရိဇာနိဿတိ၊ သော အညိန္ဒြိယံ ဘာဝေဿတီတိ၊ ဒွေ ပုဂ္ဂလာ၊ (၁-ဖက်ရ)။ ပဉ္စပုဂ္ဂလာ၊ ဟု (၂)ဖက်ရ- ထုတ်ထားသည်။

ဟောကြားပုံ စနစ်များ--

ဤဣန္ဒြိယ ယမက၌ ပစ္စုပ္ပန္နဝါရ, အတီတဝါရ ၂-ဝါရမှ ဟောသမျှမှ ကြွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်များကို အနာဂတ ဝါရကသိမ်းကြုံးဟော၏။ ဤစနစ် အရ အညိန္ဒြိယ ၌လည်း ၁၃၃၂-ခုနှစ်ရိုက် ဆဋ္ဌမူ၌ ဖော်ပြပါ အတိုင်း ဝိဘင်းရှည်ထွက်သည်။

http://www.dhammadownload.com

အများသုံး ကျန်အကြိမ် များ၌ --

ယော စက္ခုန္ဒြိယံ ပရိဇာနိဿတိ၊ သော အညိန္ဒြိယံ ဘာဝေဿတီတိ၊ အာမန္တာ၊

အရကား (- ကျွတ် ပု၊ အမ-၃၊ အဖ-၃)ရ၏။

အညိန္ဒြေ၏ အနာဂတဝါရ အရ၌--(ကျွတ် ပု၊ အမ-၃၊ အဖ-၃) ရထားသည်။ အလယ်မဂ္ဂဋ္ဌာန်၂-ယောက်ကို ပစ္စုပ္ပန်က ဟောခဲ့ပြီး ဖြစ်သော်လည်း (အရဟတ္တမဂ်အလို့ငှာ ပွါးများရဦးမှာဖြစ်လို့) အနာဂတဝါရ၌ ထပ်မံ၍ဟောရမည်၊ သို့မှလည်း သဘာဝကျမည်။ (ဤအချက်ကွဲပြားနေသည်)

အရကောက်မှုကွဲ -- အရကောက်မှာလည်း

၁၊ မူရင်း ထန်းတစ်ပင် ဆရာတော်၏ အရကောက်၊

၂၊ မစိုးရိမ်ဆရာတော်ကြီး၏ အရကောက်သစ်-ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိသည်။

သတိထားတော်မူ- ဤဝါရမျိုး မေးပါက မည်သည့်မူနှင့်မှန်ပါစေ၊ အမှတ် ပေးရန်လိုအပ်လှ၍ ၂-မျိုးကွဲသော နေရာကို မေးမိပါက အဖြေ၂-မျိုးပေးရမှာဖြစ်သည်။

ပစ္စုပ္ပန် အနုလုံ ဝိဘင်းထုတ်နည်း-

ပစ္စုပ္ပန် နိက် ၂-ဖက်ရ။ ။အနုလုံ ၁-ဖက်ရ နှစ်ခုတွင် မဂ်များသာ ထုတ်ခဲ့လျှင် -- ပစ္စနိက်၂-ဖက်ရ၌ "ဒွေ၊ တယော၊ စတ္တာရော မဂ္ဂသမင်္ဂိနော ဌပေတွာ အဝသေသာ ပုဂ္ဂလာ" စသည်ဟောမည်။

သော-မဂ်နှင့်ကျန်ဖိုလ်များတို့တွဲဖက်၍ဟောပါက"အဋ္ဌမကဉ္စ အရဟန္တဉ္စဌပေတွာ အဝသေသာပုဂ္ဂလာ' စသည်ဖြင့် မဂ်နာမည် ဖိုလ်နာမည်ဖော်၍ဟောမည်။(သော-မဂ်ကို "အဋ္ဌမက"ဟုခေါ်သည်၊ နှာ၃၁ရှု)

ဗဟုဝုစ်။ ပုဂ္ဂိုလ်များက"ပရိဇာနန္တိ၊ ပဇဟန္တိ၊ ဘာဝေန္တိ၊ သစ္ဆိကရောန္တိ - ဟုဝါရသို့လိုက်၍ ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဟောပါလေ။ အတီတဝါရ၊ အနာဂတဝါရ တို့၌ ပုဂ္ဂိုလ်များကို "ဒွေပုဂ္ဂလာ၊ ဆပုဂ္ဂလာ" စသည်ဖြင့် သင်္ချာတပ်၍ ဟောမည်။ ကြိယာကိုလည်း ပုဂ္ဂိုလ်နည်းများနှင့် အတိတ်, အနာဂတ်လိုက်ထုတ်ပါလေ။

အညာတာဝိန္ဒြေ-၌ အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန် (၁) (၂) ရှိရာ (၁) မှာ အရဟတ္တမဂ်ကိုရပြီးစ အစဆုံးဖိုလ်ကိုယူ၍၊ (၂) အတွက် ကျန်ဖိုလ်များကိုယူရမည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဖော်ပြပါအတိုင်းဆိုရိုးပြုရသည်။

ပစ္စုပ္ပန် (အနညတညဿာမီတိန္ဒြိယ + အညိန္ဒြိယ)

၁။ အနုလုံ ၌ "နော"ချည်းထုတ်။ (နု-သော-မဂ်ရ၏။ ပဋိ-အထက် ၃-ခုရ၏)

၂။ နိက်နု ၁-တယော မဂ္ဂသမင်္ဂိနော။ (အထက်မဂ် ၃-ခုရ၏)

၃။ ။ ၂-စတ္တာရော မဂ္ဂသမင်္ဂိနော ဌပေတွာ အဝသေသာ ပုဂ္ဂလာ။ (ပု, ဖ-၄)(ဤတစ်ခုသာရှိ၏)

၄။ ။ ပဋိ ၁-အဋ္ဌမကော။

အနညတညဿာမီတိန္ဒြိယ+ အညာတာဝိ

၁။ အနုလုံ -"နော" ချည်းထုတ်။ ၂။ နိက် နု ၁-ယော အဂ္ဂဖလံ သစ္ဆိကရောတိ။

၃။ ။ ၂- အဋ္ဌမကဉ္စ အရဟန္တဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသာ ပုဂ္ဂလာ။ (မဂ်နှင့်ဖိုလ်တွဲထုတ်ပုံ)

၄။ ပဋိ ၃- အဋ္ဌမကော။

F. 13. A

http://www.dhammadownload.com

မေး၊ အဘယ်ကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာမြတ်တို့သည် သတ္တပုဂ္ဂလာ, အဋ္ဌပုဂ္ဂလာ သင်္ချာဖြင့်ဆိုပါသနည်း။
ဖြေ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်နှင့်ပြည့်စုံသော ရဟန္တာမှတစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာအလိုရှိအပ်သောကြောင့် သင်္ချာကို နှစ်သက်တော်မူ၍ သတ္တပုဂ္ဂလာ, အဋ္ဌပုဂ္ဂလာ စသည်ဖြင့်ဆိုရပါသည်။(ကောက်-၅၉၇)

မေး။ ယော ဝါ ပန အညိန္ဒြိယံ ဘာဝေတိ၊ သော စက္ခုန္ဒြိယံ ပရိဇာနာတီတိ ကို (က) ပါဠိတော်အလို၊ (ခ)အရကောက် အလိုအားဖြင့် အကြောင်းပြ၍ ခ-ကိုအကြောင်းပြလျက် ဝိဘင်းထုတ် ကောက်ပြပါ။

ဖြေ။ (က) ဒွေ ပုဂ္ဂလာ အညိန္ဒြိယံ ဘာဝေန္တိ နော စ စက္ခုန္ဒြိယံ ပရိဇာနန္တိ၊ အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီ အညိန္ဒြိယဉ္စ ဘာဝေတိ စက္ခုန္ဒြိယဉ္စ ပရိဇာနာတိ။ အရကား= သကဒါဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်, အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ရ၏။ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်လည်းရ၏။

(ခ) ဝိဘင်းကား - အာမန္တာ။ အရကား အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ရ၏။ သံသယဒင်းရ၏။ ပရိညာဟူက အထွက်အမြတ်ကို ဟောသောကြောင့် "အာမန္တာ" ဟု ပဋိဝစနဖြင့်ဖြေတော်မူ၍ အရဟတ္တမဂ်ကို ကောက်ရပါသည်။

မှတ်ချက်။ ပစ္စုပ္ပန် = စက္ခု+အနညတည။ ဒေါ+အနညတည မူလီ၂-ခု၏ နိက်၂-ဖက်၌သာ "ဒွေ မဂ္ဂသမင်္ဂီနော ဌပေတွာ အဝသေသာ ပုဂ္ဂလာ" ဟု ဝိဘင်းထုတ်သည်။

အတီတဝါရ (စက္ခု+ဒေါမန)

၁။ နုလုံ - နု "အာမန္တာ"။ ၂။ ။ - ပဋိ - ဒွေပုဂ္ဂလာ။ ။အရဟာ။ နိက်၂-ဖက်ရ= ဆပုဂ္ဂလာ။

စက္ခု+အညာတာဝီ ။ (အညိ+အညာတာဝီ)

၁။ နုလုံ-နုဝ-ယော အဂ္ဂဖလံ သစ္ဆိကရောတိ။(ယော၊ သည်။ အဂ္ဂဖလံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို။သစ္ဆိကရောတိ
။ ၂-ယော အဂ္ဂဖလံ သစ္ဆာကာသိ။ (မျက်မှောက်ပြုဆဲ။ သစ္ဆာကာသိ၊ မျက်မှောက်ပြုပြီ)
ပဋိ-အာမန္တာ။ ။နိက်= အဋ္ဌပုဂ္ဂလာ။

မှတ်ချက်။ ဒေါ+အညာတာဝီ။ အနညတည+အညာတာဝီ-ဟူသော မူလီ၂-ခုဝယ် အနုလုံ၂-ဖက်ကို ပါဠိတော်၌ "အရဟာ" ဟုဟော၍ အရကောက်သစ်/ဟောင်း ၂-မျိုးလုံး၌ "**ယော အဂ္ဂဖလံ သစ္ဆာကာသိ**"ဟုရှိသည်။

အနာဂတဝါရ (စက္ခု+ဒေါ)

နုလုံ = ဒွေပုဂ္ဂလာ။ ပဉ္စပုဂ္ဂလာ။ ပဋိ - "အာမန္တာ"။
နိက်=တယော ပုဂ္ဂလာ၊ (မက္ခတ်ပု, ရမဂ်, ရဖိုလ်) အနာဂတ်ပါလျှင် ပုထုဇဉ်ကို(မက္ခတ်၊က္ခတ် ၂-မျိုးခွဲပါ)

(စက္ခု+အနညတည)

နုလုံ = ဆပုဂ္ဂလာ။ ယေ ပုထုဇ္ဇနာ မဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ တေ။ ပဋိ=အာမန္တာ။
နိက် = တယော ပုဂ္ဂလာ။ (မက္ခတ်ပု၊ ရမဂ်၊ ရဖိုလ်)

အတီတာနာဂတဝါရ (အနညတည+အညတာဝီ)

နုလုံ = အရဟာ။ ဆပုဂ္ဂလာ။ ပဋိ=ဒွေပုဂ္ဂလာ။ (က္ခတ်ပု၊ သောမဂ်)
နိက် = ယေ ပုထုဇ္ဇနာ မဂ္ဂံ န ပဋိလဘိဿန္တိ တေ-ဟု နှစ်ဖက်ရထုတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။ အနာဂတပါဝင်သော ဝါရများ၌ ပုထုဇဉ်ကို (က္ခတ်-မက္ခတ်)၂-မျိုးခွဲ၍ဟောပါလေ။

http://www.dhammadownload.com

အဓိပ္ပါယ် ကဏ္ဍ

သင်္ခါရ ယမိုက် အဓိပ္ပါယ်

ကာယသင်္ခါရ-ဟူသည် စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်ဟု ဆိုအပ်သော ကရဇကာယ၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သော အဿာသပဿာသ-ဟု ဆိုအပ်သော စိတ္တဇဝါယောဓါတ်တည်း။ (အရကောက် ၁၀၄)

ကာယသင်္ခါရဝယ် သင်္ခါရပုဒ်ဝစနတ္ထ နှင့် ဉာဉ်ကောက်

သံကရီယတေတိ သင်္ခါရော၊

သံပုဗ္ဗကရဓါတ်အရ ကတ္တုတ္ထကြိယာ- စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်-ဟု ဆိုအပ်သော အကြောင်းဖြစ်သော ကရဇကာယ၏ ဥပါဒ်သည် မုချအားဖြင့်ရ၏။

ကမ္မဋ္ဌကြိယာကား - ကရဇကာယ၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သော အဿာသ ပဿာသတို့၏ ဥပါဒ်သည် ကာရဏူ ပစာရတ္ထအားဖြင့်ရ၏။

ဏ-ပစ္စည်းအရကား ထိုကာရဏူပစာရတ္ထအားဖြင့် မှတ်အပ်သော ဥပ္ပါဒဝန္တဖြစ်သော အဿာသ ပဿာသ ဖြစ်သော စိတ္တဇဝါယောဓာတ်ရ၏ (အရကောက် ၁၀၄)

ကာယသင်္ခါရ ဝစနတ္ထနှင့်အရ ကာယေန သင်္ခါရော ကာယသင်္ခါရော

အရကား ကရဇကာယ၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သော အဿာသ ပဿာသ-ဟု ဆိုအပ်သော စိတ္တဇဝါယောဓါတ်ရ၏။

ကရဇကာယသည် ပြုပြင်အပ်သောကြောင့် ကရဇကာယ၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သော အဿာသ ပဿာသ-ဟု ဆိုအပ်သော စိတ္တဇဝါယောဓါတ်သည် ကာယသင်္ခါရမည်ပါသည်။

မုစ္ဆာကာလ-ဟူသည် ရေမွန်းစဉ် သစ်ပင်ထက်မှကျစဉ် မြားဆိပ်အစရှိသည်ဖြင့် သေစဉ်ကို ဆိုသည်။

အဿာသ ပဿာသ ကင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို အကြောင်းနှင့်တကွပြဆိုခြင်း

၁။ ရေ၌နစ်မြုပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ အမိဝမ်းတွင်း၌ကိန်းသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား နိရောဓာကာသ (ချုပ်ပြီးသော အာကာသ ရှိသည်)၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။

၂။ စုတေသော(သေသော) ပုဂ္ဂိုလ်၊ အသညသတ်ဘုံ၌ ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ နိရောဓ သမာပတ်ဝင်စားခိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အဿာသပဿာသကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ်မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။

၃။ မုစ္ဆာကာလ၌ ဖြစ်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စိတ်ဖြစ်မှုအားနည်းသောကြောင့် လည်းကောင်း။

၄။ စတုတ္ထစျာန်ဝင်စားခိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ ရူပပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဓမ္မတာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဿာသ ပဿာသ မဖြစ်တည်း။

ကေစိဝါဒအလို - စတုတ္ထစျာန်ဝင်စားခိုက်သောပုဂ္ဂိုလ် ရူပပုဂ္ဂိုလ်တို့၏စိတ်သဏ္ဍာန်သည် အလွန်သိမ်မွေ့ နူးညံ့စွာဖြစ်သောကြောင့် အဿာသပဿာသ မဖြစ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။ အထက်ပါပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် အဓိပ္ပါယ်နှင့်**ဆောင်ပုဒ်**များ နှာ၂၆-၌ရှိသည်။

http://www.dhammadownload.com

အဋ္ဌကထာ အသီးသီးအလို အဿာသ ပဿာသ ခေါ်ကြောင်းကား

၁။ ဝိနည်းအဋ္ဌကထာအလို ထွက်သက်ကို အဿာသ၊ ဝင်သက်ကို ပဿာသ - ဟု ခေါ်ပါသည်။

၂။ သုတ္တန်,အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာတို့အလို ဝင်သက်ကို အဿာသ၊ ထွက်သက်ကို ပဿာသ-ဟုခေါ် ပါသည်။

ဆောင် = ဝိမှာထွက်-အ၊ ဝင်သက်-ပ၊ သုတ်, အ ပြောင်းပြန်ယူ။

ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၌ အမိဝမ်း၌ ကိန်းသောသူတို့အား အမိဝမ်းမှ မွေးဖွားကာစအခါ၌ ထွက်သက် အရင်ဖြစ်ပြီးမှ ဝင်သက်ဖြစ်၏ဟု ဆိုပါသည်။

ထွက်သက်၏အစကား ချက်(အလယ်ကား နှလုံး) အဆုံးကား နှာသီးခေါင်းဖျား၊ နှုတ်သီးဖျားတည်း။ ဝင်သက်၏အစကား နှာခေါင်းဖျား၊ နှုတ်သီးဖျား၊ (အလယ်ကားနှလုံး) အဆုံးကားချက်တည်း၊ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်)။

တနည်း ထွက်သက်လေ၏အစကား ချက်၊ အလယ်ကား နှလုံး၊ အဆုံးကား နှာခေါင်းဖျားတည်း၊ ဝင်သက်လေ၏ အစကား နှာခေါင်းဖျား၊ အလယ်ကား နှလုံး၊ အဆုံးကား ချက်တည်း၊ (ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ)

ကာယသင်္ခါရ၌ ကာယ

ကုစ္ဆိတာနံ ကေသာဒီနံ အာယောတိ ကာယော-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ စက်ဆုပ်အပ်ကုန်သော ဆံပင်စသည်တို့၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်-ဟု ဆိုအပ်သော ကရဇကာယသည် ကာယမည်၏။

အမိအဖတို့၏ သုက်သွေးကြောင့်ဖြစ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်သည် ကရဇကာယမည်၏။

(တနည်း) ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ တည်းဟူသော အကြောင်းတရား လေးပါးတို့ကြောင့်ဖြစ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်သည်။ ကရဇကာယမည်၏။ (ယမကတ္ထ ဒု ၅)

ဝိနည်းအဋ္ဌကထာအလို ထွက်သက်လေ အဿာသ—ဟု ဆိုကြောင်းကား

အမိဝမ်းမှ အပြင်သို့ ထွက်ခွင့်မရသေးသော ဂဗ္ဘသေယျက ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အမိဝမ်းဗိုက်မှထွက်ခွာ မျှ၌ ထွက်သက်လေသည် ရှေးဦးစွာဖြစ်သောကြောင့် ထွက်သက်လေကို အဿာသ-ဟုဆိုသည်။

သုတ္တန်အဋ္ဌကထာတို့အလို ဝင်သက်လေကို အဿာသ—ဟုဆိုကြောင်းကား

ပဝတ္တိအခါဘာဝနာကို အားထုတ်သောကာလ၌ ရှေးဦးစွာ ဝင်သက်လေကိုရှုရှိုက်ရ၍ နောက်မှ ထွက်သက်လေကို ထုတ်ရသောကြောင့် ဝင်သက်လေကို အဿာသ-ဟု ဆိုသည်။ (ယမကတ္ထ ဒု ၁၀)

ယင်းဝါဒနှစ်ရပ်၌ သင့်သောဝါဒကား

သုတ္တန်အဋ္ဌကထာဝါဒသည် 'အဿာသာဒိ မဇ္ဈပရိယောသာနံ (ပ) ဣဋ္ဌိတာစ ဖန္ဒိကာစ' ဟူသော ပါဠိတော်နှင့် ညီညွတ်သည့်အပြင်၊ ဘာဝနာကိုအားထုတ်ရာ၌ ဖြစ်စဉ်ကိုသာအလိုရှိအပ်သောကြောင့် ဝင်သက်လေကို အဿာသ-ဟုဆိုသော သုတ္တန်ဝါဒကိုသာ အသင့်ယူ၍မှတ်ယူပါ။ (ယမကတ္ထ ဒု ၁၀)

ဝိတက် ဝိစာရတို့ကိုသာ ဝစီသင်္ခါရဟု ဝစီဘေဒသဒ္ဒ၏ အကြောင်းဟူသောအနေဖြင့် ဝိတက္ကဝိစာရာဝစီသင်္ခါရော—ဟု ဘုရားရှင်ဟောခြင်းကား

စကားကို မြွက်ဆိုသောအခါ ရှေးဦးစွာ ကြံဆဆင်ခြင်ပြီးမှ ကြံဆ ဆင်ခြင်သည့်အတိုင်း နှုတ်မြွက် ပြောဆိုရလေသောကြောင့်ဝိတက္ကဝိစာရာဝစီသင်္ခါရာ-ဟုဟောတော်မူပါသည်။ (ယမကတ္ထဒု၁၉)

http://www.dhammadownload.com

တစ်ပါးသောယမိုက်တို့၌ သရူပကျွာဝါရကို မဟောမူ၍ သင်္ခါရယမိုက်၌သာ သရူပကျွာဝါရကို ဟောခြင်းကား

ခန္ဓာအစရှိသည်တို့ကို ဝိဘင်းအစရှိသောကျမ်းတို့၌ သရုပ်ထုတ်၍ဟောခဲ့ပြီးဖြစ်သဖြင့် သရုပ်ကို သိစေအပ်ပြီးသောကြောင့် မဟောမူ၍၊ ကာယသင်္ခါရအစရှိသည်တို့ကို ရှေး၌သရုပ်ထုတ်၍ မဟောအပ်သေးသဖြင့် သရုပ်ကိုမသိအပ်သည်ဖြစ်သောကြောင့် ဤသင်္ခါရယမိုက်၌သာ သရူပကျွာဝါရကိုဟောတော်မူပါသည်။ (အရကောက် - ၃၀၇၊ ၆၆၇၊ ၇၆၂)

အသညသတ်ဘုံ၌ ဝစီသင်္ခါရ မဖြစ်ခြင်းအကြောင်းကား

အသညသတ်ဘုံသည် ရူပေါကာသဘုံဖြစ်၍ နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်ရာဘုံမဟုတ်သောကြောင့်၎င်း၊ ဝိတက် ဝိစာရမရှိသောကြောင့်၎င်း အသညသတ်ဘုံ၌ ဝစီသင်္ခါရမဖြစ်။

ဒုတိယဈာန်စသည်တို့၌ ဝစီသင်္ခါရမဖြစ်ခြင်းကား

ဒုတိယဈာန် စသည်တို့၌ ဘာဝနာ၏အစွမ်းကြောင့် ဝစီသင်္ခါရမဖြစ်ပါ။ (ယမကဋ္ဌ ဒု ၂၀)

ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တစ်ဆယ်တို့၌ ဝစီသင်္ခါရ မဖြစ်ခြင်းကား

ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တစ်ဆယ်တို့၌ ဈာနင်ကိစ္စကင်းသောကြောင့် (ဝါ) ဈာနင်ကိစ္စမတပ်သောကြောင့် ဝစီသင်္ခါရ မဖြစ်ပါ။ (ယမကဋ္ဌ ဒု ၂၀)

အသညသတ်စသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ဝစီသင်္ခါရ မဖြစ်ခြင်းကား

အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား စိတ်ကိုစက်ဆုပ်ခြင်းစသော နာမဝိရာဂဘာဝနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် နာမ်တရားကို ပယ်အပ်လေသောကြောင့် စိတ်ဖြစ်ခြင်းမရှိ၊ စိတ်ဖြစ်ခြင်းမရှိသောကြောင့် ဝစီသင်္ခါရ မဖြစ်ပါ။

နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားခိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ သေသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ နာမ်တရားကင်းချုပ်ပြတ်စဲသွားသောကြောင့် ဝစီသင်္ခါရမဖြစ်ပါ။ (ယမကဋ္ဌ-၂၁)

စိတ္တသင်္ခါရပုဒ်၌ စိတ္တပုဒ်ကို = အာရမ္မဏံ စိန္တေတိ ဝိဇာနာတီတိ စိတ္တံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ စိတ္တအရ စိတ်တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ် အကျယ် တစ်ရာ့နှစ်ဆယ့်တစ်ပါးရ၏။ (ယမကဋ္ဌ ၂၁)

သင်္ခါရပုဒ်ကို = သင်္ခရိယတီတိ သင်္ခါရော -ဟုဝစနတ္ထပြု၍ သင်္ခါရအရ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်(၅၀) တို့ကို ရ၏။ (ယမကဋ္ဌ ဒု ၂၁)

စိတ္တဿ သင်္ခါရော စိတ္တသင်္ခါရော-ဝစနတ္ထပြု၍ စိတ္တသင်္ခါရအရ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်(၅၀)တို့ကိုပင် ကောက်ယူရပါသည်။

စိတ္တသင်္ခါရ

ဝိတက် ဝိစာရတို့ကို ဝစီသင်္ခါရအဖြစ်ဖြင့် တသီးတခြားယူအပ်လေပြီး ဆိုအပ်လေပြီးဖြစ်သောကြောင့် 'ဌပေတွာ ဝိတက္ကဝိစာရေ'-ဟု ဟောတော်မူပါသည်။

သညာနှင့် ဝေဒနာကို စိတ္တသင်္ခါရော—ဟု ဟောကြောင်း – –

တနည်း သညာစ ဝေဒနာစ စိတ္တသင်္ခါရာ—ဟု ဟောကြောင်းကား – –

သညာနှင့်ဝေဒနာတို့သည် ခန္ဓာအထူးဖြစ်သောကြောင့် သညာစ ဝေဒနာစ စိတ္တသင်္ခါရော-ဟု ဟောတော်မူပါသည်။ (ကောက်-၃၀၇)

http://www.dhammadownload.com

ဝေဒနာနှင့် သညာတို့ကို အသီးအခြားအဖြစ် ထုတ်ဆောင်ဟောကြားကြောင်းကား --

ဝေဒနာသည် ဝဋ္ဋတရားတို့၌ သာယာခံစားသည်၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်၏။ သညာသည် ထိုဝေဒနာ သာယာခံစား ချင်အောင် အသုဘ၌ သုဘ-ဟု သညာ ဝိပလ္လာသ၏အစွမ်းဖြစ်၍ သံသရာ၏ပြဋ္ဌာန်းသော အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် အသီးအခြားခန္ဓာအဖြစ် ထုတ်ဆောင်ဟောကြားတော်မူပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ ဒု-၂၃)

စိတ္တသင်္ခါရ-အရ စိတ္တဇရုပ် မကောက်ယူဘဲ ဝိက်ဝိစာရကြဉ် စေတသိက်(၅၀)ကိုသာ ကောက်ယူကြောင်းကား –

ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာတို့ကိုသာ အထင်ရှားဖြင့် တင်စား၍၊ ဝိပါက်ဟုခေါ်ဆိုဘိသကဲ့သို့စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်တို့ကို စိတ္တသင်္ခါရအရ ကောက်ယူသင့်သော်လည်း ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက် (၅၀)တို့ကိုသာ အထင်ရှားဖြင့် တင်စား၍ စိတ္တသင်္ခါရ-ဟု ခေါ်ဆိုလေသောကြောင့် စိတ္တသင်္ခါရ-အရ စိတ္တဇရုပ်ကိုမကောက်ယူဘဲ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ် စေတသိက်(၅၀)တို့ကိုသာ ကောက်ယူခြင်းဖြစ် ပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ ဒု ၂၅)

သဗ္ဗေ စိတ္တသမ္ပယုတ္တကာ ဓမ္မာ စိတ္တသင်္ခါရာ - ဟု ဘုရားရှင်ဟောတော်မူလျှင်ပြီးကောင်းပါလျက် အဘယ် အကျိုးငှာ အပိသဒ္ဒါထပ်လောင်း၍ သဗ္ဗေပိ-ဟု ဟောတော်မူရပါသနည်း။

သဗ္ဗေပိ စိတ္တသမ္ပယုတ္တကာ ဓမ္မာ စိတ္တသင်္ခါရာ-ဟု သာမာန်ဟောကြားတော်မူပါမူ အပေါင်းဖြစ်သော စေတသိက်(၅၀)သည်သာ စိတ္တသင်္ခါရမည်သည်မဟုတ်သေး၊ အစိတ်စိတ်ဖြစ်သော စေတသိက်တို့သည်လည်း စိတ္တသင်္ခါရမည်သည်သာလျှင်တည်း ဟူသောအထူးကို ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ အပိသဒ္ဒါ ထပ်လောင်း၍ သဗ္ဗေပိ-ဟု ဟောတော်မူပါသည်။

နိုယံ ။ ။အပေါင်းနောက်ယိုင်၊ ထိုင်သည့် စ ပိ၊ ရှိသည့် သဒ္ဒါ၊ တည်ရာကြောင်းဟိတ်၊ ခက်ကြိတ်ကြိတ်၊ အစိပ်အစိပ်နေ၊ အပေါင်းနောက်မှာ ထိုသဒ္ဒါ တည်ရာအစိပ်ပေ။ (ယမကဋ္ဌ ဒု ၂၇)

သုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရကို ဟော မဟော ဝိနိစ္ဆယ

အဋ္ဌကထာဆရာသည် သုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရအရာ၌ ကာယသင်္ခါရော ဝစီသင်္ခါရော ကာယသင်္ခါရော ဤသို့စသောအားဖြင့် ဘုရားရှင်ဟောကြားတော်မူသောကြောင့်သာ သုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရေ ပန-ဟူ၍ သဒိသူပစာအားဖြင့် ဖွင့်ဆိုတော်မူခြင်းဖြစ်ပေသည်။ သုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရအစစ်ကို ဘုရားရှင်ဟောတော်မူသောကြောင့် သုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရပနဟူ၍ ဖွင့်ဆိုခြင်း မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် သုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရစစ်စစ်ကို ဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မမူဟူ၍သာ မှတ်သားအပ်၏။ သို့ဖြစ်၍ သင်္ခါရယမိုက်ဆိုရိုး၌ သုဒ္ဓသင်္ခါရ အရာ၌တည်သောကြောင့် သုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရလည်းမည်ကောင်းပါသော သုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရအားဖြင့်-ဟု အရကောက်ဆရာတို့ မိန့်ဆိုတော်မူလေသည်။ (ယမကဋ္ဌ ဒု ၂၉)

မေး၊ အဿာသပဿာသတို့သည် စိတ်ကြောင့်ဖြစ်ကုန်ရကား "အဿာသပဿာသာ စိတ္တသင်္ခါရော" ဟုဟောသင့်ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် 'အဿာသပဿာသာ ကာယသင်္ခါရော' ဟုဟောရပါသနည်း ဥပမာသွင်းလျက် ဖြေပြပါ။ (၁၉၉၉-ခု၊ ဗဟို၌ မေးဘူး)

ဖြေ။ပဋိသန္ဓေအခါ ကမ္မဇရုပ်တို့သည် ကံကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော်လည်း ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့်စပ်၍ ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့ အဿာသ ပဿာသတို့သည် စိတ်ကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော်လည်း (ဝါ) စိတ္တဇဝါယောဓါတ်ဖြစ်ကုန် သော်လည်း ကရဇကာယနှင့် စပ်၍ဖြစ်ကုန်သောကြောင့် စိတ္တဇဖြစ်ပါလျက်စိတ္တသင်္ခါရော-ဟု မဟောမူ၍ အဿာသပဿာသာ ကာယသင်္ခါရော-ဟု ဆိုရသည် (ဝါ) ဟောရသည်။

http://www.dhammadownload.com

မေး။ ရူပ အရူပပြဟ္မာကြီးများ(အသက်ရှူရှိုက်မှု ရှိ/မရှိ) ကာယသင်္ခါရဖြစ်မဖြစ် အကြောင်းပြဖြေပါ။

ဖြေ။ ရူပဘုံ အရူပဘုံ စတုတ္ထစျာန်တို့၌ ဓမ္မတာ၏အစွမ်းအားဖြင့် (ဝါ) အစွမ်းကြောင့် ကာယသင်္ခါရ မဖြစ်ပါ။ (အသက်ရှူရှိုက်မှု မရှိပါ)

ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀ စသည်၌ ကာယသင်္ခါရမဖြစ်ခြင်း

ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တစ်ဆယ်သည် ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝင်၊ စုတိ ကိစ္စမျှသာဖြစ်ပြီး ဝင်စားအပ်သော သဘောမရှိ သောကြောင့် ကာယသင်္ခါရမဖြစ်ပါ။ (ယမကတ္ထ ဒု ၁၄)

မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်သည် ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝင်၊ စုတိ ကိစ္စမျှသာဖြစ်ပြီး၊ ဝင်စားအပ်သော သဘောမရှိသောကြောင့် ကာယသင်္ခါရမဖြစ်ပါ။

ဝစီသင်္ခါရ - ဟူသောပုဒ်၌ သင်္ခါရပုဒ်ကို သင်္ခရောတီတိ သင်္ခါရော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ သင်္ခါရအရ ဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ဖြစ်စေတတ်သော ဝိတက်၊ ဝိစာရ တို့ကို ကောက်ပါ။

ဝစိယာ သင်္ခါရော ဝင်သင်္ခါရော-ဟူသော ဝစနတ္ထအရ ဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ပြုပြင်တတ်သော ဝိတက် ဝိစာရသည် ဝစီသင်္ခါရမည်ပါသည်။ (အရကောက် ၃၀၅)

သင်္ခါရယမိုက်၌ ပစ္စုပ္ပန်စသော ကာလဘေဒကို အသောက်ဝိဘင်းပြ၍ ပိုင်းခြားပြပါ

အောက်ခန္ဓယမိုက်စသည်၌ကဲ့သို့ ပစ္စုပ္ပန် စသောကာလဘေဒကို စုတိ၊ ပဋိသန္ဓေတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာ ပိုင်းခြားပြသည်မဟုတ်သေး၊ "အဿာသပဿာသာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ" ဤသို့စသည်ဖြင့်ဟောကြားတော်မူသည်ကို **ထောက်၍** ပဝတ္တိ၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်း ပစ္စုပ္ပန်စသော ကာလ ဘေဒကို ပိုင်းခြားပြဆိုရသေးသည်ဖြစ်သောကြောင့် အောက်ခန္ဓယမိုက်စသည်တို့၌ ကာလပိုင်း ခြားပုံနှင့်မတူ ထူးသည်ဟုမှတ်ပါ။ (ယမကတ္ထ ဒု-၄၁)

သင်္ခါရသုံးပါး နှင့် ကာလ

၁။ ကာယသင်္ခါရသည် ပဋိသန္ဓေအခါ စုတိအခါ၌မဖြစ်၊ ပဝတ္တိအခါ၌သာ ဖြစ်ထိုက်သည် အားလျော်စွာဖြစ်ပါသည်။

၂။ ဝစီသင်္ခါရ စိတ္တသင်္ခါရ-တို့သည် ပဋိသန္ဓေ, ပဝတ္တိ, စုတိ အခါအားလျော်စွာဖြစ်ကုန်၏။ထိုတွင်ဝစီသင်္ခါရသည် သဝိတက္ကသဝိစာရစိတ် ဥပါဒ်တိုင်းဖြစ်၏။ စိတ္တသင်္ခါရသည် စိတ်ဥပါဒ်တိုင်းဖြစ်၏ စုတိစိတ်၏ဘင်သည် စုတိအခါမည်၏။ ထိုစုတိအခါ၌ စိတ္တသင်္ခါရချုပ်ဆဲသာရ၍ဖြစ်ဆဲမရ။

ပထမစျာန်ဇောု (၂၀)

ပဉ္စကနည်းလာ ပထမစျာန် ဒုတိယစျာန် နှစ်ပါးကို တစ်ပေါင်းတည်းယူ၍ စတုက္ကနည်းအားဖြင့် ပထမစျာန် ဇော (၂၀) ဖြစ်သတည်း။

(ရူပ ကုသိုလ် ကြိယာ ပထမစျာန် ၂-ခု၊ ဒုတိယစျာန် ၂-ခု၊ လောကုတ္တရာ ပထမစျာန် ၈-ခု၊ ဒုတိယစျာန် ၈-ခု ပေါင်း ၂၀)။

တစ်ပါးသော အပရေဆရာတို့ကား ခိပ္ပါဘိညပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် ပထမစျာန် ဝိတက် ဝိစာရ ဤအင်္ဂါနှစ်ပါးကို လွန်၍ ပီတိ သုခ ဧကဂ္ဂတာ ဟူသော စျာန်အင်္ဂါသုံးပါးနှင့်တကွ ပထမစျာန် နောင်ရသော ပဉ္စကနည်း၌ ရသော တတိယစျာန်ကို ဒုတိယစျာန်ဟူ၍ ပထမစျာန်ဇော ၁၀ သာ ဖြစ်၏ဟု မိန့်တော်မူကုန်၏။

စတုတ္ထစျာန်ဇော (၁၈)ခု=ကာမရူပဘုံ၌ စတုတ္ထစျာန်ဇော(၁၈)ခုဟူသော်ကား စတုက္ကနည်းအားဖြင့် ရူပါဝစရကုသိုလ်, ကြိယာ စတုတ္ထစျာန်ဇော ၂-ခု၊ လောကုတ္တရာစတုတ္ထစျာန်ဇော ၈-ခု၊ အရူပကုသိုလ်

http://www.dhammadownload.com

၄-ခု၊ ကြိယာ ၄-ခု၊ ပေါင်း(၁၈)ခု ဖြစ်သတည်း။ (ကောက်-၃၁၅)

အရူပဘုံ၌ **စတုတ္ထစျာန်ဇော ၁၅**-ခု ဟူသော်ကား သောတာပတ္တိမဂ်ကြဉ်လောကုတ္တရာ စတုတ္ထစျာန် ဇော ၇-ခု၊ အရူပကုသိုလ် ၄-ခု၊ ကြိယာ ၄-ခု ပေါင်း ၁၅-ခုတည်း။ (ကောက်-၃၁၅)

သင်္ခါရယမိုက်၌ ဩကာသ

သင်္ခါရတို့၏ဌာန၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ဌာန တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် စျာန်နှင့်ဘုံကို ဩကာသ-ဟုဆိုသည်။

အတီတ ပုဂ္ဂလောကာသ

မေး။ ကာယသင်္ခါရသည် ရူပအရူပပုဂ္ဂိုလ်၌ မဖြစ်ပါဘဲလျက်အတီတပုဂ္ဂလောကာသ-၌"ဒုတိယဇ္ဈာနံ တတိယဇ္ဈာနံ သမာပန္နာနံ" အရကောက်ရာ၌ ရူ, အရူပုဂ္ဂိုလ်ကို အဘယ့်ကြောင့်ကာယဖြစ်ဖူးအဖြစ်ဖြင့်ကောက်ရပါသနည်း။

ဖြေ။ ဘုမ္မောကာသမဟုတ် စျာနောကာသဖြစ်၍ ရူပ၊ အရူပဘုံ၌ ဒုတိယစျာန်၊ တတိယစျာန်၊ ခဏတ္တယ သမင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ်လည်း ကာမဘုံ၌ ဒုတိယစျာန် တတိယစျာန်ကိုဝင်စားစဉ် အဿာသ ပဿာသ ဖြစ်ဖူး သောကြောင့် ဒုတိယစျာန် တတိယစျာန်ချင်းတူရကား ဒုတိယဇ္ဈာနံ တတိယဇ္ဈာနံ သမာပန္နာနံ-အရဖြစ်သတည်း။ (ကောက်-၃၂၀)

မေး။ ဒု-စျာန်၊ တ-စျာန်ကိုဝင်စားသော ရူ-အရူပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရှေးကာမာဝစရဘုံဖြစ်စဉ်က ဝစီသင်္ခါရဖြစ်ဖူး,ချုပ်ဖူး ကြလေသောကြောင့် ဝစီသင်္ခါရဖြစ်ဖူးချုပ်ဖူးကိုလည်း ရသင့်မဟုတ်ပါလော အဘယ်ကြောင့် ဖြစ်ဖူးချုပ်ဖူး မရပါသနည်း။

ဖြေ။ စျာနောကာသဖြင့် မှတ်သောအရာဖြစ်သောကြောင့် ဒုစျာန်, တစျာန်ဝင်စားသော ရူ-အရူ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဝစီသင်္ခါရ ဖြစ်ဖူး-ချုပ်ဖူးမရသင့်ပါ။

မေး။အဘယ့်ကြောင့် **"စေတ္တိံသမ စိတ်ကိုသာမှတ်၍ဆို"** မှတ်၍ဆိုရပါနည်း

ဖြေ။ စိတ္တဇရုပ်တို့သည် (မူ ဋီအလို) စုတိစိတ်မှ အပြန်အားဖြင့် ရေတွက်သော် ဒွတ္တိံသမ စိတ်မှစ၍ မဖြစ်တော့ သောကြောင့် တေတ္တိံသမစိတ်ကိုသာမှတ်၍ ဆိုသည်။ ယင်းကိုမျှော်၍ စတုတ္တိံသမစိတ်သည် ကာယဖြစ် လတ္တံ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် တေတ္တိံသမစိတ်ကိုသာ မှတ်၍ဆိုရပါသည်။

အရူပဘုံ၌ သောတာပတ္တိမဂ်ကို ကြဉ်ရကြောင်းကား

အရူပဘုံ၌ဖြစ်ကုန်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သောတာပတ္တိမဂ်ကိုသိရခြင်း၏အကြောင်း ဖြစ်သော ပရတောဃောသ ပစ္စည်းချို့သော (မရှိသော)ကြောင့် ကြဉ်ရပါသည်။ (ယမကတ္ထ ဒု ၅၂)

စျာန်ကို ဩကာသ-ဟု ဆိုကြောင်း

စျာန်သည် သတ္တဝါတို့၏ တည်ရာဘုံမဟုတ်သော်လည်း သုံးပါးသော သင်္ခါရတရားတို့၏ တည်ရာ ဖြစ်သော ကြောင့် စျာန်ကိုဩကာသ-ဟုဆိုပါသည်။ (ယမကတ္ထ ဒု ၅၆) (ကောက်-၆၇၁)

မေး။ **စျာန်နှင့်ဘုံ ဩကာသတို့၏ မည်ပုံအထူး ကိုလည်းဖော်ပြပါ**။

ဖြေ။ သုံးပါးသောသင်္ခါရတရားတို့၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် စျာန်ကို ဩကာသ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ တည်ရာဖြစ်သော ကြောင့်ဘုံကို ဩကာသ-ဟုဆိုသည်။ ဤသို့ဩကာသမည်ပုံထူးပါသည်။ (ယမကတ္ထ ဒု ၅၈)

http://www.dhammadownload.com

သင်္ခါရယမိုက် အတီတပုဂ္ဂလဝါရ၌

အတိတ်ကာလကို စုတိ,ပဋိသန္ဓေတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်၎င်း၊ စုတိ, ပဋိသန္ဓေတို့၏အကြား ပဝတ္တိ၏ အစွမ်းအားဖြင့်၎င်း၊ ပိုင်းခြားအပ်လေသောကြောင့် ဤသင်္ခါရယမိုက် အတီတပုဂ္ဂလဝါရ၌ မဂ်ပုဂ္ဂိုလ် လေးယောက်တို့ကိုပါ ထည့်သွင်း၍ အရကောက်ရပါသည်။ (ယမကတ္ထ ဒု ၆၂)

သင်္ခါရယမိုက် ပစ္စနိက် ပုဂ္ဂလောကာသဝါရ၌ နိရောဓသမာပန္နပုဂ္ဂိုလ်ကို မဟောရခြင်း

နိရောဓသမာပတ်ကိုဝင်စားသောအခါ ပဌမစျာန် အစရှိသော တစ်ခုခုသောစျာန်ကို နိယမအားဖြင့် ဝင်စားရသည်မဟုတ်၊ ပဌမစျာန်ဝင်စားပြီးလျှင် ဒုတိယစျာန်၊ ဒုတိယစျာန်ဝင်စားပြီး တတိယစျာန်၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် သမာပတ်ရှစ်ပါးလုံး ကုန်ဆုံးသည့်တိုင်အောင် အနိယမအားဖြင့် အဆင့်ဆင့်ဝင်စားရလေသောကြောင့် စျာနောကာသဖြင့် မှတ်ခြင်းငှာမစွမ်းနိုင်။

ကာမ ရူပ အရူပ တရားတို့သည် မိမိတို့ယေဘုယျအားဖြင့် ဖြစ်ရာဘုံအသီးအခြားရှိသကဲ့သို့ နိရောဓသမာပတ်တရား၏ ယေဘုယျအားဖြင့် ဖြစ်ရာဘုံအသီးအခြားမရှိသောကြောင့် ဘုမ္မောကာသဖြင့် မှတ်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်၊ ထိုကြောင့် နိရောဓသမာပန္နပုဂ္ဂိုလ်ကို ပုဂ္ဂလောကာသဝါရ၌ ဟောကြားတော်မမူ ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (ယမကတ္ထ ဒု ၆၁)

စျာန်ဝင်စားသော ရူပ၊ အရူပပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကာယသင်္ခါရဖြစ်ဖူး၊ ချုပ်ဖူးရခြင်းအကြောင်း

ဘုမ္မောကာသအားဖြင့် မှတ်သောအရာမဟုတ်၊ စျာနောကာသဖြင့်သာ မှတ်သောအရာဖြစ်လေ ရကား၊ ရှေး ကာမဝစရဘုံ၌ ပဌမစျာန်၊ ဒုတိယစျာန်၊ တတိယစျာန်တို့ကို ဝင်စားကြစဉ်က၊ ကာယသင်္ခါရ ဖြစ်ဘူး၊ ချုပ်ဖူးခဲ့လေသောကြောင့် ပ. ဒု. တ. စျာန်ဝင်စားသော ရူပါဝစရပုဂ္ဂိုလ် အရူပါဝစရပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကာယသင်္ခါရ ဖြစ်ဖူး ချုပ်ဖူးကိုရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဒုတိယစျာန်ဝင်စားသော ရူပ အရူပပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဝစီသင်္ခါရဖြစ်ဘူး ချုပ်ဘူး မရသင့်ကြောင်းကား

စျာနောကာသဖြင့် မှတ်သောအရာဖြစ်သောကြောင့် ဒုတိယစျာန်၊ တတိယစျာန်ဝင်စားသော ရူပ၊ အရူပ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဝစီသင်္ခါရဖြစ်ဖူး ချုပ်ဖူးကို မရသင့်ပါ။ (ယမကတ္ထ ဒု ၆၇)

အနာဂတပုဂ္ဂလော အရူပပုဂ္ဂိုလ် မရကြောင်း

အရူပဘုံ၌ ပ. ဒု. တစျာန်သည် လောကုတ္တရာစျာန်ဖြစ်၍၊ အရိယာသန္တာန်၌ဖြစ်ရကား၊ ကာမဘုံသို့ မဖြစ်ပြီဖြစ်သောကြောင့် အရူပပုဂ္ဂိုလ်မရသတည်း။

မေး။ စာဖြေသူငါ့ရှင် (က) အသက်ရှုနေဆဲဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း ကြံစီမှု ဝိတက်ဖြစ် မဖြစ်၊ (ခ)ကြံစီမှု ဝိတက် ဖြစ်ပြီးသူတိုင်း အသက်ရှုပြီးမှုရှိ မရှိ ယမကသာမကပြဖြေဆို၍၊ (ဂ) စာဖြေသူ ငါ့ရှင်တို့ စာဖြေချိန် (၃) နာရီ၌ ဝင်သက်ပေါင်း, ထွက်သက်ပေါင်းမည်မျှစီရှိသည်ကိုလည်း ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။(က) ဝိနာ ဝိတက္ကဝိစာရေဟိ အဿာသပဿာသာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ - ဟူသော တစ်ဖက်ရကိုထောက်၍ ဝိတက်ဝိစာရကင်းသော ထွက်သက်ဝင်သက်ရှိသော ကာမာဝစရပုဂ္ဂိုလ်များ၌ ကြံစီမှုဝိတက်ဖြစ်ဆဲမရပါ။

ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပန္နာနံ ကာမာဝစရာနံ အဿာသပဿာသာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ - ဟူသော နှစ်ဖက်ရဝိဘင်းကို ထောက်၍ အသက်ရှုနေဆဲဖြစ်သော ကာမာဝစရပုဂ္ဂိုလ်၌ ကြံစီမှုဝိတက်ဖြစ်ပါသည်။

(ခ)ယဿ ဝါပန ဝစီသင်္ခါရော ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ တဿ ကာယသင်္ခါရော ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာတိ အာမန္တာ - ဟူသော

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘင်းကို ထောက်၍ ကြံစီမှု ဝိတက်ရှိပြီးသူတိုင်း အသက်ရှုပြီးကြပါသည်။

(ဂ) ဝင်သက် ၂၇၀၀၊ ထွက်သက် ၂၇၀၀-စီ စာဖြေချိန် (၃)နာရီ၌ ရှိကြပါသည်။

မေး။ ဝစီသင်္ခါရသာဖြစ်ဆဲရ၍ ကာယသင်္ခါရဖြစ်ဆဲမရသော ဘုမ္မောကာသပုဂ္ဂိုလ်များကို(က)အကျဉ်းနည်း၊ (ခ) အကျယ်နည်းများဖြင့် အရကောက်ဆရာတော်အာဘော်ကျအောင်ကောက်ပြပါ။

ဖြေ။(က)ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ကြဉ်သော ကာမစိတ် ၄၄-ခု၊ ပဈာန်ဝိပါက်၊ ဒုဈာန်ဝိပါက်-ဟုဆိုအပ်သော သဝိတက္ကသဝိစာရစိတ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ဈာန်မဝင်စားသောကာမာဝစရ, ရူပါဝစရ, အရူပါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်လည်းရ၏။ (ကောက် ၃၃၄-၌ဖော်ပြထားသည်)

(ခ)ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်၁၀-ကြဉ်သော အဿာသပဿာသကင်းသော ကာမစိတ် ၄၄-ခုတို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏ သမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ဈာန်မဝင်စားသော ကာမာဝစရပုဂ္ဂိုလ်။လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေး၊ သန္တီရဏ ၃-ခု၊ အဟိတ်ကြိယာ ၃-ခု၊ မဟာကု ၈-ခု၊ မဟာကြိယာ ၈-ခု၊ ပဈာန်ဝိပါက်၊ဒုဈာန်ဝိပါက်ဟုဆိုအပ်သော သဝိတက္ကသဝိစာရစိတ် ၃၆-ခုတို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ဈာန်မဝင်စားသော ရူပါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်။ လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ မဟာကြိယာရှစ်ခု၊ ဟုဆို အပ်သော သဝိတက္ကသဝိစာရစိတ် ၂၇-ခုတို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သောဈာန်မဝင်စားသော ရူပါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။ (ကောက်-၃၁၃-၄)

အနုသယ ယမက အစိပ္ပါယ်

မဂ်ဖြင့်ပယ်အပ်သေးသည်ဖြစ်၍ အဖန်တလဲလဲ သတ္တဝါတို့၏ လျောက်ပတ်သောအကြောင်းကို ရသည်ရှိသော်ဖြစ်သောကြောင့် **အနုသယ**-ဟုခေါ်၏။

အနုသေတိ-၌ ကိန်း၏ဟူသည်ကား မဂ်ဖြင့်မပယ်ရသေးသည်ကို ဆိုသတည်း။ ထို့ကြောင့် မဂ်ဖြင့် မပယ်ရသေးသော ကာလပတ်လုံး ဖြစ်လေပြီး၊ ဖြစ်ဆဲ၊ ဖြစ်လတ္တံ့-ဟု ကာလသုံးပါး ဖြင့် ဆိုအပ်၏။

ဤသို့ယူသော် အနုသေတိ၌ တိဝိဘတ်သည် အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ အနက်၌လည်းဖြစ်၍ 'ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ' သုတ်၌ 'ဝတ္တမာန'- ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့်သက်လေ။

အဋ္ဌကထာဋီကာနည်းအနက်

ကာမဓာတုယာ ဒွီသု ဝေဒနာသု ဧတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိ။

<u>**အဋ္ဌကထာနည်းအားဖြင့်**</u> = 'ကာမဓာတုယာ ဒွီသု ဝေဒနာသု' ၌ ကာမဓါတ်ကို အသီးဌာနမယူမူ၍ "ကာမဓာတုယာ၊ ကာမဓာတ်၌။ ဒွီသု ဝေဒနာသု၊ နှစ်ပါးသော ဝေဒနာတို့၌" - ဤသို့ယောဇနာ၍ ကာမရာဂါနုသယဌာနကို ဝေဒနာနှစ်ပါးယူ၏။

<u>**ဋီကာနည်းအားဖြင့်**</u> = ကာမဓာတုယာ၊ ကာမဘုံကောဒ္ဒသ-ဟုဆိုအပ်သော ကာမဓါတ်၌၎င်း။ ဒွီသု၊ နှစ်ပါး ကုန်သော။ ဝေဒနာသု၊ ကာမသုခဝေဒနာ တစ်ဆယ့်ကိုးခု၊ ကာမဥပေက္ခာဝေဒနာ သုံးဆယ့်နှစ်ခု တို့၌၎င်း။ (ဧတ္ထ- ဤကာမဓါတ် ဝေဒနာနှစ်ပါး၌။ ကာမရာဂါနုသယော၊ သည်)

အနုသေတိ၊ ကိန်း၏။ (အနုသေတိ အနုရူပံ ကာရဏံ လဘိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ လျောက်ပတ်သောအကြောင်း ကိုရ၍ ဖြစ်လေပြီး၊ ဖြစ်ဆဲ၊ ဖြစ်လတ္တံ့) ဤသို့ ယောဇနာ၍ ကာမဘုံကောဒ္ဒသနှင့် ဝေဒနာနှစ်ပါး ဤသုံးဌာနကိုယူကုန်၏။ ဤနည်းအတူ မာနာနုသယ စသည်ကိုယူလေ။ (ကောက်-၃၈၇-မှ- ၃၉၂)

http://www.dhammadownload.com

ပဥ္စာနနည်း

ကာမရာဂါနုသယသည် ကာမဓါတ်ဝေဒနာနှစ်ပါး၌ 'ကိန်း၏' ဟု ဟောတော်မူခြင်းကား၊ ဩဠာရိက အားဖြင့် သိလွယ်စိမ့်သောငှာ ပဥ္စာနနည်းအားဖြင့် ဟောတော်မူသည်။ ဝေဒနာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရား၊ ဣဋ္ဌာရုံတို့၌လည်း ကိန်း၏။ (ပဋိဃာနုသယ၌လည်း နည်းတူမှတ်ပါ) (ကောက် ၃၉၂-၃)

အာရုံနှင့် ပဋိဃာနုသယ

ဣဋ္ဌာရုံ၌ ဒေါမနဿသည် ပဋိဃာနုသယမဖြစ်။ အနိဋ္ဌာရုံ၌သာ ထာမဂတ ကိလေသာဖြစ်သော ကြောင့် အနိဋ္ဌာရုံ၌သာ ပဋိဃာနုသယဖြစ်ပါသည်။ (အရကောက် ၃၉၃)

အပရိယာပန္န ဟူသည်။ လောကုတ္တရာတရား(၉)ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (အရကောက် ၄၁၃)

ပုထုဇဉ်၏ ဩကာသ၌ အဘယ့်ကြောင့် လောကုတ္တရာကို ယူရပါသနည်း။

သောတာပတ္တိမဂ်၏ ရှေ့ဂေါတြဘုစိတ်သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သောကြောင့် ထိုအခိုက် ပုထုဇဉ်၏ အာရမ္မဏအားဖြင့် ဩကာသဖြစ်သောကြောင့် ယူသတည်း။ (အရကောက် ၄၁၆)သာနုသယတူပြီ။

အနုသယဝါရ နယ၊ ဝါရ စသည်

နယ	ဝါရ	မူလ	ယမက	ပုစ္ဆာ	အတ္ထ
အနုလုံ	၃	၁၈	၁၀၈	၂၁၆	၄၃၂
ပစ္စနိက်	၃	၁၈	၁၀၈	၂၁၆	၄၃၂
ပေါင်း	၆	၃၆	၂၁၆	၄၃၂	၈၆၄

ပုစ္ဆာနိ စတုသတာနိ၊
ဒွတ္တိံသ အဓိကာနိ စ။
အနုသယဝါရေ ဟောန္တိ၊
တထာ သာနုသယာဒိသု။(ကောက်-၄၁၈)

သာနုသယ စသည်တို့၌လည်း "နယ, ဝါရ, မူလ, ယမက, ပုစ္ဆာ, အတ္ထ" တို့တူပြီ။ (၆-ဝါရတူသည်)

အနုသယဝါရနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်

အနုသယဝါရ ပုဂ္ဂလအနုလုံ၌ အောက်ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်(၃)ယောက်ကို ဟော၏။ (ကိန်းသော အနုသယမရှိ၍ ရဟန္တာကိုမဟော) ပစ္စနိက်၌ ဖလဋ္ဌာန်(၄)ယောက်ကို ဟော၏။ (မကိန်းသောအနုသယ မရှိ၍ ပုထုဇဉ်ကို မဟော) အရကောက် ၄၁၉-အမှာ၌ "ပစ္စနိက်၌လည်းပုထုဇဉ်နှင့်တကွ ဖလဋ္ဌာန် (၄)ယောက်ကိုသာယူ၍ဟော၏" ဟုပြထားသည်မှာ ပုဂ္ဂလောကာသ ပစ္စနိက်တစ်ဖက်ရများ၌ ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်၏ ခါတ်, ဝေဒနာ, ဌာနများကိုလည်း ဟောရသေးသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ပုဂ္ဂလသက်သက်သာ ဟောပါက ပုထု ဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပစ္စနိက်၌ မဟောဟုမှတ်ရပါမည်။

မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား အနုသယတို့ကို ပယ်ဆဲစိတ္တက္ခဏတစ်ချက်စီသာ ရှိသောကြောင့် အနုလုံ ပစ္စနိက် နှစ်ဌာနလုံး၌ မဟောပါ။ သာနုသယ, ဥပ္ပဇ္ဇနဝါတို့၌လည်းနည်းတူသိပါ။ (ကောက်-၄၁၉)

မေး။ ယဿ ယတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော နာနုသေတိ တဿ တတ္ထ ဒိဋ္ဌာနုသယော နာနုသေတီတိ-၌ နှစ်ဖက်ရကို ထုတ်ပြ၍၊ ဦးစွာဖော်ပြထားသော ဝိဘင်းထုတ်ရခြင်းအကြောင်းကိုသာဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ **နှစ်ဖက်ရ ဝိဘင်းမှာ** - တဿေဝ ပုဂ္ဂလဿ အပရိယာပန္နေ တေသံတတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော စ အနုသေတိ တဿ တတ္ထ ဒိဋ္ဌာနုသယော စ နာနုသေတိ၊ ဒွိန္နံပုဂ္ဂလာနံ သဗ္ဗတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော စ နာနုသေတိ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယော စ နာနုသေတိ။ (ပါဠိ ၂ - ၉၀) (အကြောင်းပြဆက်ရှု)

http://www.dhammadownload.com

တဿေဝ ပုဂ္ဂလဿ အပရိယာပန္နေ တေသံ တတ္ထ-ဟု နှစ်ဖက်ရဝိဘင်းထုတ်ရကြောင်းကား သောတာပတ္တိမဂ်၏ရှေး ဂေါတြဘုစိတ်သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သောကြောင့် ထိုအခိုက်ပုထုဇဉ်၏ အာရမ္မဏအားဖြင့် ဩကာသအဖြစ်ကြောင့် ထိုသို့ထုတ်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။(ကောက်-၄၁၆)

အနုသယကာမမူ ဒိဋ္ဌိမူလိဋ္ဌ ဒွိန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ-ဟု

သချာထုတ်ဖော်ခြင်းမရှိဘဲ 'တေသညေဝ ပုဂ္ဂလာနံ'-ဟု 'တ'သဒ္ဒါဖြင့် ပစ္စနိက်ပဋိလောမ၌သာ ဟောကြားတော်မူသောကြောင့် ပစ္စနိက်အနုလောမ၌ အရကောက်သင့်လျက် မကောက်ပါ။

တဿေဝ ပုဂ္ဂလဿ အပရိယာပန္နေ တဿ တတ္ထ-ဟု 'တ'သဒ္ဒါဖြင့် ပစ္စနိက် အနုလောမ၌သာ ဟောကြားတော်မူသောကြောင့် ပစ္စနိက်ပဋိလောမ၌ ကောက်သင့်လျက် မကောက်ပါ။(ပစ္စနိက် အနုလောမ၌သာ အရကောက်ရပါသည်။)

အနုသယ ဩကာသဝါရဋ္ဌိမူ အနုလုံ အနုလောမ၌ 'နတ္ထိ' ဝိဘင်ချည်း၊ ထွက်ရခြင်းကား

ကာမပဋိဃ ဒွိမူ အနုလုံ အနုလောမ၌ ကာမရာဂါနုသယ ပဋိဃာနုသယတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ဌာနတို့၌ အတူတကွမဖြစ်ကြကုန်။ တူသောတရားကိုလည်း အာရုံမပြုကြကုန်၊ ထို့ကြောင့် 'နတ္ထိ' ဝိဘင်းချည်းသာ ထွက်ရပါသည်။ (ယမကတ္ထ ၁၈၇)

အနုသယဝါရနှင့် သာနုသယဝါရ အထူး = အနုသယဝါရ အနုလုံ၌ 'ယဿ ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိ တဿ ပဋိဃာနုသယော အနုသေတီတိ အာမန္တာ' - ဟု စသည်ဖြင့်ငင်း။

သာနုသယဝါရ အနုလုံ၌ "**ယော ကာမရာနုသယေန သာနုသယော၊ သော ပဋိဃာနုသယေန သာနုသ ယောတိ အာမန္တာ**"-ဟု စသည်ဖြင့်ငင်း၊ ဟောသည်ဖြစ်ရကား အနုသယဝါရနှင့် သာနုသယဝါရတို့ ဟောပုံ ပါဠိအားဖြင့်သာ ထူးခြားပါသည်။ အရကောက်ဆိုရိုး စသည်တို့မှာ အနုသယဝါရနှင့် အလုံးစုံတူပါသည်။ (ယမကတ္ထ ဒု ၂၁၃-ကို မှီးရေးသည်)

သာနုသယ

တစ်ရက်ခြားဖျားခြင်း အစရှိသောအနာဖြင့် နှိပ်စက်သောသူအား အကြင်မျှလောက် ထိုအနာသည် အစဉ်မလွတ်သေး၊ ထိုမျှလောက် အနာမပေါ်ခိုက်သော်လည်း အကြောင်းရှိလျှင် ပေါ်လတ္တံ့သည် ဖြစ်သောကြောင့် လောဘစိတ်သည် ဥပါဒ်ခိုက်မဟုတ်သော်လည်း ကာမရာဂါနုသယရှိ၏-ဟူ၍ ဆိုအပ်၏ (ပဋိဃာနုသယအစရှိသည်တို့၌လည်း ဤအတူပင်တည်း)

ဤသာနုသယဝါရ၌လည်း အနုလုံ၌ ပုထုဇဉ် အောက်ဖလဋ္ဌာန်သုံးယောက်ကိုသာ ယူ၍ဟောတော်မူ၏။ ပစ္စနိက်၌လည်း ပုထုဇဉ်နှင့်ဖလဋ္ဌာန်လေးယောက်ကိုသာယူ၍ ဟောတော်မူ၏။ (အရကောက် ၄၁၉)

မေး။ ယတော ဝါ ပန ဘဝရာဂါနုသယေန သာနုသယော-စသော တိမူ, စတုမူများကို ဝိဘင်းထုတ်ပြ၍၊ ၎င်းဝိဘင်းအမျိုးအစား ဝိဿဇ္ဇနာကိုလည်းတိကျစွာ ဖြေပြပါ။

ဖြေ။ ဝိဘင်းကား -'မာနာနုသယေန သာနုသယော' ဖြစ်ပါသည်(ပါ၂-၁၁၀) ။ ဝိဿဇ္ဇနာအမျိုးအစားမှာ "**ပဋိသေဓ** (တနည်း) **ပဋိဝစန**' ဝိဿဇ္ဇနာ အမျိုးအစားဖြစ်ပါသည်။ (ကောက်-၄၀၀) (မှတ်ထိုက်၏)

(**မှတ်ချက်**။ အခြေခံ စည်းမျဉ်းများ ၂၀၀၄-ခု၌မေးခဲ့၏၊ မရသူများပါ၏။ အခြေခံကို သတိပြုရာ၏)

http://www.dhammadownload.com

အနုသယ(သာနုသယ) ဝါရတို့ကို **မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို မဟောရကြောင်းများ** (နှာ ၃၁-ပြန်ရှုပါ)

ပဇဟာနဝါရ အနုလုံ ပစ္စနိက်တို့၌ ဟောတော်မူသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရေတွက်ခြင်း

ပဇဟာနဝါရ အနုလုံ၌ သကဒါဂါမိမဂ်ကြည် မဂ်ပုဂ္ဂိုလ် သုံးယောက်တို့ကို ဟောသည်။ ပစ္စနိက်၌ ပုထုဇဉ်နှင့် အရိယာရှစ်ယောက်တို့ကို ဟောပါသည်။ (ယမကတ္ထ ဝိဘာဝိနီ ဒု ၂၁၄)

အနုလုံ သကဒါဂါမိမဂ်ကို မဟောခြင်း

သကဒါဂါမိမဂ်သည် မည်သည့်အနုသယကိုမှ အကြွင်းမဲ့ပယ်စွမ်းနိုင်ခြင်းမရှိသောကြောင့် ပဇဟာန အနုလုံ၌ သကဒါဂါမဂ်-ကို မဟောခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (ယမကတ္ထ ဝိဘာဝိနီ ဒု ၂၁၄)

ပဇဟာနဝါရ အနုလုံ၌ မဂ်(၄)ယောက်ကိုသာယူ၍ဟောပါသည်။ ထိုတွင်

၁။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန်သည် ဒိဋ္ဌာနုသယ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယနှစ်ပါးကို အစဉ်စွန့်(အကြွင်းမဲ့စွန့်) ပါသည်။ ထိုမှတစ်ပါးသော ကိလေသာတို့ကို အပါယ်လားစေတတ်သော အစွမ်းကိုမြင်သောအားဖြင့် တစ်စိတ်မျှသာ စွန့်၏။

၂။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်သည် ကာမပဋိဃာနုသယကို ခေါင်းပါးစေ၏။ အစဉ်မစွန့်။ အကြွင်းမဲ့မပယ်နိုင်။

၃။ အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်သည် ကာမပဋိဃာနုသယကို အစဉ်စွန့်၏။ ကြွင်းသောကိလေသာတို့ကိုလည်း အားနည်းစေ၏။

၄။ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် မာနရာဂါနုသယဘဝရာဂါနုသယ အဝိဇ္ဇာနုသယကို အစဉ်စွန့်၏။ ထိုမှတစ်ပါးသော ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ပယ်၏။ (အရကောက် ၄၂၀)

တဒေကဋ္ဌ အဓိပ္ပါယ် = ယော ကာမရာဂါနုသယံ ပဇဟတိ။ သော မာနာနုသယံ ပဇဟတီတိ၊ 'တဒေကဋ္ဌံ' ပဇဟတိ။ အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာမဘုံ၌ တပ်တတ်သော ကာမရာဂါနုသယဟု ဆိုအပ်သော လောဘ တစ်စိတ်ကို ပယ်၏။ ထိုလောဘ တစ်စိတ်သည်လည်း ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်လေးခု၌ ယှဉ်သောလောဘတည်း။ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်နှင့် ယှဉ်သော လောဘမဟုတ်။

ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်လောဘကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ကတည်းကပင် အကြွင်းမဲ့ ပယ်လေပြီးသောကြောင့်တည်း။ ကာမရာဂါနုသယကို ပယ်သောအခါ ထိုဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်၌ ယှဉ်သော လောဘနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော မာနာနုသယ တစ်စိတ်ကြွင်း၏။ ထိုမာနကို အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပယ်၏။ (အရကောက် ၄၂၁)

ယောဝါပန ဒိဋ္ဌာနုသယံ ပဇဟတိ၊ သော ကာမရာဂါနုသယံ ပဇဟတီတိ 'တဒေကဋ္ဌံ' ပဇဟတိ-

အဓိပ္ပါယ်ကား-သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိဋ္ဌာနုသယကို ပယ်သောအခါ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်ဖြစ်သော လောဘ-ဟု ဆိုအပ်သော ကာမရာဂါ နုသယကိုငင်း၊ အပါယဂမနီယဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်ကို ပယ်သောအခါ ထိုဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်၌ ယှဉ်သော ကာမရာဂါနုသယ-ဟုဆိုအပ်သော လောဘတစ်စိတ် ကိုငင်း ပယ်၏။ အကြွင်းမဲ့မပယ်။

အပါယဂမနီယ မဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်လောဘ-ဟုဆိုအပ်သော ကာမရာဂါနုသယကြွင်း ကျန်သည်။ ထိုကာမရာဂါနုသယကို အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန် ပယ်၏။ (ကောက် ၄၂၂)

http://www.dhammadownload.com

"ယော ကာမရာဂါနုသယံ ပဇဟတိ၊ သော ဘဝရာဂါနုသယံ ပဇဟတီတိ 'တဒေကဋ္ဌံ' ပဇဟတိ"

အဓိပ္ပါယ်ကား အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်နှင့်ယှဉ်သော ကာမရာဂါနုသယကို အကြွင်းမဲ့ပယ်သောအခါ စိတ္တက္ခဏပြားဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်နှင့်ယှဉ်သော ဘဝရာဂါနုသယကိုလည်း အားနည်းစေ၏။ အကုန်မပယ်၊ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အကုန်ပယ်သည်။(အရကောက် ၄၂၂)

ယော ကာမရာဂါနုသယံ ပဇဟတိ သော အဝိဇ္ဇာနုသယံ ပဇဟတီတိ 'တဒေကဋ္ဌံ ပဇဟတိ'။ ယော ဝါ ပန၊ နော။

အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာမရာဂ-ဟုဆိုအပ်သော ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်လောဘကို ပယ်သောအခါ ထိုဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော မောဟ-ဟုဆိုအပ်သော အဝိဇ္ဇာနုသယ၊ အပါယဂမနီယ မဖြစ်သော ဒေါသမူနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော မောဟ-ဟုဆိုအပ်သော အဝိဇ္ဇာနုသယတို့ကို ပယ်၏။ အကြွင်းမဲ့ပယ်၏။

အဘယ်အဝိဇ္ဇာနုသယ ကြွင်းသနည်းဟူမူကား

ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်မောဟ၊ ရူပရာဂ အရူပရာဂနှင့်ယှဉ်သော ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်မောဟ-ဟုဆိုအပ်သော အဝိဇ္ဇာနုသယတို့ ကြွင်းကုန်၏။ ထိုအဝိဇ္ဇာနုသယတို့ကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်ပယ်၏။ (အရကောက် ၄၂၃)

ယော ပဋိဃာနုသယံ ပဇဟတိ၊ သော ဒိဋ္ဌာနုသယံ ပဇဟတီတိ၊ နော။ယောဝါပန ဒိဋ္ဌာနုသယံ ပဇဟတိ၊ သော ပဋိဃာနုသယံ ပဇဟတီတိ၊ 'တဒေကဋ္ဌံ' ပဇဟတိ။

အဓိပ္ပါယ်။ ။သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိဋ္ဌာနုသယကိုပယ်သောအခါ အပါယဂမနီယ ဖြစ်သော ဒေါသမူခွေးနှင့်ယှဉ်သော ပဋိဃာနုသယကိုပယ်၏။ အကြွင်းမဲ့မပယ်။ (အဘယ် ပဋိဃာနုသယ ကြွင်းသနည်း) အပါယဂမနီယ မဟုတ်သော ဒေါသမူနှင့်ယှဉ်သော ပဋိဃာနုသယ ကြွင်းသေး၏။ ထို ပဋိဃာနုသယကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့်ပယ်၏။ (အရကောက် ၄၂၃)

အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်မှစ၍ ပြန်သောအားဖြင့် ရေတွက်ပေသော် သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရှစ်ယောက်မြောက် အလျှုံဖြစ်သောကြောင့် "အဋ္ဌမက" မည်၏။

အလျှုံ၏ အရေအတွက်အားဖြင့် ရဟန္တာသည်မြတ်သော အလျှုံအဖြစ်ကြောင့် **ပဌမ** မည်၏။ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်သည် ဒုတိယ-မည်၏။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန်သည်**အဋ္ဌမက**–မည်၏။(အရကောက် ၄၂၅)

မေး။ ယော ဝါ ပန ယတော ဘဝရာဂါနုသယံ ပဇဟတိ-စသောတိမူ, စတုမူများ၌ ဝိဘင်းထုတ်ပြ၍၊ ၎င်းဝိဿဇ္ဇနာ အမျိုးအစားကိုလည်းတိကျစွာ ဖော်ပြပါ။ (၂၀၀၄-ရန်ကုန်တိုင်း)

ဖြေ။ ဝိဘင်းကား**"မာနာနုသယံပဇဟတိ "**ဖြစ်ပါသည်။၎င်းဝိဘင်းအမျိုးအစားသည်"ပဋိသေဓ(တနည်း)ပဋိဝစန' ဝိဿဇ္ဇနာ အမျိုးအစားဖြစ်ပါသည်။ (ယင်းဝိဘင်းကို ကောက်-၄၀၀-၌နှစ်မျိုးပြ၏) (မှတ်ထိုက်၏)

န ဝတ္တဗ္ဗော ဖြေရကြောင်း

ဖြစ်ရာအရပ်၌ မဆက်ဆံသည်၏အဖြစ်ကြောင့် နော-ဟု မဖြေမူ၍ 'န ဝတ္တဗ္ဗော'-ဟု ဖြေတော်မူပါသည်။ **ဥပမာ**-ကျောင်းနှစ်ကျောင်းတွင် တောင်ကျောင်း၌ သရက်ပင်သာရှိ၏။ ပိန္နဲပင်မရှိ၊ မြောက်

http://www.dhammadownload.com

ကျောင်း၌ ပိန္နံပင်သာရှိ၏။ သရက်ပင်မရှိ။ ထိုကျောင်းနှစ်ကျောင်းရှိ သရက်ပင်၊ ပိန္နံပင်တို့ကို အသီးသီး ခုတ်ပယ်ပြီးသောအခါ သရက်ပင် ခုတ်ပယ်ပြီးသောတောင်ကျောင်း၌ ပိန္နံပင် ခုတ်ပယ်ပြီးပြီလော-ဟု မေးလတ်သော် ထိုတောင်ကျောင်း၌ နဂိုကပင် ပိန္နံပင် ရှိရင်းပင်မဟုတ်သောကြောင့် ပယ်ပြီးဟူ၍လည်း ကောင်း၊ မပယ်သေးဟူ၍လည်းကောင်း၊ မဆိုအပ်သကဲ့သို့ ထိုအတူ နဂိုကပင် ထိုဌာန၌ ရှိခဲ့ရင်းမဟုတ် သောကြောင့် 'နဝတ္တဗ္ဗော'-ဟု ဖြေတော်မူသည်။ (အရကောက် ၄၃၀)

အနုသယာ ဘင်္ဂါနတ္ထိ အစိပ္ပါယ် --

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အနုသယခုနစ်ပါးကိန်း၏။ ထိုတွင် ဤမည်သော အနုသယကိန်း၏။ ဤမည်သော အနုသယကား မကိန်းဟူ၍ဝင်၊ ဤမည်သော အနုသယသည် ရံခါကိန်း၏။ ဤမည်သော အနုသယကား ရံခါမကိန်း-ဟူ၍ဝင်၊ မဝေဘန်အပ် (သောတာပန်,သကဒါဂါမ်အားလည်း ထို့အတူမဝေ ဘန်အပ် ဟူလို) (အရကောက် ၄၃၇)

ဘုံနှင့် အနုသယ ရူပဘုံ၌ ပဋိဃာနုသယမရှိသော်လည်း –

အသညသတ်ဘုံ၌လည်း အနုသယ ခုနစ်ပါးလုံးမရှိ၊ ထိုသို့ဘုံအားဖြင့်ပင်မရှိသော်လည်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သဏ္တာန်၌ မင်္ဂဖြင့်မပယ်ရသေးသောကြောင့် ဖြစ်ဆဲမဟုတ်သော်လည်း ဖြစ်ပြီး၊ ဖြစ်လတ္တံ့ဖြစ်၍ ကဿစိ သတ္တ အနုသယာ အနုသေန္တိ အစရှိသည်ကို ဟောတော်မူသည်။ (အရကောက် ၄၃၈)

အထက်အရိယာ အောက်မဆင်း -- ဗြဟ္မာဘုံရှိ အရိယာများသည် ကာမဘုံသို့သွား၍ ပဋိသန္ဓေ မနေပြီ၊ ပုထုဇဉ်ဗြဟ္မာများသာ ကာမဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနေသည်။ သာဓက ရူပဓါတုယာ စုတဿ (အရူပဓါတုယာ စုတဿ) ကာမဓါတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ သတ္တေဝ အနုသယာ အနုသေန္တိ။ (ကောက် ၄၃၉)

အရူပ မှ ရူပဘုံသို့မသွား – ရူပါဝစရ ပဋိသန္ဓေ၏အကြောင်းဖြစ်သော ရူပါဝစရ ကုသိုလ်ဈာန်သည် အရူပဘုံ၌မရှိသော ကြောင့် အရူပဘုံမှ စုတေ၍ ရူပဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေမနေ။

သာဓက။ ။အရူပဓာတုယာ စုတဿ ရူပဓာတုယာ ဥပပတ္တိနာမ နတ္ထိ။ ဟေဋ္ဌာ ဥပပဇ္ဇမာနော ကာမဓာတုံယေဝ ဥပပဇ္ဇတိ သတ္တေဝ အနုသယာ အနုသေန္တိ။

ရူပဘုံမှ စုတေသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ကာမဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေမနေပါ

သာဓက။ ။ ရူပဓါတုယာ စုတဿ ကာမဓါတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ သတ္တေဝ အနုသယာ အနုသေန္တိ။

အရူပဘုံမှ စုတေသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ကာမဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ မနေပါ

သာဓက။ ။ အရူပဓာတုယာ စုတဿ ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ သတ္တေဝ အနုသယာ အနုသေန္တိ။

အနုသယ ယမက အစိပ္ပါယ်ပြီး၏။

* * * * *

စိတ္တယမက အစိပ္ပါယ်

အနုသယ ယမိုက်၏ အခြားမဲ့၌ စိတ္တယမိုက်ကို ဟောတော်မူခြင်းအကြောင်း---

မူလယမိုက်၌ဟောကြားတော်မူအပ်ကုန်သော ကုသိုလ်စသောတရား တို့ကိုပင်လျှင်ရသင့် သည်၏

http://www.dhammadownload.com

အစွမ်းအားဖြင့် တစ်စိတ်တစ်ဒေသမျှပေါင်းရုံး၍ အနုသယယမိုက်၏အခြားမဲ့၌ ဟောကြား တော်မူလို သောကြောင့် စိတ္တယမိုက်ကိုသာ ဟောတော်မူပါသည်။ (ယမကတ္ထ ၃၈၇)

ပုဂ္ဂလဝါရစသော မဟာဝါရသုံးပါးတို့၏အဓိပ္ပါယ်

ပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ဖြစ်ပုံချုပ်ပုံစသည့်အပြားကို ညွှန်ပြသောဝါရသည် ပုဂ္ဂလဝါရ မည်၏။ ဓမ္မ၏အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ဖြစ်ပုံချုပ်ပုံစသည်အပြားကို ညွှန်ပြသောဝါရသည် ဓမ္မဝါရမည်၏။ ပုဂ္ဂလ ဓမ္မနှစ်ပါးစုံတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ဖြစ်ပုံချုပ်ပုံ စသည်အပြားကို ညွှန်ပြသောဝါရသည် ပုဂ္ဂလ ဓမ္မဝါရမည်၏။ (ယမကတ္ထ ၃၉၀)

ဥပ္ပါဒနိရောဓကာလသမ္ဘေဒဝါရ

ဥပါဒ်နှင့်ဘင်ကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလနှင့် အနာဂတ်ကာလကိုလည်းကောင်း ရောစ၍ဟော အပ်သောကြောင့် ဥပ္ပါဒနိရောဓကာလသမ္ဘေဒဝါရမည်၏။ (အရကောက် ၄၄၆)

မောဃပုစ္ဆာ = ဤစိတ္တယမိုက်၌ စိတ်၊ စေတသိက်မရသောပုဒ်တို့ကို မောဃပုစ္ဆာအားဖြင့် ဟောတော်မူ၏။ (အရကောက်၄၅၀)

အတီတံ စိတ္တံ–ဟု ဝိဘင်းထွက်ခြင်းအကြောင်း=ဥပ္ပါဒ်နှင့် ဘင် ခဏနှစ်ပါးကို လွန်သောစိတ်ကား အတိတ် စိတ်သာတည်း၊ ပစ္စုပ္ပန်စိတ်မဟုတ် အနာဂတ်စိတ်မဟုတ် ဤသို့သောအထူးကိုပြခြင်းငှာ အတိက္ကန္တ ကာလဝါရ အနုလုံ ပဋိလောမ၌ အာမန္တာ-ဟုမဆိုဘဲ အတီတံစိတ္တံ-ဟုဆိုသည်။ (ယမကတ္ထ ၄၁၄)

ဥပ္ပါဒ်နှင့် ဘင်ခဏနှစ်ပါးကို မလွန်သောစိတ်ကား ဥပ္ပါဒက္ခဏစိတ် အနာဂတ်စိတ်သာတည်းဟူသော အထူးကိုပြလိုသောကြောင့် အာမန္တာ-ဟုမဟောဘဲ 'ဥပ္ပါဒက္ခဏေ အနာဂတဥ္စစိတ္တံ' ဟု ဟော တော်မူသည်။ (ရှေ့ဆိုင်ရာ နှာ ၄၅-၌လည်း မေးဖြေ ပုံစံဖြင့်ဖော်ပြထားသည်)

ဓမ္မဝါရ၊ ဥပ္ပါဒ ပစ္စုပ္ပန္နာတီတဝါရ အနုလုံ၌နောဝိဘင်းထွက်ရခြင်းအကြောင်း

စိတ်၏ ဥပါဒ်ဌီဘင်-ဟူသော ပစ္စုပ္ပန်ခဏ၌ 'ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ' ဟူသော အတိတ်ဝေါဟာရကိုမရအပ် သောကြောင့် 'နော' ဝိဘင်းထွက်ရပါသည်။ (ယမကတ္ထ ၄၁၅)

ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရ = ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရသည် ဓမ္မဝါရနှင့်အလားတူ၏။ ပုဂ္ဂလဝါရကို မိမိသဘောအားဖြင့် ပြအပ်၏။ ဓမ္မဝါရ နှင့်ပုဂ္ဂလဝါရကိုကား တူသောအဖြစ်ဖြင့် ပြအပ်၏။ (အရကောက် ၄၆၁)

သရာဂပစ္ဆိမစိတ်

တဏှာမခြားဘဲ မဂ်လေးတန်ကိုရလတ္တံ့သောသူဖြစ်အံ့၊ အဆုံးစွန်သောတဏှာနှင့်ယှဉ်သော သတ္တမဇော၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဖြစ်သောတိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးမှ တဏှာခြားသည်။ သကဒါဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ တဏှာခြားသည်။ အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ တဏှာခြားသည်ဖြစ်အံ့၊ အဆုံးအစွန်သော တဏှာနှင့်ယှဉ်သော သတ္တမဇော၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဖြစ်သော သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏အဆုံးစွန်သော လောဘဇောတည်း။ (အရကောက် ၄၆၁)

ပစ္ဆိမကုသိုလ် = အရဟတ္တမဂ်နောင်ကုသိုလ်မဥပါဒ်(မဖြစ်)တော့ပြီဖြစ်သောကြောင့် အရဟတ္တမဂ်သည် ပစ္ဆိမကုသိုလ်ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

အဘိဓမ္မမိဿက

မေး။ ဓမ္မယမိုက်၏ မာတိကာဖြစ်သောကြောင့် အဘိဓမ္မမိဿက-ကို နိဒ္ဒေသ၌ မဟောဟုအချို့သော ဆရာများ ဆိုကြရာ မှန်/မမှန် သာဓကပြဖြေပါ။

ဖြေ။ ဤစိတ္တယမိုက်ဥဒ္ဒေသ၌ပင် 'ယဿ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နနိရုဇ္ဈတိ' အစရှိသော ပါဠိရှိနေသောကြောင့် ကေစိဆရာတို့၏စကား မသင့်ပါ။

စိတ္တယမက ပြီးပြီ
* * * * *

ဓမ္မ ယမက

ဘာဝနာဝါရ = 'ယော ကုသလံ ဓမ္မံ ဘာဝေတိ' ဟူ၍လာသောကြောင့် ပရိညာဝါရကိုပင် ဘာဝနာဝါရဟု ဆိုသည်။ (အရကောက် ၄၆၉)

ဓမ္မယမိုက် ပဝတ္တိဝါရ၌ ဟောသောပုဂ္ဂိုလ် နှင့် ကာလ
ပုထုဇဉ်လေးယောက် အရိယာရှစ်ယောက်အားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ကျိပ်နှစ်ယောက်လုံးကို

ပစ္စုပ္ပန်အစရှိသော ကာလဘေဒကို ပဋိသန္ဓိ ပဝတ္တိ စုတိတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားရပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ ၂၅၃)

ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ အဗျာကတတို့၏ ဖြစ်ရာကာလကား -
ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တရားတို့သည် ပဝတ္တိကာလ၌သာဖြစ်နိုင်ကြပါသည်။
အဗျာကတတရားသည်ကား ပဋိသန္ဓိ၊ ပဝတ္တိ၊ စုတိအားဖြင့် ကာလ(၃)ပါးလုံးတို့၌ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။
ဆောင် = ကု အကုမှာ၊ ပဝတ်သာ၊ အဗျာ သုံးကာလ။ (ပဋိ-ပဝတ္တိ-စုတိ ကာလခွဲ)

ယဿကုသလာဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တဿ အကုသလာဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-၌ 'နော' ဝိဘင်းထွက်ရခြင်းအကြောင်း ကုသိုလ်စိတ် ဥပါဒ်ဆဲခဏ၌ အကုသိုလ်စိတ်မဥပါဒ်နိုင်သောကြောင့် 'နော' ဝိဘင်းထွက်ရပါသည်။

ကုသလဝိပ္ပယုတ္တ အကုသလဝိပ္ပယုတ္တစိတ်

ဝိပါက်ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာဝီသတို့ကို (တနည်း) အဗျာကတစိတ်တို့ကို။ ကုသလဝိပ္ပယုတ္တ အကုသလဝိပ္ပယုတ္တစိတ်-ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ ၂၅၇)

အဗျာကတမူလဝိဘင်း

ပစ္စုပ္ပန်ကုသိုလ်မူ အဗျာကတမူလီ ပဋိလောမဝိဘင်း၌ အဗျာကတသည် ဒုက္ခသစ္စာနှင့် အလားတူသောကြောင့် သစ္စယမိုက်ကိုထောက်သော် 'နိရောဓသမာပန္နာနံ အသညသတ္တာနံ' မရှိသင့်ပြီဟု ဆရာမြတ်တို့ မိန့်ဆိုကြကုန်၏။ (အရကောက် ၄၇၅)

အရူပဘုံ၌ 'ကုသိုလ်မှတပါး'-ဟု မိန့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း

အရူပဘုံ၌ ကုသိုလ်ဥပါဒ်ခိုက် အကုသိုလ် အဗျာကတနှစ်ပါးလုံး မဥပါဒ်နိုင်သောကြောင့် (အရူပဘုံ၌ ကုသိုလ်မှတစ်ပါး) ဟူသောစကားကို အရကောက်ဆရာတော် မိန့်ဆိုတော်မူခြင်း ဖြစ် ပါသည်။(ယမကဋ္ဌ ၂၆၂)

F . 15. A

http://www.dhammadownload.com

မုချဒုတိယ အကုသိုလ်စိတ်နှင့် တံသဒိသ ဒုတိယအကုသိုလ်စိတ်

ဘဝနိကန္တိက ဒုတိယဇောကို ဘဝနိကန္တိက ပဌမဇောမှ ထောက်၍နှစ်ခုမြောက် အကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်သောကြောင့် 'မုချဒုတိယအကုသိုလ်စိတ်' ဟု ခေါ်၏။ ဘဝနိကန္တိက တတိယဇောမှစ၍ ရှေးဦးစွာဖြစ်သော မဟာကုသိုလ်ပဌမဇောတိုင်အောင်သောစိတ်တို့ကို ဘဝနိကန္တိက ဒုတိယအကုသိုလ်ဇောနှင့် ကုသိုလ်ဖြစ်ဖူးပြီးသည်ကို အတိတ်၌မရကောင်းသောအဖြစ်ဖြင့် တူသော ကြောင့် 'တံ သဒိသဒုတိယ အကုသိုလ်စိတ်' ဟု ခေါ်သည်။ (ယမကဋ္ဌ ၂၆၅)

မုချဒုတိယစိတ်နှင့် တံသဒိသဒုတိယစိတ်

ပဋိသန္ဓေနောင်ပဌမဘဝင်စိတ်ကို ပဋိသန္ဓေစိတ်မှထောက်၍ နှစ်ခုမြောက်စိတ်ဖြစ်သောကြောင့် 'မုချဒုတိယစိတ်' ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။

ပဋိသန္ဓေစိတ် ကြွင်းသောဘဝင် (၁၅)ချက် မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ဘဝနိကန္တိက ပဌမဇော၊ ဤ(၁၈)ချက်သော စိတ်တို့ကို မုချဒုတိယစိတ်နှင့် အကုသိုလ်ဖြစ်ဖူးပြီးသည်ကို အတိတ်၌မရကောင်းသောအဖြစ်ဖြင့် တူသောကြောင့် 'တံသဒိသဒုတိယစိတ်' ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ ၂၆၆)

မရဏာသန္နအကုသိုလ်ဇောနှင့်ပုဂ္ဂိုလ်

မရဏာသန္နအကုသိုလ်ဇောကို ဒုဂ္ဂတိ၌ဖြစ်လတ္တံ့သောပုဂ္ဂိုလ်၌သာရအပ်၏။

ဓမ္မယမိုက် ဘာဝနာဝါရ၌ အဗျာကတတရားကို မဟောခြင်းအကြောင်း

အဗျာကတ တရားတို့သည် ကုသိုလ်တရားတို့ကဲ့သို့ပွားများအပ်သော ဘာဝေတဗ္ဗတရားလည်း မဟုတ်။ အကုသိုလ်တရားတို့ကဲ့သို့ပယ်အပ်သော ပဟာတဗ္ဗတရားလည်းမဟုတ်။ ထို့ကြောင့် အဗျာကတ တရားတို့ကို ဓမ္မယမိုက် ဘာဝနာဝါရ၌ ဟောကြားတော်မမူခြင်းဖြစ်သည်။

ဓမ္မယမိုက် ပြီးပြီ

* * * * *

ဣန္ဒြိယယမိုက်

မေး၊ သုဒ္ဓိန္ဒြိယဝါရ ၌ (က) ကာယသာမည်၍ ဣန္ဒြေမမည်သောတရား။ (ခ) ဣန္ဒြေမမည်သောတရား များကို ဖော်ပြပါ။

ဖြေ၊ (က) (စာမျက်နှာ ၇၀-ကာယမှ ၂-နံပါတ်ကို ကောက်ပါ) (၂၀၀၄-ခု၊ ရန်ကုန်တိုင်း)

(ခ) ဣန္ဒြေမှ တစ်ပါးသော စေ ၄၆၊ အနိန္ဒြိယရုပ် ၂၀၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်ရ၏။

မေး။ အာယတနယမကလာ ပဏ္ဏတ္တိ အနုလုံသုဒ္ဓါယတနဝါရနှင့် ဤ ဣန္ဒြိယ ယမကလာ ပဏ္ဏတ္တိအနုလုံ သုဒ္ဓိန္ဒြိယဝါရတို့ ဟောပုံအထူးကို ဝိဘင်း သာဓကပြဖြေဆိုပါ။

ဖြေ။ အာယတနယမကလာ အနုလုံ သုဒ္ဓါယတနဝါရ၌ပရမတ္ထတရားသက်သက်ကိုသာဟောပါသည်။

ဤ ဣန္ဒြိယ ယမကလာ ပဏ္ဏတ္တိ အနုလုံ သုဒ္ဓိန္ဒြိယဝါရ၌ "ဣတ္ထိ ဣတ္ထိန္ဒြိယန္တိ? နော" - ဟူသော ဝိဘင်းကို ထောက်၍ ပညတ်ပါ ဟောသည်၊ ဤကား ဟောပုံအထူးဖြစ်ပါသည်။

သုခိန္ဒြေ၊ ဒုက္ခိန္ဒြေ၊ ဒေါမနဿိန္ဒြေ၊ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြေ၊ အညိန္ဒြေ၊ အညာတာဝိန္ဒြေ-ဟူသော

http://www.dhammadownload.com

ခြောက်ပါးတို့ကို ပဝတ္တိအခါ၌သာဖြစ်သောကြောင့် (ပဋိသန္ဓေ၌မဖြစ်) ဣန္ဒြိယယမိုက်ပဝတ္တိ ဝါရ၌ ဟောကြားတော်မမူခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ ၃၀၁) (အရကောက် ၅၁၇)

ရူပဗြဟ္မာတို့အား ဘာဝရုပ်မဖြစ်ခြင်းအကြောင်း

ကုသလက္ခန္ဓာ ပုရိသိန္ဒြေတို့သည် ဗဟလကာမရာဂလျှင် အားကြီးသောအကြောင်းရှိကြကုန်သည် ဖြစ်၏။ ၎င်းဗဟလကာမရာဂ၏ ဗြဟ္မာတို့သန္တာန်၌ဖြစ်ခြင်းမရှိသောကြောင့် ဣတ္ထိန္ဒြေ၊ ပုရိသိန္ဒြေ တို့သည် ဗြဟ္မာတို့သန္တာန်၌ မဖြစ်နိုင်ပါ။ (ယမကဋ္ဌ ၃၀၅)

ဣတ္ထိန္ဒြေဖြစ်ဆဲပုဂ္ဂိုလ်အား ပုရိသိန္ဒြေဖြစ်ဆဲရသင့် မသင့်

ဥဘတောဗျည်းသည် ယောကျ်ားဥဘတောဗျည်း၊ မိန်းမဥဘတောဗျည်းအားဖြင့် နှစ်မျိုးရှိရာ ယောကျ်ားဥဘတောဗျည်းအား ပုရိသိန္ဒြေသာဖြစ်၏။ ဣတ္ထိန္ဒြေမဖြစ်၊ မိန်းမဥဘတောဗျည်းအား ဣတ္ထိန္ဒြေသာဖြစ်၏။ပုရိသိန္ဒြေမဖြစ်။ထို့ကြောင့် 'အာမန္တာ' ဝိဘင်းမထွက်ဘဲ 'နော' ဝိဘင်းထွက်ရပါသည်။ ၃၁၃

လိင်ပြန်ပုဂ္ဂိုလ်ကိုရည်၍ 'အာမန္တာ' ဝိဘင်းမထွက်ခြင်း

လိင်ပြန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပဋိသန္ဓေအခါပြန်သည်မဟုတ်၊ ပဝတ္တိအခါ၌သာပြန်၏။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ပုဒ်သော ကြိယာမှာကား ပဝတ္တိကိုရည်၍ဆိုခြင်းမဟုတ်။ ဤပဋိသန္ဓေခဏကိုသာရည်၍ဆိုခြင်းဖြစ်သောကြောင့် 'နော' ဟု ထွက်ရပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ ၃၁၄)

လိင်ပြန်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဥဘတောဗျည်းအထူး

လိင်ပြန်ပုဂ္ဂိုလ်မှာလိင်လည်းဖောက်ပြန်၊ ဣန္ဒြေလည်းဖောက်ပြန်သည်။ ဥဘတောဗျည်းမှာ လိင်သာဖောက်ပြန်၍၊ ဣန္ဒြေမဖောက်ပြန်ပေ။ ဤကဲ့သို့ထူးကြပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ ၃၁၈)

ဇီဝိတိန္ဒြေကို အလယ်၊ မနိန္ဒြေကိုအဆုံးထားဟောရ ကြောင်း

မေး။ မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် (က) ဇီဝိတိန္ဒြေကို အလယ်ထား၍၊ (ခ)မနိန္ဒြေကိုနောက်ဆုံးထားကာ ဟောရကြောင်းကိုဖြေရှင်းပြပါ။

ဖြေ။ (က)ဇီဝိတိန္ဒြေသည်ပဋိသန္ဓေစုတိကိုသာဟောသော စက္ခုန္ဒြေ စသောရှေ့ပိုင်းဣန္ဒြေများနှင့်လည်း ဆက်ဆံသည်။ ပဋိသန္ဓေ၊ ပဝတ္တိ၊ စုတိ တို့ကိုဟောသော သောမနဿိန္ဒြေ စသောနောက်ပိုင်းဣန္ဒြေ များနှင့်လည်း ဆက်ဆံသည်။ ထို့ကြောင့် ဇီဝိတိန္ဒြေကို အလယ်ထား၍ ဟောတော်မူပါသည်။

(ခ) မနိန္ဒြေသည် ပဋိသန္ဓေ၊ ပဝတ္တိ၊ စုတိအခါတို့၌ ဖြစ်ကြသော ကမ္မဇ၊ အကမ္မဇ ဣန္ဒြေတို့နှင့် ယှဉ်ခဲ့၏။ သမ္ပယုတ်တရားတို့၏ ရှေ့သွားဖြစ်သော ပြဋ္ဌာန်းသောတရားဖြစ်သော်လည်း ဇီဝိတိန္ဒြေကဲ့သို့ တစ်ပါးသော ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ မှီရာအဖြစ်ဖြင့်ကား မယူအပ်။ ထုပိကာသည် အခြင်ရနယ်စသည်တို့၏ စုဝေးရာအရပ်ဖြစ်သလို အလုံးစုံသော ဣန္ဒြေတို့၏ စုဝေးရာဖြစ်၍ နောက်ဆုံးထားကာ ဟောတော်မူသည်။

မေး။ စက္ခုန္ဒြေသာဖြစ်ဆဲရ၍ သောမနဿိန္ဒြေဖြစ်ဆဲမရသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝိဘင်းထုတ်ပြ၍၊ ထိုဝိဘင်းအရ (က) အဋ္ဌကထာအလို၊ (ခ) ဋီကာအလိုကောက်ပြပါ။

ဖြေ၊ ဝိဘင်းကား - သစက္ခုကာနံ ဝိနာ သောမနဿေန ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ စက္ခုန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ နောစ တေသံ သောမနဿိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

http://www.dhammadownload.com

(က) ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မဟာဝိပါက်ပဋိသန္ဓေစိတ်လေးခု၊ စေတသိက်ဗာတ္တိံသ ကမ္မဇကလာပ်၃-၄-၇ တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏာသမင်္ဂီ-ဟုဆိုအပ်သောသစက္ခုကပဉ္စဝေါကာရ ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော ဒွိဟိတ်, တိဟိတ်ပုထုဇဉ်အောက်ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် သုံးယောက်ရ၏။

(ခ) ပဥ္စဝေါကာရဥပေက္ခာပဋိသန္ဓေ ၇-ခု၊ စေတသိက်ဗာတ္တိံသ ကမ္မဇကလာပ် ၃-၄-၇တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏာသမင်္ဂီ-ဟုဆိုအပ်သော သစက္ခုကပဉ္စဝေါကာရ ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော ပုထုဇဉ်လေးယောက်၊ အောက်ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက်ရ၏။ (ကောက်-၅၁၇-၈)

မှတ်ချက်=လက်ရှိအရကောက်သည် မူလဋီကာလိုက်၍ကောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ကျန်သော စက္ခု+ဥပေက္ခာမူလီ၌လည်း အလုံ အနုလောမတစ်ဖက်ရ၌ ၄အလိုက"အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကိုသာ"ကောက်သည်။ ဋီကာအလိုက-"အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ, အရူပပဋိသန္ဓေ ၄-ခု" တို့ကို ကောက်သည်။ ထို့အတူ စက္ခု+ပညိန္ဒြေ ၌လည်း ၄-အလို "ဒွိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ"ကိုသာကောက်သည်။ မူလဋီကာ-အလို "အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ, ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ" ၂-မျိုးလုံးကောက်သည်။ (အရကောက်ကားမူလဋီကာလိုက်၍ ကောက်သည် သို့မှုလည်း သဘာဝကျသည်။)

ဇီဝိတိန္ဒြေမူကို ပဋိသန္ဓေ၊ စုတိ၊ ပဝတ္တိ တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းအကြောင်း

ဇီဝိတိန္ဒြေသည် စုတိ၊ပဋိသန္ဓေအခါ၌သာ သဟဇာတ်ရုပ်နာမ်ဓမ္မတို့ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းအနုပါလန လက္ခဏာဖြင့်ဖြစ်သည်မဟုတ်သေး။ ပဝတ္တိအခါ၌လည်း ကမ္မဇ၊ အကမ္မဇ ရုပ်နာမ်ဓမ္မတို့ကို စောင့် ရှောက်ခြင်း အနုပါလနလက္ခဏာဖြင့်ဖြစ်သောကြောင့် ဇီဝိတိန္ဒြေကို စုတိ၊ ပဋိသန္ဓေ၊ ပဝတ္တိတို့၏ အစွမ်း အားဖြင့် ဟောကြားတော်မူရပါသည်။ (ယမကဋ္ဌ ၃၂၂)

မေး၊ ဃာနိန္ဒြေ+သောမနဿိန္ဒြေ နှစ်ပါးဖြစ်ဆဲကောက်ရာ၌ "သဃာနက ဥပပဇ္ဇန္တ"ဟုမဆိုရပါသနည်း။

ဖြေ၊ သောမနဿပဋိသန္ဓေမှာ အဃာနကအလျဉ်းမရှိသောကြောင့်"သဃာနက ဥပပဇ္ဇန္တ"ဟုမဆိုရပါ။ (ကောက်-၅၂၀)

မုချဒုတိယ တံယဒိသဒုတိယစိတ်

သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနောင် ပဌမဘဝင်စိတ်ကို ပဋိသန္ဓေစိတ်မှထောက်၍ နှစ်ခုမြောက်စိတ်ဖြစ်သောကြောင့် " မုချဒုတိယစိတ် " ဟုခေါ်သည်။

ဒုတိယဘဝင်မှစ၍ ရှေးဦးစွာဖြစ်သော သောမနဿသဟဂုတ် ပဌမဇောတိုင်အောင်သောစိတ်တို့ကို မုချဒုတိယစိတ်နှင့် သောမနဿိန္ဒြေဖြစ်ဘူးပြီးသည်ကို အတိတ်၌မရကောင်းသောအဖြစ်ဖြင့်တူသော ကြောင့် သဒိသူပစာအားဖြင့် "တံသဒိသဒုတိယစိတ်" ဟု ခေါ်သည်။ (ယမကဋ္ဌ ၃၅၄)

မိန်းမများနှင့် ဗြဟ္မာ

မိန်းမများသည် အရိယာဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ အရိယာမဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ သမာပတ်ရှစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော်လည်း ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာခေါ်သော အောက်ဗြဟ္မာဘုံ၌သာ ဖြစ်သည်။ အထက်ဗြဟ္မာဘုံ၌ မဖြစ်နိုင်၊ တစ်ဖန် ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဘုံမှ ဆင့်တက်သည့်သူကိုရည်၍ "ယာ စ က္ကတ္တိယော ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရံ" အစရှိသည်ကို ဟောတော်မူသည်။ (ကောက်-၅၆၉)

http://www.dhammadownload.com

အရိယာပုရိသ ဣတ္ထိမဖြစ်ပြီ

အရိယာဖြစ်သော ပုရိသသည် ဣတ္ထိမဖြစ်တော့ပါ။ ထို့ကြောင့် ဣတ္ထိဘောဖြင့် တဘဝ နှစ်ဘဝ အစရှိသည်ဖြင့် ဖြစ်၍၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော ပုရိသအရ ပုထုဇဉ်လေးယောက်ကိုသာ ကောက်ရသည်။

အရိယာမိန်းမများ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခါနီး ပုရိသလိင် ပြန်–မပြန်

နိရောဓဝါရ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတ၌ " ဣတ္ထီနံ ပရိနိဗ္ဗာယန္တီနံ " စသည်ဖြင့် ဝိဘင်းထုတ်ရမည် ဖြစ်သော ကြောင့် အရိယာဖြစ်သော မိန်းမများ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခါနီး၌ ပုရိသလိင်ပြန်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်၏-ဟူသော စကား မသင့်ပါ။ "ယာ စ ဣတ္ထိယော ဧတေနေဝ ဘာဝေန ကတိစိဘဝေ ဒဿေတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ"-ကို ထောက်ပါ။

မေး၊ "ယာ စ ဣတ္ထိယော ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရံ"-အစရှိသော ဝိဘင်းကို အဘယ့်ကြောင့်ဟောပါသနည်း။

ဖြေ၊ မိန်မတို့သည် အရိယာဖြစ်စေ၊ အရိယာမဟုတ်သည်ဖြစ်စေ သမာပတ်ရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော်လည်း ပြဟ္မပါရိသဇ္ဇဘုံမှဆင့်၍ တက်သည့်သူကို ရည်၍ "ယာ စ ဣတ္ထိယော ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရံ"အစရှိ သည်ကို ဟောတော်မူပါသည်။ (ကောက်-၅၆၉)

မေး၊ 'အရိယာဖြစ်သော ရဟန္တာမိန်းမတို့သည် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခါနီးကာလ၌ ပုရိသလိင်ပြန်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု၏' ဟူသောအယူအဆ မှန်/မမှန်ဖြစ်ထိုက်သော ဝိဘင်ပါဠိတော်သာဓကများပြလျက် ဖြေရှင်းပြပါ။

ဖြေ၊ မမှန်ပါ။ ဣန္ဒြိယ ယမိုက် နိရောဓဝါရ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတဝါရ အနုလောမတစ်ဖက်ရ၌ "ဣတ္ထီနံ ပရိနိဗ္ဗာယန္တီနံ, ယာ စ ဣတ္ထိယော ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ, ယာ စ ဣတ္ထိယော ဧတေနေဝ ဘာဝေန ကတိစိဘဝေ ဒဿေတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိတာသံ စဝန္တီနံတာသံ" ဟူသော ဝိဘင်း ကို ထောက်၍ 'အရိယာဖြစ်သော ရဟန္တာမိန်းမတို့သည် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခါနီးကာလ၌ ပုရိသလိင်ပြန်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု၏' ဟူသောအယူအဆ မမှန်ပါ။

ဒိဝိတံမှု၊ ဥပေက္ခိန္ဒြေမူလီ၌ အဆုံးစွန်သော ဥပက္ခာသဟဂုတ်မှစ၍ ကောက်ရာ၌ရဟန္တာသာ ရသင့်ခြင်းအကြောင်း

အဘယ်ကြောင့် ရဟန္တာသာရသင့်သနည်း-ဟူမှုကား ဝီထိဟူသမျှသည် အာဝဇ္ဇန်းနှင့်ကင်း၍ မဖြစ်ကောင်းသောကြောင့်တည်း။ ထိုစကားသည်မှန်၏။ မရဏာသန္နဝီထိ၌ ဇောတဒါရုံတို့သည် သောမနဿသဟဂုတ်ပင်ဖြစ်ငြားသော်လည်း မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းသည် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဖြစ်သော ကြောင့် အဆုံးစွန်သော ဥပက္ခာသဟဂုတ်ဖြစ်သည်။ ဇောတဒါရုံတို့သည် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဖြစ်အံ့၊ ပဌမဇော၊ ဒုတိယတဒါရုံတို့သည် အဆုံးစွန်သော ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ရဟန္တာ သာတည်း။

မေး။ သောမနဿိန္ဒြေမူလီ၌ အဆုံးစွန်သော သောမနဿသဟဂုတ်မှစ၍ ကောက်ရာ၌ကျွတ်ထိုက် သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ် အရိယာရှစ်ယောက်တို့ကို အဘယ်ကြောင့် ကောက်ရပါသနည်း။

ဖြေ။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေသောပုဂ္ဂိုလ်အား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခါနီးကာလ၌ သောမနဿ သဟဂုတ်ဇော တဒါရုံတို့သည် မဖြစ်မူ၍ အဆုံးစွန်သော မဂ္ဂဝီထိ၊ ဖလဝီထိ၊ မရဏာသန္နဝီထိ

http://www.dhammadownload.com

အစရှိသည် တို့သည် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ချည်းသာ ဖြစ်သောကြောင့်ကောက်ရပါသည်။

မေး၊"ယာ စ ဣတ္ထိယော ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရံ"-အစရှိသော ဝိဘင်းကို အဘယ့်ကြောင့်ဟောပါသနည်း။

ဖြေ၊ မိန်မတို့သည် အရိယာဖြစ်စေ၊ အရိယာမဟုတ်သည်ဖြစ်စေ သမာပတ်ရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော်လည်း ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇဘုံမှဆင့်၍ တက်မည့်သူကို ရည်၍"ယာ စ ဣတ္ထိယော ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရံ"အစရှိသည်ကို ဟောတော်မူပါသည်။ (ကောက်-၅၆၉)

အနက် = အနာဂတ ပုဂ္ဂလ+ပုဂ္ဂလော (သောမနဿမူ+ဥပေက္ခာမူလီ)
နု-နု = ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ သောမနဿသမ္ပယုတ္တပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ တေသံ၊(ကောက်-၅၅၁)
အနက် = ယဿ စိတ္တဿ၊ အကြင် **အဆုံးစွန်သော ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ်၏**။ အနန္တရာ၊ အခြားမဲ့၌။ သောမနဿသမ္ပယုတ္တပစ္ဆိမစိတ္တံ၊ သောမနဿသမ္ပယုတ္တပစ္ဆိမစိတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ တေသံ-

နု-ပဋိ = ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ္တပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ တေသံ၊
အနက် = ယဿ စိတ္တဿ၊ အကြင်**အဆုံးစွန်သော သောမနဿသဟဂုတ်စိတ်၏**။ အနန္တရာ၊ အခြားမဲ့၌။ ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ္တပစ္ဆိမစိတ္တံ၊ ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ်ပစ္ဆိမစိတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။
မှတ်ချက် = ပုဂ္ဂလ+ပုဂ္ဂလောကာသ ဇီဝိတမူဝယ် သောမနဿမူလီဖြစ်စေ၊ ဥပေက္ခာမူလီဖြစ်စေ မေးပါက အတူတူပင်ဖြစ်သည်ကို သဘောကျပါစေ။

ပရိညာဝါရ၌ ဟောအပ်သော ဣန္ဒြေ၊ ဟောအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်

ဤပရိညာဝါရ၌ ဣန္ဒြေ (၂၂) ပါးလုံးပင် ဟောပါသည်။ ဟောအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား -

- ဘဗ္ဗပုထုဇဉ်၊ အဘဗ္ဗပုထုဇဉ် (၂) ယောက်။
- အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ကြဉ် အရိယာ (၇) ယောက်။
- အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်နှင့် ပြည့်စုံသော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။
- အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်နှင့် ပြည့်စုံသော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်မှ တစ်ပါးသော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့်(၁၁)ယောက်ဖြစ်ပါသည်။ (ယမကတ္ထ ၃၈၂)

အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန် တစ်ယောက်တည်းပင် အထက်ပါအတိုင်း ၂-ယောက်ခွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။ **လိုရင်းမှာ** ပုထုဇဉ်နှင့် အရိယာ ရှစ်ယောက်၊ ပေါင်း ကိုးယောက်ပင်ဖြစ်သည်။

မေး၊ **"ပညာရှိ၊ သတိဖြစ်ခဲ "** ဟူသော စကားမှန်/မမှန် သာဓကေပြ ဖြေရှင်းပြပါ။

ဖြေ၊ မမှန်ပါ။ ယဿ ဝါ ပန ယတ္ထ ပညိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ တဿ တတ္ထ သတိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အာမန္တာ-ဟူသော စကားကို ထောက်၍ ပညိန္ဒြေရသည့် တရားမှန်သမျှ သတိန္ဒြေ ရမြဲဖြစ်၍မမှန်ပါ။

မေး၊ ဣန္ဒြိယ ယမက ပစ္စုပ္ပန္နဝါရ၌ မူလပြုလုပ်ဟောသော ဣန္ဒြေများကို ဖော်ပြပါ။

ဖြေ၊ စက္ခုန္ဒြေ၊ ဃာနိန္ဒြေ၊ ဣတ္ထိန္ဒြေ၊ ပုရိသိန္ဒြေ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ သောမနဿိန္ဒြေ၊ ဥပေက္ခိန္ဒြေ၊ သဒ္ဓိန္ဒြေ၊ ပညိန္ဒြေ အားဖြင့် ၉-ပါးတို့သည် ဣန္ဒြိယ ယမက ပစ္စုပ္ပန္နဝါရ၌ မူလပြုလုပ်ဟောသော ဣန္ဒြေများဖြစ်ပါသည်။

မေး၊ သင်္ဂါရဝမိုက် ပစ္စုပ္ပန်လာ အရူပဘုံ၌ စတုတ္ထစျာန်ဇော ၁၅-ပါးကိုဖော်ပြ၍၊ စာဖြေသူငါ့ရှင်တို့၏ စာဖြေချိန် ၃-နာရီရှိ ထွက်သက်၊ ဝင်သက်ကိုလည်းဖော်ပြပါ။

http://www.dhammadownload.com

ဖြေ၊ အရူပဘုံ၌ **စတုတ္ထဈာန်ဇော ၁၅**-ခု ဟူသော်ကား - -

သောတာပတ္တိမဂ်ကြဉ် လောကုတ္တရာ စတုတ္ထဈာန်ဇော ၇-ခု၊

အရူပကုသိုလ် ၄-ခု၊

အရူပ ကြိယာ ၄-ခု၊ ပေါင်း ၁၅-ခုဖြစ်ပါသည်။

စာဖြေချိန် ၃-နာရီ အဖြေ အတွက် ဤကျမ်း နှာ ၁၄-နှင့် ၁၀၀-တို့၌ရှုပါ။

မေး။ အောက်ပါ (ပုဂ္ဂိုလ်များ၏) ဝိဘင်းများအရ မှန်ကန်စွာကောက်ပြပါ

(က)မိန်းမဖြစ်လျက် ဉာဏ်ကောင်းသော "ဣတ္ထီနံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာနံဥပပဇ္ဇန္တီနံ တာသံ"ပုဂ္ဂိုလ်များ။

(ခ) "ဉာဏသမ္ပယုတ္တာနံ န ပုရိသာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ" ပုဂ္ဂိုလ်များ။ (ပါဠိ ၃-၁၁၉)

(ဂ) ယောကျားလည်းဖြစ်, ဉာဏ်လည်းကောင်းသူ(ဉာဏသမ္ပယုတ္တာနံ ပုရိသာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံတေသံ)

ဖြေ။ (က) ကာမတိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၄-ခုတို့၏ ဥပ္ပါ-သော **ဣတ္ထိကာမာဝစရဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော** တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊ အောက်ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၂-ယောက်ရ၏။ (ကောက်-၅၂၅)

(ခ) တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ တေရသတို့၏ ဥပ္ပါ-သော **ဣတ္ထိကာမာဝစရ ဥပပဇ္ဇန္တ**, ရူပါဝစရ အရူပါဝစရဥပပဇ္ဇန္တ ဖြစ်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊ အဖ၃ယောက်ရ၏။ (ကောက်-၅၂၅)မေးလေ့ရှိသည်)

(ဂ) ကာမတိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၄-ခုတို့၏ ဥပ္ပါ-သော **ပုရိသကာမာဝစရဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော** တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊ အောက်ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၂-ယောက်ရ၏။ (ကောက်-၅၂၅-နည်းမှီ၍)

မေး။ အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များကို မှန်စွာကောက်ပြပါ။

(က ပကတိမျက်စိ အမြင်သာရှိ၍ ဉာဏ်မျက်စိအမြင်မရှိသူများ။

(ခ) ပကတိမျက်စိ အမြင်လည်းရှိ ဉာဏ်မျက်စိအမြင်လည်းရှိသူများ။

ဖြေ။ (က) အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ၂-ခု၊ မဟာဝိပါက်ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေ ၄-ခု။စေ ဗာတ္တိံသတို့၏ ဥပ္ပါ-သော ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်, ဒွိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကာမ ၁၁-ဘုံရ၏။

(ခ) ပဉ္စဝေါကာရ တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၉-စေတသိက် ပဉ္စတိံသတို့၏ ဥပ္ပါ-သော ပဉ္စဝေါကာရ ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊ အောက်ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်ရ၏။**(ကောက်-၅၁၉)**

မေး။ ကတ္တ အဝိဇ္ဇာနုသယော အနုသေတိ-ဟူသော ပုစ္ဆာ၏ အဖြေဝိဿဇ္ဇနာ ပါဠိကို -

(က) ပါဠိလျှောက်အားဖြင့်ရင်း၊

(ခ) အရကောက်ပေါ်လွင်စေလျက်ရင်း အနက်ပေးပြပါ။

ဖြေ။ (က) လက်ရှိအနက်အတိုင်းပင် အနက်ပေးပါ။

(ခ) သဗ္ဗသက္ကာယ ပရိယာပန္နေသု၊ ကုန်သော၊ (ဓမ္မေသု နှင့် ဧတ္ထ ပုဒ်တို့၌ ခါတ်သုံးပါး ဝေဒနာ သုံးပါးလုံးစီပေါ်အောင်ပေးပါ) (၂၀၀၅-ခု၊ ရန်ကုန်တိုင်း)

အထက်ယမိုက်(၅)ကျမ်း အစီပွါယ်ပြီး၏

http://www.dhammadownload.com

သင်္ခါရယမက – ပဒသောဓနဝါရ ကာယသင်္ခါရယမကဥ္စ ၃–မျိုးကောက်နည်း

မေး၊ ကာယော ကာယသင်္ခါရော ဥ္စ ကာယအရကိုသာ နည်းစုံခွဲခြားကောက်ပြပါ။ (နမူနာ-ကြည့်ဖြေပါ)

ပထမနည်း - -

၁	**ကာယ**	စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အကြောင်းဖြစ်သော ကရဇကာယ၊
၂	**ကာယသင်္ခါရ**	ကရဇကာယ၏အကျိုးဆက်ဖြစ်သော အ-ပ ဟုဆိုအပ်သော စိတ္တဇဝါယောဓာတ်
၃	နိက်၂-ဖက်ရ	ကာယ, ကာယသင်္ခါရမှတစ်ပါး စိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်၊

ဒုတိယနည်း - -

၁	**ကာယ**	ကာမဘုံ၌ ထွက်သက်ဝင်သက်ဖြစ်စေနိုင်သော အဇ္ဈတ္တ စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ် အပေါင်း၊
၂	**ကာယသင်္ခါရ**	ကာယ၏အကျိုးဆက်ဖြစ်သော အ-ပ ဟုဆိုအပ်သော စိတ္တဇဝါယောဓာတ်၊
၃	နိက်၂-ဖက်ရ	ကာယ, ကာယသင်္ခါရမှတစ်ပါး စိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂၊ အဿာသပဿာသမရှိသော ရူပဘုံ၌ ဃာန, ဇိဝှာ, ကာယ, ဣတ္ထိဘော, ပုမ္ဘောကြဉ်သော တိသမုဋ္ဌာန်ရုပ် ၂၃၊ ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော ဥတုဇကလာပ်ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်။

တတိယနည်း - -

၁	ကာယ	အလုံးစုံသော ရုပ် ၂၈၊
၂	**ကာယသင်္ခါရ**	ကာယ၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သော အ-ပ ဟုဆိုအပ်သော စိတ္တဇဝါယောဓာတ်၊
၃	နိက်၂-ဖက်ရ	ကာယ, ကာယသင်္ခါရမှတစ်ပါး စိတ်၈၉၊ စေ ၅၂၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်။

ယုံကြည်မိ

၁။ ယမကအလင်းရောင် (ပထမလတ်တန်း) **တတိယအကြိမ်၊**

၂။ ယမကအလင်းရောင် (ပထမကြီးတန်း) အားလုံးပေါင်း **စတုတ္ထအကြိမ်၊**

၃။ ပဋ္ဌာန်းလင်းရောင် **(စတုတ္ထအကြိမ်-၂၀၀၅-ခု)**

မှတ်ချက်။ ။ တစ်ကြိမ်ထက်တစ်ကြိမ် အထူးမွမ်းမံပြင်ဆင်ချက်များဖြင့် ခြယ်မှုန်းထား၍ စာချစာသင်တို့ ကျေနပ်မှုကို ဧကန်ပေးစွမ်းနိုင်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်မိပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဆုတောင်း အမျှဝေ

ဤစာရေးရ၊ ကုသလကြောင့်၊ ချမ်းမြအေးကြည်၊
ဘေးမဲ့မည်သည့်၊ ရွှေပြည်နိဗ္ဗာန်၊ ကေန်ရောက်စေ၊
တောင်းဆုရွှေ၏။ ဖြစ်လေရာရာ၊ သံသရာ၌၊
ပညာကြီးရင့်၊ ဉာဏ်ထီးဖွင့်၍၊ ကြီးမြင့်တေဇော်၊
အာနုဘော်နှင့်၊ သူတော်သူမြတ်၊ မြဲဆည်းကပ်၍၊
သူမြတ်ဖြစ်လို၊ တောင်းဆုဆို၏။ ကုသိုလ်အဝဝ၊
ဖိုးဘာဂကို၊ မိဘဆရာ၊ အစဖြာ၍၊ သတ္တဝါအနန္တ၊
မကျန်ရစေ၊ အမျှဝေသည်၊ များထွေသာဓု ခေါ်စေသော်။

ကျေးဇူးဆပ်၏

ဗုဒ္ဓဓမ္မ၊ မြတ်သံဃနှင့်၊
မိဘနှစ်ဖြာ၊ မြတ်ဆရာကို၊
ဤစာတင့်လျှမ်း၊
"ပဋ္ဌာန်းအလင်းရောင်" ကျမ်းဖြင့်
ရဟန်းဒကာ၊ ဆွမ်းဒကာပါ၊
ဝမ်းသာရွှင်မြူး၊ သဒ္ဓါထူးဖြင့်၊
ကြည်နူးမပြတ်၊ ကျေးဇူးဆပ်၏။

ဦးစားပေးပါ

* ဖြစ်ချင်တာထက်
  ဖြစ်သင့်တာကို
  ဦးစားပေးပါ။
* ဖြစ်သင့်တာမှ
  ဖြစ်တာကို ဦးစားပေးပါ။

အလှသစ္စာ

* ရောင်စုံလန်းဆန်း၊ ရနံ့လွှမ်းသည့်
  ပန်းကလေးတွေ၊ အလှဝေလည်း
  မကြွေကျခင်၊ အလှဆင်သည်
  တဒင်္ဂအလှ၊ သူ့ဘဝ။
* တောတွေတောင်တွေ၊ အလှဝေလည်း
  နွေမရောက်ခင်၊ အလှဆင်သည်
  တဒင်္ဂအလှ၊ သူ့ဘဝ။
* အသားရွှေဝါ၊ ပါးနီတျာနှင့်
  နှာတံမျက်လုံး၊ ရှုမဆုံးအောင်
  ကော့မျက်တောင်နှင့်၊ နက်မှောင်ဆံပင်
  မြင်သူတိုင်းငေး၊ နုယဉ်ကျေး၍
  နတ်ဆေးပန်းချီ၊ ရေးမမီသို့
  စုံညီလှရှာ၊ ထိုသူမှာလည်း
  ဇရာမရောက်ခင်၊ အလှဆင်သည်
  တဒင်္ဂအလှ၊ သူ့ဘဝ။
* စိတ်ထားကောင်းခြင်း၊ ရိုးသားခြင်းနှင့်
  ရိုင်းပင်းကူညီ၊ ဤသုံးလီကား
  အခြားအလှ၊ ယှဉ်မရ၍
  ဘဝနောက်နောင်၊ ကာလခေါင်ထိ
  အရောင်ထွက်ဆဲ၊ လှနေဆဲမို့
  အမြဲထာဝရ၊ လှမြဲလှသည်
  အလှသစ္စာ တရားပါတကား။ ။

အရှင်တေဇနိယ (စာချ)၊ ဗဟန်း။

F 16 B B

http://www.dhammadownload.com

၂၀၀၄-ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်တိုင်း ပထမကြီးတန်း ယမကပုစ္ဆာနှင့် အဖြေမှန်များ

၁။ စိတ္တသင်္ခါရ၏ သရူပကျွာပါဠိတော်ကို အနက်ပေး၍ သင်္ခါရသုံးပါးလုံး ချုပ်ဖူးမရသော ပုဂ္ဂိုလ်,ဘုံတို့ကို လည်းတိကျစွာ ကောက်ပြပါ။

၂။ ဝစီသင်္ခါရသာဖြစ်ဆဲရ၍ ကာယသင်္ခါရ ဖြစ်ဆဲမရသောပုဂ္ဂိုလ်များကို ဝိဘင်းထုတ်၍ အရကောက်ပြီးလျှင် ထိုဝိဘင်းဖြင့်ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်းဖော်ပြပါ။

၃။ ယတ္ထ ဝါ ပန ဒိဋ္ဌာနုသယော အနုသေတိ၊ တတ္ထ ပဋိဃာနုသယော အနုသေတိ-ဟူသော ပုစ္ဆာ၏ ဝိဿဇ္ဇနာအစုံကို ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနရှုမျှော်၍ တိကျစွာ အနက်ပေးပြပါ။

၄။ ပဇဟနဝါရ တိမူလာ 'ယော ဝါ ပန ယတော ဘဝရာဂါနုသယံ ပဇဟတိ' စသောပုစ္ဆာကို ဝိဿဇ္ဇနာ ထုတ်၍ ဝိဿနာအမျိုးအစားကိုလည်း တိကျစွာဖော်ပြပြီးလျှင်၊ 'ရူပဓာတုယာ စုတဿ ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ ကတိ အနုသယာ အနုသေန္တိ'- ဟူသောပုစ္ဆာ၏ အဖြေပါဠိကိုသာ အရကောက်ပေါ် လွင်စေလျှက် အနက်ပေးပြပါ။

၅။ န နိရုဇ္ဈမာနံ န နိရုဒ္ဓန္တိ-၏ တစ်ဖက်ရဝိဘင်းကိုသာ အကောက်ရှုမျှော်၍ (က) ပုဂ္ဂလဝါရ၊ (ခ) ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရများနှင့်အညီ အနက်ပေး၍၊ သမာဟိတစိတ်ကိုလည်းဖော်ပြပါ။

၆။ ယဿ စိတ္တံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ စိတ္တံ နိရုဇ္ဈတီတိ-ကို ဝိဘင်းအပြည့်အစုံ ထုတ်ပြ၍၊ နှစ်ဖက်ရမျှ ကောက်ပြပြီးလျှင်၊ အတိက္ကန္တဝါရ ပစ္စနိက် အနုလောမ၌ " အာမန္တာ " ဟု ဟောတော်မူသင့်လျှက် အဘယ့်ကြောင့် "ဥပ္ပါဒက္ခဏေ အနာဂတံ စိတ္တံ " ဟု ဟောတော်မူရပါသနည်းရှင်းပြခဲ့ပါ။

၇။ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်နှစ်ပါး ချုပ်ဆဲမရသော ပုဂ္ဂိုလ်များကို ဝိဘင်းနှင့်တကွ ကောက်ပြ၍၊ ယတ္ထ ကုသလာ ဓမ္မာ န နိရုဇ္ဈိဿန္တိ တတ္ထ အဗျာကတာ ဓမ္မာ န နိရုဇ္ဈိဿန္တီတိ-ကို ဝိဘင်းထုတ်၍ တစ်ဖက်ရမျှ ကောက်ပြပါ။

၈။ သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာကြီးများ၌ ကုသိုလ်,အကုသိုလ်တရားနှစ်ပါးတွင် မည်သည့်တရားကစတင်ဖြစ်သည်ကို ဝိဘင်းသာဓကပြဖြေဆို၍၊ အဗျာကတသာ ဖြစ်လတ္တံ့ရ၍ ကုသိုလ်ဖြစ်လတ္တံ့ မရသောပုဂ္ဂိုလ်, ဘုံတို့တွင် အတုပုဂ္ဂိုလ်, ဘုံများတို့ကိုသာ တိကျစွာကောက်ပြပါ။

၉။ ဣန္ဒြိယ ယမကလာ အောက်ပါတို့ကို ဖော်ပြပါ-

(က) ပဒသောဓနမူလစက္ကဝါရရှိ ယမကပေါင်း၊

(ခ) ဣန္ဒြေမမည်သောတရား၊

(ဂ) ကာယသာမည်၍ ဣန္ဒြေမမည်သောတရား၊

၁၀။ဣန္ဒြိယ ယမက ပုရိသိန္ဒြေမူ ပညိန္ဒြေမူလီ ပဋိလောမတစ်ဖက်ရကို ပစ္စုပ္ပန္နဝါရ ပုဂ္ဂလောကာသရှု၍ ကောက်ပြပြီးလျှင်၊ သောမနဿိန္ဒြေလည်းဖြစ်ဆဲမရ, ဥပေက္ခိန္ဒြေလည်းဖြစ်လတ္တံ့ မရသော ပုဂ္ဂိုလ်များကိုလည်း ဝိဘင်းမျှထုတ်ပြပါ။

မှတ်ချက်။ ။၁၃၆၅-ခုနှစ် ရက်စွဲဖြင့် ထွက်ပေါ်လာသော ပုစ္ဆာထုတ်စည်းမျဉ်းတွင် ပါဠိ ၃-ပုဒ်၊ အနက် ၃-ပုဒ်၊ အရကောက် ၃-ပုဒ်၊ အဓိပ္ပါယ် ၁-ပုဒ်ဟု ပါရှိသည့်အတိုင်း မေးခွန်းထုတ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

၂၀၀၄-ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်တိုင်း ပထမကြီးတန်း ယမကပုစ္ဆာ အဖြေမှန်

၁။ စိတ္တသင်္ခါရ၏ သရူပကျွာပါဠိတော်ကို အနက် -
သညာစ၊ သညာသည်၎င်း၊ ဝေဒနာစ၊ ဝေဒနာသည်၎င်း၊ စိတ္တသင်္ခါရော၊ စိတ္တသင်္ခါရမည်၏။ ဝိတက္က ဝိစာရေ၊ ဝိတက်ဝိစာတို့ကို။ ဌပေတွာ၊ ထား၍။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ စိတ္တသမ္ပယုတ္တာ၊ စိတ်နှင့် ယှဉ်ကုန်သော။ ဓမ္မာပိ၊ တရားတို့သည်လည်း။ စိတ္တသင်္ခါရော၊ စိတ္တသင်္ခါရမည်၏။ (ကောက်-၃၀၄)
ရူပပဉ္စမဈာန်ပဋိသန္ဓေ ၁-ခု၊ စေ တိသတို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော
အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံ၊ အသညဳ (၃-စ) သော သုဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အသည်ဘုံ ဟုဆိုအပ်သောဘုမ္မောကာသရ၏။ (ကောက်-၃၃၆)

၂။ ပဋိလောမ တစ်ဖက်ရဝိဘင်း-
ဝိနာ အဿာသပဿာသေဟိ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ (ကောက်-၃၁၂-၃)
ထိုဝိဘင်းဖြင့်ပြအပ်သော အဓိပ္ပါယ်-ဤကျမ်း ၂၅-၌ရှုပါ။

၃။ တစ်ဖက်အနက်မှာ - ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာန မာနာနုသယ ကာမဓာတ်ဝေ၂-ပါး, ရူပဓာတ် အရူပဓာတ်တို့၏ အနက်ကို ရေးပါ။ နှစ်ဖက်အနက်ကို ဒုက္ခဝေ ၃-ပါး အနက်ကိုရေးပါ။ (ဤကျမ်း ၂၉-၌ရှုပါ)

၄။ ဝိဘင်းကား"**မာနာနုသယံ ပဇဟတိ** "တည်း၊ဝိဿဇ္ဇနာကား"**ပဋိသေဓ** (တနည်း)**ပဋိဝစန**"(ကောက်-၄၀၀)
ရူပဓာတုယာ၊ သုဒ္ဓါဝါသကြဉ်သော ရူပ ၁၁-ဘုံမှ၊ စုတဿ၊ စုတေသော။ ကာမဓာတုံ၊ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၌။ ဥပပဇ္ဇန္တဿ၊ ဒွိဟိတ်, တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေနေသော ဒွိဟိတ်, တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်အား။ သတ္တေဝ၊ ၇-ပါးသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ အနုသယာ၊ အနုသယတို့သည်။ အနုသေန္တိ(ကောက်-၄၃၉)

၅။ အနက်- (က)အတီတံ စိတ္တံ၊ အတိတ်စိတ်သည်၊ (ဝါ) အတိတ်စိတ်နှင့်ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။
(ခ) အတီတံ စိတ္တံ၊ အတိတ်စိတ်နှင့်ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်အား အတိတ်စိတ်သည်။ န နိရုဇ္ဈမာနံ၊ ချုပ်ဆဲမဟုတ်။ နော စ န နိရုဒ္ဓံ၊ ချုပ်ဖူးမဟုတ်သည်ကား မဟုတ်၊ (ဝါ) နိရုဒ္ဓံဝ၊ ချုပ်ဖူးသည်သာ လျှင်တည်း။
သမာဟိတစိတ်ကား-မဟဂ္ဂုတ်လောကုတ္တရာစိတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

၆။ ဝိဘင်း, အရကောက်ထင်ရှားပြီ။ "အာမန္တာ" ဟု ဟောတော်မူသင့်လျှက်ဟူသော အမေး၏အဖြေ ဤကျမ်း ၄၅-၌ရှုပါ။

၇။ ကု အကု ၂-ပါးစုံချုပ်ဆဲမရသောတရားကို ၅၄-၌ညွှန်ပြထား၏။ ၅၃ တို့၌ ပါပြီ၊ ကြည့်တော်မူ။

၈။ ဤကျမ်းစာ ၅၈-ရှုပါ။ အတုကောက်အတွက် ကောက်နှာ-၄၈၁-အဆုံးအကြောင်းမှစရေးပါ။

၉။ (က) ယမကပေါင်း ၉၂၄ ယမက။ (ဤကျမ်း ၆၇-၌ရှုပါ) (ယမကရေတွက်နည်း ဓမ္မအစ၌ပါသည်)
(ခ) က္ကန္ဓေမှတစ်ပါး စေ ၄၆၊ အနိန္ဒြိယရုပ်၂၀၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်ရ၏။
(ဂ) ဤကျမ်း ၇၁-၌ရှုပါ။

၁၀။ တစ်ဖက်ရကို အရကောက်၌ရှု၍ ကောက်ပါ။ ဝိဘင်းကို ပါဠိ ၃၊ ၂၆၉/ အရကောက် ၅၇၅-
၌ရှုပါလေ။

http://www.dhammadownload.com

ယမကအလင်းရောင် (ကြီး)

အဌအကြိမ် မ တည် (၂၀၁၂-ခု၊ ဇွန်လ)

ဓမ္မဒါန ကောင်းမှုရှင်

၁။ ကိုအုံးသောင်+မဝင်းဝင်းမော်သမီးလေးမနီလာမြင့်(ရွှေပြည်သာ) မိသားစု ၁၅၀၀၀၀
၂။ ဒေါ်မေပုလဲ (အဘိဓမ္မာပြန့်ပွါးရေးအသင်း၊ရန်ကုန်)(၂၃-၁-၁၂) ၅၀၀၀၀
၃။ Dr ဦးသန်းထွန်း+Dr ဒေါ်တင်တင်အောင်မိသားစု(၂၄-၁-၁၂) ၅၀၀၀၀
၄။ Dr ဦးမင်းဆွေ+Dr ဒေါ်မူမူရှိန်သားများ Dr စိုးမင်းပိုင်၊Dr သက်မင်းထွေး မိသားစု။Dr ဒေါ်မူမူရှိန်၏မွေးနေ့အထိမ်းအမှတ်(၂၀-၅-၂၀၁၂) ၅၀၀၀၀
၅။ ပဋ္ဌာန်း+ယမိုက်သင်တန်းသူ/သားများ(၂၀၁၂-ခုနှစ်ဧပြီလ) ၁၈၀၀၀၀

ပဋ္ဌာန်းအလင်းရောင် ဆရာတော် ရေးသားပြုစုသောကျမ်းစာများ

၁။ ပဋ္ဌာန်းအလင်းရောင်ကျမ်း (၂၀၁၂-ခုနှစ်၊ နဝမအကြိမ်)
၂။ ယမကအလင်းရောင် (ပထမကြီးတန်း) (၂၀၁၂-ခုနှစ်၊ အဌမအကြိမ်)
၃။ ယမကအလင်းရောင်ကျမ်း(ပထမလတ်တန်း) (၂၀၁၂-ခုနှစ်၊ဆဌအကြိမ်)
၄။ လူတိုင်းသိစရာ အခြေခံအဘိဓမ္မာ။
၅။ တစ်ကွက်မှားသောကျားနှင့်အခြားဓမ္မရသဆောင်းပါးပေါင်းချုပ်။(၃-ကြိမ်)
၆။ စိတ်ထားမြင့်မြတ်သူများ။ (ရေးသားပြီး)
၇။ ထိန်းနိုင်မှထိပ်ရောက်မည် နှင့် အခြားဆောင်းပါးများ(ရေးသားပြီး)

ပို့ချစဉ် စီဒီခွေတ်ပြားများ အခမဲ့ကူးယူနိုင်ပါပြီ

ပဋ္ဌာန်းပို့ချစဉ်/ယမိုက် အထက်/အောက်ပို့ချစဉ်စီဒီ(ဒီဗွီဒီ)ခွေတ်ပြားများ ကျောင်းတိုက်သို့လာရောက်၍အခမဲ့ကူးယူနိုင်ပါသည်။

'ပုဗ္ဗေ သုစိဏ္ဏာနိ ပစ္စဝေက္ခတိ '- (ပဋ္ဌာန ပါဠိ)
ရှေးကပြုဘူး၊ ကုသိုလ်ထူး၊ ကြည်နူးဆင်ခြင်လျှင်။
ကောင်းကျိုးတရား၊ များအပြား၊ ရခြားကြသည်ပင်။